

(şecere-i terakime)

TÜRKLERİN SOY KÜTÜĞÜ

Ebülgazi Bahadır Han

Tercüman 1001 TEMEL ESER

Tercüman
1001 TEMEL ESER

33

Yazan :
Ebülğazi Bahadır Han

Hazırlayan :
Muharrem Ergin

TÜRKLERİN SOYKÜTÜĞÜ

Tercüman gazetesinde hazırlanan
bu eser Kervan Kitapçılık A. Ş.
ofset tesislerinde basılmıştır

1001 Temel Eser'i iftiharla sunuyoruz

Tarihimize mânâ, millî benliğimize güç katan kütüphaneler dolusu birbirinden seçme eserlere sahip bulunuyoruz. Edebiyat, tarih, sosyoloji, felsefe, folklor gibi millî ruhu geliştiren, ona yön veren konularda "Gerçek eserler" elimizin altındadır. Ne var ki, elimizin altındaki bu eserlerden çoğunlukla istifade edemeyiz. Çünkü devirler değişmelere yol açmış, dil değişmiş, yazı değişmiştir.

Gözden ve gönülden uzak kalmış unutulmaya yüz tutmuş -Ama değerinden hiçbir şey kaybetmemiş, çoğunluğu daha da önem kazanmış- binlerce cilt eser, bir süre daha el atılmazsa, tarihin derinliklerinde kaybolup gideceklerdir. Çünkü onları derleyip - toparlayacak ve günümüzün türkçesi ile baskıya hazırlayacak değerdeki kalemler, gün geçtikçe azalmaktadır.

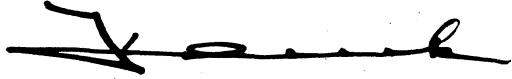
Bin yıllık tarihimizin içinden süzülüp gelen ve bizi biz yapan, kültürümüzde "Köşetaşı" vazifesi gören bu eserleri, tozlu raflardan kurtarıp, nesillere ulaştırmayı plânladık.

Sevinçle karşılayıp, ümitle alkışladığımız "1000 Temel Eser" serisi, Millî Eğitim Bakanlığınca durdurulunca, bugüne kadar yayınlanan 66 esere yüzlerce ek yapmayı düşündük ve "Tercüman 1001 Temel Eser" dizisini yayınlamaya karar verdik. "1000 Temel Eser" serisini hazırlayan çok değerli bilginler heyetini, yeni üyelerle genişlettik. Ayrıca 200 ilim adamımızdan yardım vaadi aldık. Tercüman'ın yayın hayatındaki geniş imkânlarını 1001 Temel Eser için daha da güçlendirdik. Artık karşınıza gururla, cesaretle çıkmamız, eserlerimizi gözlere ve gönüllere sergilememiz zamanı gelmiş bulunuyor. Millî değer ve mânâda her kitap ve her yazar bu serimizde yerini bulacak, hiç bir art düşünce ile değerli değersiz, değersiz de değerli gibi ortaya konmayacaktır. Çünkü esas gaye bin yıllık tarihimizin temelini, mayasını gözler

önüne sermek, onları lâayık oldukları yere oturt-
maktır.

Bu bakımdan 1001 Temel Eser'den maddî
hiç bir kâr beklemiyoruz. Kârımız sadece gu-
fur, iftihar, hizmet zevki olacaktır.

KEMAL ILICAK

Tercüman Gazetesi Sahibi

Ö N S Ö Z

Ebülğazi Bahadır Han, tarihi hem yapan, hem yazan hükümdarlardan biridir. Çok hareketli, maceralı ve mücadeleli bir hayatı olmuş, fakat o şahsî merak ve kabiliyetiyle ve ele geçen fırsat ve imkânlarla bu çetin hayatı aynı zamanda ilim ve irfanla bezemesini de bilmiştir. Onun için eserlerinde kendisini kumandan, edebiyatçı ve tarihçi olarak takdim etmekte tamamiyle haklıdır.

Hanlıklar devri Orta Asyasının ve Türklüğünün kaderini teşkil eden çalkantıların ve yıpratıcı kısır çekişmelerin tabii bir parçası ve neticesi olan hadiseli hayatı daha Ebülğazi'nin doğumu ile başlamış ve 1603' te ülkesine saldıran Rusların, babası tarafından mağlûp ve imha edilmesinden kırk gün sonra dünyaya gelmiştir. Zaten Ebülğazi ismi de kendisine bu gazânın zafer sevinciyle verilmiştir.

Cengiz soyundan gelen Ebülğazi'nin babası Hârezm Özbek hanlarından Arab Muhammed Han'dır. Annesi Mihr Bânû Hatun da babasının akrabası olup, her ikisi Hârezmdeki Özbek hanlarının ciddî ve Arab Muhammed Han'ın dördüncü göbekte atası olan Yâdgâr Han'da birleşirler.

Arab Muhammed Han'ın ilk payitahtı Ürgenç idi. Ebülğazi 16 yaşına kadar burada büyüdü. Sonra baba-

sı hanlığın merkezini Hive'ye nakledince, Ebülgazi'yi de Kât vilâyeti valiliğine tayin etti. Fakat kısa bir müddet sonra, 1620'de İlbars ve Habeş adındaki kardeşleri kendi babaları Arab Muhammed Han'a isyan ettiler. Neticede Han öldürüldü, babasının tarafında çarpışmaya katılan Ebülgazi de yaralandı ve Buhara hanına iltica etti. Kardeşi Şerif Muhammed de Buhara'ya sığınmıştı. Diğer kardeşi İsfendiyar Sultan Nesa da Safevîlere sığındı.

Daha sonra, İsfendiyar Safevîlerin ve bilhassa bazı Türkmen kabilelerinin yardımı ve Ebülgazi'nin desteği ile Hârezm'i ilk defa geri almağa teşebbüs etti ve ikincisinde muvaffak olarak, 1623'te İlbars ve Habeş'i öldürüp Hârezm hanı oldu. Ebülgazi ve Şerif Muhammed de memleketlerine dönmüş oldular. Ürgenç Ebülgazi'ye verildi.

Fakat çok geçmeden İsfendiyar ile Ebülgazi arasında ihtilâf çıktı. Hârezm'de Özbek ve Türkmen kabileleri yaşıyor ve bunlar arasında devamlı çatışmalar oluyordu. Bu mücadeleler, kendi taraftarları dolayısıyla, iki kardeşi de karşı karşıya getirdi ve Ebülgazi mağlûp olarak, bu sefer de Kazak hanına iltica etti (1626). Oradan Taşkent hanının yanına gidip iki sene kaldı. Arkasından yine Buhara hanının yanına gidip, bir ordu toplayarak, Hive'yi ele geçirmeğe teşebbüs ettiyse de ağabeyisi İsfendiyar Han tarafından yakalanıp Safevî ülkesine sürgün gönderildi.

Safevîlerin yanında on sene kaldıktan sonra Ebülgazi geri dönerek Türkmen boylarının arasına girdi. Önce Teke ve sonra Mangışlak Türkmenlerinin arasın-

da bulundu. Bu sırada Kalmuk'lar Mangışlak'ı bastılar ve Ebülgazi de Kalmuk hanının yanına gitti.

1642'de Ebülgazi Kalmukların yanından geri dönerken İsfendiyar Han vefat etti. Ebülgazi önce Ürgenç'te idareyi ele aldı. Sonra bir iki yıl içinde bütün Hârezm'e hâkim olarak Hive hanı oldu. Yirmibir yıl hanlık yaparak 1663'te vefat etti. (Daha fazla bilgi için bk. Zeki Velidi Togan, İslâm Ansiklopedisi Ebülgazi Bahadır Han maddesi).

Ebülgazi'nin bu hareketli hayatından doğan tesadüfler onun Ürgenç'te çocukluk devresinde yaptığı kuvvetli ilim tahsilini büsbütün takviye etti. Etrafındaki Türk topluluklarını ve diğer kavimleri tetkik fırsatı bulduğu gibi, İran'da Türk tarihine ait Fars kaynaklarına, Kalmuklar arasında Moğolcaya ve Moğol kaynaklarına nüfuz etti. Ana dili Türkçeye ilâve olarak Arapça, Farsça ve Moğolcayı da elde etmişti. Bu ilmî hüviyetiyle gittiği her yerde, sürgünde bile itibar görüyordu.

Ebülgazi'nin denilebilir ki en çok Türkmenlerle münasebeti olmuş, en çok onlarla haşır neşir olmuştur. Bu münasebetin içinde zulüm de vardır, dostluk da. Hattâ Şecere-i Terakime'yi yaptığı Türkmen katliâmının günahına karşı bir sevap olsun diye ve Türkmenlerin isteği üzerine yazdığını eserinde kendisi söylemektedir. Ebülgazi Han Türkmenler arasındaki zengin, tarihî, destanî rivayetleri toplamış, böylece nevî şahsına mahsus değerli bir Türk tarihçisi olmuştur.

Ebülgazi'nin iki mühim eseri vardır. Bunlardan biri Şecere-i Terakime, diğeri Şecre-i Türki'dir. Şe-

cere-i Terakime'yi 1660'da yazmış, Şecere-i Türkî'yi ise tamamlayamadan 1663'de ölmüştür. Bu eser sonradan oğlu Enuşe Han tarafından tamamlanmıştır.

Şecere-i Türkî 15. asrın ikinci yarısından itibaren 1663'e kadar Hârezm'de hüküm süren kendi hanedanlarının, Yâdgâr sülâlesi Özbek Şıban hanlarının tarihini, Türkistan tarihini içine alır ve bu devrin esas kaynağı durumundadır. Bu eser çeşitli dillere tercüme edilmiş, bu arada biri Ahmet Vefik Paşa, diğeri Rıza Nur tarafından olmak üzere iki defa Türkiye Türkçesine de çevrilmiştir. Fakat bugün asıl metne dayanan ve eksiksiz, fazlasız yeni bir tercüme ihtiyacı vardır.

Şecere-i Türkî'nin metin olarak bugün ilim âleminde kullanılan iki neşri mevcuttur. Bu iki neşrin edisyon kritiğine dayanan transkripsiyonu, fakültedeki kürsü çalışmalarımız arasında asıl Çağatayca metin olarak tespit edilmiş ve işlenmiştir. Elimizin altında bulunan bu metnin Türkiye Türkçesine tercümesini de şimdi sunduğumuz bu Şecere-i Terakime'nin arkasından yayımlayacağız.

Bugün sunduğumuz bu kitap, Ebûlgazi'nin ilk eseri olan Şecere-i Terakime'dir. Şecere-i Terakime Oğuznâme'nin Türkmen rivayeti, daha doğrusu Çağatayca'sıdır. Oğuz destanı olan ve aslı ele geçmemiş bulunan Oğuznâme'nin bugün elimizde bazı ayrılmış parçaları ve bazı rivayetleri vardır. Bu rivayetlerin başlıcaları Reşidüddin'in Câmîü't-tevârih'indeki Farsça Oğuznâme ile Ebûlgazi'nin bu Çağatayca Oğuznâmesidir. Oğuznâme rivayetlerinin bir de Yazıcıoğlu tarafından Osmanlıcaya nakledilmiş şekli vardır. Oğuz Kağan Des-

tanı, Dede Korkut kitabı ve diğer Oğuz Destanı bakiyeleri de Oğuznâme'nin ayrılmış parçalarıdır.

Şecere-i Terakime için Ebülğazi, Reşidüddin'den faydalandığı gibi, bilhassa canlı Türkmen rivayetlerini de toplamıştır. Bu bakımdan bu Oğuznâme müstesna bir yer işgal eder. Bu arada Dede Korkut'un Türkmen rivayetlerinin bazı parçaları da Şecere-i Terakime'ye ayrı bir değer katar.

Ebülğazi Bahadır Han aynı zamanda 17. asır Çağataycasının parlak bir temsilcisidir. Akıcı, zengin ve renkli dili ve üslûbu Çağatay nesrinin en güzel örneklerini teşkil eder. Bu bakımdan eserleri destan ve tarih yönünden olduğu kadar, dil ve edebiyat itibariyle de büyük bir değer taşır.

Şecere-i Terakime'nin bir çok nüshaları vardır. Bunların arasında ikisi en sağlam metni veren nüshalardır ki, biri Taşkent, diğeri Leningrad nüshasıdır. Nuri İşan nüshası diye de tanınan Leningrad nüshasının fanksimilesi 1937'de Türk Dil Kurumu tarafından yayınlanmıştır. 1822 (1237) tarihinde istinsah edilmiş olan bu nüshanın başında fazla bir manzum Oğuznâme parçası vardır ve ayrıca Şecere-i Türki'den veya dışarıdan alınmış bazı fazlalıklar da taşımaktadır. Diğer nüshalar da hep yeni istinsahlardır ve Türkmen yazıcılarının elinde bir çok değişikliklere uğramıştır. Taşkent nüshası ise mevcut nüshaların en eskisi ve en iyisidir. İstinsah tarihi belli olmamakla beraber bu nüshanın Ebülğazi devrine yakın ve asıl metne en uygun bir nüsha olduğu anlaşılmaktadır.

Bu nüsha esas alınarak ve yedi nüsha karşılaştırılmak suretiyle, Şecere-i Terakime'nin 1958'de Rus Türkologu Prof. Kononov tarafından mükemmel bir neşri yapılmış ve eser ilk defa tam mânasiyle ortaya konulmuştur. Daha önce Rusyada yapılan eski bir tercümesinden pek az faydalanılmış, faksimilesi de pek fazla kullanılmamıştı. Kononov neşrinde Leningrad nüshası ile diğer üç Taşkent ve iki Aşkabat nüshası da yardımcı nüsha olarak kullanılmıştır. Kononov eserinde metinden başka metnin Rusçaya tercümesini ve gramerini de vermiş, inceleme ve açıklamalarıyla geniş bir araştırma da yapmıştır (A. N. Kononov, Rodoslovnya Türkmen, Moskova — Leningrad, 1958, 194+94 s.)

İşte biz, sunduğumuz bu kitapta Kononov'un bu neşrindeki metnin tercümesini veriyoruz. Tercümenin arkasına Kononov metninin faksimilesi de eklenmiştir. Tercümede asıl metnin sayfa numaralarına da, yan tarafa konan rakamlarla, işaret edilmiştir. İndeks kısmında, tercümenin satır numaraları verilmediği için, asıl metnin satır numaraları ile yetinilmiştir. Oradan kolaylıkla tercümenin satır numaralarına geçilebilir. Leningrad nüshasının Çağatayca metni de kürsümüz çalışmaları arasında hazırlanmış olarak elimizin altındadır. Eser bugünkü Türkçeye çevrilirken bu metnin de gözönünde bulundurulmuş ve ondan da bazı küçük tercihler yapılmıştır.

Türkçenin bir şivesinden bir şivesine nakil şüphesiz bir yabancı dilden yapılan tercümeyle benzemez. Bu nakilde asıl metnin üslubunu, sentaksını ve bütün kelime kadrosunu değiştirmeye sebep yoktur. Bu bakımdan biz Şecere-i Terakime'yi Türkiye Türkçesine çevirirken, kelime kelime nakletmeğe, asıl şivenin sen-

taksına ve müellifin üslûbuna dokunmamaya dikkat ettik. Bu arada bugünkü Türkçemize aykırı düşen ifadeleri, «dedi, diyip, diye» gibi tekrarları ortadan kaldırmağa çalışmadık. Okuyucuları o devrin ve o şiyenin üslûbu ile bilhassa karşı karşıya bırakmak istedik.

Oğuznâme'nin Reşidüddin rivayeti olan Farsçası, rahmetli Prof. Zeki Velidi tarafından tercüme edilerek yayınlanmıştı. (Oğuz Destanı, Reşideddin Oğuznâmesi, tercüme ve tahlili, İstanbul 1972, 164 s.). Şimdi bu kitapla Ebûlgazi Oğuznâmesi de Türk okuyucularının istifadesine sunulmaktadır. Eserin, 1001 Temel Eser Serisi için de faydalı ve hayırlı olmasını dilerken, bu kitabın hazırlanmasında kıymetli yardımlarını esirgemeyen aziz hocamız Ahmet Caferoğlu'na ve bu Oğuz Destanı'nı çıkarmak için beni teşvik ederek böyle bir kitabın ortaya konmasına vesile olan çok değerli destan ve destanî roman sanatkarı M. Necati Sepetçioğlu'na şükranlarımı arz ederim.

Muharrem ERGİN

Bismillâhirrahmânirrahîm

4 Şükür ve övgü o sahabe ki, onun hiç evveli ve âhiri yok ve yurdunun zevâli yok ve babası ve anası yok ve hatunu ve oğlu ve kızı ve danıştığı kimsesi yoktur. Aşı ve suyu öyle / üleştirici yoktur ki kuldân tâ padişaha kadar ve karcıdan tâ file kadar ve sinekten tâ anka kusunâ kadar hepsinin ahvaline lâıyk verir. Bir gün hiç birinin payını noksan kılmaz. Eğer yer yüzünde yeşeren ağaçların hepsi kalem olsa ve denizler mürekkep olsa, bütün insanoğlu yazıcı olsa, sonra yüzbin ve yüzbin yıl onun sıfatını yazsa, denizden bir katre ve dağdan bir zerre taşı yazmaktan daha az olur. Artık benim söylediğim ne olacak.

Sayırsız selâm ve dua o peygambere ki, bütün peygamberlerin iyisi ve Tanrının dostu ve bütün insanoğluna gönderdiği elçisidir. Onun yâran ve evlâtlarına çok çok Tanrı rahmeti olsun.

Şimdi bundan sonra Çingiz evlâdından Ürgencî Arab Muhammed Hanın oğlu Ebülğazi Han diyor ki :

Çok zahmetler gördükten sonra yaşımız otuzdokuza ulaşınca tarih binellibirde yılan

- 5 yılında Hârezm / memleketinde babamızın tah-tında oturup yurt işiyle meşgul olduk. O vakit-te Türkmenler Mang Kışlak ve Ebülhan ve Tecen suyunun yakasında oturuyorlardı. Hârezm-de oturanları da bizim geldiğimizi işitip, kaçıp bu söylenen üç yurda vardılar. Ondandır sonra, bir nicesi göç ile, bir nicesi yol ile, üç yurtta bir evli kalmazdan hepsi Hârezme geldiler. İyileri maiyet (nöker) ve kötülerini hizmetkâr (rai-yet) oldular.

Bundan çok yıllar geçti. Türkmenin hocaları ve şeyhleri ve beyleri benim tarihi iyi bildiğimi işitmişler. Sonra bir gün hepsi gelip arz kıldılar ki bizim içimizde Oğuznâme çoktur, ama hiç iyisi yok, hepsi yanlış ve birbirini tutmuyor, her birisi bir türlü ve bir doğru itibar kılınacak tarih olsaydı iyi olurdu diye ricada bulununca, onların ricalarını kabul kıldım. Onun için ki: Bu kitabı söyledikten onvedi yıl önce bütün Türkmenler bize düşman olmuşlardı. O sebepten biz onları çok vurduk vağmaladık. Ve bir gün Hcrasanda Durun'a yakın Burma denilen suyun vakasında bizimle saf çekip / vuruştular. Tanrı bize verdi, bastan tâ sona kadar. Biz sebep olarak, iyi ve kötüden virmibin vetişmiş insanları öldü. Onun içinde günahkârları da vardı ve günahsızları da vardı. Pevgam-ber demişlerdir ki : **İdhâlu's-surûri fi kalb** mü'mini hayrun min' ibâdeti's-sakaleyni. Mânası budur ki, eğer bir kişi bir müslüman kişinin gönlünü memnun kılrsa, onun sevabı bütün

insanoğullarının ve cinlerin Tanrıya bendelik kılmağının sevabından çoktur. O halde nice bin kişilerin, benim bu söylediklerimle, bildiklerini bilip gönülleri hoş oluyor. Tanrı Taâlâdan ümidim var ki, bunun sevabı, eğer o katliâmda günah olmuş ise, ona galip gelecek de-yip ve sonra odur ki, bir gün bir kimse bu kitabı okuyup bilmediğini bilse, bizim ruhumuza fâtiha okuyacak dedik. Sonra kitabı söylemeğe başladık. Ve bu kitaba Şecere-i Terâkime diye ad koyduk.

Hep bilin ki, bizden önce Türkçe tarih söyleyenler Arapça lûgatleri katmışlardır ve Farsçayı da katmışlardır ve Türkçeyi de seci kılmışlardır. Kendilerinin hünerlerini ve üstadlıklarını halka malûm kılmak için. Biz bunların hiç birisini yapmadık. Onun için ki : Bu kitabın okuyucusu ve dinleyicisi elbette Türk olacaktır. Tabii. Türklere Türkâne söylemek gerek. Tâ ki, onların hepsi anlasınlar. Bizim söylediğimiz sözü / bilmeseler, ondan ne çıkar? Eğer onların içlerinde bir veya iki okuyan akıllı insan olsa, o bilse, bilmeyen çokluğun hangi birine söyleyip bildirir? O halde öyle söylemek gerek ki iyi ve kötü hepsi bilip, gönüllerinâ makul olsun.

Şimdi Âdemden tâ bu zamana kadar, ki tarih binyetmişbirdir, Türkmenlerin ve son Türkmen adını taşıyıp Türkmene katılan illerin bildiğimiz kadarını bir bir söyleyelim. Bilmediğimize çare ne?

Âdem aleyhisselâmın zikri

Tanrı Taâlâ meleklere dedi ki : Topraktan insan yapıp, can verip, yeryüzünde kendi yerime halife kılıp koyacağım, dedi. Bunun üzerine melekler dediler : Onlar yukarıki döşek ile aşağıki döşegi zaptedemezler, o sebepten sana âsi olurlar, yaratman daha iyidir, dediler. Tanrı Taâlâ dedi : Benim bildiğimi sizler bilmezsiniz, varınız, topraktan bir insanın suretini yapınız dedi.

8 Azrâil aleyhisselâm Tanrının emri ile bütün yeryüzündeki her türlü topraktan alıp Mekke-i muazzama ile Tâyif'in arasında toprağı balçık kılıp, Âdem'in suretini yapıp, yatırdılar. Bir nice yıllar geçtikten sonra Tanrı Taâlâ ona can verdi ve bin yıl bu dünyada durdu. Âdem demek Arap dilidir. Arap, deriye âdem der. Her nesnenin dışına deri derler. Melekler toprağı, yeri kazıp içinden almadılar, dışından alıp / Âdem'in suretini yaptılar. Onun için Âdem dediler. Onların cennete vardıklarının ve ondan çıktıklarının ve yeryüzündeki hareketlerinin hikâyeleri halk içinde meşhurdur. Onun için söylemedik.

Âdem ölecek olunca, Şeys adlı oğluna dedi ki : Benden sonra sen benim yerime oturup çocuklarıma baş ol, deyip, çok nasihatler kıldı, bu dünyadan o dünyaya gitti.

Ondan sonra Cebrâil aleyhisselâm Tanrı Taâlâ'dan Şeys'e kitap alıp geldi. Şeys, hem peygamber, hem padişah olup, ile adalet kılıp, dokuzyüzoniki yıl bu dünyada durup, cennet sarayına gitti. Şeys'in mânası Tanrı'nın heybeti demek olur. Şeys öleceği vakit oğlu Anuş'u yerine oturtup gitti.

Anuş dahi babası ve büyükbabasının şeriatine amel kılıp, o da babası gibi dokuzyüzoniki yıl bu menzilde oturup o menzile gitti. Anuş'un mânası sadık demek olur.

Anuş öleceği sırada oğlu Kınan'ı yerine oturtup çok nasihat ve vasiyet kıldı. O da sekizyüzkırk yıl babasının yürüdüğü yolda yürüyüp oğlu Mihlâil'i kendi yerine oturtup Tanrı yakınına gitti.

9 Mihlâil zamanında insanoğlu çok oldu, oturduğu yere sığmadılar. O sebepten Mihlâil Bâbil iklimine varıp bir şehir kurdu. Adını Sus koydu ve çok ev yaptı ve köyler yaptırdı. Ondan önce şehir ve köy ve ev yok idi. Dağların fundalıklarında veya ormanda / otururlardı. Halka emretti, yeryüzüne yayılın diye. Bütün insanoğulları Mihlâil'in emri ile varıp, her yerde münasip yer varsa, köyler kurdular. Mihlâil dokuzyüzyirmi yıl adı geçen şehirde durup oğlu Berd'i kendi yerine oturtup nefes almaz şehrine gitti.

Berd dahi dokuzyüzaltmış yıl bu yurttan oturup oğlu Ehnoh'u yurdunda koyup göçmez

ve konmaz yurduna gitti. Oğlunun adı Ehnok idi ve lâkabı İdris. Tanrı Taâlâ onu peygamber kıldı. Sekseniki yıl peygamberlik yaptı. Halkı doğru yola çağırđı. Ondan sonra Tanrı'nın emri ile Azrâil gelip İdris aleyhisselâmı kanadının üstüne koyup, cennete alıp gitti. O günden tâ bu vakte kadar cennettedir.

İdris cennete gittikten sonra ođlu Matusâleh babasının yerine oturdu. Doğruluk ve adalet kıldı. Yaşının sayısı malûm değildir. O da babasının gittiđi yere gitti.

Ondan sonra Matusâleh'in ođlu Leymek, babasının yerine oturup, çok yıllar doğruluk ve adalet kıldı. Sonra babasının gittiđi yola düşüp gitti. Onun da yaşı malûm değildir.

Ondan sonra ođlu Nûh Peygamber, babasının yerine oturdu. Tanrı Taâlâ, ikiyüzelli yaşına gelince peygamberlik verdi. Yediyüz yıl halkı doğru yola çağırđı. Erkek ve kadından seksen kiři iman getirdiler. Yediyüz yıl içinde sekenden fazla / insanın iman getirmemesine kızıp halka beddua kıldı. Cebrâil geldi ve dedi ki : Tanrı Taâlâ senin duanı kabul kıldı, filân vakitte halkı suya gark kılacak, sen gemi yap, deyip, gemiyi nasıl yapacađını gösterdi.

Yerden su çıktı, gökten yağmur yağdı, yer yüzündeki canlının hepsi gark oldu. Nûh Peygamber, üç ođlu ve iman getiren seksen kiři ile gemiye bindi. Bir nice aydan sonra yer, Tan-

rı Taâlâ'nın emri ile, suyu kendisine çekti. Gemi Musul denilen şehrin çok yakınında Cûdi denilen dağdan çıktı.

Gemiden çıkan insanların hepsi hasta oldular. Nûh Peygamber, üç oğlu ve üç gelini ile, iyileştiledi. Onlardan başka insanların hepsi öldüler.

Ondan sonra Nûh Peygamber üç oğlunun her birini bir yere gönderdi. Hâm adlı oğlunu Hindistan ülkesine gönderdi, Sâm adlı oğlunu İran memleketine gönderdi ve Yâfes adlı oğlunu Kuzey Kutbu tarafına gönderdi. Ve üçüne de dedi ki : İnsanoğullarından siz üçünüzden başka kimse kalmadı. Şimdi üçünüz üç yurttadurun. Ne zaman çocuklarınız çoğalırsa, o yerleri yurt kılıp oturun, dedi.

Yâfes'e bazıları peygamber idi demişlerdir ve bazıları peygamber değil demişlerdir. Yâfes babasının emri ile Cûdi dağından gidip İtil ve Yayık suyunun yakasına vardı. İkiyüzelli yıl orada durdu, sonra vefat etti. Sekiz oğlu vardı. Çocukları pek çok olmuştu. Çocuklarının adları şunlardır : Türk, Hazar, Saklap, Rus, Ming, Çin, Kimeri, / Târih.

11

Yâfes, öleceği sırada büyük oğlu Türk'ü yerine oturtup diğer çocuklarına dedi ki : Türk'ü kendinize padişah bilip, onun sözünden çıkmayın, dedi. Türk'e Yâfes oğlu diye lâkap taktılar. Çok edepli ve akıllı insan idi. Babasından sonra bir çok yerleri gezdi ve gördü. Sonra bir

yeri beğenip orada oturdu. Bugün o yere Isık Köl derler. Çadır evi (otağı) o çıkardı. Türklerin içindeki bazı âdetler var, ondan kaldı.

Türk'ün dört oğlu var idi. Birinci Tütek, ikinci Çigil (Çekel), üçüncü Barsçak (Berseçar), dördüncü Amlak (Emlak). Türk öleceği sırada Tütek'i kendi yerine padişah kılıp uzak sefere gitti. Tütek akıllı ve devletli iyi padişah idi. Türk içinde çok âdetleri o peydah kıldı. Acem padişahlarının ilki Keyümers ile muasır idi. Günlerden bir gün ava çıkıp, geyik öldürüp, kebap kılıp, yiyip oturmuştu. Elinden bir doğram et yere düştü. Onu alıp yiyince ağzına çok hoş tad geldi. Çünkü o yer tuzla idi. Yemeğe tuz koymağı o çıkardı bu tuz âdeti ondan kaldı. İkiyüz kırk yıl ömründen geçtikten sonra oğlu Amılca Han'ı kendi yerine oturtup gidilse gelinmez denilen şehre gitti.

12 Amılca Han dahi çok yıllar padişahlık kılıp, aşlarını yiyip, yaşlarını yaşayıp, babasının / ardından gitti. Öleceği sırada oğlu Bakuy Dip Han'ı yerine oturttu.

Dip'in mânası tahtın yeri, Bakuy'un mânası il büyüğü demek olur. O dahi çok yıllar padişahlık kılıp, dostlarının güldüğünü, düşmanlarının ağladığını görüp, sevinip, ondan sonra öleceği sırada oğlu Kök Han'ı tahtına oturtup öldü.

O dahi çok yıllar padişahlık kıldı. Babasının yolundan dışarı çıkmadı. Hasta olunca oğ-

lu Alınca Han'ı kendi yerine oturtup uzak sefere gitti.

O dahi çok yıllar padişahlık kıldı. Atalarından vilâyetleri, il ulusları çok oldu. Onun ikiz oğlu oldu. Birinin adı Tatar ve birinin adı Moğol. Babası ihtiyarladıktan sonra yurdunu ikiye bölüp, iki oğluna verip, vefat etti.

Alınca Han öldükten sonra Tatar ve Moğol, her birisi kendi yerlerinde padişahlık kıldılar.

Moğol Han'ın dört oğlu var idi. Büyüğünün adı Kara Han, ikinci Kür Han, üçüncü Kır Han, dördüncü Or Han. Moğol Han büyük oğlu Kara Han'a yurdunu verip, herkesin gittiği yurda gitti.

Kara Han Or dağı ve Kör dağınyı yayla yapmıştı. Bu zamanda onlara Uluğ Tağ (Ulu dağ) ve Kçük Tağ (Küçük dağ) diyorlar. Kış olunca Sir suyunun ağağı, Kara Kum ve Bursuk'ta kışlardı.

13

Oğuz Han'ın dünyaya gelişinin / zikri

Kara Han'ın büyük hâtonundan bir oğlu oldu. Güzelliği aydan, güneşten fazla. Üç gece gündüz anasını emmedi. Her gece o oğlan anasının rüyasına girip derdi : Ey ana, müslüman ol; eğer olmazsan, ölürsem ölürüm, senin memeni emmem, demişti. Anası oğluna kı-

yamadı ve Tanrı'nın birliğine iman getirdi. Ve ondan sonra o oğlan, memesini emdi. Ve anası gördüğü rüyayı ve müslüman olduğunu kimseye söylemedi ve gizli tuttu. Onun içindir ki, Türk halkı Yâfes'ten tâ Alınca Han zamanına kadar müslüman idi.

Alınca Han padişah olduktan sonra halkın nüfusu ve malı çok oldu. Servetten sarhoş oldular ve Tanrı'yı unuttular. Ve bütün ülke kâfir oldu. Ve Kara Han zamanında kâfirlikte öyle muhkem idiler ki, eğer babasının müslüman olduğunu işitse, oğlu öldürür idi ve oğlunun müslüman olduğunu işitse babası öldürür idi.

O çağda Moğol'un âdeti öyle idi ki, tâ oğlan bir yaşına gelmeyince ona ad koymazlardı. Oğlan bir yaşına gelince Kara Han ülkeye davet çıkardı ve büyük toy yaptı.

Toy günü oğlanı meydanın ortasına getirip Kara Han beylerine dedi : Bizim bu oğlumuz bir yaşına bastı, şimdi buna ne ad koyarsınız, diyip, beyler cevap vermeden önce oğlan dedi: Benim adım. Oğuz'dur.

Ş i i r

14 **İşbu bir yaşında oğlan orda revan
Gelip / dile dedi biliniz ayan
Adımdır Oğuz, namlı padişah
Biliniz iyice bütün hüner ehli!**

Toya gelen büyük ve küçük herkes oğlanın bu sözüne şaşılar ve dediler ki : Bu oğlanın

kendisi adını söylüyor, bundan iyi ad olur mu, deyip adını Oğuz koydular. Sonra dediler ki : Bir yaşında çocuğun böyle söz söylediğini hiç bir zaman hiç kimsenin işittiği ve gördüğü yoktur, diyip, onu yorumlayıp dediler ki: Bu uzun ömürlü ve ulu devletli ve ucu uzayan ve yanı yayılan olacaktır, dediler.

Oğuz'un dili açılıp yürüdüğünde Allah, Allah diye hep söylerdi. Onu her kim işitse, derlerdi : Çocuktur, dili dönmediğinden ne dediğini bilmiyor, derlerdi. Onun için ki : Allah sözü Arap dilidir, Moğol'un hiç bir atası Arap dilini işitmiş değildir. Oğuz'u Tanrı Taâlâ ana-dan doğma velî yaratmıştı. Onun için gönlüne ve diline kendisinin adını getiriyordu.

Oğuz büyüüp yiğit olunca Kara Han küçük kardeşi Kür Han'ın kızını alıverdi. Oğuz, kimse yokken kıza dedi : Âlemi, seni, bizi yaratan var. Onun adı Allah'tır. Onu yar bil ve bir bil. Onun buyurduğundan başka işi yapma, dedi. Fakat kız onu kabul etmedi. O zaman çıktı ve kızdan ayrı yattı. Geceler ayrı yatıp, gündüz konuşmuyordu. Bir nice vakitten sonra Kara Han'a dediler ki : Oğlunuz karısını sevmiyor. Sevmediğinden, aldığı gündenberi bir yerde yatmıyor, dediler. Ve Kara Han bu sözü işittikten sonra / yine bir küçük kardeşi Kır Han'ın kızını alıverdi. Ona da; iman arz et, dedi. O kız da kabul etmedi. Onunla da bir yerde yatmadı.

15

Bu hadiselerden bir nice yıllar geçtikten sonra Oğuz Han ava çıkıp dönüp geliyordu.

Gördü ki, suyun yakasında bir nice kadınlar çamaşır yıkıyorlar. Babasının küçük kardeşi Or Han'ın kızı bunlar içinde oturmuş. Kıza adam gönderip konuşmağa, sırrım aşikâr olur diye, korktu. Sonra kızı köşeye çağırıp ant verip dedi ki : Babam bana iki kız alıverdi. Onları sevmediğim sebebi bu ki, ben müslüman, onlar kâfir. Ne kadar müslüman olun dediysem kabul kılmadılar. Eğer sen müslüman olsaydın seni alırdım, dedi. Bunun üzerine kız : Sen ne yolda olursan, ben de o yolda olayım, dedi. Ondan sonra Oğuz Han babasına söyledi. Babası Or Han'ın kızını büyük düğün yapıp Oğuz'a alıverdi. O kız müslüman oldu. Oğuz onu çok severdi.

Bundan çok yıllar geçti. Bir gün Oğuz uzak yere ava gitti. Kara Han bütün hanımlarını ve gelinlerini çağırıp yemek verdi. Ve konuşup otururken hâtonundan sordu ki : Bunun sebebi nedir, Oğuz, son aldığı hâtonunu sever ve önce aldığı iki hâtonunun yanına hiç gitmez. Hâtonu dedi ki : Ben bilmiyorum, gelinler daha iyi bilirler, dedi. Han, gelinlerden sordu. Bunun üzerine büyük gelin dedi : Oğlunuz müslüman olmuştur. Bizim ikimize müslüman ol dedi, kabul etmedik. Küçük geliniz / müslüman olmuştur. Onun için oğlunuz onu çok seviyor, dedi. Kara Han bu sözü işittikten sonra beylerini çağırıp danıştı. Ve şuna karar verdiler ki, Oğuz'u avda gezerken tutup öldürecekler.

Kara Han ilç adam gönderdi : Çabuk gelinler, ava çıkıyorum, diye. Bu sözü Oğuz Han'

in küçük hâtunu işitip, Kara Han'ın yaptığı danışmaların hepsini söyleyip, Oğuz Han'a adam gönderdi. Oğuz Han dahi, bu sözü işittikten sonra, il'e adamlar gönderdi : Babam asker çekip beni öldürmek için geliyor; beni tutan bana gelin, babamı tutan babama gidin, diye.

İlin çoğu Kara Han'a gitti, daha azı Oğuz Han'ın yanına gittiler. Kara Han'ın küçük kardeşlerinin çok oğulları var idi. Onlar Kara Han'dan ayrılır diye hiç kimsenin aklına gelmezdi. Onların hepsi Oğuz Han'ın yanına geldiler. Oğuz Han onlara Uygur adını verdi. Uygur Türk dilidir, mânasını herkes bilir, yapıştır mânasıdır. Derler : «Süt uydu». Süt iken birbirinden ayrılırdı, yoğurt olduktan sonra birbirine yapışıyor. Şunu da derler : «İmama uydu». İmam otursa oturuyor, kalksa kalkıyor. O halde yapışmak olmuyor mu? Onlar gelip Oğuz Han'ın eteğine iki kollarıyla muhkem yapıştılar. Bunun üzerine Han onlara Uygur dedi. Yapıştır demek olur.

17

Kara Han ile Oğuz Han / ikisi saf çekip savaştılar. Tanrı Taâlâ Oğuz Han'ı galip kıldı. Kara Han kaçtı. Savaşta Kara Han'ın başına ok değdi, ki atanı bilmediler. Kara Han o yaradan öldü. Oğuz Han babasının tahtına oturdu.

Oğuz Han'ın han olduğunun zikri

Oğuz Han ilin hepsini müslümanlığa davet etti. Müslüman olanları mükâfatlandırdı ve ol-

mayanlara hücum etti, kendilerini öldürdü, çocuklarını esir kıldı.

O vakitte Kara Han'a bağlı ilden başka iller çok idi. Her büyük ilin bir başka padişahı var idi. Küçük iller onlara katılırdı. Kara Han'ın müslüman olan illeri Oğuz Han'a katıldı.

Oğuz Han her yıl Moğol yurdunda bulunan illerle savaşırdı ve galip gelirdi. Sonunda hepsini aldı. Ve kaçıp kurtulanları Tatar Han'ına gidip sığındılar.

Tatar halkı o vakit Çürçüt'e (Çürçet'e) yakın oturuyorlardı. Çürçüt (Çürçet) denen bir büyük yurttur. Şehirleri ve köyleri çok. Hıtay'ın demir kazık tarafında olur. Hindî ve Tacik ona Çin Maçın derler.

Oğuz Han gidip Tatar'a hücum etti. Tatar Han'ı çok asker ile savaştı. Oğuz Han yendi ve askerini kırdı. Oğuz Han'ın askerinin hissesine o kadar çok ganimet, mal düştü ki, yüklemeye yük hayvanı az geldi. Bir iyi akıllı insan var idi. O düşünüp arabayı yaptı. Ondandır herkeş arabaya yapıp, / ganimetlerini yükleyip döndüler. Arabaya kank adını koydular. Ondan önce adı da yoktu, kendisi de yoktu. Onun için kank dediler ki, hareket edince kank yapıp ses çıkarır. Onu yapan kişiye Kanklı dediler. Bütün Kanklı ili o kişinin çocuklarıdır.

Oğuz Han yetmişiki yıla kadar Moğol ve Tatar, ki kendi kemiği (soyundan) idi, onlarla

savaştı. Yetmişüç yıl olunca hepsini kendi ağzına baktırıp, müslüman kıldı.

Ondan sonra yürüyüp Hıtay'ı aldı ve Çürçüt'ü aldı ve yine Tankut'u aldı. Tankut'a Tacikler Tibet derler.

Ondan sonra varıp Kara Hıtay'ı aldı. O da büyük yurttur. İnsanınin çehresi Hindü gibi kara olur. Hindûstan ile Hıtay'ın arasında Okyanusun kenarında bulunur. Tankut'un kış olunca gün doğuşu ve yaz olunca güneyinde olur.

Hıtay'ın öbür yüzünde, deniz tarafında yüksek dağların içinde çok il var idi. Onun padişahının adına İt Barak Han derlerdi. Onun üstüne atlanıp vardı. Savaştlar. İt Barak Han galip geldi. Oğuz Han kaçtı. Savaştlığı yerin beri tarafında akıp giden iki büyük su var idi. O iki suyun arasında bir çok gün durup kaçan askerinin önünü, arkasını topladı.

19 Büyük padişahların âdetleridir, uzak sefere gidince ailelerini alıp varmak. Mâiyet halkının da bazılarını alıp giderler. Oğuz Han'ın bir beyi karısını alıp gitmişti. Kendisi savaşta öldü, hâ-tunu kurtulup iki suyun arasında Han'ın arkasından yetişti. Hâmile idi. Sancısı tuttu. Gün soğuk idi, girmeğe ev yok. Bir çürük ağaç içinde oğlan doğurdu. Bunu Han'a bildirdiler. Bunun üzerine Han dedi : Bunun babası bizim önümüzde öldü, üzüleni yok, deyip, oğulluğa aldı, adını Kıpçak koydu. Eski Türk dilinde içi boş ağaca kıpçak derlermiş. Onun için o oğ-

lan ağaç içinde doğdu diye adını Kıpçak koydular. Bu zamanda içi boş ağaca çıpçak diyorlar. Kara halkın (avam tabakasının) dili dönmediğinden k'yi ç okuyor. O kıpçak'tır, çıpçak diyorlar.

O oğlanı Han kendi yanında büyüttü. Yiğit olduktan sonra, Urus ve Ulak ve Macar Başkurt illeri düşman idiler, Kıpçak'a çok halk ve mâiyet verip o tarafa, Tin ve İtil suyunun kenarına gönderdi. Üçyüz yıl Kıpçak o yerlerde padişahlık kılıp oturdu. Bütün Kıpçak halkı onun neslindendirler. Oğuz Han'ın zamanında tâ Çingiz Han zamanına kadar Tin ve İtil ve Yayık, bu üç suyun yakasında Kıpçak'tan başka il yok idi. Dörtbin yıla kadar o yerlerde oturdular. Onun için o yerlere Deşt-i Kıpçak derler.

20 Çingiz Han İran ve Turan üzerine gelince, bu yurtların padişahı Sultan Muhammed Hârezmşah denilen zat idi. Onun payitahtı Ürgenç idi. Çingiz Han ile savaşmadan kaçıp Mâzenderan'a gitti. Çingiz Han Buhara ve Semerkand ve Taşkend'i alıp, Irak ve Gilan / ve Mâzenderan ve Azerbaycan ve Gürcistan'a, Cebe Noyan, Sübedey Bahadır denilen iki beyini baş kılıp, otuzbin kişi ile gönderdi. Küçük oğlu Tüli Han'ı elibin kişi ile Horasan'a gönderdi. Sultan Muhammed Hârezmşah'ın payitahtı ve mâiyet ve hazinenin bulunduğu yerdir diyerek büyük oğlu Cucı Han ve ikinci oğlu Çagatay Han ve üçüncü Ügedey Han, bu üçünü seksenbin kişi ile Ürgenç'e gönderdi.

Ürgenç'te padişah yok idi. Sultanlar dünya ve dini için sekiz ay şehre kapanıp - savaştılar. Dokuzuncu ayda Çingiz Han'ın çocukları şehri aldılar ve halkı katliâm edip, Çagatay ile Ügedey dönüp, Tirmiz (Termez)'de babasının hizmetine vardı.

Cucı kendisine bağlı mâiyeti ile Ürgenç'ten Deşt-i Kıpçak'a gitti. Kıpçak halkı toplanıp savaştılar. Cucı Han yendi ve Kıpçak'ın ele geçmesini öldürdüler. Kurtulanı İşték'e gitti. İşték'in ekseriyeti bu zamanda o Kıpçak'ın neslindedir. İtil (Atıl, Etil) ile Tin suyunun arasında oturan Kıpçaklar dört tarafa kaçıp gittiler. Ekseriyeti Çerkes ve Tuman yurduna gittiler. Cucı Han Kıpçak'ın çoluk çocuğunu esir kılıp Kıpçak yurdunda oturdu. Moğol'dan evini ve babasının verdiği kabilelerin hepsini getirdi. Özbek'in her uruğundan Kıpçak yurduna göçüp geldiler.

Ondan sonra Cucı Han öldü ve yurt oğlu Sayın Han'a kaldı. Cucı Han evlâtlarından yirmidört kişi o yurttaki padişahlık kıldılar. Onun zamanında o yurda Sayın Han yurdu derlerdi.

- 21 Ondan sonra o yurt Mangıt'a düştü. Onların ilki Ak Mangıt'lı / Kutlu Kayalı'nın oğlu İdügi Bik denen zat idi. Ondan sonra Mangıt yurdu dediler. Tarih binkırkıta arka tarafından Kalmak (Kalmık) ilinden, padişahının adı Örlük, onbin evlik halk gelip Mangıt yurdunda oturdu. Bugün tarih 1071'de ve sıçan yılındadır. Şimdi o yurda Kalmak yurdu diyorlar.

Evet, bu dünya bir hana (konak yerine) benzer. İnsanoğulları kervana benzerler. Biri göçer, biri konar.

Oğuz Han İt Barak Han'a yenildikten on-yedi yıl sonra yine atlanıp, gidip İt Barak Han ile savaşmış, yenip, İt Barak Han'ı öldürüp, yurdunu alıp, müslüman olanlarına dokunmadan bırakıp, Tanrı'ya iman getirmeyenleri öldürüp, çocuklarını esir kılıp, dönüp evine indi.

Oğuz Han'ın Turan ve Hindûstan'a yürüdüğü'nün zikri

Oğuz Han bütün Moğol ve Tatar ilinin askerini toplayıp Talaş ve Sayram'a geldi. Taşkend ve Semerkand ve Buhara padişahları saf çekip dövüşemediler. Büyük şehirlere ve muhkem kalelere sığındılar. Oğuz Han Sayram ve Taşkend'i kendisi muhasara edip aldı. Türkistan ve Endican'a oğullarını gönderdi. Altı ayda Türkistan ile Endican'ı alıp babasının hizmetine geldiler.

Oğuz Han bu söylenen vilâyetlerin hepsine idareciler koyup Semerkand'a doğru yürüdü. Ve Semerkand'ı alıp, idareci koyup, Buhara'ya vardı. Buhara'yı da alıp, idareci koyup, Belh'e vardı. Belh'i de, alıp, idareci koyup, Gur vilâyetinin üstüne yürüdü.

Kış idi. Günler müthiş soğuk idi. Gur'un bağlarına kar çok düşmüştü. Asker halkı yürü-

22

mekte zahmet çektiler. Han emretti ki: / Hiç kimse benden geri kalmasin, deyip, varip Gur'u aldığı zaman yıl gelip yaz oldu. Askerin yoklamasını yaptı, bir çok kişi eksik geldi. Onları sordu, hiç kimse bilmedi. Bir nice gündün sonra o kişiler Han'ın hizmetine geldiler. Han onların ahvalini sorunca dediler ki : Bir çok kişi askerinin arkasından geliyorduk. Dağ içinde bir gece çok kar yağdı. Ondandır yürüyemeden o yerde yattık. Atlarımız ve develerimiz, hepsi öldü. Bahar olduktan sonra yaya geliyoruz, dediler. Han emretti, o cemaata Karlık desinler, diye. Bütün Karlık halkı onların neslinendir.

Ordan geçip Kâbul ve Gaznîn'i aldı. Ondandır sonra Kâşmir üzerine yürüdü. O sırada Kâşmir'in padişahının adı Yağma idi. Kâşmir'in muhkem dağları, büyük suları çoktur. Yağma ona güvenip Oğuz Han'a itaat etmedi. Bir yıl çarpıştılar. İki taraftan çok kişiler öldü. Neticede Oğuz Han Kâşmir'i aldı ve Yağma'yı öldürdü, askerini katliâm kıldı. Bir nice vakit orada durup, dönüp Bedahşan üzerinden Semerkand'a geldi. Oradan Moğolistan'a gidip evine indi.

Oğuz Han'ın İran ve Şam ve Mısır'a doğru yürüdüğünün zikri

23

Bir yıl yurdunda oturup, ikinci yıl / halka ilân ettirdi: İran'a doğru yürüyorum, nice yıllık

gamlarını yesinler diye. İkinci yıl atlandı ve Talaş şehrine geldi.

Han'ın ordusunun gerisine koyduğu adamları var idi, yorulan ve hasta olan ve yolunu şaşırıp ve geride kalanı alıp gelsin diye. O adamlar ordunun arkasında kalan bir evli kişiyi Han'ın huzuruna alıp geldiler. Han o kişiden sordu ki : Niçin geride kalmıştın, diye. O dedi : Gündeliğimin azlığından, ordunun arkasından geliyorum. Hâtunum hâmile idi. Doğurdu. Açlık sebebinden anasının sütü oğlana yetişmedi. Geliyordum, suyun yakasında gördüm ki bir çakal bir sülünü yakaladı. Ağaç ile çakala vurunca sülünü atıp kaçtı. Onu alıp, kebab yapıp, hâtunuma verip durmuştum. Arkaya koyduğunuz adamlar rastlayıp, alıp geldiler. Han fakire at ve azık ve mal verip, bu orduya gitme deyip, «kal aç» dedi. Bütün Kalaç halkı o adamın neslindedir. Bu zamanda Halac divorlar. Mâveraünnehir'de çoktur. Aymak iline katılıyorlar. Horasan ve Irak'ta da çoktur. Onlar Çağatay iline katılıyorlar.

Belh'e bağlı Gur denilen şehirde oturan Kalaç'lardan adı Muhammed, lâkabı Bahtiyar olan bir pehlivan yiğit var idi. Hindistan'ın Dehli denilen şehirde Kutbü / ddin adlı bir müslüman padişah var idi. Muhammed gidip onun hizmetine girdi. Bir nice yıldan sonra büyük bey oldu. Hindistan denilen yer, bölük bölük bir çok yurttur. Behar adlı bir yurt vardır. Kâsmiye yakınındadır. Kutbüddin, Muhammed Bahtiyar'ı

askerin başına geçirip oraya gönderdi. Muhammed Bahtiyar Behar yurdunu aldı.

Behar'ın gün doğuşunda yine bir yurt var idi. Onun büyük şehrinin adı Lekmir idi. Onun doksan yaşında bir padişahı var idi. Dededen babadan o yurdun padişahı idi. Varıp o yurdu da aldı. Nice yıllandanberi topladığı hazinesi eline geçti.

Lekmir'in demir kazık (kutup yıldızı, kuzey) tarafında bir büyük şehir var idi, Lektuni adlı. Varıp onu da aldı ve hutbeyi kendi adına okutup ve sikkeyi kendi adına bastırıp, Lektuni şehrini payitaht kılıp oturdu. Kalaç ilinden onbin kişi onun etrafına toplandılar. Çok yıllar orada durdu.

Lektuni ile Tibet'in arası atlı insanın bir gece yatıp varacağı kadar bir yerdir. Ama bir yüksek dağ vardır, bir yolu vardır, bir atlı yürür, iki atlı yanaşıp yürüyemez. Muhammed Bahtiyar onbin atlı ve otuzbin piyade ile o yoldan gidip Tibet'i vurup geldi.

Nihayet bir nice günden sonra vefat etti. Bütün Kalaç halkı toplanıp Şiran denilen zâti padişah kıldılar. O öldükten sonra Merdan denilen zâti / padişah kıldılar.

25

Ve Merdan hızlı ve atıcı yiğit idi. Ama akli hiç yok idi. O derecede ki, bir gün mecliste (kabul resminde) otururken beylerine bakıp dedi : İsfahan'ı falan sana verdim, Kazmin'i sana ver-

dim. Böyle deyip Horasan ve Irak ve Rûm'un bütün bildiği şehirlerinin bir bir adlarını sayıp mâiyetindekilere üleştirdi. Tanrım verse sizlere vereyim, demedi. Böyle dese kusur olmazdı. Benim vilâyetlerimdir, sizlere verdim, deyip tâzim kıldırdı.

Ve bir gün bir yardım isteyen (şikâyetçi) gelip, diz çöküp dedi ki : Tâcirim, bu gece şu kadar bin paramı hırsız almıştır, dedi. Ondan nerenin insanısın diye sordu. Tâcir; İsfahan'lıyım, dedi. Ona dedi : Para için sana İsfahan'ın valiliğini verdim, dedi ve divana emir yaz, dedi. Divan, İsfahan'ın valiliğini tâcirin adına yazıp mühür basıp eline verdi. Tâcir korkusundan söz söyleyemedi. Fermanı alıp, başına sançtı. Mecliste oturan halk da korkudan hiç bir şey söyleyemediler. Bir akıllı beyi var idi. O dedi : Padişahım, buna İsfahan'ın valiliğini verdiniz; bu adam eğer buradan İsfahan'a yalnız giderse, sizin adınıza kötü olur, bu adama çok şey veriniz ki, erkânlı ve mâiyetli olup gidecek, dedi. O bedbahtın aklına bu söz iyi gelip, yüzbin gümüş para bağısladı.

26 Ve daha bir kötülüğü bu ki, Kalaç halkının iyi insanlarını suçsuz yere öldürmeğe başladı. İl iyileri toplanıp, danışıp, Merdan'ı öldürüp Evez denilen zâtı / Lektuni tahtına oturttular. O da oniki yıldan sonra öldü.

Ondan sonra o yurt Kalaç'ların elinden çıktı, başka kimseye geçti. Ondan sonra Kalaç'lar

mâiyet (hizmetli) oldular. Kalaç'ların padişahlığı başından sonuna kadar ellidört yıl sürdü. Şimdi Kalaç'lar hakkında söylediğimiz sözü bırakalım, bu kadar söyledik, yeter.

Oğuz Han Talaş'tan geçip, Semerkand ve Buhara'ya gelip, Amu suyundan geçip, Horasan'a vardı. O zamanda İran yurdunda iyi padişah yok idi. Keyumers ölmüştü. Huşenk'i henüz padişah yapmıyorlardı. Öyle zamana Arap Mü-lûkü't-tavâyif der. Mânası bu ki: Her bir dip ilde bir töre demektir. Türkler öyle zamana «ev başına kara han» derler. Mânası her evde kara kişi bir han olmuştur, her eve bir han, demektir. O vakit İran yurdu böyle idi.

Horasan'ı aldı. Ordan geçip Irak-ı Acem ve Irak-ı Arap ve Azerbaycan ve Ermen ve Şam ve Mısır'a kadar aldı. Bu söylenen vilâyetlerin bir çoğunu savaşıp ve hepsini tâbi kılıp kendisine bağladı.

Oğuz Han Şam vilâyetinde iken gizlice bir mâiyetinin eline bir altın yay ve üç ok verdi ve dedi : Yayı gün doğusunda bir çölde insan ayağı ulaşmaz yerde toprağa gömüp, bir ucunu çıkarıp bırak ve okları gün batısı tarafına götürüp, yayı nasıl koyarsan onu da öyle koy, dedi. O adam emre göre hareket edip geldi.

27

Bu vâkıdan bir yıl / geçtikten sonra üç büyük oğlu Kün (Gün), Ay ve Yulduz (Yıldız)'ı çağırıp dedi : Yabancı ülkeye gelmişim, işim çok, av avlamağa elim değmiyor, gün doğusu tarafın-

da filân çölün avı çokmuş diye işittim, kendi mâiyetlerinizle oraya gidip, av avlayıp geliniz, dedi. Ondan sonra üç küçük oğlu Kök (Gök), Tağ (Dağ) ve Tingiz (Deniz), bu üçünü çağırıp ağabeylerine söylediği sözü söyleyip gün batışı tarafına gönderdi.

Bir nice günden sonra üç büyük oğlu bir altın yay ile pek çok avı han huzuruna getirdiler. Üç küçük oğlu da üç altın ok ile pek çok av getirdiler. O avın etlerine çok etler ve türlü yemekler ilâve edip, halkı davet edip, yayın ve okun bulunduğunu müjdeleyip, kendilerine geri verdi.

Üç büyük oğlu yayı kırıp bölüştüler. Üç küçük oğlu, her birisi bir ok aldılar. Aldığı vilâyetlerde çok yıllar kalıp, düşmanlarını yok edip, dostlarını ağırlayıp, başı Sayram, ayağı Mısır'a kadar aldığı vilâyetlerin hepsine idareciler koyup, dönüp kendi yurduna indi.

Oğuz Han'ın, yurduna gelip ziyafet tertip ettiğinin zikri

Oğullarım ve halkım ile sağ ve esen varıp geldim, deyip, büyük ziyafet hazırlığı yapıp, bir otağ yaptırdı. Bütün ağaçlarının dışına altın kapladı. Lâl ve vâkut ve zümrüt ve firûze ve inci ile süsledi. Bu beyti o evin vasfında söylemişlerdir :

**Bir ev yaptı altundan o şehriyâr,
Ki o ev felek evinden kıldı âr.**

28

/ Dokuzbin koyun ve dokuzyüz sığır (veya at) kestirdi. Derisinden doksandokuz havuz yaptırdı. Dokuzuna rakı ve doksanına kıymız doldurttu. Bütün mâiyetini çağırıp getirtti. O altı oğluna çok nasihatler söyleyip ve beyler öğretip, yurtlar ve şehirler ve iller ve nimetler verdi. Bu beyitleri onun vasfında söylemişlerdir.

Ş i i r

**Oğuz kıldı o ziyafette zevk ü sefâ
Bu altı oğula ihsanlar kıldı
Bunlar göstermişlerdi yiğitlikler
Baba ile her türlü bilgili işler
Babaya onlar sonra kıldılar yârlık
Savaş günlerinde hepsi de varlık.**

Ondan sonra bütün mâiyettekilerin attığı ve vurduğu ve kıldığı hizmetlerine lâayık şehirler ve serhadlar ve kentler ve ihsanlar verdi.

Sonra oğullarına dedi : Siz üç büyüğünüz altın yayı bulup getirdiniz ve onu bozup üleştirdiniz. Sizin adınız Bozok (Bozuk) olsun. Sizlerden olan oğullara da tâ kıyamete kadar Bozok desinler. Üç ok getiren üç küçük oğula ve onlardan olanlara bugünden tâ dünya son buluncaya

kadar Üçok desinler. Yay ve oku, ki bulup getir-
 diniz, o iş insandan olmadı ve Tanrı'dan oldu.
 Bizden evvel geçen halklar yayı padişah yerinde
 bilmişlerdir, oku elçi yerinde. Onun için ki, yay
 oku hangi tarafa çekip gönderse, ok oraya gider.
 Şimdi ben öldükten sonra Kün Han benim tahtı-
 ma otursun. Ondan sonra Bozok neslinden her
 kim kabiliyetli ise, halk onu padişah / kılsın.
 Dünya sona erinceye kadar Bozok'un bir iyisi
 padişah olsun. Başkaları sağda otursunlar.
 Üçok'lar sol olsunlar, evin sol tarafında otur-
 sunlar ve dünya son buluncaya kadar mâiyetli-
 ğe razı olsunlar, diye söyledi. Ve yüzonaltı yıl
 padişahlık kılıp Hakkın rahmetine vardı.

Oğuz Han'ın büyük oğlu Kün Han'ın padişahlığının zikri

Oğuz Han'ın Uygur diye ad koyduğu cema-
 atin büyüğünün ve ak sakalının oğlu var idi, Ar-
 kıl Hoca adlı. Oğuz Han, babasının tahtına otur-
 up tâ ölünceye kadar, veziri, vekili o idi. Akıllı
 ve âlim ve çok bilgili insandı. Ve Kün Han da
 onu vezir kılıp, tâ kendisi ölünceye kadar onun
 sözü ile amel kıldardı. Arkıl Hoca uzun ömür
 sürdü.

Günlerden bir gün Han, yalnız otururken
 dedi : Baban yüzonaltı yıl yazın sıcağında göl-
 gede oturmadan ve kışın soğuşunda evde otur-

madan kılıç çalıp, çok yurtları fethedip siz altınıza bırakıp gitti. Eğer siz altınızın ve sizlerden olanlar, hepinizin ağzınız bir olursa uzun yıllar ve çok günler bu yurtlar elinizden çıkmaz. Eğer ağızlarınız bir olmazsa, fethettiğiniz yurdunuz da gider ve eski yurdunuz da gider ve malınız, canınız da gider, dedi. Kün Han dedi: Babamın müşaviri idiniz. Babamın yerine şimdi siz babamsınız. Siz hangi işi uygun görürseniz, ben onu yapayım, dedi. Bunun üzerine Arkıl Hoca dedi : Oğuz Han'dan çok yurtlar ve şehirler ve iller ve cansız mallar ve canlı mallar kalmıştır. Siz altı oğulun her birinizden / dört oğul olup, hepsi yirmidört padişahzâde olmuş, siz altınızdan başka. Ve ben şundan korkuyorum: Dünyalık için ağızlarınız alaca olur, dedi. Kün Han Arkıl Hoca'nın sözünü kabul edip, büyük kurultay yaptı.

30

İyi ve kötü, halkın hepsi geldikten sonra o Oğuz Han'dan kalan vilâyetler ve iller ve cansız malların ve canlı malların hepsini, bu söylenen otuz padişahzâdelerin büyüğüne büyükçe ve küçüğüne küçükçe verdi. Bu yirmidört oğul asıl hâtulardan olanlardı. Bunlardan başka kumlardan olan oğlanlar da çoktu. Onların da durumlarına lâyük nesnelere verdiler. Ondan sonra Oğuz Han'ın yaptırdığı altın evini (otağını) diktirdi. Sağ tarafta altı ak çadır ve sol tarafta altı ak çadır kurdurdu. Ve yine sağ tarafta başına altın tavuk tutturulan kırk kulaç bir ağaç diktirdi. Ve sol tarafta başına gümüş tavuk tut-

turulan kırk kulaç bir ağaç diktirdi. Ve sonra hanın emri ile Bozuk oğulları mâiyetleri ile altın tavuğu, Üçok oğulları mâiyetleri ile gümüş tavuğu atla vurup attılar. Tavukları vuran kimselere çok nimetler verdi. Kün Han babasının kıldığına amel kılıp dokuzyüz sığır (veya at) ve dokuzbin koyun kestirtti ve dokuz deri havuza rakı doldurttu ve doksan deri havuza kıymız koydurttu. Kırk gece ve gündüz yediler, içtiler.

Oğuz Han'ın oğulları ve torunlarının adlarının zikri

31

Şimdi onlar içip / yiye dursunlar, biz Oğuz Han'ın eteğinden yayılan oğulların adlarını söyleyelim. Evvelce de söylemiştik. Öyle de olsa oğullarını ve torunlarını ve hepsini bir yerde söylemeği münasip gördük.

Oğuz Han'ın büyük oğlunun adı Kün Han ve ondan küçüğünün adı Ay Han ve ondan küçüğünün adı Yulduz Han ve ondan küçüğünün adı Kök Han ve ondan küçüğünün adı Tağ Han ve ondan küçüğünün adı Tingiz Han.

Bu altısının her birisinin asıl (nikâhlı, kanunî) hâtunlarından olan dört oğlu var idi.

Kün Han'ın büyük oğlunun adı Kayı ve ikinci Bayat ve üçüncü Alka Evli ve dördüncü Kara Evli.

Ay Han'ın büyük oğlunun adı Yazır ve ikinci Yasır ve üçüncü Dodurga ve dördüncü Düker.

Yulduz Han'ın büyük oğlunun adı Avşar ve ikinci Kızık ve üçüncü Bigdili ve dördüncü Kar-kın.

Kök Han'ın büyük oğlunun adı Bayındır ve ikinci Becene ve üçüncü Çavuldur ve dördüncü Çepni.

Tağ Han'ın büyük oğlunun adı Sabır ve ikinci İmir ve üçüncü Ala Yuntlu ve dördüncü Üregir.

Tingiz Han'ın büyük oğlunun adı İgdir ve ikinci Bügdüz ve üçüncü Ava ve dördüncü Kımık.

Oğuz Han'ın bu altı oğlunun kumadan olan oğullarının adlarını söyleyelim. Ama hangi oğlundan olduğu malûm değildir : Kene, Köne, Turbatlı, Gireyli, Sultanlı, Oklı, Kökli, Suçlı, Horasanlı, Yurtçı, Çamçı, Torumçı, Kumı, Sor-kı. Bu / zamanda ona Sorhı diyorlar, Kurçık, Suraçık, Karaçık, Kazgurt, Kırgız, Tigin (Tiken), Lala, Mürdeşuy, Sayır.

32

Şimdi bir çok kavimler, ki Oğuz Han onlara ad koymuştu, Oğuz Han neslinden değildiler. Öyle de olsa bu ziyafette var idiler. O sebepten adlarını kitapta yazıyorlar. Adları şunlardır: Kanklı ve Kıpçak ve Karlık ve Kalaç.

Kün Han'ın küçük kardeşleri ve oğullarına yer verdiğinin zikri

Şimdi oniki çadırda oturup pay alan kim ve o payı doğrayan kim, dışarıda atlarını tutup oturan kim, onları beyan edelim.

Altın çadırın başköşesinde Kün Han oturdu. Bütün il iyileri ittifak kılıp koyunun başını ve arkasını, kuyruk sokumunu ve bağırını sırtın üstünde bırakıp Kün Han'ın önüne koydular. Hem kim han olursa payları bu olsun, dediler.

Çadırın iç eşliğinde Arkıl Hoca oturdu. Göğsünü onun önüne koydular. Ve hem kim vezir olursa, onun payı bu olsun, dediler.

Sağ kolda birinci çadırda Kün Han'ın büyük oğlu Kayı'yı oturtular. Sağ aşıklı iliği pay verdiler. Bayat onu doğradı. Sorkı atlarını tuttu. Bu zamanda ona Sorhı diyorlar.

İkinci çadırda Alko Evli'yi oturtular. Sağ kol iliğini pay verdiler. Kara Evli onu doğradı. Lala atlarını / tuttu.

Üçüncü çadırda Ay Han'ın büyük oğlu Yazır'ı oturtular. Sağ yanbaşı pay verdiler. Yasır onu doğradı. Kumı atlarını tuttu.

Dördüncü çadırda Dodurga'yı oturtular. Sağ oyluk başını (omasını, kalçasını) pay verdiler. Düker onu doğradı. Mürdeşuy atlarını tuttu.

Beşinci çadırda Yulduz Han'ın büyük oğlu Avşar'ı oturtular. Sağ oyluğu pay verdiler. Kızık onu doğradı. Torumçı atlarını tuttu.

Altıncı çadırda Bigdili'yi oturtular. Sağ sırtı pay verdiler. Karkın onu doğradı. Karaçık atlarını tuttu.

Sol yandaki birinci çadırda Kök Han'ın büyük oğlu Bayındır'ı oturtular. Sol oyluğu pay verdiler. Becene onu doğradı. Kazgurt atlarını tuttu.

İkinci çadırda Çavuldur'u oturtular. Sol yanbaşı pay verdiler. Çepni onu doğradı. Kanklı atlarını tuttu.

Üçüncü çadırda Tağ Han'ın büyük oğlu Sarur'u oturtular. Sol aşıklı iliği pay verdiler. İmir onu doğradı. Kalaç atlarını tuttu.

Dördüncü çadırda Alayuntlu'yu oturtular. Sol oyluk başını pay verdiler. Üregir onu doğradı. Tigin (Tiken) atlarını tuttu.

Beşinci çadırda Tingiz Han'ın büyük oğlu İgdir'i oturtular. Sol kol iliğini pay verdiler. Bügdüz onu doğradı. Karlık atlarını tuttu.

Altıncı çadırda Ava'yı oturtular. Sol sırtı pay verdiler. Kınık onu doğradı. Kıpçak atlarını tuttu.

Oniki yüzlük ve yirmidört oymağın

mânasının zikri

Ey dinleyen yaşlılar ve ey anlayan yiğitler! Gönlünüzü bu söz tarafına iyice tutun ve kulağınızı verin. Hem de bu sözü düşünün.

34

Türkmenlerin / evvelce geçmiş iyileri ve ömrü harp meydanında geçiren iyileri öyle söylemişlerdir ki : Oğuz Han'ın altı oğlunun asıl hâatunlardan doğan çocukları yirmidört kişi idiler. Kün Han onların ikisini bir çadırda oturttu, oniki bölük oldular. Bu onikisinden doğanlara yüzlük dediler. Onun için ki, her şeyin yüzü arkasından güzel olur. İlin ve halkın yüzlerine tuttuğu yüzlükleridir demek oluyor.

Ve yine onlar ki Oğuz Han'ın bir çok ad koyduğu kimseler ve kumadan doğan çocuklardır, bunlar da yirmidört kişi idiler. Hepsinin adlarını yukarıda bir bir söylemiştik. Bunların hepsi evin dışarısında oturdular. Onikisi at tutup oturdu ve onikisi eşikte oturdu. Bu yirmidörtten doğanlara oymak dediler. Aslı omak'tır. Âdettir ki avam tabakasının hepsi sözü tamam söyleyemez, yarım söylerler. Bu devirde de bir kimse bir kimseden sorsa, ilinin omağı nedir diye sorar. Omak Moğol dilidir. Bu zamanda kalmak ve omak deniyor. Omak'ın mânası / uruğ (oymak, kabile) demektir. Türkmenlerin oniki yüzlük ve yirmidört oymak demelerinin mânası budur.

35

Oğuz Han'ın torunlarının adlarının mânası ve damgaları ve kuşlarının zikri

Türkmenin tarih bilen bilgili yaşlılarının hepsi Oğuz Han'ın oniki çadırda oturan yirmi-

dört torununun adlarının mânalarını ve damgalarının nasıl olduğunu ve kuşları olan kuşlarının adlarını şöyle söylemişlerdir ki :

Kayı'nın mânası muhkem demek olur. Damgasının şekli budur: . Kuşu şahin (şunkar).

Bayat'ın mânası devletli demek olur. Damgasının şekli budur: . Kuşu baykuş (ügi).

Alka Evli'nin mânası muvafık demek olur. Damgasının şekli budur: . Kuşu çakır (köykenek, küykünek, keler).

Kara Evli'nin mânası nerede otursa, çadır ile oturucu demek olur. Damgasının şekli budur, kamçı gibi: . Kuşu çaylak (göbek sarı).

Yazır'ın mânası iller ağası demek olur. Damgasının şekli budur: . Kuşu torumtay (torumtay).

Yasır'ın mânası önüne her ne rastlarsa onu yıkar demek olur. Damgasının şekli budur: . Kuşu atmaca (kırgu).

Dodurga'nın mânası yurt almayı ve onu tutmayı bilici demek olur. Damgasının şekli budur: . Kuşu kızıl kartal.

Düker'in mânası çevre demek olur. Damgasının şekli budur: . Kuşu atmaca (köçgen, çalağan).

36

Avşar'ın mânası işi çabuk işleyici / demek olur. Damgasının şekli budur: . Kuşu beyaz doğan (çerelaçın).

Kızık'ın mânası ejderha (kahraman) demek olur. Damgasının şekli budur. . Kuşu sarıca.

Bigdili'nin mânası sözü hürmetli demek olur. Damgasının şekli budur: . Kuşu karga (?) (bihri).

Karkın'ın mânası aşı demek olur. Damgasının şekli budur: . Kuşu sürbükti.

Bayındır'ın mânası nimetli demek olur. Damgasının şekli budur: . Kuşu şahin (laçın).

Becene'nin mânası yapıcı demek olur. Damgasının şekli budur: . Kuşu ala şahin (ala toğnak).

Çavuldur'un mânası nâmuslu demek olur. Damgasının şekli budur: . Kuşu anka (devlet kuşu, buğdayık).

Çepni'nin mânası cesur demek olur. Damgasının şekli budur: . Kuşu devlet kuşu (hümây).

Salur'un mânası kılıçlı demek olur. Damgasının şekli budur: . Kuşu kartal (bürgüt).

İmir'in mânası zenginlerin zengini demek olur. Damgasının şekli budur: . Kuşu ancarı.

Alayuntlu'nun mânası ala atlı demek olur. Damgasının şekli budur: beşik gibi . Kuşu yağılbaş (yığılbay).

Üregir'in mânası iyi iş yapan demek olur. Damgasının şekli budur: . Kuşu atmaca (baygu).

İğdir'in mânası büyük demek olur. Damgasının şekli budur: . Kuşu kartal.

Bügdüz'ün mânası hizmetkâr demek olur. Damgasının şekli budur: . Kuşu şahin (italgu, yitalgu).

Ava'nın mânası mertebesi yüksek demek olur. Damgasının şekli budur: . Kuşu beyaz şahin (toygun).

/ Kınık'ın mânası aziz demek olur. Damgasının şekli budur: . Kuşu ak kartal.

Oğuz halkının ahid kıldıklarının zikri

Han başlı bütün halk dediler ki. Bir davar veya on veya yüz veya her ne kadar kesseniz, etini (budunu) bu söylendiği gibi paylaşıp alsınlar. Ve her biri kendi çocukları ile ve maiyetleri ile yesinler. Ve sonra dediler ki: Bir insan günahkâr olsa, o insan padişahın oturduğu yere yakın olsa veya uzak olsa, o günah işleyen insan padişahın uruğundan olsa, veya başka kabilelerden olsa, hanın bir adamı gidip onu yakalasa, ona hanın küçük kardeşi ve oğlu ve beyleri, hiç kimse el atmasın. Ve beni isteyip geliyor deyip, himaye edip, eğer bir kimse arka olsa, o arka olan kimseyi padişah eşiğine getirip, arkasına kılıç ile vurup iki parça kılmak gerek. Tâ ki görene göz, işitene kulak olsun. Ve sonra şu var ki, Oğuz neslinden ve Bozok oğullarından bir kimseyi padişah yaparlar, iki kişiyi yükseltmezler. Onun için han bir olsa il düzene girer, ve iki olsa il bozular. Evvelki geçmiş bilgililer demişlerdir ki, bir kına iki kılıç sığmaz ve bir

kadını iki erkek alıp oturamaz ve bir yurda iki töre sığmaz.

38

Bir büyük kâğıda ahitnâme yazıp Gün Han başlı kardeşleri ve oğulları ve beyleri ve halkın yaşlılarının iyileri ve yiğitlerinin iyileri, hepsi yazıda adlarını yazıp and / içtiler ki :

Yaşadıkça işbu söylenen sözlerden dönmez. Eğer bizden çocuklar helâlzâde olurlarsa tâ dünya son buluncaya kadar bu ahitnâmeyi okuyup amel kılarlar, eğer haramzâde olup yurdu bozalımlar derlerse amel kılmazlar dediler.

Sonra adlarını yazıp, mühürlerini basıp ahitnameyi Gün Han'ın hazinesine koydular.

Oğuz Han öldüğünde Gün Han yetmiş yaşında idi. Ve daha yetmiş yıl babasının yerinde oturup adaletle hanlık kıldı ve ondan sonra Hak rahmetine gitti.

Gün Han'ın büyük oğlu Kayı'nın Han olduğunun zikri

Gün Han öldükten sonra bütün Oğuz Han'ın torunları ve halkın ileri gelenleri toplanıp Kayı'yı Hanlığa yükselttiler. O da babası gibi halka adalet kılıp, yirmüç yıl padişahlık etti, Hak rahmetine gitti.

Dip Bakuy'un Han olduğunun

zıkri

Kayı Han'ın oğulları çoktu. Bir oğluna büyük babaları Dip Bakuy'un adını koymuştu. Büyük, küçük hep ittifak ile Dip Bakuy'u Hanlığa yükselttiler.

Günlerden bir gün Dip Bakuy Han halktan sordu ki: Bu zamanda Oğuz Han'ı gören insanlardan kimse var mı, diye. Dediler : Bir kişi kalmıştır, Salur ilinden Ulaş adlı, dediler.

Han adam gönderdi. Ulaş'ı getirip, Oğuz Han'ın yurttan kalınca ne iş yaptığını ve dostlara nasıl iyilik edip, düşmanlara nasıl iyi muamele ettiğini bir bir sordu. Ulaş da bildiklerini söyledi. Ondandan sonra Ulaş'a çok nimetler verip evine gönderdi.

39

/ Ve sonra Dip Bakuy Han'ın büyük beyleri Yazır halkından Alan ve Arlan, Düker halkından Çekes ve Başbik ve Baygubik ve Bayındır halkından Kabıl Hoca idiler.

Han bir gün av avlayıp giderken attan düşüp yan baş kemiği kırıldı ve ondan öldü.

Kuzı Yavı adlı oğlu var idi. Onu padişah yaptılar. Otuz yıl padişahlık edip o dünyaya gitti. Ama o Kuzı Yavı, Han olunca, onun müşavir beyleri İmir halkından Kerünçek idi, Salur halkından Tabak (Batak, Budak) idi. Ve yine Salur'dan Engeş'in oğlu Ötken ve onun oğlu

Kul Sarı üç arka vezir oldular. Yüzyirmi yıl Hanlık kıldı ve sonra öldü.

Oğuz halkının yurtları ve orada kaç yıl ve ne şekilde oturdukları ve Türkmen diye nasıl ad koyulduğunun zikri

40

Oğuz Han'dan tâ Kuzı Yavı Han'a kadar, nasıl ki söyledik öyledir. Şimdi Inal Han'ı söylüyoruz. Tanrım buyursa, Inal Han'ın zamanından tâ bizim bu kitabı söylediğimiz çağa kadar bir bir söyleyeceğiz. Hepsi doğrudur. Hiç yanlış yoktur. Ama Kuzı Yavı Han ile Inal Han'ın arasında kaç yıl geçtiğini kestiremiyoruz. Öyle olunca da az söyleyelim. Şayet çok söylersek yalan olur, dörtbin yıl vardır. Ondan / biliyoruz ki Oğuz Han Kayumers zamanında idi. Inal Yavı Han'ın vezir vekili Kayı halkından Korkut Ata idi. O bizim peygamberin analarının küçük kardeşi Abbas evlâdının oğulları Bağdad şehrinde beşyüz yıl padişahlık kıldılar. Korkut onların zamanında idi. Kayumers ile Abbas oğullarının arası beşbin yıldır. Kuzı Yavı Han Oğuz Han'ın beşinci oğludur. Artık kendiniz hesap edin, Kuzı Yavı Han ile Korkut Ata'nın Hanı Inal'ın arası kaç yıl olur.

Şimdi biz bu söylenen dörtbin yılda bir bir ve ad ad kimin olduğunu ve kimin olmadığını bilmiyoruz. Günlük vakaları bilmesek de baş-

tan sona kadar umumî şeklini biliyoruz. Onu söyleyelim.

Oğuz ilinin yurtlarının gün doğusu Isığ Göl ve Almalık, ve kıblesi Sayram ve Kazgurt dağı ve Karacık dağı, ve Demir Kazığı Uluğ dağ ve Kіçik dağ ki, bakır menbaidir, ve gün batısı Sir suyunun ayağı Yangıkent ve Karakum. İşbu söylenen yerlerin içinde üzerinde dörtbin ve beşbin yıl oturdular. Ve hangişinin kabilesi çok ise ondan padişah seçtiler.

Böylece Kayı'dan bir kişiyi padişah yaparlardı. Kayı kabilesi ve Bayat kabilesi ve daha beş, altı küçük kabile ona katılırlardı.

41 Ve sonra Salur'dan bir kişiyi padişah yaparlardı. Salur kabilesi ve / İmir kabilesi ve daha bir kaç küçük kabile ona katılırlardı.

Ve sonra Yazır'dan bir kişiyi padişah yaparlardı. Yazır kabilesi ve daha bir kaç küçük kabile ona katılırlardı.

Bundan kıyas kılın: Büyük kabileden padişah yapıp küçük kabileler ona katılıp, kâh altı, yedi grup olurlardı, kâh üç, dört grup olurlardı. Ve sonra birbiriyle düşman olup vuruşurlardı. Esir ahırlardı. Kendilerinden artan esirleri Mâverâünnehr bezirgânlarına satarlardı.

O zamanda İrak ve Horasan ve Mâverâünnehr'in padişahları ve sipâhîleri ve raiyetleri hepsi Tat idi. Tat'tan başka kimse yoktu.

Sultan Mahmud Gaznevî'nin babası Sebük Tekin Kayı halkından idi. Kendisini Türkmenler esir edip tâcire sattılar.

Ve yine Becene kabilesi de kendisinden töre ileri sürüp Salur halkı ile düşman olup vuruşurlardı. Beş altı nesle kadar bu iki boyun arasında düşmanlık var idi. Becene boyu Salur boyuna galip gelirdi. Onun için Salur boyu Becene halkına İt Becene derler.

Becene ilinin Toymaduk adlı bir padişahı vardı. O ordu ile gelip Salur ilini vurup Salur Kazan Alp'in anası Çaçaklı'yı rehin alıp gitti. Üç yıldan sonra kethüdası Enkeş'i çok mal ile gönderip Çaçaklı'yı geri aldı.

42

Bu sözlerden arz edilen odur ki, vuranları / yurtlarında oturup, vurulan ilin düşmandan kurtulanları Mâverâünnehr'e kaçıp giderlerdi. Ve böyle yapıp gide gide Türkmenin çoğu vilâyete indi, azı kaldı. O zamanda Türkmenden öte tarafta oturan kavimler çoktu. Onların hangi birini söyleyeyim? Bütün kavimlerden Türkmen'e daha yakın oturan Hitay ve Kanklı ve Nayman idiler. O kavimler Türkmenin kalanını vurmağa başladılar. Isık Göl ve Almalık ve Sayram ve Uluğ Dağlar ve Kiçik Dağlar, bu yurtların hepsini terkedip, Sir suyunun ayağına gelip, padişahlarını Yangıkent'te oturtup, kendileri Sir'in iki tarafında yaylayıp ve kışlayıp on nesil boyunca oturdular.

Ve Mâverâünnehr'e inen Türkmenlere Tâcîk'ler önce Türk derlerdi. Beş, altı nesil geçtik-

ten sonra yere suya çekti, sonra çeneleri kısık ve gözleri büyük ve yüzleri küçük ve burunları büyük olmağa başladı. Türkmen yurduna gelip oturan kavimlerden esir ve tâcir Mâverâün-nehr'e gelmeğe başladı. Onları gördüler ve Tâ-cik'ler Türk dediler. Önceki Türklere Türk mânend deyip ad koydular. Onun mânası Türk'e benzer demektir. Kara halk (avam tabakası) Türk mânend diye söyleyemedi ve Türkmen dediler.

Inal Yavı'nın Han olduğunun zikri

Kayı Kara Hoca'nın oğlu Korkut Ata, Salur Enkeş Hoca ve Avaşban Hoca başlı bütün Oğuz ili toplanıp Kayı halkından Inal Yavı'yı padişah yaptılar.

43 Veziri Korkut Ata idi. Korkut Ata her ne dese, Inal Yavı onun sözünden çıkmazdı. Korkut Ata'nın kerametleri çok / idi. İkiyüzdoksanbeş yıl ömür sürdü. Üç padişaha vezir oldu.

Inal Yavı yedi yıl padişahlık yaptı. İki oğlu var idi. Büyük oğlunun adı Al, küçüğünün adı Duyılı Kayı.

Inal Yavı Han, öleceği sırada Duyılı Kayı'yı yerine oturtup gitti.

Duyılı Kayı da Korkut Ata'nın sözü ile amel kılardı. Ve daha Korkut'tan başka iki müşavir

beyi (ınak beyi, ınanç beyi) var idi. Birisi Bayındır boyundan Bügdüz adlı ve yine biri İğdir'den Dünke adlı. Duyılı Kayı çok yıllar padişahlık kıldı. Oğlu yoktu. Aşını yeyip yaşını yaşayıp, uzun ömür sürüp vefat etti.

**Duyılı Kayı'nın kardeşi İrki'nin
padişah olduğu ve oğlu Tuman'ın
dünyaya geldiğinin zikri**

Duyılı Kayı'nın bir yakın kardeşi var idi. İrki adlı. O mâtem sahibi olup oturdu. Bütün Oğuz halkı başsağlığına toplanıp geldiler. Korkut Ata başlı (başkanlığındaki) bütün beyler sordular: Hanın karılarının hiç hâmile olanı var mı diye. Bir dadı hâtun gelip dedi: Hanın bir haremi hâmileler. Ümidimiz var, çabuk olacak diye söyledi.

44 Bir kaç gün sonra Hanın ölü aşını verip oturuyorlardı. Hanın oğlu oldu, diye müjdeyi / istediler. İrki başlı bütün beyler müjdeyi verdiler.

İrki halka davet çıkardı. Herkes himmetine lâyık kurban getirdi. Dört yüz sığır ve dört bin koyun kestiler. Derisinden üç havuz yaptırdı. Birisini rakı ile ve birisini kıymız ile ve birisini yoğurt ile doldurttu. Bir ay gece gündüz toy düğün oldu. Toyda (ziyafette) hepsi iyi ve kötü yiyip içmekle meşgul olup, ihtiyarlar yaşını

unuttu ve fakirler fakirliğini unuttu ve zenginler ölümünü unuttular.

Oğuz halkı Korkut'a dediler: Bu oğlana bir iyi ad koy, dediler. Korkut Ata bunun adı Tuman Han olsun, dedi. Halk dediler: Bundan daha iyi ad koy dediler. Korkut Ata dedi: Bundan iyi ad olmaz, dedi. O gün ki Duyılı Kayı Han öldü, o zaman bizim yurdumuza duman çöküp karanlık oldu. Bu oğul dumanda doğdu. Onun için Duman ad koyduk. Ve ikincisi gönlümden iyi ümit ve niyet kılıp onun için Duman ad koyuyorum ki, duman uzun zaman durmaz, çabuk gidecek nesnedir. Dumanlı gün güneş olur, dumanın sonu parlak olmadan olmaz. Azıcık duran dumanı bu oğlanın küçüklüğüne benzetiyorum. Sonu güneşli olmayı bu oğlanın yiğit olup, babasının tahtına oturup, devletli ve uzun ömürlü olduğuna benzetiyorum, dedi. Bütün halk bunu işitip Korkut'a âferin, âferin, deyip, memnun olup Tuman'a çok dualar kıldılar. Ve sonra Korkut başlı bütün halk İrki'ye dediler: Bir ay toy yaptın, yemeğin bitmedi ve havuzlara konulan kımız ve ayranın / gölün suyundan çok oldu. Şimdi bugünden sonra sana Köl İrki diyeceğiz. Tuman kendi oğlundur, Ağabeyin Duyılı Kayı'nın yerine oturup Hanlık kıl. Ve ne zaman ki Tuman yiğit olur, ona ne vereceğini kendin iyi bilirsin, dediler. Ve Köl İrki'yi Han yaptılar.

45

Halk ile iyi geçinip oturdular. Tuman yiğit oldu. Duyılı Kayı Han'ın emektar adamları Tuman'a söz verdiler. Padişahlık babandan sana

miras kalmıştır. Bütün halk ittifak ile Köl İrki'ye geçici olarak emanet etmişlerdir. Şu şartlarla ki, ne zaman sen sinni rüşde erersen, sana emanet edecek, dediler.

Tuman bu sözü Köl İrki'ye birisiyle söyledi. Köl İrki bu sözü işittikten sonra gizlice Korkut'a söyledi. Ve onun tavsiyesi ile halkın ileri gelenlerini davet edip büyük ziyafet tertip etti.

Korkut'u otağın başköşesinde oturtup, Köl İrki Han diz çöküp kıymızlı kadehi sundu. Korkut kıymız içip bütün halk yemek yedikten sonra Köl İrki dedi: Ey il ve halk, hepiniz bilirsiniz, padişahlığın Tuman'ın hakkı olduğunu. Bu zamana kadar Tuman küçük idi. Onun için ben işi yapıyordum. Şimdi Tuman büyük delikanlı oldu. Babasının tahtını emanet ediyorum, dedi. Bütün halk Korkut'a dediler: Hanın ve bütün Oğuz halkının iradesi senin elindedir, neyi münasip görürsen onu yap, dediler. Korkut bu sözü işittikten sonra adam gönderip Tuman'ı getirip otağın ortasında oturtup dedi: Baban öldü, sen küçük kaldın. Köl İrki hem babandır ve hem de / ağabeyindir. Seni, dünyaya geldikten tâ bu çağa kadar, çok emeklerle büyütüştür. Taç ve taht ve il bütün yurt senindir. Senden ricamız şudur ki, bir müddet sabret. Ağabeyinin kuvvetinden uzaklığı yaklaşmıştır, dedi. Bunun üzerine Tuman dedi: Bütün Oğuz ilinin iyisi, babamın veziri ve benim babamsın. Sözü mü kabul ettim, dedi.

Köl İrki'nin bir kızı var idi. Çok güzel, baba ve anasının bütün işlerine muktedir. Korkut

Köl İrki ile Tuman'a söyleyip, yedi gece, gündüz düğün yapıp, padişahlara lâıyk esbap ve çeyiz ile kızı Tuman'a verdiler.

47 O zamanda Avşar ilinin Hanı var idi. Ayna adlı. Bu kızı oğluna istetmişti. Köl İrki kabul edip, kızı verecek olmuştu. Ayna Han, kızı Tuman'a verdiğini işittikten sonra asker çekip Köl İrki'nin üzerine yürüdü. Köl İrki de büyük ordu ile karşı varıp, vuruşup Ayna'yı mağlûp etti. Ayna'nın oğlunu öldürdü ve Avşar'ın askerini kırdı. Ayna'yı kovalayıp yurduna vardı. Yurdunu alıp altı ay orada oturdu. / Ayna kaçıp başka ile gitti. Köl İrki and içip, Ayna'ya adam gönderip dedi ki: Bu kötülüğü yapan sen değil din, oğlun idi. O da cezasını buldu. Şimdi, seninle kardeşiz, gel ve yurduna sahip ol, ben dönüyorum, dedi. Elçi varıp bu sözlerin hepsini söyledi. Ayna inanıp, gelip, Köl İrki'yi gördü. Köl İrki de yurdunu teslim edip, dönüp, kendi yurduna indi.

**Tuman'ın oğlu olduğu ve ona Yavlı ad
koydukları ve yiğit olduktan sonra
Kanlı Yavlı ad koyduklarının
zikri**

Tuman'ın Köl İrki'nin kızından oğlu oldu. Adını Yavlı koydular. Devletli ve kahraman oldu ve yiğitlik çağına erişti.

48

Bir gün suyun kenarında gençlerle oynuyordu. Bir gençle kavga etti. Ona vurayım diye bir şey aradı. Yakında bir dut kazığından başka bir şey bulamadı. Onun ucundan tutup, dibinden çıkarıp, o gencin boynuna vurdu. Vurunca boynu koşturdu ve öldü. Köl İrki Han, Tuman ve Korkut, bütün beyler oturuyorlardı. Yavlı'nın bu yaptığı işi söyleyince büyük ve küçük ve iyi ve kötü ve gören ve işiten şaşırıp hayrette kaldı. Tuman dedi: Bu oğlanın adına bugüne kadar / Yavlı diyorduk, şimdi Kanlı Yavlı demek gerek, dedi. Böylece ondan sonra ona bütün halk Kanlı Yavlı dediler.

Günlerden bir gün Köl İrki Han çadırda oturmuştu. Tuman da orada bulunuyordu. Kanlı Yavlı eşikten girip geldi ve orta yerde oturdu. Sonra Köl İrki'ye bakıp dedi: Ey büyükbaba, bu oturduğun taht dedem Duyulı Kayı'nındır. Bu zamana kadar babam Tuman'a küçüktür diyip, vermedin. Şimdi niçin vermiyorsun, dedi. Köl İrki Han başını aşağıya eğip çok oturdu. Ve bir müddet sonra başını kaldırıp dedi: Bu sözü ben senden daha önce söyler diye ümit ediyordum. Bilhassa o gün ki sopa ile adamın boynunu koşturdun. Doğru söylüyorsun. İyi olur, güzel olur. Şimdi babana teslim etmek gerek.

Tuman'ın Han olduğunun zıkrı

Köl İrki bu sözleri torunundan işittikten sonra, Korkut başlı bütün Oğuz halkına adam

gönderip, getirtip, büyük ziyafet tertip edip, Tuman'ı Hanlığa yükseltip, tahta oturtup, Köl İrki ayakta durup, Tuman Han'a dedi. Baban ölüp, ben bu tahta oturup, ili idare edeli otuzbeş yıldır. Senden ümidim odur ki, ben nasıl ilin iyi ve kötüsünü sorup, ne yolla padişahlık kılmış isem, sen de o yolla yürüyeceksin, dedi. Tuman dedi: İyi söylüyorsunuz. Eğer benim devletim varsa, sizin bu nasihatlerinizi kabul ederim, dedi. Yurt sözleri tamam olduktan sonra Köl İrki Han / Kanlı Yavı'nın yüzüne bakıp dedi: Ey kızım oğlu, kızıdan olanın dostluğu olmaz diye işitmiştim. Evvelce geçenlerin sözlerini yalan çıkarmadın, dedi.

49

Tuman Han dört ay Hanlık yaptıktan sonra Korkut başlı bütün halk Tuman'a dediler: Tanrıya şükret, Kanlı Yavlı gibi iyi oğlun var. Münasip odur ki, padişahlığı ona verip, kendin yemek içmekle meşgul olasın, dediler. Öyle diyince, Tuman da kabul etti ve padişahlığı oğluna verip dinç gönülle (huzurlu kalp ile) Tanrının bendeliğini kılıp oturdu.

Kanlı Yavlı'nın Han olduğunun

zikri

O, fevkalâde cesur ve atıcı ve kahraman idi. Dört tarafında yurtların hepsini harp edip, alıp, kendisine tâbi kıldı. Onun zamanında kurt

koyuna ve pars geyiğe ve bürgüt tavşana ve kartal keklige zorbalık yapamadı. İlleri düzene koyup, düşmanları bozup ve kendi zamanındaki padişahları geçip, doksan yıl padişahlık kılıp vefat etti.

Mur Yavı'nın Han olduğunun zikri

Kanlı Yavlı'nın iki oğlu var idi. Büyüğünün adı Mur Yavı ve küçüğünün adı Kara Arslan. Öleceği sırada yurdunu ikiye böldü. Türkistan ve Yangikend'i Mur Yavı'ya verdi. Talaş ile Sayram'ı Kara Alp Arslan'a verdi.

Bir kaç yıl geçtikten sonra Kara Alp, ağabeyisi Mur Yavı ile düşman oldu. Halkın iyileri araya girip, çok nasihatler kılıp barıştıralım dediler. Kara Alp Arslan razı olmadı. Sonunda ikisi ordu çekip Sayram üstünde harp ettiler. Mur Yavı galip geldi. Kara Alp Arslan savaşta öldü. Bütün illerini vurup, bir yıl orada / kalıp, dönüp evine indi.

Kara Alp Arslan'ın bir küçük oğlu var idi. Onu ve karılarını Mur Yavı alıp geldi.

Ve bundan bir çok yıllar geçti. Bir gün Mur Yavı oturmuştu. Kara Alp Arslan'ın oğlu geldi. Onun yüzüne bakıp dedi: Eğer baban cahillik edip, benimle düşman olmasaydı, böyle yetim

olup sararıp gezmezdin, yazık, ne yapayım diyip çok ağladı. Sonra dedi: Senin adın Alp Tugaç olsun, dedi. Babasından kalan iyi adamları getirip, Alp Tugaç'ı onlara emanet edip, babasının yurdunu verip, göç ettirip gönderdi. Halka emir verdi: Kara Alp Arslan'ın halkından esir alıp getirilen kimseler geri gönderilsin, diyip, Alp Tugaç varıp babasının yurdunda oturdu. Dört tarafa gidenlerin hepsi oraya toplandı.

Mur Yavı Han yetmişbeş yıl padişahlık kılıp o dünyaya gitti.

Mur Yavı oğlu Kara'nın Han olduğunu zikri

Mur Yavı'nın hâatunlarından oğlu yok idi. Urca Han denen zatın ilini basıp aldığı zaman bir kadını esir edip, bir müddet bakıp, gönderdi. O kadın yurduna vardıktan sonra Mur Yavı Han'dan hâmile olmuşum, dedi. Bir kaç ay sonra oğlan doğurdu. Adını Kara koydular.

Dayılarının arasında büyüdü. Yiğit olduktan sonra kaçıp Mur Yavı Han katına geldi. Mur Yavı da onu oğul kıldı.

Mur Yavı öldükten sonra bütün halk toplanıp onu Han yaptılar. Halk ile iyi geçinip kırk yıl Hanlık kılıp vefat etti.

Buğra'nın Han / olduğunun

zıkrı

Kara Han'ın Buğra adlı oğlu var idi. Bütün halk Kara Han öldükten sonra Buğra'yı padişah yaptılar.

Buğra Han bütün geçen atalarından üstün oldu. Büyük ordu ile gelip Buhara ve Semerkand'ı alıp, kendi kardeşleri yurdunda düşman olduğu için, duramadı, dönüp gitti.

Ondan sonra gelip Hârezm memleketini alıp, çok yıllar orada padişahlık yaptı.

Bir sefer kuzey tarafına ordu çekip vardığında bir gün Han dedi: Gönlümüz buğday unundan olan çorbayı diliyor. Erişte ve başka çorba yapacak aşçı ve çorbanın malzemesi bulunmadı. Han un getirtti ve hamur yoğurttu. Ve kendisi eli ile yapıp kazana koydu. Oturan maiyetleri de Hanı seyr ettiler. Pisirip içti ve dedi: Bu çorbanın adı Buğra Hanı olsun, dedi. Bugün halk içinde Buğra diyip pişiriyorlar, o çorbadır.

Buğra Hanın üç oğlu var idi. Büyüğünün adı İl Tekin ve ikincisinin adı Kuzı Tekin ve üçüncüsünün adı Bik Tekin (Big Tekin). Tekin'in mânası eski Türk dilinde güzel yüzlü demektir. Han ihtiyarladıktan sonra padişahlığı Kuzı Tekin'e verdi. Ve kendisi rahat oturdu.

Babür (Baber) adlı hâtunu var idi. Çok akıllı ve ibâdetinde ve iyi ve mükemmel idi. Oğlunun anası idi. O vefat edince Buğra Han büyük yas tuttu. Bir yıl kadar kimse ile konuşmadı ve evden çıkmadı.

52

Bir gün Kuzı Tekin babasına ne zamana kadar yas tutup, kederli olup / oturacaksınız, ava çıkın, belki gönlünüz açılır diyip, babasını her gün bir tarafa ava ve gezmeğe alıp çıktı.

Bir nice günden sonra, şimdi Hanın gönlünde arzu ve heves peydah oldu, olacak derken, dedi: Beyler diyorlar, Hana münasip odur ki, evlensinler Han dedi: Öyle hâtun nereden bulunur ki, gelip annenin yerini tutsun, dedi. Kuzı Tekin annem gibi olmazsa, ondan daha aşağı olsun, dedi. Han, katiyen evlenmem, dedi. Ama Kuzı Tekin onun arzusuna bırakmadı. Avşar ilinde Egreñçe denen zatın görülecek, iyi, yurttâ ün yapmış güzel kızı var idi. Onu Hana alıverdi.

O bedbaht kızın gönlüne bu fikir geldi ki: Kuzı Tekin'in bana meyli var, onun için beni babasına bahane ile alıyor, tâ ki kendisi benimle gizlice sevişsin, yoksa ihtiyar adama benim gibi güzelliğe sahip kızı niçin alıversindi, dedi.

Bir gün Kuzı Tekin, babasını göreyim diye gelince, Han uyumuş, yatmış ve kadın oturmuştu. Kuzı Tekin'in yanına gelip yüzünü ve gözünü elleyip okşamıştı. Kocası ile oynaşırken kadımlar nasıl yaparlarsa öyle yapmağa başladı.

Kuzı Tekin gönlünden bu annem yerinde olup, bana muhabbet gösteriyor / dedi.

Yine bir kaç gün sonra yalnız kalmak fırsatı bulup Kuzı Tekin'e dedi: Hiç benim halimden haberin var mı? Ben sana âşıkım. Geceleri uykum ve gündüzleri kararım yok. Benim hâlime bakmazsan, niçin beni ihtiyar adama alıverdin, dedi. Kuzı Tekin dedi: Sen benim annemsin. Eğer bugünden sonra bu huyunu bırakmazsan, seni parça parça edip, her parçanı bir yere koyarım, dedi.

Kadın olanları kendisinin kardeş karılarına söyleyip danışınca, onlar dediler: Kuzı Tekin bu sözü Hana, halka söylemeden önce söylemek gerek. Yoksa ölüme gidersin diyip, hepsi birleşerek bir kadını gönderdiler. O kadın varıp Kuzı Tekin'in evinden çizmesini çalıp, gelip, Buğra Han'ın evine gelip, sonra dönüp, gidip, çizmeyi yerine koyup, geldi.

O gece Han evde yoktu. Ava gitmişti. Gece yarısından sonra azıcık kar yağmıştı. Seher vaktinde kadın bağırmağa başladı. Tan ağardıktan sonra halk işittiler ki, çadırdan ağlayan kadının avazı çıkıyor. Erkek ve kadın hep toplanıp çadırın eşiğine varınca, gördüler ki hanım yüzünü yırtıp, her yerini kanatıp diyor ki: Bu gece seher vaktinde uyuyup yatmıştım. Bir adam gelip koynuma girdi. Görünce, Kuzı Tekin Han dedi. Bağırma, benim. Sana âşık olup, babama alıverdim. Onun için ki gündüz babamın olursan

54

gece benim olacaksın diye, yoksa babam kadını ne yapacaktı, dedi. Ben bağırıverdim, / anasına böyle iş nerde var diye. Benden bu sözü işittikten sonra kaçıp çıkıp gitti. Yanında yatan kadınlar bu söze şahitlik ettiler. Ve yine hanım dedi: Bundan iyi şahit olmaz. Yer kardır, izine bakın, dedi. İzine baktılar, Kuzı Tekin'in evinden çıkıp, çadıra gelip, tekrar dönüp Kuzı Tekin'in evine varıyor. Kuzı Tekin izin yanına gelip, ayağını koydu, ikisi bir tek oldu.

Buğra Han avdan geldi. Ona da söylediler. Han başlı bütün beyler Kuzı Tekin'i çağırıp dediler: Bu ne iştir ki gece sen yapmışsın? Kuzı Tekin o kadından gördüğünü ve işittiğini söyledi. Sonra dedi: Ben utandığımдан söyleyemedim. İkincisi o ki; kadını babama ben alivermiştim. Halk içinde rüsva olmasın dedim. O benden önce davrandı, dedi.

Halk iki kısma ayrıldı. Yarısı kadının sözüne inandılar, yarısı Kuzı Tekin'in sözüne inandılar. Sonunda hepsi ittifak edip, hanımın yanında yatan kadınları Hanın huzuruna getirip sordular. Söylemediler. Şiddet kullanınca baştan sona kadar yaptıkları meşveretleri, Avşarın kadınlarının söylediği sözleri ve çizmeyi çaldığını bir bir söylediler.

Bunun üzerine Buğra Han, Kuzı Tekin'e dedi: Bu kadını istemiyordum, böyle bir fitne olur diye. Sen beni kendi arzuma bırakmadın. Şimdi bunu ne yapacağını sen iyi bilirsin, dedi.

55

Diyince Kuzı Tekin buyurdu: Beş yabani tay getirip, iki ayağını ve iki / kolunu ve boynunu, her birini bir tayın kuyruğuna bağlayıp tayların butlarına mızrağın ucu ile dürttüler. Döne döne kadını beş parça edip, her birisi bir parçasını kendi yaylasına alıp gitti.

Buğra Han çok yıllar padişahlık kıldı ve doksan yaşına gelip öldü.

Buğra Han'ın oğlu Kuzı Tekin'in

Han olduğunun zikri

Kuzı Tekin, babasının tahtına oturup, düşmanları ağlatıp ve dostlarını güldürüp, halka adalet kılıp, fakir fukaraya hayır ve ihsan kılıp, kırk yıl Han olup, yetmişbeş yaşına gelince oğlu Arslan'ı yerine oturtup vefat etti.

Kuzı Tekin'in oğlu Arslan'ın

Han olduğunun zikri

Arslan, babasının tahtına oturup büyük Han oldu. Çok yıllardan sonra Soracık ili düşman oldu. Arslan, gidip Soracık ilini basıp, kalanını kendisine tâbi kılıp geldi.

Orada bir küçük oğlan çocuğunu esir alıp, getirip, adını Suvar koyup, elinde büyüttü. O

akıllı ve asil ve atıcı ve zeki hünerli, her makama ve her yola yürümeği bilici ve Hanın mutemedi oldu. Bütün eşik halkı çekememezlikten bununla kötü oldular. Suvar'ın gıybetini Hana nasıl söyleyeceklerini bilemiyorlardı.

56 Bir gün meydana Han, Suvar'ın kulağına bir söz söylüyordu. Sakalı, Hanın yüzüne değdi. Suvar gittikten sonra Han beylerine bakıp dedi: Suvar çok kimseyi öpmüş olacak, dedi. Beyler dediler: Biz bunun yaptığı işleri yalnızken arz edelim diyip, yalnız kalınca söylediler: Filân vakitte filân malınıza şöyle hiyanet kıldı ve filân sırrınızı halka fâş / etti. Ve düşmandan alıp gelmişsiniz, aslına çekiyor. Biz onun yaptığı kötülüklerin hangi birini söyleyelim. Bütün işlerinden en kötüsü şu ki, sizin karınız ile buluşup geziyor, dediler. Arslan Han dedi: Suvar'ı Yangıkend'e hizmete gönderdim. Geldikten sonra sizlerle buluşturayım. Nasıl öldüreceğinizi sizler iyi bilirsiniz, dedi. Sonra dedi: Filân yer de geyik çok imiş. Kendim gideyim demiştim. Dündenberi her yerim ağrıyor. Sizler halka baş olup, gidip, av yakalayın. Fakir fukara kış azığı alsınlar.

Beyler halkı alıp ava gittiler. Han, hâtonu ile danışıp hasta oldu. Bir kaç günden sonra fenalaştı. Bunun üzerine evde kalan beyler, ava giden beylere ve Suvar'a adam gönderdiler: Hanın hali kötü oldu, yetişmeğe baksınlar diye. Beyler avdan geldiği gün Han öldü. Gelince gördüler Han ölmüş. Bütün beyler danıştılar ve Hanın cansız ve canlı olan malının hepsini aldı.

lar. O anda Suvar da geldi. Suvar'a dediler : Hanın ölüsünün ne zaman çıkarılacağını, nereye konacağını ve mâtemin bütün icaplarını hanım ile sen bilirsin, sen yap. Hayatta iken de siz ikiniz bütün işi yaptığınız için, ölünce de sizler yapın, dediler. Ve ölünün üstüne gelmediler, bırakıp gittiler. Suvar, Hanın ayağının sakalını kesip, bir taş alıp başına ve göğsüne vurup her yerini parça parça edip, söyleyip ağlıyordu: Öldüğünde bulunmadım. Bir bardak su veremedim ve hizmetine yaramadım. Şimdi seni bir yere koymak için kalmışım. Ondan sonra sensiz bu dünyada gezmek bana haramdır. Kendimi kendim / öldürürüm ve senin ayak ucunda yatarım diyip, ağlayıp, oturmuştu.

57

Han yerinden kalktı ve Suvar'ı kucaklayıp yüzünden öptü. Ve dedi: Senin ve seni çekiştiren beylerin hakikatini bilmek için kendimi ölü yapmıştım, dedi.

Hanın dirildiğini işitip bütün halk geldiler. Hanın mallarını alıp, ölüye bakmadan terk edip giden beyleri tutup, gözlerini kör edip ve kulaklarını kestirdi. Arslan Han yetmiş yıl padişahlık yapıp, vefat etti.

**Buğra Han'ın büyük oğlu İl Tekin ve
onun oğlu Osman'ın Han olduğunun
zıkrı**

Arslan Han'ın oğlu küçüktü. Büyük amcasının oğlu var idi. Osman adlı. Onu Han yaptılar. Onbeş yıl padişahlık kılıp, vefat etti.

**İl Tekin oğlu İslî'nin Han olduğunun
zikri**

Osman'ın bir küçük kardeşi var idi. İslî. Onu Han yaptılar. O da üç yıl Han olup, babasının arkasından gitti.

**İslî oğlu Şıban'ın (Şeyban'ın)
Han olduğunun zikri**

İslî'nin Şıban adlı oğlu var idi. Onu Han yaptılar. O da atalarının yürüdüğü yoldan yürüyüp iyiye iyi ve kötüye kötü olup, yirmi yıl babasının tahtında oturup büyük atalarının göçünün yerine inip, göçüp gitti.

**Şıban oğlu Buran'ın Han olduğunun
zikri**

Şıban'ın oğlu var idi. Buran adlı. Onu Han yaptılar. Buran da halk ile iyi geçinip Oğuz ilinin âdetlerini ve kaidelerini bertaraf etmeden onsekiz yıl padişahlık yapıp vefat etti.

Ali'nin, Han olduğunun zikri

O zamanda Oğuz halkı, Sir suyunun iki tarafında ayağına yakın oturuyorlardı. / Moğol

gelip çok baskın yaptı. Ona dayanamadan en ço-
ğu göçüp gitti. Ürgenç'e vardılar. Kalanları Ali
denen zatı Han yaptılar.

Ve Ali'nin bir küçük oğlu var idi. Kılıç Ar-
lan adlı. Ona Şahmelik lâkabını takıp, Bügdüz
ilinden Kuzıcı Bik (Big, Beg) denen yüz yaşında
bir adam var idi. O zamanda Oğuz halkının yur-
du Sir suyunun ayağı, Ürgenç ile Sir suyunun
arası, Amu Deryasının iki tarafında Ürgenç ile
Merv'in arasındaki kumun içi, tâ Murgab suyu-
nun ayağına kadar. Ali Han kendisi Yangı Kent'
te oturup, Şahmelik'i Kuzıcı'ya emanet edip,
oğluna Kuzıcı'nın sözünden çıkma, dedi. Kuzi-
cı'ya dedi: Şahmelik'i Oğuz halkının içine alıp
git, orda büvüsün. Bu halka ve halk buna alış-
sın. İlin bir tarafında ben oturup ve bir tarafın-
da oğlum ile sen bulun. divip uğurladı.

Şahmelik halk içine geldi. Halk onu padişah
vaptı.

Bir çok yıllar geçtikten sonra Şahmelik, yi-
ğitlik çağına erişti. Ama zalim oldu. İnsanın gö-
rülecek güzel kızı ve karısı olsa. baktı. Kuzıcı
çok nasihatler kıldı. Tesir etmedi. Halk, Şahme-
lik'e Bidâdger (Zâlim) diye ad koydu.

Gide gide, halkın ileri gelenlerinin kızları
ve kadınlarına zor kullanmağa başladı. Bunun
üzerine Oğuz halkı toplanıp öldürecek oldular.
Oı.u işitip babasının yanına kaçtı. Kuzıcı Beg
de arkasından gitti. Ve Ali Han'ın yanına Şah-

59 melik'ten önce / vardı. Ve olan hadiseleri bir bir söyledi.

Ondan sonra Şahmelik vardı. Ali Han Şahmelik'i tutup kamçılattılar. Sonra elini bağlatıp koydu. Bunu işitip Kuzıcı geldi ve Hana bunu bağlatıp ne yapıyorsun, dedi. Han dedi: Oğuz iline göndereyim diyorum, tâ ki onların gönlü benden razı olsun. Kuzıcı dedi: Eğer Şahmelik'i gönderirsen, öldürürler, sonra mağrur olup seninle düşman olurlar. Hem oğlundan ve hem halkından ayrılırsın, dedi.

Ali Han dedi: Halkın durumunu sen görüp gelmissin, iyi bilirsin. Kendin uygununu söyle, dedi. Kuzıcı dedi: Muvafık odur ki, ben önceden gidip halka senin dilinden özür diliyeyim. Ali Han oğlunu dövdü ve elini, ayağını bağlayıp siz halka gönderdi. Ne yapacağını halk iyi bilir diye. Ben önden geldim, onu sövlevedim diye. O benim arkamdan hemen gelivor diyeceğim. Sen bütün askerini oğluna verip, benim arkamdan gönder. Ben onları söze tutup ovalarken. Şahmelik varıp, iyilerini tutup öldürsün. tâ kötüler emre bovon eğinceye kadar Ali Han da bu işi uygun görüp yapacak oldu.

**Oğuz halkının Ali Han'a düşman olup
Şahmelik'i öldürüp, ev basına kara
Han olup dört tarafa gittiğinin
zikri**

Simdi. Şahmelik kaçıp gittikten sonra halkın ne vaptığını söylevelim.

60

O zamanda Ürgenç ve Murgab ve Tecen'de oturan halkın büyük beyi Kayı ilinden Kırkut denen zat idi. / Halk içinde bir cinli (deli) var idi. Miran Kâhin derlerdi. Kırkut Bey onu çağırıp dedi: Şahmelik ile Kuzıcı Beg bizden incinip Ali Han'ın yanına kaçıp gitti. Halk ile Hanın işi nasıl olur acaba, dedi. Miran Kâhin bir saat konuşmadan oturdu. Sonra dedi: Hemen Oğuz halkının içinde savaş olup kızıl kan kara su gibi akıyor. Ali Han hemen ölüyor. Onun yerine bir kimse padişah oluyor, dedi.

Bu söz tamam oldu. Şimdi başka sözü söyleyelim.

Bir kişi var idi. Toğurmuş adlı. Babasının adı Keranca Hoca. Kavı halkından ev yapan fakir bir adam idi. Bu hadiselerden çok yıllar önce Toğurmuş bir gece vatmıştı. Rüya görüyor ki: göğsünden üç ağac yeşerip vükseldi. Sonra budaklandı ve vapraklandı. Sabah kalkıp gidip, bu rüvayı Miran Kâhin'e söyledi. Bu gördüğün rüvayı hiç kimseye söyleme, iyi rüyadır bu, dedi.

Toğurmuş'ın üç oğlu var idi. Her oğlunun başı için Allah yoluna bir koyun kesip, pişirip halka verdi. Büyük oğlunun adı Tokat, ortancısının adı Tuğrul ve küçüğünün adı Arslan. Kırkut Beyin kardeşi idi. Her üçü de atıcı ve cesur idi. Kırkut Bey Tuğrul'u onbeyi yapıp, ona Tuğrul Onbeyi derlerdi.

Şimdi Şahmelik'i söyleyelim.

61 Kuzıcı Beg, Ali Han'a Şahmelik'i / benim arkamdan gönder, diyip, Yangıkent'den gidip Ürgenç'te oturan halkın içine geldi. O zamanda halk, Tuğrul'un ağzına bakıyordu. Tuğrul Kuzıcı'ya dedi: Sözün doğrusunu söyle. Yoksa ihtiyarlık çağında aklın gidip, sorgu üstünde ölürsün, dedi. Korktuğundan doğrusunu söyledi.

Kuzıcı'yı hapsettiler. Bütün halka adam koşturdular. Onaltıbin kişi toplandı. Şahmelik'in geldiği yola varıp, Kırkut Bev sekizbin kişi ile yolun bir yanında durup, Tuğrul Bey sekizbin kişi ile volun bir yanında durdu ve uzağa keşif kolu çıkardı.

Bir gün keşif kolu geliyor, diye geldi. Atlanıp, yolun iki yanını alıp durdular. Şahmelik'in ordusu yirmibin kişi idi. Yarıyı geçiverince iki taraftan at sürdüler. Büyük savaş oldu. Tuğrul galip geldi. Şahmelik'i tutup öldürdüler ve beylerini de öldürdüler.

Ali Han bu haberi işittikten sonra çabuk öldü. Oğuz halkı birbiriyle öclü ve kanlı oldular. «Ev başına kara Han» denen şey oldu. Birbirine baskın yaptı ve birbirini öldürdü. Ve sonra Kılık Bey ve Kazan Bey ve Karaman Bey baş olup çok halk Mangkışlak'a gittiler.

Onların içindê her boydan var idi. Ama en çoğu İmir ve Düker ve İğdir ve Çuvaldur ve Karkın ve Salur ve Ağar idi.

Alicak Bey'in oğulları baş olup, Hisar dağına gittiler.

Ve bir çok boylar. Oklı ili ve Kökli ili ve Ağar ili ve Sultanlı ili Ebulhan dağına gittiler.

62 Yazır ili Horasan'a gidip, Durun etrafında çok yıllar oturdular. O sebepten Durun'a Yazır Yurdu derler. Yazır boyunun bir çoğu Durun yakınında, dağ içinde, çiftçilik / yapıp, oturmuşlardı. Bu zamanda onlara Karataşlı diyorlar.

Ve sonra Salur boyundan Dinkli Bey başlı onbin evli Horasan'a gittiler. Ve çok yıllar orada oturdular. Yine ondan küçük bir kısmı Irak ve Fars'a gittiler ve orda vatan tutup kaldılar.

Kınık uruğundan Sultan Sancar Mazi'nin babası Sultan Melikşah varıp, Irak ve Fars'ı alıp, İsfahan'ı payitaht yapıp oturduğu zamanda Salur boylu Dinkli Bevin kendisinin ve evvel giden cemaatin nesillerinden bir çok adamlar gelip, sultanın hizmetine girip arz kıldılar ki: Biz Oğuz ili Salur halkıdanız. Büyük atalarımız Türkistan'dan gelmişlerdir. Böyle diyip kardeşliklerini bildirdiler.

O Salur'dan bir çoğu Irak'tan dönüp Mangışlak'a geldiler. Onların nasıl geldiklerini, Tanrım buyurursa, sövlüveceğim. Evvelki geçmiş halk (tarihçiler) sövlemişlerdir. Oğuz kavminin göçün, cekin yürümediği vol var mı, evini tutun oturmadığı yurt var mı?

Toğurmuş oğlu Tuğrul'un, Han olduğunun zikri

Oğuz kavminin Şahmelik Bozokluğundan gitmeden, Sir suyunun ayağında ve Amu suyunda oturup kalanları Toğurmuş oğlu Tuğrul'u Han yaptılar. O yirmi yıl padişahlık kılıp, vefat etti.

Ve ondan sonra Toğurmuş'ın küçük oğlu Arslan'ı Han yaptılar. O da on yıl padişahlık kılıp, gidenlerin arkasından gitti.

Gidince, onun oğlu Asılzade'vi Han yaptılar. O da yirmi yıl dünvalık şarabı ile sarhoş olarak yürüyüp sarhoşluktan ayıldı. Avılınca gözünü acı gördü. büyük atalarının (dedelerinin) yanında yatmıştır.

63 Bir oğlu var idi. O oğlana dedesinin adını koymustu. Arslan diye Arslan'ı Han yaptılar. / O da on yıl babasının verinde oturup yefat etti.

Ondan iki küçük oğlan kaldı. Büyüğünün adı Kükem Bakuy, küçüğünün adı Serenk.

Kükem Bakuy'u padişah yaptılar. Çok küçük idi. İyi ve kötüyü bilmezdi. O zamanda Oğuz ilinin bir düşmanı var idi. Karasit adlı. O Arslan Han'ın öldüğünü ve ondan küçük oğlanlar kaldığını ve onlar padişahlık vapamadığından, Oğuz halkının ağzının birlik olmadığını işitip

atlandı ve gelip Arslan Han'ın ordusunu ve beylerin evlerini bastı. Kükem Bakuy'u at önüne (kucağına) alıp kaçtılar. O vakit Serenk, beşikte idi. Onu yağı esir edip alıp gitti.

Ondan sonra çok yıllar geçti. Serenk yiğit olduktan sonra ağabeyi Kükem Bakuy'a adam gönderdi. Ben kaçamıyorum, ağabeyim beni almaya baksın, diye. Bunu işitip Kükem Bakuy bütün Oğuz ilinin ordusunu alıp, gidip, Karasıt'ı basıp, kardeşi Serenk'i alıp sağ salim evine geldi.

Kükem Bakuy, yirmi yıl padişahlık kılıp vefat etti.

Arslan oğlu Serenk'in Han olduğunun

zikri

Kükem Bakuy öldükten sonra küçük kardeşi Serenk'i padişah yaptılar. O da on yıl padişahlık kılıp babasının arkasından gitti.

Ondan sonra Oğuz ilinden padişah olan Kınık uruğundan Selçuk Bay başlı çok halk, göçüp Sir yakasında Hocend şehrine geldiler. Orada çok yıllar oturup Nur vilâyetine gittiler. Orada yüz yıl oturup, göç edip Ürgenç'e vardılar. Ürgenç'te oturamadan göçüp Horasan'a gittiler ve Merv'den Ebulhan'a kadar oturdular.

O zamanda Horasan, Sultan Mahmud Gaznevî'nin torunlarının ellerinde idi. Onların dev-

letlerinin, kâseleri dolup döktü denilen vakit idi. Selçukiler Merv-i Şâhıcan şehrini alıp, Tuğrul Bey'i / padişah yaptılar. Alp Arslan ve Sultan Melikşah ve Sancar Mazi, bunlar o cemaat-tendirler. O padişahların hikâyelerini bizim söylememize lüzum yoktur. Bizden önce geçenler o padişahların neseplerini beyan kılmak için ne kadar kitap yazmışlardır, onun hesabını Tanrı Taâlâ iyi bilir.

Selçukiler Türkmen olup, kardeşiz diyip, il'e ve halka faydası dokunmadı. Padişah olunca, Türkmen'in Kınık uruğundanız, dediler. Ve padişah olduktan sonra Efrasiyab'ın bir oğlu Keyhusrev'den kaçıp, Türkmen'in Kınık uruğunun içine varıp, orda büyüyüp kalmıştır, biz onun oğulları ve Efrasiyab'ın neslinden oluyoruz, diyip, atalarını sayıp, otuz beş göbekte Efrasiyab'a erİştirdiler.

Oğuz ili Kükem Bakuy ile Serenk'ten sonra, kendi başına, padişah çıkarıp oturamadılar. Oğuz kavminin Mangkışlak ve Ebulhan'da oturanları Ürgenç'te kim padişah olsa ona tâbi oldular. Ve Horasan'da oturanları Horasan'da kim padişah olsa ona tâbi oldular. Ve Mâveraünnehir'de ve her yurtta oturanları söyle oldular:

**Salur Öğürçik Alp'm atalarının
ve kardeşlerinin ve oğullarının
zikri**

Şahmelik Bozokluğunda Dingli Bev başlı Irak'a giden Salur halkı çok yıllar orada otur-

duktan sonra, onların içinde Ögürçik adlı bir asil yiğit peyda oldu. Türkmenlerin tarih bilen kişileri Ögürçik Alp'ı on altı göbekte Oğuz Han'a ulaştırıp, şöyle sayıyorlar ki: Ögürçik Alp, babası Kara Gazi Bey, onun babası Karaç, / onun babası Benam Gazi, onun babası Burıncı Gazi, onun babası Kılal Gazi, onun babası İnal Gazi, onun babası Süleyman Gazi, onun babası Haydar Gazi, onun babası Ötküzli Urus, onun babası Kazan Alp, onun babası Enkeş, onun babası Ender, onun babası Ata, onun babası Timür, onun babası Salur, onun babası Dağ Han, onun babası Oğuz Han. Bu söz tamamiyle yanlıştır. Onun için ki Oğuz zamanından ta bu vakte kadar beş bin yıl geçmiştir. Ögürçik zamanından ta bu vakte kadar beş yüz yıl altı yüz yıl olmuştur. Oğuz ile Ögürçik'in arası dört bin dört yüz yıl. On altı böbek dört yüz yılda her ne kadar çok olsa dört yüz elli yılda geçer. Peki, Ögürçik'in dört bin yılda geçen atalarının adı hani? Bu yazılan on altı kişinin Oğuz oğulları olduğu doğru ve Ögürçik'in ataları olduğu da doğru. Ama hangi kişi ki kavim içinde meşhur ise onu yazmışlardır. Ve meşhur olmayan kişileri yazmamışlardır. Allah bilir ki bu yazılan kimselerin her hangi birisinin arasında onbeş veya yirmi kişinin adı yazılmadan kalmıştır. Onun için söylüyorum ki Oğuz ile Ögürçik'in arasında dört bin dört yüz yıl geçmiştir. Her bin yılda kırk göbek geçse gerek ki iki yüz göbek geçecekti. Peki yanlış denen şey nasıl olur?

Bu feleğin dönüşünü ve nesnelерini unutturmayandır (Tanrı'dır) ki bu onun yanında kolaydır. Bu sözün yanlışlığı yine aynı şekilde şu ki Salur Kazan'ı altı göbek geçip yedinci göbekte Oğuz Han'a vardırırmışlardır. Şimdi bu sözü okuyan ve dinleyen kimseler, iyi düşünün: Oğuz Han bizim peygamberden dört bin yıl önce geçmiştir. Kazan Alp bizim peygamberden üç yüz yıl sonra idi. İhtiyarlık çağında Mekke'ye / gidip, hacı olup geldi. O halde Salur Kazan altı göbekte Oğuz Han'a nasıl erişir? Ve yine Salur Kazan Kayı Korkut Ata ile bir zamanda idi. Korkut Ata'nın Salur Kazan Alp'i methedip söylediği manzume şudur.

Kazgurt dağdan aşağıya taşı yuvarlattı
Salur Kazan karşı varıp çekip
İt Becene görüp onu akli gitti
Alplar beyler gören var mı Kazan gibi?

Bir Kazana kırk bir atlı atın saldı
O Kazan'ı sol eliyle tutup aldı
Sağ eliyle memlekete ulaştırdı
Alplar beyler gören var mı Kazan gibi?

Gök yüzünden inip geldi canlı yılan
Her insanı yutardı gördüğü zaman
Salur Kazan başını kesti vermeden aman
Alplar beyler gören var mı Kazan gibi?

Otuz kırk bin asker ile Kazan varıp
 İt Becene illerini geldi kırıp
 Bir nicesi kurtuldular çok yalvarıp
 Alplar beyler gören var mı Kazan gibi?

Türk ve Türkmen Arap Acem raiyetler
 Kazan kıldı müslümana terbiyetler
 Kâfirleri kırdı öyle çok fırsatlar
 Alplar beyler gören var mı Kazan gibi?

Ondan hüner öğrendiler her bir ulu
 Bazılarına yer verdi sağlı sollu
 Bize oldu bütün ilin yeri denkli
 Alplar beyler gören var mı Kazan gibi?

Seyyah Korkut öler oldun şimdi bilgil (bil)
 O Kazan'ın devletine dua kılğıl (kıl)
 / Kervan gitti çok geç kaldın yola girgil (gir)
 Alplar beyler gören var mı Kazan gibi?

67

Şimdi Ögürçik'in hikâyesini sözlüyelim.

O zamanda Irak'ın güçlü halkı Bayındır boyu idi. Ögürçik Alp, Bayındır beyinin emrini dinlemedi. Bayındır Bey, Ögürçik ile bozuştı. Ögürçik'in Bayındır ile savaşıacak kadar kuvveti yoktu. Bin evlik halkı ile Irak'tan kaçıp Şamahı'ya geldi. Dokuz yüz evliği Salur ve yüz evliği Karkın idi. Orada da oturmak için Bayındır'dan korkup Kırım'a geldi. Ondan göç edip İtil suyunu geçip Yayık suyuna geldi. O zamanda Ala Kenk ve Kara Kaş denen yerde

Kanlı halkı oturmuştu. Onların Hanlarının adı Kök Tonlu (Gök Donlu) denen zat idi. Onun yanına gelip bir nice yıllar oturdu. Sonunda onunla da kötü olup göçüp kaçtı. Kök Tonlu arkasından yetişip yedi yüz evliğini alıp kaldı. Üç yüz evlik ile kaçıp Mangkışlak'a gidip Kara Han denen yerde üç yıl oturdu.

Kök Tonlu, Ögürcik'in nereye gittiğini bilmiyordu. üç yıldan sonra işitip atlandı. Onun atlandığını Ögürcik işitip, halkı ile kaçıp, kurtulup, Ebulhan dağına gitti.

O zamanda Ögürcik'in söylediği manzume şudur:

68

Döndüm kaçıp Kanklı Han'dan kible sordum
Kar yel aşıp gelen er önünden döndüm
/ Karcılara yercilere yol başlattım
Yağışlı karlı iki kola yol yumşattım

Kürkle kürkle kırlara döşek saldım
Art önüme bize salıp göçümü çektim
Kar atımda dağ yolundan aşıp vardım
Kabaklı'dan Alata'ya yurt yurtlattım

Gürüldeşip ardımdan düşman yetti
Kaygu başlı katı yaya iş buyurdum
Kanlı irinli kayın oka kan yürüttüm
Vursa keser keskin kılıca tuğ bağlattım

Kılıcımı sıyırıp bel enseme kuyu kazdım
Derede kışlayıp kırdı yaylayıp balkan aşır.
Eğse yayını kara dağa uğrayıp geldim
Hangi topluluk toy tutmadı orda oldum

Altın gözlü tavşanı getirdi diye
Kaz ayağı üç ayrı damga verdim

69

Kara Gazi Bey'in dört oğlu var idi. Birinci Ögürçik Alp, ikinci Suvarcık, üçüncü Dudık, dördüncü Kabacık. Bu dördünün oğullarını, Tanrım buyurursa, / bir bir söyleyelim.

Ögürçik'in altı oğlu var idi. Her ikisi bir ikiz olmuştu. Üç defa birbirinin arkasından ikiz olup, adları şudur: Berdi, Buka bir ikiz. Avşar, Kusar, bir ikiz. Yayı, Dingli bir ikiz.

Berdi'nin iki oğlu var idi. Birinin adı Kulmı ve birinin adı Kulahcı.

Kulmı'nın oğulları Yomut ve Kaltak halkıdır. Ama Yomut'un iki oğlu var idi. Birinin adı Özli Timür idi, birinin adı Kutlu Timür.

Öte yandan Özli Timür'ün üç oğlu var idi. Adları şudur: İsa ve Musa ve Behramşah.

Kutlu Timür'ün üç oğlu var idi. Adları şudur: Cuni ve Şiran ve Kucık.

Kulhacı'nın oğlu Arsarı Bay. Onun üç oğlu var idi: İnal Gazi ve Zeynal Gazi ve Mustafa Gazi.

İnal Gazi'nin iki oğlu var idi. Birinin adı Tura ve birinin adı Sokman. Layna ve Çarşankı bu ikisinin oğullarıdır.

Zeynal Gazi'nin oğulları Kara ve Bekârul'dur.

/ Mustafa Gazi'nin oğulları Uluğ Töpe ve Küneş'dir.

Buka oğulları İçki, Salur'dur.

Ve yine bir kitapta şöyle demişler ki: Salur ilinde bir kişi var idi. Enkeş adlı. Hatununun adı Çaçaklı, oğlunun adı Kazan. Salur Kazan Alp denen odur. O zamanda Becene ilinin bir padişahı var idi, Toymaduk adlı. O gelip Enkeş'in evini basıp, Çaçaklı'yı esir edip, alıp gitti. Üç yıldan sonra Enkeş mal verip onu geri aldı.

Çaçaklı eve geldikten altı ay sonra bir erkek oğul doğurdu. Kazan Alp anasına bu oğlanı sen nerden aldın deyip ağaçla vurup başını yardı. Çaçaklı dedi:

Düşman geldi kararıp
Kaçıp gittin bozarıp
Deveye binip ardından
Gidiyordum kabarıp

İt Becene izinden yetti
Devemin başını tutu
İçi kaynadı dışı kızardı.
Üstüme binip oynadı

İhtiyarımı aldı
Bu oğlanı içime saldı

dedi. O oğlanı İt Becene kavminden oldu diyip, adını İrek koydular. Türk içinde adet budur: İtin adını İrek, Şirek koymak.

İrek'in bir oğlu var idi. Arıklı adlı. İçki Salur Arıklı'nın oğullarıdır diyorlar. O zaman-

da biz yok idik. Doğrusunu ve yalanını Allah iyi bilir.. Eğer yalan ise günahı daha önce söyleyenlerin boynuna.

71 / Avsar oğulları Terakime (Terekeme) Salur'dur.

Dingli oğulları Cabı halkıdır.

Yaycı oğulları bu zamanda Amu suyunun yakasında Kara Kul yakınında oturuyorlar. Bu devirde de onlara Yaycı diyorlar.

Ögürçik'in beş oğlunun neslini beyan kıldık. Ama Küsar adlı oğlundan nesil kaldığı mâlûm değildir. Şimdi Ögürçik'in küçük kardeşlerinin neslini beyan kılalım.

Suvarcık'ın bir oğlu var idi. Hurşid adlı. Olam Ürgençli halkı Hurşid'in oğullarıdır.

Azlar uruğu Duduk'un neslidir.

Sakar halkı Kabacık'ın neslidir.

Ögürçik'in kardeşleri ve oğullarının neslini söyledik. Şimdi başka boyları söyleyelim.

Agar ve Aymaklı halkı Uygur İrkıl Hoca, ki Oğuz Han'ın oğlu Kün Han'ın veziri idi, onun oğullarıdır.

Yimir (Yemir, Yimer) ili halkının aslı şöyledir ki: Mangkışlak'ta İçki Salur'dan bir kişi bir İçki Salur'u öldürüp, kaçıp Durun'da oturan Salur halkının içine gelmiştir. Sonra onlardan bir kız alıp, orada vatan tutup oturmuştur. Bütün Yimir ili halkı o şahsın oğullarıdır.

Burkas, Salur ilinde Timür Tuğlı Han denen biri var idi. Ve yine Salur'dan Işık İsmail adlı bir kimse var idi. Bir yerden geliyordu. Gördü ki Timür Tuğlı Han'ın evi göç ediyor, attan inip oturdu. Göç uzaklaşıp gittikten / sonra belki bir şey kalmış olur diyip, evin yerine gitti. Gidince gördü ki ocak içinde bir küçük erkek çocuk yatıyor. O adamın oğlu yok idi. Onu kendisine oğul edinip baktı ve adını Burkas koydu. Bütün Burkas halkı onun neslidir.

Teke ve Sarık. Salur ilinde bir adam var idi: Toy Tutmaz. Teke ve Sarık halkı onun oğullarıdır. Son.

Türkmen olup Türkmen'e katılan boyların zikri

Eski evvel zamanda ki Ürgenç'de Ebulhan ve Mangkışlak, Özbek Han'ın oğlu Adil Cambik Han'a bağlı idi, Cambik Han, Uygur Sanklı Sin denen birini Türkmen içine gönderdi ki onların ayıplı ve günahkârlarını sorsun. O gelip halk arasında bir yıl kaldı. Her nerede günahkâr ve ayıplı varsa arıyordu. Maiyeti ve kulları çok idi. Ayaz adlı bir kulu var idi. Bütün kullardan beş defa önde idi. Türkmen'in günahkârları, ki başımdan veya malımdan ayrılıyorum diyenleri, hepsi bir yere toplanıp, Ayaz'a

çok rüşvetler verip dediler ki: Eğer sen beyini öldürürsen biz halktan alınan malları ve evden getirilen kuşu, hepsini sana verelim. Ne zaman Cambik Han adam gönderip seni isterse, biz halk senin için ölelim ve yok olalım, seni tutup vermeyelim dediler.

73

Ayaz çok mala ve bunların tatlı / sözüne gönlünü verip bir gece gafil yatarken Sanklı Sin'i öldürdü. Efendisinin malından Ayaz'a bir oğlak bile düşmedi. Her yerde bıraktığı mallara, kim yakın ise, onlar çekip aldılar.

Sanklı Sin'in maiyetindekiler Cambik Han'ın yanına dönüp gittiler. Ayaz korkusundan gidemedi. Ebulhan dağında oturan Türkmen'lerin içinde kaldı.

O yıl Cambik Han, İtil suyunun yakasında Saray şehrinde Hak rahmetine gitti. Ve bütün Eski halkı bu Ayaz'ın oğullarıdır.

Hızır İli, Salur ilinden Ebulhan'da Arsarı Bay denen biri var idi. Uzun ömür süren, devletli ve müslümanlığa gayret eden insan idi. Bu sözümün delili şu ki: O zamanda Ürgenç'te bir aziz insan var idi, Şeref adlı. Şeyhlik makamında oturuyordu ve aynı zamanda hoca idi. Arsarı Bay gidip, adı geçen şeyhe kırk deve sunup, pişmanlık kılıp rica olarak arz etti ki: Biz Türk halkıyız. Arapça kitapları okuyup, mânasını anlayıp, amel kılmak çok müşkül oluyor. Eğer Arapça meseleleri Türkçeye tercüme

edip inayet kılsaydınız sevaba ortak olurduz dedi. Bunun üzerine Şeyh Şeref Hoca da bütün dinî meseleleri tercüme edip, bir kitap söyleyip, Muînü'l-Mürîd ad koyup Arsarı Bay'a verdi. O zamandan tâ bugüne kadar bütün Türkmenler o kitabın meselelerine göre amel kılıyorlar.

74

O zamanda İran padişahı Horasan'ı Koma Bey denen zata vermiş / ti. O Horasan'a geldikten sonra işitti ki Ebulhan'da Arsarı Bay'ın Mama adlı görülecek güzel bir kızı varmış (diye). Adam gönderip, çok mal vereyim diyip istetti. Bay vermedi. Vermediğini öğrendikten sonra Koma Bey çok asker ile atlanıp Ebulhan'da Düker denen kuyuda Arsarı Bay'ı şehit kılıp, ilini basıp, Mama Bike'yi alıp, gidip, nikâh yapıp, çok yıllar evli kaldı (sakladı, baktı).

Mama Bike'den hiç oğlan olmadı. O sebepten Arsarı Bay'ın oğullarına adam gönderip, kardeşlerini alsınlar dedi. Onlar Kultak Karaca Mirgen denileni gönderdiler. Koma Bey, Mama Bike'ye çok mal verip Karaca Mirgen'e teslim edip gönderdi. Bir evli kul dahi vermişti.

O kulun dört oğlu ve iki kızı var idi. Büyük oğlunun adı Hızır ve ikinci oğlunun adı Ali ve üçüncü oğlunun adı İgbik ve dördüncü oğlunun adı Kaşga.

Mama Bike ihtiyarladıktan sonra mallarının hepsini Allah yoluna verdi. Koma Bey'in verdiği kulun kendisi ve karısı ölmüştü. Dört

oğlu ve iki kızını azad kılıp gönderdi. Dördü de evli ve çok mallı kethudalar olup her biri bir yerde oturdular.

75

Hızır Çora, Amu suyunun yakasında Kürdiş denilen yerde ekin ekip ve hem hayvancılık kılıp / büyük zengin oldu. O zamanda Özbek'e Moğol derlerdi. Dört Moğol gelip Hızır Çora'ya hizmetkâr olup, mallarına baktı. Ondan sonra altı Salur gelip hizmetkâr oldu. Onların hepsi zengin oldular. Etraf ve civardan aç, zayıf ve yağma edilmiş ve dağılmışlar, gelip, bunlara katılıp oturdular. Kalabalık halk oldukları. Onların yurtlarının yukarısı Tan Kırı ve ayağı Karı Kığit idi. Kim onlardan hangi halksınız diyip sorsa, Hızır Bey'in adamlarıydı derlerdi. Gide gide halk onlara Hızır ili dediler. Hızır halkının bir uruğu vardır, ona Kütlar derler. Onlar Hızır Çora'nın neslindendirler.

Şimdi Hızır'ın küçük kardeşi Ali'yi söyleyelim.

Ali Çora da ağabeyisi gibi Amu suyunun yakasında yurt tutup oturdu. Ve devletli oldu. Özbek ve Türkmenin fakiri ve düşkününü onun yanında oturdular. Onların hepsine Ali ili dediler. Ali İli'nin içinde bir uruğ vardır, Moğolcıklar denen. Onlar Ali Çora'nın neslindendirler. Onların yurdu Amu suyunun iki tarafında, yukarısı Karı Kığit, ayağı Aktam.

Üçüncü kardeşi İğlik (İgbek) azad olduktan sonra Arsarı Bay oğullarının yanından ayrılıp

başka yere gitmedi. Onun oğullarına Kullar dediler. Onlar da iki bölük oldular. Birisine Kullar derler ve birisine Çagatay Kullar derler. Çagatay demenin mânâsı odur ki Horasan Timürli'nin / evlâdının elinde iken Uluğ Töpe halkı Ebulhan'da Amu suyunun yakasında oturmuşlardı. Amu suyunun kible tarafından bir boz atlı adam gelip, feryad kılıp demiştir: Beni geçiriniz (diye). Uluğ Töpeler sal gönderip, geçirip, sormuşlar: Kimsin ve nereden geliyorsun diye. O yiğit demiş. Çagatay'ın Arlat denen uruğundanım. Bir gün Horasan'ın Durun denilen vilâyetinde bir çok yiğitlerle şarap içip oturuyorduk. İçimizde bir iyi insan var idi. O benimle dövüştü. Ben onu bıçakla sançtım. O adam o anda öldü. Gece idi. Öldüğünü kardeşleri haber almadan önce kaçıp sizin halka yetişip gelmişim dedi. Sonra çok yıllar Uluğ Töpe içinde yaşadı. Hiç kimse ona kız vermedi. Sonunda İgbik Çora'nın oğullarından birisi ona kız verdi. Ondan doğanlara Çagatay Kullar dediler.

Dördüncü Kaşga Çora. O da Amu suyunun yakasında Acı Deniz'in yakınında yurt tutup oturdular. Onun oğullarına Kara İsliler dediler. Büyük ağabeyleri gibi devletli olup, bunun yanına hiç kimse gelip katılmadı. Onun için ki oturduğu yer kötü idi. Ekin eker yeri yok idi. Hayvan otlar otu da az idi.

Tiveci İli. Sayın Han evlâdından müslüman olan / Özbek Han (Tanrı'nın rahmeti

onun üzerine olsun) idi. O İtil suyunun yakasında Saray şehrinde vefat etti. Oğlu Cambik Han babasının tahtına oturdu. Ürgenç ve başı Kargalı İlik ve ayağı Esterâbâd'a kadar oturan Türkmen Cambik Han'a bağlı idi. Han'a dediler ki: Ebulhan dağı deve yetiştirmek için fevkalâde iyi yerdir (diye). Bu sebepten Han otuz evli deveciyi göç ettirip Ebulhan dağına gönderdi. Onun içinde her uruğdan var idi. Herkes bilir ki padişahların hizmetinde her tayifeden bulunur. Onlar da böyle idiler.

Cambik Han'ın bir adamı Ebulhan Türkmen'ine gelip her ilde aldığı hayvanları alıp, çok deveyi söylenen otuzlu deveciye teslim edip gitti. Tâ Cambik Han ölünceye kadar Ebulhan'da oturdular. Onlara Tiveciler dediler. Cambik Han da Hakk'ın rahmetine vardı. Ve oğlu Birdi Bik, Han oldu.

Onun zamanında da Tiveciler hanlık deveye bakıp oturmuşlardı. Birdi Bik Han öldükten sonra Özbek'in içi bozuk oldu. Onu Ebulhan Türkmen'i işitip Hanın develerini yağmaladılar, devecilerini bastılar. Ondan sonra Tiveciler açlık sebebinden balık avlarız diyip Kaşga Çora'nın oğulları Kara İsliler'in yanına gidip oturdular.

Bir nice yıldan sonra Tiveciler kalabalık halk oldular. Onların yurtlarının yukarısı Akdam, ayağı Oğurça idi. Kara İsliler Tiveciler içinde çok nesiller oturdular.

/ Onlardan Halil adlı bir yiğit peyda oldu. O zamanda Kara İsliler fakir düşmüşlerdi. O

sebepten Halil başlı hepsi, Arsarı halkının onbeyi ve iyilerinin önüne gelip dediler ki: Kendiniz, hizmetkârlarınız idik, Çok aç ve fakir olmuşuz. Sizlerden ricamız odur ki büyük Ebulhan ve küçük Ebulhan dağının kuşlarını ve ekin ekilen çeşmelerini bize verseniz. Siz her ne deseniz, her yılda onu biz size verelim dediler. Arsarı iyileri toplanıp oturup dediler ki. Büyük babamız Arsarı Bay'ın satın aldığı büyük Ebulhan'da altı akar çeşme, on yuva şahin ve ve on sekiz yuva ıtalgu ve küçük Ebulhan'da dört yuva şahin ve altı yuva italgu vardır. Çeşmelerden hem ne kadar aşlık hasıl olsa onun yarısını bize verin. Ve yine ağıl yapmak için iki bin kamış verin. On büyük şahin ve dört beyaz şahin ve on sekiz büyük italgu ve altı sarıca her yılda getirip verin dediler. Kara İslî Halil kabul etti ve sonra dedi ki: Bizim kuşları tutmak için urganımız yok ve azığımız yok dediler. Onbeyi ve iyileri ilden toplayıp ip ördürüp, yüz kulaç halat ve altı oğlaklı içki ve iki tulum çökelek ve bir eşek verdiler. Onlar çok yıllara kadar bu söylenen nesnelere verirlerdi. Bu zamanda onlara Tağ Sarı diyorlar. Onun için Kaşga Çora'nın oğullarıdır. Kaşga ile / sa-
kar'ın mânası birdir.

Oğuz İline beylik kalan kızların zikri

Türkmenin tarih bilen iyileri ve yazıcıları

söylemişlerdir: Yedi kız bütün Oğuz ilinin ağzına bakındırıp çok yıllar beylik kıldılar.

Onların birisi Altun Közeki Sundun Bay'ın kızı ve Salur Kazan Alp'in karısı Boyı Uzun Burla (Bular) idi.

İkinci Karmış Bay'ın kızı ve Mamış Bik'in karısı Barçın Salur idi. Onun kabri Sir suyunun yakasındadır ve halk arasında meşhurdur. Özbek ona Barçının Kök Kâşânesi der. Sanatkârane işlenmiş güzel künbetdir.

Üçüncü Kayı Bay'ın kızı ve Çavul'dur Bala Alp'in karısı Şabatı idi.

Dördüncü Kondı Bay'ın kızı Biyeken Alp'in karısı Künin Körkli idi.

Beşinci Yumak Bay'ın kızı Kalkın Konak Alp'in karısı yine bir Künin Körkli idi.

Altıncı Alp Arslan'ın kızı, Kestan Kara Alp'in karısı Kerce Buladı idi.

80 Yedinci Kınık Bay'ın kızı, Dudal Bay'ın oğlu / Kımaç'ın karısı Kugadlı idi.

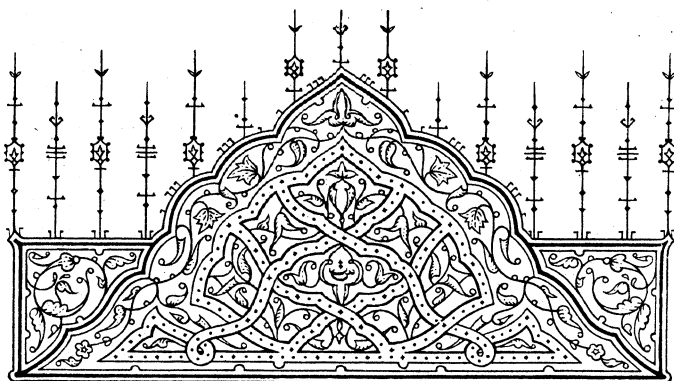
Tarih 1071de' Harezmi memleketinde yazıldı. Tamamlandı kitap yazıldı.

Peygamber Aleyhisselâm kalem dünyanın izzeti ve ahiretin şerefidir diyor.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

سپاس و ستایش * اول ایکا کم^۱ انینک هیچ اولی^۲ و اخیری * بوق^۳ [A. 1a]
 و بورتی نینک زوالی بوق^۳ و * آناسی و آناسی بوق و خاتونی و اغولی
 و قیزی و کنکاشاتورغان کشیسی^۴ بوق نورور آشنی و سونی^۵ انداق

Условные обозначения списков, использованных при составлении сводного текста:

T = Ташкентский. См.: Собрание восточных рукописей Академии Наук Узбекской ССР. Т. I, Ташкент, 1952, № 171.

L = Ленинградский. Ленинградское Отделение ИВ АН СССР (Шифр: А-895).

T₁ = Ташкентский. См.: Собрание восточных рукописей Академии Наук Узбекской ССР. Т. I, Ташкент, 1952, № 174.

T₂ = Ташкентский. См.: Собрание восточных рукописей Академии Наук Узбекской ССР, т. I, Ташкент, 1952, № 172.

T₃ = Ташкентский. См.: Собрание восточных рукописей Академии Наук Узбекской ССР, т. I, Ташкент, 1952, № 173.

A = Ашхабадский. Институт языка и литературы Академии Наук Туркменской ССР. Рукописный фонд, инв. № 546.

A₁ = Ашхабадский. Институт языка и литературы Академии Наук Туркменской ССР. Рукописный фонд, инв. № 555.

Подробнее об этих списках см. стр. 25—29.

DK = O. Ş. Gökyay. Dede Korkut. Istanbul, 1938.

Условное обозначение:

- (минус) = опущено

+ (плюс) = добавлено

یوقتور و منکیزی و تنکداشی A^۳ *^۱ اول A^۲ یعنی یغشی یاد اتماکنک بولور A^۱ *
 سو کولینمی A^۵ آنا آناسی و خاتونی A^۴ *^۲ بوق نرور

* اولاشتورغوجى بوق تورور كم^۱ كدايدىن تا پادشاهغا جا و قومرسقه دىن
 ۵ تا بىلغا جا و جىدىن دىن^۲ تا سىمىرغا جا بارهس نىنك احوالىغه
 لايق برور بر كون همج قابوسى نىنك الوشىنى كم فىلماس اكر بر بوزىندا^۳
 كوكاركان بىغاچ لار نىنك بارجاسى^۴ قلم بولسه و تىنكزلار سياه^۵
 بولسه بارجا * آدم فرزندى^۶ بىتكى بولسه تقى بوز منك ** و بوز منك بىل
 آينىك صفتىنى * بىنسا تىنكزدىن بر قطره و تاغ دىن بر مئقال تاشنى
 10 بىتكاندىن^۷ آزرارق بولغاي بس منىنك ابدغانم نى بولغاي ** درود و تحبه^۸
 بى شمار اول بىغامبرغه^۹ كم * بارجا بىغامبر لار نىنك بىخشى سى و ** خدای^{۱۰}
 دوستى و برجا^{۱۱} آدم فرزندىغه بىاركان اباچى سى تورور^{۱۲} اىنىك باران و
 اوغلان

لارىغه كويدىن كوپ تنكرى^{۱۳} رحمنى بولغاي اهدى موندىن سونك
 چىنكىز * اولادىدىن اوركنجى عرب محمد خان نىنك اوغلى^{۱۴} ابوالغازى
 خان ايتاتورور كم كوپ اىمكك لار كوركندىن سونك باشمىز اوتوز^[A. 16]
 15 توفوزغه بىتكاندا تاريخ منك تقى اىلك بردا^{۱۵} بىلان يلىندا خوارزم

جد بى : A сначала до этого места: 4 يوزىندهكى A 3 — 2 اولاشتورور A 1 *
 حد و ثنا بى عدد اول تنكرى تبارك و تعالى كىم انىنك چدىنى جىهانىنك نباتاتى
 انجه A ** 7 انس و جن و ملايك سبج سماءت A 6 * فرزندلارى A 6 سياهى TAA 5
 A 8 * ابل و بوزمىنك بىل بىتمسه لار تنكيزدىن و تاغ دىن بو مئقال اليب بىتكان
 خدایىنىنك A ** 8 بىتمسه لار بر قطره سىمىن بىته بىلمكايلا و تقى درود بىسبار و تحبىت
 افضل آنبياء عليه A 10 * بىغمبر A (и всюду) 9 جدىن دىن سونك درود بىسبار
 آدم اوغلىغه كوپ + A 12 خدای تعالى نىنك A 11 * السلام تورور و خدایىنىنك
 كوپ شفاقت قىنغوجى بولغاي اندىن سونك بو كتابغه شجره تركبه آت قوبوب
 تنكرى نىنك A 13 تورورلار تاريخ اىكلارى تورورلار زاويلار انداغ روايت قىلورلار كىم
 * 14 T1 — пропуск; на A до л. 4a — пропуск; A 14 *
 T2 T3 с начала до этого места след.
 حمد ثابت دور الله تعالى اوچون صفتى الله تعالى نىنك شولدىور كه تربىت
 ايتىكوجى دور اون سىز مىنك عالمى اوج قسم قىلىب دور التى مىنك حيوانات
 التى مىنك جمادات و الصلوة السلام يعنى رحمت خدا نازل بولسون رسولىغه
 شول رسول خدایىنك نام شريفالارى محمد توروره و ینه رحمت نازل بولسون
 اولادىنه و اصحابنه شول محمدنىنك و جمعلارىغه شولارىنىنك اما حمد خدایىن
 سونكوره دورور محمد مصطفى عليه الصلوة السلام دىن سونك بو كتابتى ايتماقغه
 مشغول بولدوق اما اجمدى تاريخ نقلىلك بده

مملكتيندا آناميز تخمندا اولتوروب¹ بورت ايشيكلا مشغول بولدوق اول وقتدا تركمان لار *مانك قشلاق² و ابوالخان و تيجن³ سوي نينك بقاسيدا اولتوروب ايردى لار خوارزمدا اولتورغانلارى

20 هم بزىنىك كلورمىزنى ايشتیب قاجب بو ايتلغان اوج بورتغا باردیلار اندین سونك بر نجاس کوچ برلان و بر نجاس يول برلان اوج بوردن⁴ بر ابولى قالمى⁵ بارجاس خوارزمغا كلدیلار نقى بخش لارى نوكر⁶ و *مانلارى رعیت بولدیلار⁷ موندین كوپ يیللار *اونى تركمان نينك⁸ ملالارى و شىخ لارى و بيك لارى منينك⁹ تاريخ نى بخش ييلورمى¹⁰

25 ايشتم تورورلار نقى بر كون بارجالارى كليب عرض قیلدیلار كم بزىنىك¹¹ ايجيزدا¹² اوغوز نامه كوپ تورور اما همج¹³ بخشى س يوق بارجاس غلط¹⁴ و *برىسى

برىسغه¹⁵ موافق ايرماس هر قايسى سى بر تورلوك و بر درست اعتبار قیلغو دك تاريخ بولسه ايردى بخش بولور ايردى *تیب اوتون قیلدیلار ايرسا

انلار نينك اوتون لارینی قبول قیلدیم¹⁶ انينك اوجون *كم بو كتابنى ايتقاندین¹⁷ اون يتى يیل ايلكارى بارجا تركمانلار بزكا¹⁸ ياغى بولوب ايردیلار اول¹⁹

30 سبب دین²⁰ *بز انلارنى كوپ²¹ جابدوق و بر كرت خراساندا دورونغه²² تعلق بورمه تىكان سونينك بقاسيندا بزىنىك برلان صف نارتيب²³

+ T₂T₃ تيجن³ T₂T₃ مانقشلاق A مانقشلاق² T₂T₃ ايدريك + T₂T₃¹

يمان ايفاقلارى فقهاء و A⁷ بولدیلار + T₂T₃A⁴ قالمادی T₂T₃A⁵ باردی لار و كوپ ای لار اوتكاندین سونك و بار ديلارى توفيق غه A⁸ رعیت چلیق قیلدیلار كلكاندین سونك و ولايته اولتورماق نينك حسنينى و بخشى لقمینی بيلكاندین سونك بزىلار نينك T₂T₃¹¹ بيلور بچنه T₃ بيلور بچنه T₂¹⁰ بزىنىك T₂T₃⁹ تركمان لار نينك - T₂T₃¹³ بتكوچى بولسه لار اوغوز نامه T₁ سولواىمي: C этого места начинается T₁

قيليب بو سوز كه شروع A¹⁶ برى بزىنه A بزىنه T₂T₃¹⁵ تورور + T₂T₃¹⁴ ديدیلار عرض لارین قبول ايلاب بو سوز بغه مشغول بولدوك T₂T₃¹⁶ قیلدیم - T₁¹⁰ بزىنىك بولا A بزىنىك برلان T₁ - T₂T₃¹⁸ بولكتاب آيتلغاندین T₂T₃¹⁷ درونغه A درون غه T²² بزىلار آنى T₂T₃²¹ سبب بو سبب دین T²⁰ - T₁ - T₂T₃²³ توتوب T₂T₃²³ و آنكا T₁ - T₂

اورشديلار * تنكرى بزكا بردى¹ اولارين نا آذرغاچا بز سببلى بخشى
 و يساندين يكرمه مينك جافليق² كشي لارى اولدى انينك اجيندا كناهكارلارى
 35 هم بار ابردى * و بيكناه لارى هم بار³ ابردى⁴ بيغامير * ايتب تورورلار كم⁵
 قال النبى عليه السلام ادخال السرور فى قلب المؤمن خير من عبادة
 الثقلين معنى سى بو تورور كم اكر * بر كشي بر مسلمان⁶ كشي نينك
 كونكلىنى خوشحال⁷ قىلسا انينك ثوابى بارچا آدم فرزندلارى نينك
 و جين لارينك تنكريفه * بزه ليك قىلغان ثوابدين كوب تورور⁸ بس
 40 نجه مينك كشي لار مينك بو سوز ايتانغا بيلكان لارين بيليب كونكلى لارى⁹
 خوش بولانورور خدای تعالی دين * اميريم¹⁰ بار كه مونينك¹⁰ ثوابى اكر اول قتل
 عامدا كناه بولغان بولسه انغا غالب * كلكاي تيب¹¹ و تقى اول كه بر كون
 بر كشي بو كذابنى اوقوب بيلماكانىنى¹² بيلسا بز نينك روحميزكا ** فاتحه
 اوقوغاي نيدوك تقى كتابنى ايتماقا رجوع¹³ قىلدوق * تقى بو كتابغه¹⁴
 45 شجره تراكمه تيب آت قويدوق¹⁵ بارچا بيلينك كم¹⁶ بزدين برون تركى
 [A. 26] تفریح ايتقانلار عربى * لغت لارنى قوشوب¹⁷ تورورلار * و فارسىنى هم
 قوشوب تورورلار و¹⁸ تركىنى هم * سجع قىليب تورورلار¹⁹ اولارنى نينك
 هنرلارين و استادليق لارينى خلقه معلوم قىلماق اوچون بز مونلار نينك
 هم قاييسى سيني قىلمادوق انينك اوچون كم بو كتابى اوقوغوي
 50 * و نينكلاغوي البته²⁰ ترك بولغوسى تورور بس ترك لاركا تركانه ايتماك²¹
 كراك تا اولارينك بارچاسى فهم قىلغاي لار بز نينك ايتغان سوزميزنى

بوزلاركه تنكرى تبارك و تعالى يار بولدى T₃ بوزلارگه تنكرى تعالى يار بولدى T₂ *¹
 T₁ - *⁶ ايتوب ايرديلار T₁ *⁵ - T₂ T₃ *⁴ يوق T, A; T *³ چاقلى T₁ - T₂ T₃ *²
 قىلغان A قىلغان بنده ليك لارى نينك ثوابين تايعاي T₂ T₃ *⁸ خوش وقت T₂ T₃ A *⁷
 اميدميز T₂ T₃ *¹⁰ كونكلى لارين⁹ بنده ليك لارى نينك ثوابدين كوب بولغاي
 بيلماكلينى T₂ T₃ *¹² كىلكان T₂ T₃ آيتيب T₁ *¹¹ A - كوب تورور كيم شونينك
 بول كتابغه تراكمه ات بريدى A + *¹⁵ A - *¹⁴ شروع T₁ *¹³ بيلماكانلارين A
 دعای فاتحه بولان اوقوب شاد قىلغاي اندين سونكه بو كتابغه رجوع T₂ T₃ *¹⁶
 - T₁ *¹⁸ لغتلار همراه T₃ *¹⁷ قىليب شجره تراكما آت قويدوب بس بارچه
 ايتماق T₂ T₃ *²¹ - T₁ T₂ *²⁰ قوشو تورورلار *¹⁹

پېلېسارلار اندىن نى * حاصل اكر ا نلارنىڭ ايجلارنىدا * بر ويا ايكى *
 اوموغان عاقل كىشى بولسه اول پېلسا بېلماكان كوپنىڭ فايسى
 بىرنه ايتىپ بىلدورور⁵⁵ بس انداق ايتماق كراك كم بېخشى و بىمان
 55 بارجالارى بېلىپ كونكل لارى كا * معقول بولغاي ابدى آدم دىن⁴ نا
 بو وقت غاچا كم تارىخ منڭ دا يتىش بر دا نورور تركمانلارنىڭ
 و سونڭ تركمان آتىن كونار بىپ تركمانكا ووشولغان ايللارنىڭ
 آنچه بېلكانىمىزنى برىر ايتالنىڭ بېلماكانىمىزكا علاج نى *⁶ آدم عليه السلام
 نىڭ ذكرى⁶ خدای تعالی فرشته لاركا ايتىركم * تورپاق دىن⁷ كىشى
 60 ياساب جان برىب بر بوزىشا⁸ اوز اورنومغه خليفه * قىلىپ قوبان تۇزورمن⁹
 11 [A. 36] تېدى ايرسا فرشته لار ايتدىلار انلار * تورپاقىغى توشك¹⁰ برلان موبغى نوشكى نى¹¹
 ضبط قلا بېلسلار¹² اول سبب دىن سنكا عاصى بولورلار برانغانىڭ اول¹³
 نورور تىدىلار خدای تعالی ايتدى * من بېلكان نى¹¹ سىرلار بېلماس سىزلار بارنىڭ
 لار تورپاق دىن بر كىشىنىڭ صورىن بىسانك لار¹³ تېدى عزرائيل عليه السلام
 65 خدای نىڭ امرى برلان¹⁶ بارجا بر بوزىنداكى هر تورلوك تورپاق دىن الىب
 مكه معظمه برلان طابىف نىڭ¹⁷ اراسىندا تورپاقنى بالچىق قىلىپ آدم نىڭ
 صورىنى بىساب يانغوز دىلار بر نىچە بېللار اونكاندىن سونڭ خدای¹⁸
 تعالی انقا جان بردى و مىنڭ بېل بو دىنادا توردى آدم دىمكلىك¹⁹ عرب
 تېلى تورور عرب تېرىنى آدم دىر * هر نىرسانىڭ ناشىنى تېرى دىرلار²⁰
 70 فرشته لار تورپاقنى برنى فازىب ايجىندىن المادىلار ناشىدىن الىب

معنوم بولغاي دىب تركى $T_3 +$ * بېلدوركاى A³ برنچه T_2 *² فايده T_3 *¹
 يوق تورور T_3 يوق تورور حضرت⁵ سنحن لارغا اختىيار ايلادىك ايجدى خاطر يىم دىن
 آدم ... نىڭك ذكرىن بىيان قىلمورمىز: Λ : с этого места вновь начинается Λ : *⁶ يوق A
 يو بوزىندىن Λ *⁸ تورپاق دىن $\Lambda A T_2 T_3 T_4$ (и всюду) تورور⁷ $\Lambda T_2 +$ (и всюду)⁶
 نفسى T_3 ¹¹ نفسى T_3 ¹⁰ قىلورمن Λ *⁹ بر قسم تورپاق الىب كلىنك لار يو بوزىنه
 سنكا بنده لىك قىلمس لار و معصيت لار قىلورلار و تكبرلىك دىن منلىك (!) Λ *¹²
 قىلا الماس لار A¹² قىلورلار و شواب خوار و زناد (!) ناحق قان توكوجى بولورلار
 مىنىمىڭ بېلكانىمىنى $T_1 T_2 T_3$ اى فرشته لار بىمىنمىڭ بېلكانىمى Λ *¹⁴ اولى $\Lambda T_1 T_2$ ¹³
 — A *²⁰ ايتماق لىق A¹⁰ الله Λ ¹⁸ طاقفه نىمىڭ A¹⁷ كلىب $\Lambda +$ ¹⁶ قىلمىڭ لار Λ ¹⁵

آدمنىڭ صورتىنى ياسادىلار¹ انىڭ اوجون آدم ئىدىلار انلارنىڭ بەشتە
* بارغان لارى و اندىن جغان لارى² و ىر بوزىندا يورگانلارىنىڭ ھكابت لارى
خلق ايجندا مشهور تورور انىڭ اوجون³ ايتما دوق آدم⁴ * اولار⁵ بولدى

ايرسا⁶ شىت⁷ اتلى اوغلىغە ايتدىكم مېندىن سونڭ سن مېنىڭ

اورنومغا⁸ اولتوروب اغلان لارمغا باش بولغىل تىب كوب

نصىت لار قىلدى⁹ * بو دىنادىن¹⁰ اول دىناغە كىندى اندىن سونڭ جىرائىل

[A. 36] عليه السلام خدای تعالی دین شىتكا كتاب¹¹ البب كلى شىت هم بىغامبر

و هم پادشاه بولوب ايلكا عدالت قىلىپ توقوز يوز اون ايكى يىل

بو دىنادا توروب جنت سرايغە كىندى شىتنىڭ معنىسى خدای نىڭ¹² ھىبنى¹³

دىماك بولور شىت¹⁴ اولار وقتىندا اوغلى انوشنى اورنىندا اولتورۇپ¹⁵

كىندى انوش تقى آتاسى و اولوغ آتاسىنىڭ شرىعتىغە عمل

قىلىپ اول تقى آتاسىنىڭ توقوز يوز اون ايكى يىل بو منزلدا اولتورۇپ

اول منزلدا كىندى انوشنىڭ معنىسى صادق تىماك بولور * انوش تقى

اولارىندا¹⁶ اوغلى قىناننى اورنىندا اولتورۇپ كوب * نصىت و¹⁷

صىت قىلدى اول تقى سىكز يوز قىر قىل آتاسى يورگان بولدا

توروب اوغلى مەلائيلىنى اوز ىرىندا¹⁸ * اولتورۇپ تىكرى بىقنىغە¹⁹

كىندى مەلائيىل زمانىندا آدم فرزندى كوب بولدى التورغان

ىرگا سغىش مادىلار²⁰ اول سىب دىن مەلائيىل بابل²¹ اقليبيغە بارىب بر شور

سالى²² آتنىنى سوس قويدى و نام ابو سالى و كىندلار²³ قىلدوردى

اندىن ايلكارى شهر و * كىند و ابو²⁴ بوق ايردى تاغلارنىڭ قواقىندا ويا

جىنگلدا

كىرگانلارى و جىقغانلارى A² * جىقغانلارى T₁T₂T₃A² 2 قىلدىلار A¹

اولور اولغانده A⁶ * اولور T₁ 5 عليه السلام + T₁ 4 كىم + T₁ بو ىردە + A³

پىغمبرلىك A¹¹ - 10 * قىلىپ T₁ 9 اورنومده A⁸ شىش A (и всюду) 7

قويپ A¹⁵ اوزى + T₁ 14 دوستى T₂ 13 خدای تعالی نىڭ A¹² ھدىھسنى

- A¹⁷ 17 * اول تقى اولار وقتىده A¹⁶ * اولور وقتىده A¹⁶ اولتورۇپ T₁

سغمايدىلار A²⁰ * قويوب ياقىغە A¹⁹ * اورنىدا T₂ اوزونده T₁ اورنىدا A¹⁸

كىندلار A (и всюду) 23 بنا قىلدى A²² بايىل A²¹ سغماز بولدىلار T₂

كنت و اوى T₁ كند A²⁴ * كىنتلار T₂T₃ كىنتلار بنا T₁

اولتورور ايردىلار خلقغه حكم قىلدى ير يوزىكا يايلىنىك تىب بارجا
 آدم فرزندلارى مهلائىل نىنىك امرى برلان بارىب هر قىدا مناسب ير بولسا
 98 (ا. 46) كىندلار سالى لار مهلائىل نوقوز يوز بىكرىمى يىل * سوزلاى نورغان شهردا¹
 نوروب اوغلى بردنى² اوز يرىندا اولتورنوب³ دم اورماس شهريكا كىندى برد⁴
 99 تقى توقوز بوز التىمىش يىل بو يورتدا اولتوروب اوغلى اخوغنى
 يورتىندا قوبوب كوچماس و قوناس يورنغه كىندى اوغلى نىنىك آنى اخوغ
 ايردى و لىقى ادرىس خدای تعالی آنى بيغامير قىلدى سكسان ايكى يىل
 بيغاميرلىق

قىلدى خلقنى نوغرى يولكا اوزىدادى اندىن سونك نىكرى نىنىك امرى برلان
 عزرائىل كلىب ادرىس عليه السلامنى * پرىنىك اوستىدا قوبوب⁵ بهشتكا
 * اليب

100 باردى⁶ اولكوندىن نا بو وقتغا جا بهشتدا نورور ادرىس بهشتكا
 بارغاندىن سونك اوغلى متوشلخ آناسى اورىنىدا اولتوردى داد و عدل
 قىلدى * عمرى نىنىك سانى معلوم ايرماس اول تقى آناسى بارغان بركا باردى⁷
 اندىن سونك متوشلخ نىنىك اوغلى لىمك⁸ آناسى يرىندا اولتوروب
 كوب يىللار داد و عدل قىلدى تقى آناسى كىتكان يولغا توشوب كىندى
 105 انىنىك هم عمرى معلوم ايرماس اندىن سونك اوغلى نوح بيغامير آناسى
 اورىنىدا اولتوردى⁹ خدای تعالی. ايكى بوز اليك باشىغه بىگاندا بيغاميرلىك
 بردى بتى بوز يىل خلقنى نوغرى بولغه اوندادى¹⁰ ابر¹¹ و خانون دىن سكسان
 كشى ايمان كلتوردى لار بتى بوز * يىل نىنىك اىچىدا¹² سكسان دىن ارتوق

بردى T₁ T₁ 4 قوبوب T₁ 3 بردانى T₂ بردىنى T₁ 2 بو شهىرلارده A 1 *
 قاناتى نىنىك؟ T₂ فىرنىنىك اوستونده قوبوب T₁ جايدىن كوتارىب A 5 * بردا T₂
 مهلائىل 87 (پسلة سلف) Начиная со стрбкі 7 بىاردى A 6 * اوستونده قوبوب
 تقى اول هم آناسى A 9 * لايىك A 8 *
 كىتكان يولغه كىتكان ترور آنىنىك عمرى معلوم ايرماس آندىن سونك اوغلى نوح
 يىل لىقده A 12 * آر T₂ اىركاك T₁ 11 سالىدى A T₁ 10 بيغميرنى اولتورغوزدى
 Эта страница в T₂ — опущена

كشى ايمان¹ كلتورمكانيكا آجىغلايىب خلقفه * دعا بد² قىلدى * جبرائىل³ 10
 كلىدى تىق ايتىدى كىم خدای تىعالى سىنىنىڭ دعانىكىنى قىبول قىلدى فلان وقتدا
 خلقىنى سوغا غرق قىلور بولدى سىن كىمە⁴ بساغىل تىب كىمەنى ئىچوك بىسارىن
 كورساندى بىردىن سو چقىدى آسماندىن يامغور ياغدى بىر يوزىنداكى
 جانلى نىنىڭ بارچاسى غرق بولدى نوح بىغامبىر اوج اوغلى و ايمان كلتورغان
 سىكسان كشى بىرلان كىمەكا مېنىدى بىر نىجە آيدىن سونك بىر خدای تىعالى نىنىڭ
 امرى بىرلان⁵ سونى اوزىكا تارتىدى كىمە موصل⁶ تىكان شىورىنىڭ تىق يىقىنىدا
 جودى تىكان تاغدىن چقىدى كىمەدىن چقان⁷ كشى لارنىنىڭ بارچاسى
 بىسار بولدى لار نوح بىغامبىر اوج اوغلى و اوج كلىنى بىرلان بىخشى
 بولدى لار اندىن اوزكا كشى لارنىنىڭ بارچاسى اولدىلار اندىن سونك
 نوح بىغامبىر اوج اوغلى نىنىڭ ھىر فابىسى سىن بىر بىركا بىباردى خام آتلى
 اوغلىنى ھىندوستان بىرىغە بىباردى سام آتلى
 اوغلىنى⁸ * زىران زىمىن يىكا⁹ بىباردى و بافت آتلى¹⁰ اوغلىنى قىطب شىمالى
 طرفىكا بىباردى تىق اوچىكا¹¹ ھىم ايتىدى كىم آدم فرزندلار بىندىن سىز
 اوچونكىزدىن اوزكا كشى فالىمادى ايمىدى اوچونكىز¹² اوج * يورتدا تورونك¹³
 ھىر قاچان اوغلان اوشاقىنىكىز¹⁴ كىوب بولسا اول بىرلارى بورت¹⁵
 قىلىب اولتورونك تىدى بافتنى بعضى لار بىغامبىر ابردى دىب¹⁶
 تورولار¹⁷ و بعضى لار بىغامبىر ابرمىس دىب تورولار بافت آتلى نىنىڭ
 كىمى بىرلان جودى تاغىدىن كىتب آتل¹⁸ و بايق سىوى نىنىڭ باقاسىغە
 باردى ايكى يوز اليك يىل اندا توردى تىق وفات بولدى سىكىز اوغلى بار
 ابردى اولادى بىسار كىوب بولوب¹⁹ ابردى اوغلان لارنىنىڭ آتلارى
 مونلار²⁰ نورور ترك خىزر²⁰ سقلاب روس مىنىڭ جىن كىمارى

كىمەنى T₁ 4. عليه السلام + A 3. دىعى جىد A جىد دعا A 2. * كلتورمادى لار ايمان + A 1
 ايران A 9. * — A 8. * جىققان T₁ T₂ A 7. موھىمىل T₁ 6. جىر + T₁ 5. كامى T₂
 چورتغە بارىنىڭ لار A 10. * اوچاۋنىكىز T₁ 12. اوچاۋدىكا T₁ آلارغە A 11. — A 10. طرفغە
 آيدىلار A 16. عمارت T₂ 15. (* 8) 15. A 14. پسله اۆتو سىلوا ىدەت پروپۇشەننىي ۋىشە تەكست
 ھىزر T₂ خىزر A 20. بو T₁ بولار A 19. — A 18. ادىل T₂ T₁ عدل A 17.

تارخ¹ یافت اولاریندا² اولغ اوغلی ترکلی اورینیدا اولنوردیب
 اوزکا اوغلانلاریغه ایتدیکم ترکلی اوزونکیزکا³ پادشاه بلبب⁴
 اینیک سوزیندین جیقمانک⁵ تیدی ترککا یافت اوغلی نیب لقب⁶
 قوبدیلار بسیار ادبلیک و عاقل کشی ایردی آتاسندین سونک برلارینی
 135 بوردی⁷ * و کوردی⁸ ... * تقی بر یرینی خوشلاب¹⁰ اندا * اولتوروب بو
 کون¹¹ اول یرینی

اسیغ کول دیرلار خرکاه ایونی اول جقاردی ترکلار ایچیدا کیم بعضی
 رسملار بار اندین قالدی ترکنینک نورت اوغلی بار ایردی اول تونک
 ایکنجی جکل اوچونجی برسجار¹² نورتونجی املاق ترک¹³ اولار بولغانیدا تونکن
 اوز اورنیغه پادشاه قیلیب اوزاق سفرغه کیندی تونک عقللی و دولتلی
 140 یغشی پادشاه ایردی ترک ایچیندا کوب رسملاری اول پیدا قیلدی عجم
 پادشاهلاری نینک

[A. 5a] اولی¹⁴ کیومرث برلان معاصر ایردی¹⁵ کونلاردا بر کون آوغا
 ققیب کیک اولتوروب کباب قیلیب بیب اولتوروب ایردی ایلیکیندین
 بر توغرام ایت برکا توشدی انی الیب یدی ایرسا آغزیغه بسیار خوش
 مزه کلدی اینیک اوچون اول بر توزلاق ایردی آشقا¹⁶ توز سالمانی
 اول جقاردی بو نمکین رسم اندین قالدی ایکی بوز قرق ییل
 145 * عمری ندین اونکاندین¹⁷ سونک اوغلی اماجه خاننی اوز بریندا¹⁸
 اولتوردیب بارسا کلیاس * تیکان شهرکا¹⁰ کیندی اماجه خان تقی کوب بیلار
 پادشاهلیق قیلیب آشلارینی آشاب و یاشلارینی یاشاب آتاسی

قیلیب ل⁴ - ل³ اولور (всюду) A اولار (всюду) T; اولور وقتینده² A تاریخ¹ L A
 5 A не прочи- * 8 A - کزدی L⁷ آت L⁶ جیقمانکلار T₁ T₂ جیقمانکلار L⁵
 برسحاق L¹² اولتوردی ایمدی L¹¹ * بر یر قیشلاب L¹⁰ *
 کیومرث عجم پادشاهلاریندین ایردی توتک + A¹⁵ اولوق L¹⁴ T -
 13 так L T₁; T - پادشاه ترک پادشاه اوغلی ایردی کیومرث شاه (sic) توتک پادشاه برله هم عصر ایردی یافت
 عمر سوردی¹⁷ * طعامغه + L¹⁶ - بن نوح بیقمبر علیه السلام نینک اوغلی ایردی
 شهریکا A¹⁹ * اوزونتیاده T₂ اورنینه T₁ اورنیغه L¹⁸ آندین

- کېئىندىن¹ كېئىدى² اولار وقتىندا اوغلى * باقوى دىب خاننى اورنىدا
 150 اولتورتى³ دىب نىنىك معنىسى تخت نىنىك برى⁴ باقوى نىنىك معنىسى
 ايل اولغى دىياك بولور اول تقى كوب بيللار پادشاهلىق فيليب دوست لارنىنىك
 كولكانىن دوشىن لارنىنىك بغلاغانىن كوروب سىونوب * اندىن سونك
 اولار بولغاندا اوغلى كوك خاننى تختىندا⁵ اولتوردىب اولدى⁶
 * اول تقى⁷ كوب بيللار پادشاهلىق قىلدى آناسى بولىندىن تاشقارى
 155 جىمقادى خستە بولدى ايرسا اوغلى التجه خاننى اوز يرىندا⁸ اولتورتوب
 اوزاق سفرغه كېئىدى اول تقى⁹ كوب بيللار پادشاهلىق قىلدى آنالارىندىن
 161a. 6a) ولايت لارى * ايل اولوس لارى¹⁰ كوب بولدى انىنىك ايكيز اوغلى بولدى برى نىنىك
 آتى تانار و برى نىنىك آتى مغول آناسى¹¹ فارى¹² بولغاندىن سونك بورتىنى
 ابكى بولوب ابكى اوغلىغه بريب¹³ وفات بولدى¹⁴ التجه خان اولكان دىن سونك
 160 تانار و مغول هر قايسىسى اوز يرلارنىدا پادشاهلىق قىلار مغول خان نىنىك
 تورت اوغلى بار ايردى اولغى نىنىك آتى قرا خان ايكىجى كور خان اودونجى
 قير خان¹⁵
 تورونجى اور خان¹⁶ * مغول خان¹⁷ اولغى اوغلى قرا خان غە بورتىنى بريب
 بارجانىنىك بارانورغان
 بورنىغه¹⁸ كېئىدى قرا خان اور تاغى و كر تاغىنى بايلار ايردى * بو جاقدا¹⁹
 انى اولغى تاغ و كېچىك تاغ دى تورورلار قىمش بولغاندا سىر سوي نىنىك اذاقى²⁰
 165 و قرا قوم و بورسونقى²¹ قىشلار ايردى اوغوز خان نىنىك دنباغە كىلكلى نىنىك

دىب باقوىنى اورنۇندە خان قىلىپ A * 3. اىلچە خان + A 2. آرتىندىن بو هم A 1
 اورنۇندە A 5. ل. تىجاك بولور + A 4. كېئىدى
 آلتجه خان هم A 9. اورنۇندە A 8. تقى كوك خان A 7. * اول هم كېئىدى A 6
 بردى اوزى A 13. فانى A 12. آلتجه خان A 11. و ايللارى اورۇغلارى A 10.
 قرا كور قير اور. т. е. خان A 16. T₂ T₄ 16. غير خان A 15. تابدى T₁ T₃ 14
 يوپكا A 18. — A 17. * خان نىنىك A 17. T слово خان надписано позднее над строкой.
 اذاقى T₁ آياقى A 20. بول وقتلارده T₃ بول وقتندە T₁ 19. * يوپغا T. يوپىنە T₁
 تپورسونقى A 21. اذاقى A او قىمىنى T₃

ذكري قرا خان نينك اولغ خانونى دىن بر اوغلى بولدى كوركى¹ * آى كون دىن²
 آرتوق³ اوج كىچە كوندوز آناسى نى ايمادى هر كىچە اول اوغلان
 آناسى نينك توشىكا كىرىب ايتور ايردى اى آنا مسلمان بولغىل
 اكر⁴ بولماسانك اولسام اولارمن سينك ايجكانكى ايماسن⁵ * تىپ ايردى⁶
 170 آناسى اوغلىنە قيايىلمادى تقى تىكرى نينك برلىكىنە ايمان كلتوردى
 و اندىن مونك اول اوغلان ايجكامىن ايدى و آناسى كوركان توشىنى
 و مسلمان بولغانىنى كىشكا ايتىمادى تقى باشوردى انىنك اوجون كىم ترك
 خلقى يافت دىن تا اللجه خان زمانىغەجا مسلمان ايردىلار اللجه خان پادشاه
 66] بولغاندىن سونك خلقى نينك⁷ باشى و مالى كوپ بولدى * دولتكا ايسردىلار⁸ تقى
 175 تىكرىنى اونوندىلار و بارجا ايل كافر بولدىلار و قرا خان زمانىدا كلتورلىكدا
 انداغ

مىك ايردىلار كىم اكر آناسى مسلمان بولغانىن اشىدسا⁹ اوغلى¹⁰ اولتورور ايردى
 * و اوغلى نينك مسلمان بولغانىن اشىدسا آناسى¹¹ اولتورور ايردى اول جافدا
 مغول نينك

رسى انداغ ايردى كم تا اوغلان بر باشىغە يتماكونچە انفا آت قويماسلار
 ايردى اوغلان بر باشىغە يتدى ايرسا قرا خان ايلكا * ساون¹² سالى¹³
 180 تقى اولغ توى قىلدى¹⁴ توى كوفى اوغلانى * معرك¹⁵ ايجىكا¹⁶ كلتورور قرا خان
 بىكلارىكا ايتدى، بزىنىك بو اوغلىمىز بر باشىغە يتدى ايردى مونغا قا¹⁷ آت
 قوبارسىز¹⁸ تىپ بىكلار جواب برماسدىن برون اوغلان ايتدى منىنك
 آتم اوغوز تورور¹⁹ بيت اوشال بر باشار اوغلان اندا روان * كلىب

آيدىن كوندىن² A * كوركان دايىن بولسانك¹ T₁; كوركالى TA; 1 TAK A T₂ T₃;
 تىپى⁶ A * ايمام⁵ A T₁ + مسلمان⁴ A تىپى³ A + ايردى + A ارتوققراق تورور T₂ تورور + A³
 دولتكا⁷ دولتكار بولدىلار T₂ دولتلى ايردىلار A *⁸ خلقى نينك⁷ A دىب T₁ ايرىسە
 اوغلى هم¹¹ A * اوغلىن¹⁰ A اشتىب T₁ اشتىدى ايرىسە⁹ A غوالىك ايلادىلار
 شول + اوغلى¹⁴ A T₃ + جار جارلا تىدى T₁¹³ * سوقوم¹² A مونداق آتاسىن
 قوبارسىلار A قوبورچىنك¹⁸ A تى A-A نه T₁¹⁷ معركهكا¹⁶ A * معركه T¹⁵
 تىپ + A¹⁰

نیلکا تىدى بىلىنىڭ لار عىمان * آتىم تورور^۱ اوغوز * خسرو نامور^۲ * بىلىنىڭ لار
 185 بىقىن بارجا اهل هنر^۳ * تويغه كلكان اولغ و كىچىك بارجا اوغلان نىنىڭ بو سوزىكا
 نانك قالدىلار تقى ايتدىلار كىم بو اوغلان نىنىڭ اوزى آتىنى ايتاتورور
 موندىن بىغشى آت بولورمو تىب * آتىنى اوغوز^۴ قويدىلار تقى
 ايتدىلار كم بر باشار اوغلان نىنىڭ مونداق سوزى سوزلىكانىنى ھىچ
 زماندا ھىچ كم اشىتكان و كوركان بوكتورور تىب انى ايرىم ايتىپ ايتدىلار^۵
 190 كم بو اوزاق عمرلى و اولغ دولتىلى و اوجى اوزاغان و يانى بايلغان
 [A. 7a] بولغوسى تورور تىدىلار اوغوز نىنىڭ نلى جقىب يوركانىدا الله
 الله تىب ھىمشه ايتور ايردى انى ھر كم ايشىدسا^۶ ايتورلار ايردى^۷
 اوغلان تورور نلى كىلماسلىكىدىن نى ايتورىن بىلمى ايتورور دىرلار ايردى
 انىنىڭ اوجون كم لفظ الله عرب نلى تورور مەقول نىنىڭ ھىچ آتاسى عرب
 195 تلىنى ايشىتكان ايرماس اوغوزنى^۸ خدای^۹ تعالى مادرزاد^{۱۰} ولى * براتىب
 ايردى^{۱۱} انىنىڭ اوجون^{۱۲} كونكلىنە و تلىنە اوزى نىنىڭ آتىنى سالاتورور
 ايردى^{۱۳} جون اوغوز بىكىت بىشىدى^{۱۴} ايرسا فرا خان انىنىسى كور خان نىنىڭ
 قزىنى الىب بردى اوغوز^{۱۵} كشى بوعدا^{۱۶} فزغه ايتدى^{۱۷} عالم نى سنى بزنى^{۱۸}
 براتقان بار^{۱۹} انىنىڭ آتى الله^{۲۰} تورور انى بار بىلكل و^{۲۱} بر بىلكل انىنىڭ
 بىبورغانىدىن

200 اوزكا ايشىنى قىلماغىل تىدى ايرسا فىز انى مبول قىلمادى
 شول زمان^{۲۲} قويدى تقى قىزدىن باشقا ياندى كىچەلار باشقا ياتىب
 كوندوز سوزلاش ماس ايردى بر نچە وقت دىن سونك قرا خانقە
 ايتدىلار كم اوغلونكىز كوچىنى^{۲۳} سىومى تورور سوماسلىكىدىن الغان كونىدىن
 بارى بىرىدا ياتماى تورور تىدىلار ايرسا^{۲۴} قرا خان بو سوزى ايشىتكان دىن سونك

ايتدىلار A^۱ ۵ اوغوز ات A^۴ * ھىرمىد A^۳ ۳ جى خىبر و آنام تورور A^۲ * 2 دور A^۱
 انادىن T₂ ۹ الله A^۸ ۸ اوغوز خان نى T₁ 7 اشتىدى ايرسە A^۶ ۶ ايتى لار A تىدىلار T
 دولغاندە A^{۱۴} ۱۴ يىتىدى A^{۱۳} ۱۳ — T₁ ۱۲ — T₁ ۱۱ * ۱۱ ۱۱ یراقدى T₁ ۱۰ * ۱۰ توغما دىن
 تعالى + T₁ ۱۸ تورور + A^{۱۷} ۱۷ منى T₁ ۱۶ ايتور ايردى A^{۱۵} ۱۵ آدم دولغان وقتىدە T₂ ۱۴ *
 — TA^{۲۲} ۲۲ خاتونىنى T₃ كلىن نى T₁ ۲۱ ۲۱ زمان دان سونك T₁ ۲۰ ۲۰ ینە + T₁ ۱۹

205 تىقى بىر ايتىسى قىر خان نىنىڭ قىزىنى اليب بىردى انغا ھم ايمان عرض * قىلى

تىدى¹

اول قىز ھم قىمول قىلمادى انىنىڭ بىرلان ھم بىر بىردا بانمادى بو واقعاندىن²

[A. 76] بىر نچە يىللار اوتكاندىن سونك اوغوز خان اوغا جقىب قايتب كلا³ ايردى

كوردى كم سونىنىڭ بىقاسىندا بىر نچە ضعيغه لار كىر يوانورورلار آتاسى نىنىڭ ايتىسى

اور خان نىنىڭ قىزى مونلار نىنىڭ⁴ بىچىندا اولتوروب تورور⁵ قىزغە

210 كىشى بىبارىب سوزلاشماككا سرم آشكارا بولور تىب فورقى تىقى قىزى

كوشەكا⁶ جارلاب⁷ آنت بىرىب ايتدىكم آنام مانغا ايكى قىز اليب بىردى

انلارنى سىومكانم نىنىڭ سىبى بو كم من مسلمان انلار كافەر⁸ ھر جند مسلمان

بولونك تىدىم قىمول قىلمادى لار اكر سن مسلمان بولسانك ايردى سنى * اور

ايردىم⁹ تىدى ايرسا قىز سن نى بولدا بولسانك من شول * بولدا بولان¹⁰ تىدى

215 اندىن سونك اوغوز خان آتاسىغە ايتدى آتاسى اور خان نىنىڭ قىزىنى اولوغ توى

قىلىب اوغوزغە اليب بىردى اول قىز مسلمان بولدى اوغوز¹¹ انى * كوب سىوار¹²

ايردى

موندىن كوب يىللار اوتدى¹³ بىركون اوغوز¹⁴ براق بركا اوغا كىتىدى قرا خان

بارجا

كوج لار¹⁵ و كىلىن لار¹⁶ بىن جاقرىب ش ب ايردى تىقى سوزلاشيب اولتورغان دا¹⁰

خاتونىدىن سوردىكم مونىنىڭ سىبى نى تورور اوغوز سونكى الغان

220 خاتونىنى سىور و برونقى الغان ايكى خاتونىنىڭ قانئغە¹⁷ ھىچ بارماس

خاتونى ايتدى¹⁸ من بىلمى من كلىن لار بىخشى راق بىلورلار تىدى خان¹⁹

كلىن لاردىن سوردى ايرسا اولغ كلىن ايتدى اوغلونكىز²⁰ مسلمان

بولوب تورور²¹ بىز ايكى مىزكا مسلمان بول²² تىدى²³ قىمول قىلما دو ق كچك

كلىن بىنكىز²⁴

ھم⁴ كلور A T₁ A³ واقعه دىن T₃ وقتدىن T₁ وقعه دىن A² قىلدى A¹ *

چىقارىب A جىلاب T; T₁ تاك⁷ كوجەكا T₁⁶ ايردى A⁵ بو ضعيغه لار نىنىڭ

بولدا ھەمن T₂¹⁰ * آلور من A⁹ * تورور + تورور + T₁⁸ جاقرىب A جاقرىب T₂

اوغوز A¹⁴ اوتى T; T₃ T₂ T₁ تاك¹³ سىوب كوب T; T₁ تاك¹² * اوغوز خان A T¹¹

T - قاشىغە T₃ T₁ اولتورغان بىردا T; T₁ تاك¹⁶ خاتون لارىنى T₁¹⁵ خان

بىزلار A + بىز + A²³ بولونك A²² انىنىڭ اوچون + A²¹ اوغوز²⁰ قرا خان A¹⁰

كلىن A²⁴

- [A. 8a] مسلمان بولوب تورور انينك اوجون اوغلو نكي¹ آنى كوب سيواتورور²
- 225 تىدى فرا خان بو سوزى * ايشكاندين سونك³ بيكلارين جاقريب
كنكاشتى⁴ تقى سوزى مونكا قويدى لار كيم اوغوزنى اودا يوركاندا⁵
توتوب اولتوركلار⁶ فرا خان ايلكا كشى يباردى تيز كيلسونلار
اوغا جقلمن⁷ تيب بو سوزى اوغوز خان نينك كچك خانونى ايشتيب
فرا خان نينك فيلغان * كنگاش لارى نينك بار جاسين⁸ ايتيب اوغوز
230 خان غه كشى يباردى اوغوز خان تقى بو سوزى ايشكاندين سونك
ايلكا كشى لار يباردى آنام جريك تارتيب منى اولتوركللى
كلاتورور⁹ منى تىكان منكا كلينك¹⁰ آنامنى تىكان آنامكا بارينك¹¹ تيب¹²
ايل نينك كويى¹³ فرا خان غه باردى آزاراقى اوغوز * خان قاتبغه¹⁴ بارديلار
فرا خان نينك اينى لارى نينك كوب اوغلان لارى بار ابردى * انلارنى¹⁵
235 فرا خاندن ابريلور تيب هيچ كم نينك كونكليه كلباس ابردى¹⁶ انلار نينك
بارجالارى اوغوز خان قاتبغه كلديلار اوغوز خان انلار غه اويغور
آت قويديلار اويغور¹⁷ ترك نلى تورور معنى سى بار جاعه معلوم تورور
ياپشغور معنى سينه¹⁸ تورور ايتورلار سوت اويدى سوت ابركليندا¹⁹ بىرى²⁰
بريندبن ابريلور ابردى قاتق بولغاندين سونك برى²¹ بربكا ياپشاتورور
240 بو تقى ايتورلار كم * امامغه اويدم²² امام اولتورسا اولتوراتورور تورسا توراتورور
[A. 8b] بس ياپشقانى بوللس مو انلار كليب اوغوز خان نينك
ايتا كينه ايكى قول لارى برلان محكم ياپشوريلار ايرسا خان²³ انلار غه
اويغور تىدى ياپشغور نيماك بولور فرا خان برلان اوغوز خان

كنكاش قويديلار A⁴ اشتىدى ايرسه A₂ T₂ * سوار A₁ T₁ ² — A₁ A₁ ¹

آنى اولتورينك تيب آيديلار ايرسه T₂ اولتورالى تيب A⁶ يوروكانده A⁵

كلا A⁹ كنگاش لارين A كنگاشلاريني T₁ * 8 جيقارميژ T₁ جيقارمن A₃ T⁷

آيديلار + A¹² بارسون A₃ T¹¹ كلسون T₂ T₃ كلينكلار A¹⁰ تورور ميش

انلاريني T¹⁵ خانغه A₁ T¹⁴ خانغه قاتبغه T¹⁴ * كوبراقى A₂ T₃ A₃ T¹³

ايكانيندا T¹⁹ T¹⁸ T¹⁷ — T₁ — T₁ ¹⁶ * معنى سى تيماك A¹⁸ لفظ اويغور T₁ — T₁ ¹⁷

اوغوز خان A²³ — A²² — A²¹ — A²⁰ بىر A²⁰ بىر A²⁰ ايلان ده T₁

ايكيسى صف تارتىپ اورشتيلار خدای تعالی اوغوز خاننى غالب
 245 قىلدى قرا خان قاچتى¹ اورشدا قرا خان نىنك باشىمە لوق تكدى* كم
 آتقانين² بىلمادىلار قرا خان اول يرادىن اولدى اوغوز خان آتاسى³
 تىختىندا اولتوردى اوغوز خان نىنك خان بولغانى نىنك⁴ ذكرى
 اوغوز خان ايل نىنك بارجاسىنى مسلمان ليققە دعوت قىلدى مسلمان
 بولغان لارىنى سىلادى و بولمغان لارىنى * جانتى اورلارنىنى⁵ اولتوردى
 250 اوغلان لارىنى اسير قىلدى اول وقتدا قرا خانغە تعلق ايلارنى باشقا
 ايللار كوپ ايردى هر اولغ ايل نىنك* بر باشقا⁶ پادشاهى بار ايردى
 كچك ايللار انلارغە قوشولور ايردى قرا خان نىنك مسلمان بولغان ايللارى
 اوغوز خانغە⁷ قوشولدى⁸ اوغوز خان هر يىلدا مغول يورتىندا اولتورغان
 ايللار⁹ برلان اورشور ايردى تقى غالب كىلور ايردى آخر بارجاسىنى
 255 الدى و فاجىب فورتلان لارى تاتار خانىنە¹⁰ بارىپ سغىندىلار
 تاتار خلقى اول وقتدا جورجتغە¹¹ يقىن اولتورولار ايردى جورجت
 نىكان بر اولوغ يورت تورور شەرلارى و كىندلارى¹² كوپ¹³ خطاى نىنك
 [A. 9a] تىمور مازوق طرفىندا بولور ھندى و تاجك آنى * چىن ماچىن¹⁴ دىرلار¹⁵ اوغوز
 خان بارىپ تاتارنى جانتى تاتار خانى كوپ چرىك برلان كلىب اورشدى
 260 اوغوز خان باستى تقى لشكرىنى قردى اوغوز خان نىنك لشكرى نىنك قولىنە
 اولجالى¹⁶ اولوك¹⁷ مال توشدى كم يوكلاماكا¹⁸ كولك آزلىق قىلدى بىرىشى
 چىبر¹⁹ كشى
 بار ايردى اول فكر قىلىپ اراپەنى يسادى اندىن كورما كىجا²⁰ بارجا اراپە
 يساب

— A* 5 بىياني نىنك + A 4 آتاسى نىنك A 3 اورغان كشى T₂ اوزىن A 2 قاشتى A 1
 بار + T₁ 6 و بولمغانلار اوزكا خانغە قوشولدى + AA 8 بارىپ + T₁T₂ 7 — A* 6
 كندلارى AA 12 چورچت خلقىغە A چورچتغە A 11 خانغە A 10 ايردى اولار
 ماچىن T₁T₂T₃ 1 و ماچىن T 14 * تار A; T بولور + T₃ ايردى + T₂ — A 13 كنتلارى T₁
 — T₁T₂ 17 او قدر T₂ اولچە T₁ اولچاقلى T₃ A 10 ديارلار A 15 ماچىن A
 كوروب A كوركوجى T₁ فوركانلار A 20 چغار T₁ 19 يوكلانماكا A 18

اولجالارنى^۱ يوكلاب قايندىلار ارايهغه قانق آت قويدىلار اندىن ايلكارى
* آتى دا^۲

يوق ايردى اوزىدا^۳ يوق ايردى انىنك اوچون قانق تىدىلار كم * يوروكاندا

265 قانق^۴ قىلب اواز قىلور آتى^۵ يساغان كىشىنى^۶ * قانقلى تىدىلار

بارجا^۷ قانقلى ايللى اول كىشىنىنك اوغلانلارى نورور اوغوز خان يىتمىش
ايكى^۸ بلغاغا مغول و تانار * اوز سنكاكى^۹ ايردى انلار برلان اورشدى
يىتمىش اوج

يىل بولغاندا بارجاسىنى اوز اغزىغه باقتوروب مۇسلمان قىلدى اندىن
سونك^{۱۰} يوروب خطاينى الدى و جورجتىنى الدى و تىق تانقوتنى الدى
270 تانقوتنى تاجىكلار تىت دىركار اندىن سونك بارىب قرا خطاينى الدى
اول هم اولغ يورت بولور كىشىسىنىنك چراسى ھىدو نك^{۱۱} قرا بولور
ھىدوستان

برلان خطاينىنك اراسىندا محىط تىنكىزىنىنك يقاسىندا بولور
تانقوتنىنك قىش بولغاندا كون نغوش و ياي^{۱۲} بولغاندا توشلوقندا
بولور خطاينىنك نارى يوزىندا تىنكىز يقاسىندا برك تاغلارنىنك ايجىندا
275 كۆب ايل بار ايردى انىنك پادشاهىنىنك آتىنى ايت براق خان دىرلار
ايردى

انىنك اوستىنە آتلانېب باردى اوروشدى لار ايت براق خان غالب كلدى
اوغوز خان قاچتى اوروشقان بىرىنىنك بارى^{۱۳} يوزىندا اىمب، بارانورغان
[A. 96] ايكى اولوغ سو بار ايردى اول ايكى سونىنك اراسىندا بر نجه كون توروب
قاغان لشكرىنىنك آلدىن^{۱۴} آرتىن يىغدى اولغ پادشاهلارنىنك عادت لارى
تورور اوزاق سفرغه بارغندا كوچ لارىن^{۱۵} الېب بارماق^{۱۶} نوكر
290 خلقىنىنك هم بعضى لارى الېب بارورلار اوغوز خاننىنك بر بىكى كوچىن

اتى اوزى A^۳ اوزى هم A^۳ آت T₁ آتى هم A^۲ 2 اولجه مال لارنى A A^۱
كىشى T₁^۶ قانق قانق تىپ اواز بوروب ايردى A^۵ * قانقلى لىق T₁ قانق قانق T₂ T₃ A^۴
باز A T₁ T₂ T₃ يازى A^{۱۲} ديك A T₁ A^{۱۱} — A^{۱۰} اوستىنە A^۹ — T₁^۸ — T₁^۷ *
بارور ايردىلار T₁^{۱۶} كلين لارىن T₁^{۱۵} اونكىين و T₂ و T₁^{۱۴} بىرى A A^{۱۳}

الیب باریب ایردی اوزی اورشدا اولدی خاتونی مورتولوب ایکی
سونینک اراسندا خان کینیدین * بتدی بولکی¹ ایردی تولغاغی توغدی
کون سوق² ایردی کیرماککا³ ابو بوق⁴ برجیرک اغاج ایچندا اوغلان
نوغوردی مونی خانغه معلوم قیلدی لار ایرسا خان ایندی مونیکنک⁵
آناسی بزیننک الدبیزدا اولدی غمخوری⁶ بوق⁷ تیب اوغیل اوغوندی
آینی قیجاق مویدی قدیم ترک تلیندا ایچی قوش⁸ اغاجنی قیجاق
دیولار ایرکاندیولار * ایننک اوچون اول اوغلان اغاج ایچندا نوغدی
تیب آنین⁹ قیجاق قویدیلار¹⁰ بو وقتدا¹¹ ایچی قوش اغاجنی قیجاق
دی نورولار¹² * فرا خلقننک¹³ تلی کلماس لیکیندین قانی¹⁴
جیم او مویتورور شول قیجاق تورور قیجاق دیاتورولار¹⁵ اول اوغلانی
خان اوز فولیندا سقلادی یکیت * بولغاندین سونک¹⁶ اورس¹⁷ و اولاق
و ماجار و باشقرد ایللاری باغی ایردی لار قیجاقغه کوب ایل و نوکر
[10u] باریب * اول باققا¹⁸ تین و اتل سوی نینک بقاسیغه بیاردی اوج یوز
ییل قیجاق اول یرلاردا پادشاهلیق قیلیب اولتوردی بارجا قیجاق¹⁹
ایلی ایننک نسلیندین تورولار اوغوز خان نینک زمانیندین تا چنکیز²⁰
خان زمانیغهجا تین و اتل و یایق بو اوج سونینک بقاسیندا قیجاق دین
اوزکا ایل بوق ایردی تور تورت مینک ییلغاچا اول یرلاردا
اولتوردیلار ایننک اوچون اول یرلارنی دشت قیجاق دیولار
چنکیز خان ایران و توران اوستینه کلکاندا بو یورتلاریننک پادشاهی
سلطان²¹ محمد خوارزم شاه نیکان ایردی ایننک پای تختی اورکنج ایردی
چنکیز خان برلان اورشاییلما²² قاجیب مازندران کیندی
چنکیز خان بخارا و سمرقند و تاشکندنی الیب عراق و کیلان

کیریمک¹ T₁ ساوق A سوویق T₁ ساویق A² کلور ایردی حامله A³
قاوش A قواق T₂ قویمش T₁ ایردی + A⁴ غمخاری A T₁⁵ ایردی + A⁶
— A⁷ * خلقنی T₁ دیولار A⁸ هم + A⁹ * آنینک آدین A¹⁰
— A¹¹ * چینکیز A (и всюду)¹² — A¹³ اوروس A¹⁴ بولغانده A¹⁵
اوروشاییلمادی A اوروشه بیلمادی لار T₁ T₂ T₃¹⁶

- و مازندران و آذربایجان و کرهستان غه * جیه نویان سویدای^۱
- 305 بهادر نیکان ایکی بیکی باش قلیب اوتوز مینک کشی برلان بیاردی
* کچک اوغلی تولى خان نى اليك منک کشی برلان خراسانغه بیاردی^۲
سلطان محمد خوارزم شاه نینک پای تختی و نوکر و خزینه نینک نورغان
پری تورور تیب اولوغ اوغلی جوجی خان و ایکنجی اوغلی جغتای خان
و اوچنجی اوکدی^۳ خان بو اوچی سنی سکسان مینک کشی برلان اورکنجکا^۴
بیاردی
- 310 اورکنجکا پادشاه یوق ایردی سلطانلار^۵ دنیا و دینی اوچون سکز ای
شهرکا قبال اورشدیلار توقوزلانیجی^۶ آی دا چنکیز خان نینک اوغلان لاری
[A. 106] شهرنی الدیلار تفی خلقنی قتل عام قلیب جغتای برلان اوکدی^۷
- قایتیب ترمزدا آناسی خدمتیغه یاردی جوجی اوزینه تعلق نوکری
برلان اورکنجک دین دشت قبیاققا باردی قبیاق خلقی یغلیب اورشدیلار
315 جوجی خان باستی تفی قبیاق نینک قولغا توشکانین اولتوردیلار قورتولغانی
ایشنگه باردی ایشنگ نینک کویراغی بو^۸ وقتدا شول قبیاق نینک نسلینین
تورور آتل برلان نین سوی نینک اراسیندا اولتورغان قبیاق لار تورر
طرفکا قاجیب کیندییلار کویراکی جرکس و تومان یورنیغه باردیلار جوجی
خان قبیاق نینک اوغلان اوشاغین اولجه قلیب قبیاق یوریندا
320 اولتوردی مغول دین ایوی نی و آناسی برکان ایل لار نینک بارماسین
کلتوردی * اوزبک نینک هر اوروغیندین قبیاق یورنیغه کوچوب کلدیلار
اندىن سونک^۹ جوجی خان اولدی و یورت اوغلی ساين^{۱۰} خانغه قالدی جوجی
جان اوغلان لاریندین بیکرمی تورر کشی اول یورتدا پادشاه لیق قلیلی لار
اینک زمانیندا اول یورتی ساين خان یورتی دیرلار ایردی
325 اندىن سونک اول یورت منغغه^{۱۱} توشدی انلار نینک اولی آق منغلی^{۱۲}

اوکدای A T₁ A³ — λ² * تومان سویدای A جیه نویان سویدای T₃ T₂ T₁ A T¹ *
بول λ⁸ اوکدای T₁ A⁷ توقوزونج A⁶ مسلمان A T₃ T₂ T₁ A⁵ اورکنج A⁴
منغیت نی λ منغتی T¹² منکخت غه T₁¹¹ صاین A (и всюду)¹⁰ T₁⁹ *
منقت A منغت T₃ منکغغه T₂ منکغتی T₁

قتلی قیالی نینگ اوغلی ایدکی بی نیکان ایردی اندین سونک منغت یورنی
 نیدیلار تاریخ مینک تقی قرقدا ارقه طرقدین فالماق ایلبندین پادشاهی نینگ
 آتی اورلوک اون مینک ایولیک کیلیب منغت یورتندا
 اولتوردی بو کون تاریخ منکدا یتیمش بردا و سیجان یلی نورور ایردی
 اول یورتنی قلماق¹ یورنی دپتورورلار یلی بو دنیا بر ریباطغه اوخشار آدم
 فرزندلاری کلوانغه اوخشارلار بری² کوچار بری³ قونار اوغوز خان ایت
 براق خانغه باستورغاندین اون بتی ییل سونک تقی آتلانیب باریب ایت
 براق خان برلان اوروشوب باشیب ایت براق خاننی اولتوروب یورتینی
 الیب مسلمان بولغانلاریغه تکمای⁴ قویوب⁵ تنکریغه ایمان کلتورماکلارینی
 اولتوروب اوغلانلارینی اسیر قیلیب قایتیب ایوی کا توشدی اوغوز خان نینگ

[A. 11a]
330

335

توران و هندوستانغه یورکانی نینگ ذکرى اوغوز خان تمام مغول
 و تاتار ایلی نینگ لشکرینی جمع قیلیب تلاش و سیرامغه کلنی تاشند و
 سمرقند و بخارا پادشاهلاری صف تارتیب اورشا بلهادیلار اولغ شهرلارکا و محکم
 قلعهلارغه برکیندیلار⁶ اوغوز خان سیرام و تاشکندنی اوزی قباب الدی
 ترکستان

و اندجانغه اوغلانلارینی ییاردی آلتی آئی دا ترکستان برلان اندجاننی
 الیب آناسی خذمتیغه کلدیلار اوغوز خان بو ایبلغان ولایتلار نینگ بارجاسیغه
 داروغه لار قویوب سمرقند ساری یوردی تقی سمرقندنی الیب داروغه قویوب
 بخاراغه باردی بخارانی هم الیب * داروغه قویوب⁷ بلخ⁸ باردی بلغنی هم
 الیب داروغه قویوب⁹

340

غور ولایتی نینگ اوستیکا یوردی قیش ایردی کونلار یمان ساق ایردی
 غور نینگ¹⁰ تاغلاریغه¹¹

فار کوب نوشوب ایردی لشکر خلقی * بورماکا قینالدیلار¹² خان حکم
 قیلدیکم¹³

345

و یتسه بر کون T₁ 3 بر کون T₁ 2 قلمق T₃ فالماق A T₁ T₂ قیلماق T 1 так A;
 4 так A; T₃ A 5 تکمادی A 6 — 7 так A; T T₁ — 8 A 9 так A;
 T T₁ — 10 T₁ غور 11 A 12 خلقلاریغه * 13 с начала этого листа
 T₂ — A قیلدی

۱۸. ۱۲a) ایلکا چار^۱ فیلدوردی ایران ساری بوروب نورورمن نجه بیلمیق غم لارین
یسونلار نیب ابکنجی بیلی^۲ آتلاندی نفی تلاش شهریغه کلدی خان نینک
لشکری

کینندا^۳ قویغان کشی لاری بار ایردی آریغان و آجغان و اداشقان و تیمکان نی
الیب کلسون نیب اول کشی لار لشکر سونکیندا قالغان بر ایوبلیک کشی نی
365 خان آلدیغه الیب^۴ کلدیلار خان اول کشی دین سوردیکم نی اوجون کین
قالیب ایردینک

نیب اول^۵ ایندی کونلکم نینک^۶ آزلقیندین * لشکر نینک سونکیندین^۷ کلاتورور
ایردوم خانوم^۸ حامله ایردی^۹ توغوردی آجلیق سبندین آناسی نینک سونی
اوغلانغه بنشما دی^{۱۰} کلاتورور ایردم سونینک یقاسیندا * کوردم که^{۱۱} بر
شغال بر

قرغاولنی^{۱۲} الدی^{۱۳} اغاخ برلان شغالنی اوردم ابرسا قرغاولنی^{۱۴} ناشلاب
قاجنی

370 انی آلیب کباب قلیب خاتونومغا بریب توروب^{۱۴} ایردم سونک دا قویغان
کشی لارینکیز بولقوب آلیب کلدی لار^{۱۵} خان فقیرغه آت و آزوق و مال
بریب بو

* جریک کا بارماغیل^{۱۶} نیب فال آج نیدی بارجا فال آج ایلی شول کشی نینک
نسلیندین

تورورلار بو وقتدا خلج دیتورورلار ماوراء النهدا کوب تورور ایباق ایلینه
قوشولانورورلار خراسان و عراق دا هم کوب بولور انلار جفتای ایلینه
قوشولانورورلار

375 بلغغه^{۱۷} تعلق غور نیکان شهردا اولتورغان فال آج لاردین آتی محمد لقبی بختیار^{۱۸}
بر بهلوان بیکت^{۱۹} بار ایردی هندوستان نینک دهلی نیکان شهریندا قطب

کشی^۱ $\Lambda T_1 + A$ ^۲ $T -$ ^۳ آرتنده Λ ^۴ $\Lambda \Lambda$ ^۵ جیل $\Lambda \Lambda$ ^۶ جاری T_2 ^۷ جاره T_3 ^۸ $\Lambda T_1 A$; $T_1 A$ ^۹ Λ ^{۱۰} اوغلان $T_2 +$ اوغول $\Lambda +$ هم $\Lambda +$ ^{۱۱} کییین Λ * ^{۱۲} کون لیغم T_3 اولاغم نینک Λ ^{۱۳} Λ ^{۱۴} Λ ^{۱۵} Λ ^{۱۶} Λ ^{۱۷} Λ ^{۱۸} Λ ^{۱۹} Λ ^{۲۰} Λ ^{۲۱} Λ ^{۲۲} Λ ^{۲۳} Λ ^{۲۴} Λ ^{۲۵} Λ ^{۲۶} Λ ^{۲۷} Λ ^{۲۸} Λ ^{۲۹} Λ ^{۳۰} Λ ^{۳۱} Λ ^{۳۲} Λ ^{۳۳} Λ ^{۳۴} Λ ^{۳۵} Λ ^{۳۶} Λ ^{۳۷} Λ ^{۳۸} Λ ^{۳۹} Λ ^{۴۰} Λ ^{۴۱} Λ ^{۴۲} Λ ^{۴۳} Λ ^{۴۴} Λ ^{۴۵} Λ ^{۴۶} Λ ^{۴۷} Λ ^{۴۸} Λ ^{۴۹} Λ ^{۵۰} Λ ^{۵۱} Λ ^{۵۲} Λ ^{۵۳} Λ ^{۵۴} Λ ^{۵۵} Λ ^{۵۶} Λ ^{۵۷} Λ ^{۵۸} Λ ^{۵۹} Λ ^{۶۰} Λ ^{۶۱} Λ ^{۶۲} Λ ^{۶۳} Λ ^{۶۴} Λ ^{۶۵} Λ ^{۶۶} Λ ^{۶۷} Λ ^{۶۸} Λ ^{۶۹} Λ ^{۷۰} Λ ^{۷۱} Λ ^{۷۲} Λ ^{۷۳} Λ ^{۷۴} Λ ^{۷۵} Λ ^{۷۶} Λ ^{۷۷} Λ ^{۷۸} Λ ^{۷۹} Λ ^{۸۰} Λ ^{۸۱} Λ ^{۸۲} Λ ^{۸۳} Λ ^{۸۴} Λ ^{۸۵} Λ ^{۸۶} Λ ^{۸۷} Λ ^{۸۸} Λ ^{۸۹} Λ ^{۹۰} Λ ^{۹۱} Λ ^{۹۲} Λ ^{۹۳} Λ ^{۹۴} Λ ^{۹۵} Λ ^{۹۶} Λ ^{۹۷} Λ ^{۹۸} Λ ^{۹۹} Λ ^{۱۰۰} Λ

[A. 116] ھىچ كىم مندىن قالماسون تىب^۱ بارىب غورنى الدى ابرسا بىل. كلىب باز بولدى

لشكرىنىڭ سانىن الدى بىر نىچە كىشى كىلدى انلارنى سوردى ھىچ كىم بىلمادىلار

بىر نىچە كوندىن سونك^۲ اول^۲ كىشى لار خان خىزمىتىگە كىلدىلار^۳ خان انلارنىڭ اخوالىن

سوردى ابرسا ايتدىلار كىم * بىر نىچە كىشى لشكرىنىڭ سوللىندىن كلانورور ايردوك^۴

تاغ ايتىندا بىر كىچە اولوغ^۵ فار ياغدى اندىن سونك * بوى بىلمى اوشول يردا يانتوق

انلار بىز وتىوھ لارى بىز بار جاسى اولدى بهار بولغاندىن سونك^۶ پىاده كلانورور مىز تىدىلار خان كىم قىلدى اول جماعت كا قارلىق دىسونلار تىب

بارجا قارلىق ابللى انلارنىڭ نىلىندىن تورور اندىن اوتوب كابل و غزىنىنى الدى اندىن سونك^۷ كىشىر اوستىكا بوردى اولجاھدا^۸ كىشىرىنىڭ پادشاھىنىڭ

آتى يىغا ايردى كىشىرىنىڭ كىم تاغلارى^۹ اولوغ سولارى كوب بولور^{۱۰} يىغا انغا^{۱۰} ارقا بىرىب اوغوز خان غە باقىنمادى بىر بىل اورشتىلار ابكى طرفدىن كوب

كىشى لار اولدى عاقىت * اوغوز خان^{۱۱} كىشىرىنى الدى تىغى يىغانى اولتوردى لشكرىنى

قتل عام قىلدى بىر نىچە وقت اندا تورور^{۱۲} قايتىپ بىدخشان اوستى بىر لان سىرقىد

كىلدى اندىن مغولستان غە بارىب ابوى غە^{۱۳} توشدى اوغوز خان نىڭ ابران و شام و مصر سارى يوركانى نىڭ ذكىرى بىر بىل. يورتىندا تورور ابكىچى بىل

— A * ۴ باردىلار TA; T₁ T₂; T₃ قالغان ۲ λ + ۱ ايرىسە + T₁ يوردى + λ ۱
 تاغ غە λ ۱۰ ايردى + λ ۹ بار ايردى و + A ۸ اول وقتىدە λ ۷ TA — ۶ T₁ — ۵
 ۱۱ * T λ; T T₁ T₃ A — ۱۲ بولدى آندىن سونك λ ۱۳ ابوى T

[A. 13a] پادشاه قیلدیلار و مردان بلدام و آتقوی یکیت ایردی اما عقلی هیچ بوق
ایردی بو غایتدا کیم بر کون کورنشدا اولتورغاندا بیکلارینه باقب ایتدی
اصفهاننی فلانی سنکا بردم قزمیننی¹ سنکا بردم شونداق تیب خراسان و
عراق و رومنینک آنچه * ییله تورغان² شهرلارینینک بربر آتلارین نوتوب
نوکرلارینه اولاشتوردی * تنکریم برسا سیزلارکا برابم³ تیمادی * مونداق تیسنا
تیشک

بولاس ایردی⁴ منینک ولایتلارم تورور سیزلارکا بردم تیب تعظیم قیلدوردی
و بر کون بردادخواه کلیب بوکنیب ایتدی کیم سوداکرمین بو کجه فلانجه
400 مینک تنکه منی اوزی⁵ آلیب تورور تیدی⁶ اندین⁷ فی یزینینک فرزندنی سن
تیب سوردی سوداکر اصفهانلیقمین⁸ تیدی * انغا ایتدی⁹ تنکه¹⁰ اوجون سنکا
اصفهانینک داروغهلقین بردم تیدی تقی دیوانغه حکم بتی¹¹ تیدی
دیوان اصفهانینک داروغهلقینی سوداکرینینک آتیغه بتیب مهر قلیب
قولیغه بردی سوداکر قورققانیندین¹² سوز ایتایلمای بارلیقنی الیب باشیغه
405 سنجدی کورنشدا اولتورغان خلق هم قورقنج دین هیچ نیرسا ایتایلمادیلار
بر عاقل بیکی بار ایردی اول ایتدی پادشاهم مونغا اصفهانینک داروغهلقین
هردینکز بو کشی اکر موندین اصفهانغه یالغوز بارسا سیزینینک آتیکیزغه
بمان بولور بو کشی کا اولچاقلی نیرسا برینکز کم ووشلی و نوکرلی بولوب
بارغای تیدی

* اول بد بختینینک¹³ کونکلیکا * بو سوز یغشی کلیب¹⁴ یوز مینک تنکه انعام
قیلدی و

410 تقی بریمانغی بو کیم قال آج خلقینینک یغشی کشلارینی بیکناه اولتوراباشلادی
ایل یغشیلاری یغلیب * کنگاش قلیب¹⁵ مرداننی اولتورویب عوض تیکاننی [A. 13b]

کشی بیلان T; AA; *² قزوینی فلانی A قازویننی T₁ غزمیننی A¹
— AA *⁴ بواجین T₁T₂ *³ تنکریم بوپورسه سنلارکه بواجن A انشاء الله A³
آیدی من اصفهانینینک A⁸ سوردی + A⁷ — T₁A; *⁶ تاك A; *⁵ اوغولاب A
تنکانک T₁A¹⁰ آیدیکیم T₁⁹ — A⁹ *⁹ اصفهانلی بولورمن T₁ ایلی دهن من
معقول کیددی T₁¹⁴ *¹⁴ آنینک A¹³ *¹³ قورققانیندین T₁A¹² *¹² بیتدی T₁ بتیب A¹¹
*¹⁵ A —

126] A. الدین آتلی * بر مسلمان¹ پادشاه بار ابردی² محمد باریب انفا نوکر

بولدی بر نجه ییلدین

سونک اولغ بیک بولدی هندوستان نیکان بولک بولک کوب³ یورت بولور

بهار آتلی

بر یورت بولور کشمیر یقیندا بولور قطب الدین محمد بختیاری * ایلغار⁴

باشی قیایب⁵

380 انفا بیاردی محمد بختیار بهار یورتینی آلدی بهارنینک * آفتاب جقاریندا⁶

تقی بر یورت بار ابردی ایننک اولغ شهریننک آتی لکمیر ابردی⁷

ایننک توفسان یاشار

پادشاهی بار ابردی * آنا آتادین اول یورتنینک پادشاهی ابردی باریب

اول یورتنی⁸ الدی نجه ییللاردین بری بغیشتورغان خزینمسی⁹ قولینه

توشدی

لکمیرنینک نور فازوق طرفیندا بر اولغ شهر بار ابردی لکتونی آتلیق باریب

385 آتی تقی¹⁰ آلدی و خطبهنی اوز آتیغه اوقوتوب و سکفی اوز آتیغه سوفتوروب¹¹

لکتونی شهرینی پای تخت فیلب اولنوردی قال آج ایلیندن اون مینک کشی

ایننک قاتیغه¹² بغلدی لار کوب ییللار اندا نوردی لکتونی برلان تبتنینک

** اراسی¹³ آتلیق کشی بر یایتب باراتورغان * بر بولور¹⁴ اما بر بلند ناغی

بولور

بر بولی بولور¹⁵ بر آتلیق¹⁶ بورور¹⁷ ایکی آتلیق¹⁸ بناشیب¹⁸ یوری بلماس

محمد بختیار

390 اون مینک آتلیق و اونوز مینک پیاده برلان اوشول بولدین باریب تبتنی

جاییب کلدی تقی بر نجه کوندین سونک وفات بولدی¹⁹ بارجا قال آج خلقی

یغلب شیران نیکاننی پادشاه قیلنیلار اول اولکاندین سونک مردان نیکاننی

— T₂ * 5 لشکر T₁ 4 — T₁ T₂; T₃ 3 так A 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

1 کون چقارنده T₃ کون جقار طرافیندا T₂ کون توغارینده T₁ * 6 چیقار ییرینده A 6

هم A 10 خزینه T₁; T₂ 9 так A; 8 A 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

بار تورور A 15 یول ابردی T₂ * 14 اراسنده A 13 قاشیغه T₁ 12 سالدردیب A 11

تافندی T₁ تابتی AA 19 — T₁ 18 آراسیمده آتلیق یورور ابردی A 17 ** آتلی T₁ A 16

[A. 126] الدین آتلی * بر مسلمان^۱ پادشاه بار ابردی^۲ محمد باریب انغا نوکر

بولدی بر نجه بیلدىن

سونك اولغ بيك بولدى هندوستان نيكان بولك بولك كوب^۳ يورت بولور

بهار آتلی

بر يورت بولور كشمير يقيندا بولور قطب الدین محمد بختيارنى * ايلغار^۴

باشى قيايب^۵

انغا يباردى محمد بختيار بهار يورتىنى آلدی بهارنىنك * آفتاب حقاریندا^۶ 380

تقى بر يورت بار ابردی انينك اولغ شهرى نينك آتی لكيمبر ابردی^۷

انينك تومسان ياشار

پادشاهی بار ابردی * آنا آتادین اول يورت نينك پادشاهی ابردی باریب

اول يورتى^۸ الدی نجه بیل لاردین بری بغیش تورغان خزینسى^۹ قولینه

توشدی

لكيمبر نينك تمور فازوق طرفیندا بر اولغ شهر بار ابردی لکتونى آتلیق باریب

آنى تقى^{۱۰} آلدی و خطبه نى اوز آتیغه اوقوتوب و سكه نى اوز آتیغه سوقتوروب^{۱۱} 385

لکتونى شهرى نى پای نخت قیلب اولتوردی قال آج ایلیندىن اون مینك كشی

انينك قانیغه^{۱۲} بغلدى لار كوب بیل لار اندا نوردی لکتونى برلان تبت نينك

** اراسى^{۱۳} آتلیق كشی بر يانیب بارانورغان * بر بولور^{۱۴} اما بر بلند ناغی

بولور

بر يولى بولور^{۱۵} بر آتلیق^{۱۶} بورور^{۱۷} ایكى آتلیق^{۱۸} بناشيب^{۱۸} يورى بلماس

محمد بختيار

اون مینك آتلیق و اونوز مینك پیاده برلان اوشول بولدىن باریب تبتنى 390

جاییب كلدی تقى بر نجه كوندین سونك وفات بولدى^{۱۹} بارجا فال آج خلقی

بغلیب شیران نیكان نى پادشاه قیلنیلار اول اولكاندىن سونك مردان نیكان نى

— T₂ * 5 لشكر T₁ 4 — T — 3 так A T₁ T₂; — 2 A — 1 A * 1

كون چقارنده T₃ كون جقار طرفیندا T₂ كون بوغارینده T₁ * 6 چیقار یزینده A 6

هم A 10 خزینه T T₁; 9 так A; 8 A * 8 باریب * 7 так A; T — 8 A + هم 7

بار تورور A 15 يول ابردی T₂ * 14 اراسنده A 13 قاشیغه T₁ 12 سالدریب A 11

تافدی T₁ تابتی A 19 — T₁ 18 آراسیده آتلیق بورور ابردی * 17 * 17 آتلی A T₁ 16

۱۳۶] پادشاه قیلدیلار و مردان بلدانم و آنقوجی بیکت ابردی اما عقلی هیچ بوق ابردی بو غایتدا کیم برکون کورنشدا اولتورغاندا بیکلارینه یاغب ایتدی
 ۳۹۵ اصفهاننی فلاننی سنکا بردم قزمیننی^۱ سنکا بردم شونداق تیب خراسان و عراق و رومنینک آنچه * بیله تورغان^۲ شهرلارینینک بربر آتلارین نونوب نوکلارینه اولاشتوردی * تنکریم برسا سبزلارکا برام^۳ تیمادی * مونداق تیسنا تیشک

بولاس ابردی^۴ منینک ولایتلارم تورور سبزلارکا بردم تیب تعظیم قیلدوردی و برکون بر دادخواه کلیب یوکنیب ایتدی کیم سوداکرمن بو کبجه فلانجه
 ۴۰۰ مینک تنکهمنی اوغری^۵ آلیب تورور تیدی^۶ اندین^۷ بیزینک فرزندنی سن تیب سوردی سوداکر اصفهانلیقم^۸ تیدی * انغا ایتدی^۹ تنکه^{۱۰} اوچون سنکا اصفهاننینک داروغهلقین بردم تیدی نقی دیوانغه حکم بتی^{۱۱} تیدی دیوان اصفهاننینک داروغهلقینی سوداکرینینک آتیغه بیب مهر قیلیب قولیغه بردی سوداکر قورقانیندین^{۱۲} سوز ایتایلمای یاریقنی الیب باشیغه
 ۴۰۵ سنجدی کورنشدا اولتورغان خلق هم قورقوج دین هیچ نمرسا ایتایلمادیلار بر عاقل بیکی بار ابردی اول ایتدی پادشاهم مونغا اصفهاننینک داروغهلقین بردینکز بو کشی اکر موندین اصفهانغه یالقوز بارسا سبزنینک آنکیزغه بیان بولور بو کشی کا اولجاقلی نمرسا برینکز کم ووشلی و نوکرلی بولوب بارغای تیدی
 * اول بد بختنینک^{۱۳} کونکلیکا * بو سوز بخشی کلیب^{۱۴} بوز مینک تنکه انعام قیلدی و

۴۱۰ نقی بریسانلغی بو کیم فال آج خلقی نینک بخشش کشی لارینی بیکناه اولتوراباشلادی
 [A. 136] ایل بخشش لاری یغلیب * کنکاش قیلیب^{۱۵} مرداننی اولتوریب عوض تیکاننی

کشی بیلان T; tak AA; * ۲ قزوینی فلانی A قازویننی T₁ غزمیننی A ۱
 — AA * ۴ برایین T₁T₂ ۳ تنکریم بوپورسه سنلارکه براین A انشاء الله A ۳
 آیدنی من اصفهاننینک A ۸ سوردی + A ۷ — tak A; T T₁A ۶ اوغراب A ۵
 تنکانک T₁A ۱۰ آیدیکیم T₁ ۹ — A * ۸ اصفهانلی بولورمن T₁ ایلی دین من معقول کیلدی T₁ * ۱۴ آنینک A ۱۳ * قورقانیندین T A ۱۲ بیتمدی T₁ بتب A ۱۱
 * ۱۵ A —

[A. 13a] پادشاه قیلدیلار و مردان بلدام و آنچوی یکیت ابردی اما عقلی هیچ بوق ابردی بو غایتدا کیم بر کون کورنشدا اولتورغاندا بیکلارینه باقب ایتدی

395 اصغهان نی فلانی سنکا بردم قزمین نی¹ سنکا بردم شونداق تیب خراسان و عراق و روم نینک آنچه * بیله تورغان² شهرلاری نینک بربر آنلارین توتوب نوکلارینه اولاشتوردی * تنکریم برسا سیزلارکا برایم³ تیمادی * مونداق تیسنا تیشک

بولاس ابردی⁴ منینک ولایت لارم تورور سیزلارکا بردم تیب تعظیم قیلدوردی و بر کون بر دادخواه کلیب یوکنیب ایتدی کیم سودا کرمن بو کیچه فلانچه

400 مینک تنکه منی اوغری⁵ آلیب تورور نیدی⁶ اندین⁷ نی بیرینک فرزندنی سن تیب سوردی سودا کر اصغهانلیق من⁸ نیدی * انفا ایتدی⁹ تنکه¹⁰ اوچون سنکا اصغهان نینک داروغه لقین بردم نیدی تقی دیوانغه حکم بتی¹¹ نیدی دیوان اصغهان نینک داروغه لقینی سودا کر نینک آتیغه بتیب مهر قلیب قولیغه بردی سودا کر قورقانیئیندن¹² سوز ایتایلمای یارلیقنی الیب باشیغه

405 سجدی کورنشدا اولتورغان خلق هم قورقنچ دین هیچ نرسا ایتایلمادیلار بر عاقل بیکی بار ابردی اول ایتدی پادشاهم مونغا اصغهان نینک داروغه امین وردیتکز بو کشی اگر موندین اصغهانغه بالغوز بارسا سیزنینک آتکیزغه یمان بولور بو کشی کا اولجاقلی نیرسا بریتکز کم ووشلی و نوکرلی بولوب بارغای نیدی

* اول بد بخت نینک¹³ کونکلیکا * بو سوز بخش کلیب¹⁴ یوز مینک تنکه انعام قیلدی و

410 تقی بریمانلی بو کیم فال آج خلقی نینک بخشش کشی لارینی بیکناه اولتوراباشلادی ایل بخشش لاری یغلیب * کنکاش قلیب¹⁵ مردان نی اولتوریب عوض تیکان نی [A. 13b]

کشی بیلان T; tak AA; * 2 قزوینی فلانی A قازوین نی T₁ غزمین نی A 1
 — AA * 4 بواجین T₁T₂ 3 تنکریم بو دیورسه سنلارکه بواجین A انشاء الله A 3 *
 آیدی من اصغهان نینک A 8 سوردی + A 7 — tak A; T T₁A 6 اوغولاب A 5
 تنکانک T₁A 10 آیدیکیم T₁ 9 — A * 9 اصغهانلی بولورمن T₁ ایلی دین من
 معقول کیلدی T₁ * 14 آنینک A * 13 قورقانیئیندن T A 12 بیتدی T₁ بتیب A 11
 — A 15 *

[A. 126] الدین آتلی * بر مسلمان^۱ پادشاه باز ایردی^۲ محمد باریب انفا نوکر

بولدی بر نجه بیلدین

سونک اولغ بیک بولدی هندوستان تیکان بولک بولک کوب^۳ بورت بولور

بهار آتلی

بر بورت بولور کشمیر یقیندا بولور قطب الدین محمد بختیاری * ابلغار^۴

باشی قیایب^۵

380 انفا بیاردی محمد بختیار بهار بورتینی آلدی بهارنیک * آفتاب حقاریندا^۶

تقی بر بورت بار ایردی اینیک اولغ شهرینیک آتی لکمیر ایردی^۷

اینیک توفسان باشار

پادشاهی بار ایردی * آنا آتادین اول بورتنیک پادشاهی ایردی باریب

اول بورتینی^۸ الدی نجه بیللاردین بری بغیشتورغان خزینمسی^۹ قولینه

توشدی

لکمیرنیک تمور فازوق طرفیندا بر اولغ شهر بار ایردی لکتونی آتلیق باریب

385 آتی تقی^{۱۰} آلدی و خطبهنی اوز آتیغه اوقوتوب و سکفی اوز آتیغه سوقتوروب^{۱۱}

لکتونی شهرینی پای تخت فیلیب اولتوردی قال آج ایلندین اون مینک کشی

اینیک قاتیغه^{۱۲} بغلدی لار کوب بیللار اندا توردی لکتونی برلان تبتنیک

** اراسی^{۱۳} آتلیق کشی بر یاتیب باراتورغان * بر بولور^{۱۴} اما بر بلند تاغی

بولور

بر بولی بولور^{۱۵} بر آتلیق^{۱۶} بورور^{۱۷} ایکی آتلیق^{۱۶} بناشیب^{۱۸} بوری بلماس

محمد بختیار

390 اون مینک آتلیق و اونوز مینک پیاده برلان اوشول بولدین باریب تبتنی

جاییب کلدی تقی بر نجه کوندین سونک وفات بولدی^{۱۰} بارجا فال آج خلقی

بغلیب شیران تیکاننی پادشاه قیلنیلار اول اولکاندین سونک مردان تیکاننی

* 5 T₂ — لشکر T₁ 4 — T₂ T₁ T₂; T — 3 так A T₁ T₂; T — 2 A — 1 A
 کون چقارنده T₃ کون چقار طرفیندا T₂ کون توغارینده T₁ 6 * چیقار یپینده A
 هم A 10 خزینه A T T₁; T 9 так A; T — 8 * هم A 8 * 7 так A; T —
 بار تورور A 15 یول ایردی T₂ 14 * اراسنده A 13 قاشیغه T₁ 12 سالدیپ A 11
 تافدی T₁ تاجتی AA 19 — T₁ 18 آراسیده آتلیق یوزور ایردی A 17 ** آتلی A T₁ 16

[۱۴۰] اوتكاندىن سونك اوج اولوغ اوغلى كون و آى و بولدوزى جارلاب
 430 ابتدى بات يورتقە¹ كليب من ايشم كوب آو اولاماققا قولوم يتشماي نورور
 كون توغشى طرفيندا فلان جول نينك آوى كوب ايرميش تيب اشيتدم اوز
 نوكرلارينكز

برلان اندا؛ بارىب² اونو سوقوب كاپينك لار تىدى اندىن سونك اوج كچك
 اوغلى كوك³

وناغ و تىنكيزبو اوچوسىنى جارلاب اقلارينه⁴ ايتقان سوزى ايتىپ كون باتىشى
 طرفىغە يباردى بر نجه كوندىن سونك اوج اولغ اوغلانلارى بر آلتون ياي
 برلان

435 كوب آوى خان الدىغە كلتوردىلار اوج كچك اوغلانلارى نقى اوج آلتون اوق

برلان كوب آوى كلتوردىلار اول⁵ آونىنك ايتلارينه كوب ايتلار و تورلوك
 اشلارنى قوشوب خلقنى جاقربىب ياي نينك⁶ و اوق نينك نابلغانىنى⁷ ايرم قىليب
 اوزلارنىكا مايتايردى⁸ اوج اولغ اوغلى يايىنى سىندىرپ آليشدىلار اوج كچك
 اوغلى هر قايسى بر اوقنى آلدىلار الغان ولايتلاردا كوب يىللار

440 توروب دوشمنلارنى⁹ بوق قىليب¹⁰ دوستلارنى سىلاب باشى سىرام اياغى

مصرغاجا الغان ولايتلارنى نينك بارجاسينه حاكملار قويوب قايتىپ اوز يورتيغە
 توشدى اوغوز خان نينك يورتيغە كليب نوى قىلغانى نينك ذكرى اوغلانلارم
 خلقم برلان ايسن و امان بارىب كلدىم تيب اولغ نوى يراغىن قىليب بر خرگاه
 بسانتوردى بارجا اغاملارنى نينك ناشينه آلتون قابلادى لعل و ياقوت

445 و زمرود و فيروزه و در برلان مرصع قىلدوردى بو بيتنى¹¹

اول ايو نينك و صفندا ايتىپ تورورلار بيت¹²

[۱۴۱] * بر ابو نىكى آلتوندىن اول شهربار * كىم اول ابو فلک ايو ندىن قىلدى عار *

اولوغ ۴ ل كوك خان (и другие списки) ۳ T جريب ۲ T يورتيغە ۱ ل
 так ۹ قايتىپ بىردى ۸ LT ۸ تايىلغانىغە ۷ A ياي نى ۶ T — ۵ ل اوغلانلارينه
 — ۱۲ T۱ مېشىلى ۱۱ ل ايتىپ ۱۰ ل دوشمنلارنى ۱۱ T

لکتونی تختیندا اولتورتدیلار اول هم اورن ایکی ییل دین سونک اولدی * اندین سونک^۱

اول بورت فال آم لارنینک قولیندین جقدی اوزکا کشی کا نوشدی اندین سونک فال آم لار نوکر بولدیلار فال آم لارنینک پادشاهلیقی اولکدین نا اخری غمجا الیک تورت ییل بولدی ایسی فال آم لارغه بولوب ایناتورغان سوزمیزی موبغالی^۲ * مونجاقلیق ایندوک^۳ بتار^۴ اوغوز خان تلاشیدین^۵ اوتوب سمرقند و بخاراغه کلیب آمو^۶ سویدین اوتوب خراسانغه باردی اول جاقدا ایران یورتیندا بخش یادشاه یوق ایردی * کیومرث اولوب ایردی^۷ هوشنکینی هنوز پادشاه کونارمای تورور ایردیلار انداق وقتنی عرب * ملوک الطوائف^۸ دیر معنیسی بو کم هر بر توب ایلدا بر توره

۴۲۰ دیاک بولور ترک لار انداق وقتنی ابو باشیغه فرا خان دبرلار معنیسی هر ابودا فرا

کشی بر^۹ خان بولیب تورور هر ایوکا بر خان تیماک بولور اول جاقدا ایران یورتی شونداق ایردی خراساننی الدی اندین اوتوب عراق عجم و عراق عرب و آذربایجان

و ارمن و شام و مصرغهجا آلدی بو آیتلغان ولایت لارنینک بر نجه سینی * اوروشیب و بارجاسینی^{۱۰} باقیندورب اوزیکا تعلق قیلدی اوغوز خان شام ولایتیندا تورغاندا

۴۲۵ پنهنای بر نوکری نینک قولینه بر التون بای و اوج اوقنی بردی تقی ایتدی باینی کون

توغشیندا بر جولدا کشی اباغی یتماس بردا تورباققه کوموب بر اوچینی جقاریب فویغیل و اوقلارنی کون باتشی طرفیغه ایلتب باینی نجوک قوسانک انی شونداغ

فویغیل تیدی اول کشی یارلیققه عمل قیلیب کلدی * بو واقعه دین^{۱۱} بر ییل

بولور T₁ + 4 آن جاقلی آیتدوق T₁ مونجه آیدوق λ^۳ * تیدی + λ^۲ - λ^۱ *
 ملوک طوائف TA^۸ * T₁ - 7 * عمو λ^۶ تلاشیدین T₃ - 5 * так λ T₁ A;
 9 T₁ - 11 * بونجه سینی T₁^{۱۰} , T - 10 * так λ T₁ T₂ A; T₃ - 9 باری

توقوز مینک موی و * توقوز بوز^۱ ییلنی اولتوردی^۲ بولغاریدین توقسان
 توقوز حوض قیلردی^۳ توقوزیغه عرق و توخسانیغه قیز تولتوردی^۴
 450 بارجا نوکلارینی جاقریب کلتوردی^۵ اول آلتی اوغلیغه کوب نصیحتلار ایتمیش
 و بیکلار^۶ اورکاتب یورتلار و شهرلار و ایللار و انعاملار بردی بو بیتلارنی
 اینیک وصفندا ایتمیش تورور شعر^۷ اوغوز فیلی اول توبدا چیرغامیشی *
 بو التی اوغلی سیورغامیشی * بولار کورساتیب ایردی مردانه لیق *
 آنا برلان کوب تورلی فرزانه لیق * آناغه [آنلر]^۸ بس قیلدیلار بارلیق * اوروش
 کون [لرین] دا بارجاسی یارلیق *

455 اندین سونک بارجا نوکلاری نینک آتقان و جابقان و قیلغان خدمت لاریغه لایق
 شهرلار و سرددلار و کیندلار و انعاملار بردی نفی اوغلانلاریغه ایتمدی سیز اوج
 اولغینکیز آلتون باینی^۹ تاپب کيلتوردینکیر نفی انی بزوب اولشتنکیز^{۱۰}
 سیزلار نینک

آتینکیز بزوق بولسون^{۱۱} سیزلاردین بولغان^{۱۲} اوغلانلارنی هم نا
 460 قیامت عاچا بزوق نی سونلار اوج اوق^{۱۳} کلتورکان اوج کبچک اوغلینی
 و اندین بولغانلارنی بو کوندین نا دنیا آخر بولغونچه اوج اوق تیسونلار
 بای و اوقنی که^{۱۴} تاییب کلتوردیشکیزلار اول^{۱۵} کشیدین بولمادی و تنکریدین^{۱۶}
 بولدی

بزیدین برون * اونکان خلقلار^{۱۷} باینی پادشاه اورنیدنا بلبب نورورلار اوقنی
 ایلمی یریندا اینیک اوجون کم^{۱۸} بای اوقنی فایسی طرفقه تارتیب ییارسا اوق
 465 انقا بارور ایدنی من اولکاندین سونک کون خان^{۱۹} میننک تختیدنا اولتورسون
 [A. 15a] اندین سونک بزوق نسلیدین هر کم قابل بولسا خلق آتی پادشاه

قازدوروب T₁ قیلدوروب LTT₂; так T₃A; سویدی L^۲ اوج مینک A^۱
 4 — 447 строка — одиннадцатисложные стихи, строки 448 —
 449 — рифмованная проза. 6 Бийکلارکه A^۶ 7 بیت 7 A 8 Добавлено в квадратных
 скобках для размера; это тоже одиннадцатисложные стихи. 9 так L; TT₁ 10
 10 T₁ 11 آلوشدینکیز T₁ 12 تیب + L 13 قالغون L 14 تاییب + A اوقنی L 15
 15 L + 16 ایش + L 17 اوتکانلار L * 18 L — 19 L T₁ A —

قیلسونلار دنیا آخر بولغونجه بزوق نینک بر یخشی سی پادشاه بولسون
 اوزکالاری اونک ۵ اولتورسونلار اوج اوقلار سول بولسونلار
 ایونینک سول طرفیندا اولتورسونلار و دنیا آخر بولغونجه نوکرلیککا^۱ راضی
 بولسونلار تیب ایتدی و یوز تقی اون^۲ التی ییل پادشاه لیق قیلیب
 470 حق رحمته باردی * اوغوز خان نینک اولغ اوغلی کون
 " خان نینک پادشاه لقی نینک^۳ ذکر^۴ اوغوز خان نینک^۵ اویغور تیب آت
 قویغانی^۶ جماعت نینک اولفی و آق سقالی نینک اوغلی بار ابردی * ارقیل^۷
 خواجه آتلیق اوغوز خان آناسی نختیندا اولتوروب نا اولکونجه
 475 وزیر وکیل اول ابردی^۸ عاقل و دانشلی و کوب بیلکلی کشی ابردی
 و کون خان^۹ تقی آتی وزیر^{۱۰} قیلیب نا اوزی اولکونجه ایننک سوزینه
 عمل قیلور ابردی ارقیل خواجه اوزاق عمر نابهی کونلاردا بر کون خان یلغوز
 اولتورغاندا ایتدی آنانک یوزدا اون التی ییل بازنینک اسغیندا
 سایه دا اولتورمای و قیش نینک ساوقیندا ابودا اولتورمای
 480 فلج اوروب کوب یورت لاری^{۱۱} آجیب سیز آلتینکیزغا قویوب کیتدی
 اکر سیز^{۱۲} آلتینکیز نینک و سیزلاردین بولغانلار بارجانکیز نینک
 آغزینکیز بر بولسا اوزاق ییللار و کوب کونلار بو یورتلار قولونکیزدین
 [A. 156] چقاس اکر آغزلارینکیز بر بولسا اولجا^{۱۳} یوریتینکیز دا
 کیتار و بایری یوریتینکیز دا کیتار و مالینکیز^{۱۴} جانینکیز دا^{۱۵} کیتار تیدی^{۱۶} کون خان
 485 ایتدی آتامغا کنکاش برانورغان ابردینکیز آتام اورنیغه ایتدی آتام سیز
 سیز نی ایشنی اوغشاتسانکیز من انی فلاین^{۱۷} تیدی ابرسا ارقیل^{۱۸} خواجه
 ایتدی اوغوز خان دین کوب یورتلار و شهرلار و ابللار و اولوک
 ماللار و * تیرک ماللار^{۱۹} فالیب تورور سیز آلتی اوغول نینک هر برینکیزدین

— 4 T₁ * خان بولغانی نینک A — 3 T₁ — 2 نوکولیک A نوکولیک A; T 3 T₁ 1
 کون خان نینک T — 9 T₁ * 8 ارقیل A 7 قویغان T A T₁ A 6 اوغوز خان A T₃ 5
 + و A 14 اولچه جولوب T₁ 13 سنن نینک A 12 آلدی + A 11 وزیر وکیل T₁ 10
 — A 19 * ارقیل A 18 قبول قیلورمن T₁ قیلورمن A A 17 — T A T₁; T 10 هم A 15

تورت اوغل بېلوب * بارجاسى بېكرى تورت پادشاهزاده بېلوب¹ سيز
 490 آلتېنكيزدين بلشقه و من اندېن مورقاتورورمن دنياليك اوجون آغزلارينكيز
 آله بېلوب نېب كون خان ارقىل² خواجه نېنك سوزىنى قبول قىلىپ اولغ
 قورالطاي فېلىدى بېخشى و بېمان خلق نېنك بارجاسى كلكاندىن سونك
 اول اوغوز خان دېن قالغان ولايت لار و ابل لار و اولوك * مال لار نېنك و³ * تېرك
 مال لار نېنك⁴ بارجاسى بو ايتلغان اوتوز پادشاهزاده لار نېنك اولغېنه اولغما و
 كچكىنه
 495 كچك جا بردى بو بېكرى تورت اوغل آدمى خاتون لار دېن بولغان ابردى مونلاردېن
 اوركا قىمالاردېن بولغان هم اوغلانلار كوپ ابردى انلار نېنك هم احوال لار يغه⁵
 لايق نېرسالار بېر دېلار اندېن سونك اوغوز خان قىلدورغان⁶ آلتون اېونى
 تىكتوردى * اونك باقدا⁷ آلتى آق اوركا* و سول باقدا⁸ آلتى آق
 اوركا نىكتوردى و تىق اونك باقدا بلشېنه آلتون تقوق بېركىكان
 500 فرق فلاج اغامنى تىكتوردى * و سول باقدا باشېنه كوموش تقوق بېركىكان فرق
 فلاج اغامنى تىكتوردى¹⁰ و تى خان يارلقى بېرلان بېزوق اوغلانلارى
 نوكرلارى بېرلان آلتون تقوقنى * اوج اوق اوغلانلارى نوكرلارى بېرلان كومېش
 تقوقنى¹¹ آت بېرلان جايىب
 آندىلار تقوق لارنى اورغان كىش لارغه كوپ انعام لار بردى كون خان¹² آتاسى نېنك
 قىلغان يغه عمل
 قىلىپ تقوقوز يوز يلقى و تقوقوز مېنك ھوى اولتورتى و تقوقوز بولغار
 505 حوض غه عرق تولتورتى و توخسان¹³ بولغار حوض غه قىمىز سالدورتى¹⁴
 فرق كېچە و كوندوز عېش عشرت قىلدېلار اوغوز خان نېنك اوغلانلارى
 و نېمىرە لارى نېنك¹⁵ آنلارى نېنك ذكرى اېمىدى¹⁶ انلار اېچىب

* 1 так ЛТ₁ А; * 2 (все списки) * 3 * 4 * 5 * 6 * 7 * 8 * 9 * 10 * 11 * 12 * 13 * 14 * 15 * 16 *
 * 1 — A — 1 * 2 * 3 * 4 * 5 * 6 * 7 * 8 * 9 * 10 * 11 * 12 * 13 * 14 * 15 * 16 *
 * 1 — A — 1 * 2 * 3 * 4 * 5 * 6 * 7 * 8 * 9 * 10 * 11 * 12 * 13 * 14 * 15 * 16 *
 * 1 — A — 1 * 2 * 3 * 4 * 5 * 6 * 7 * 8 * 9 * 10 * 11 * 12 * 13 * 14 * 15 * 16 *
 * 1 — A — 1 * 2 * 3 * 4 * 5 * 6 * 7 * 8 * 9 * 10 * 11 * 12 * 13 * 14 * 15 * 16 *
 * 1 — A — 1 * 2 * 3 * 4 * 5 * 6 * 7 * 8 * 9 * 10 * 11 * 12 * 13 * 14 * 15 * 16 *

بى نورسونلار بىز اوغوز خان نىڭ ايتا كىنىدىن بايلغان اوغلانلار نىڭ
 آتلارنى ايتالنىڭ اول ھم ايتىپ ايرىك انداق ھم بولسا اوغلانلار نىڭ
 510 و نىبەرلار نى و بارجالار نى بىر ېردا ايتماق نى مناسىب كوردىك¹ اوغوز خان نىڭ
 اولغ اوغلى نىڭ آتى كون خان و اندىن كىچكى نىڭ² آتى آى خان
 و اندىن كىچكى نىڭ آتى بولدوز خان و اندىن كىچكى نىڭ آتى كوك خان و
 اندىن
 كىچكى نىڭ آتى تاغ خان و اندىن كىچكى نىڭ آتى تىنكىز خان بو التىس نىڭ
 ھر فايسىس نىڭ آدمى خاتونلار نىڭ دىن بولغان نورت اوغلى بار ايردى
 515 كون خان نىڭ اولغ اوغلى نىڭ آتى قاى³ و ايكىجى بىت و اوچونجى
 القە ابولى⁴ و تورنۇجى فرا ابولى⁵
 آى خان نىڭ اولغ اوغلى نىڭ آتى يازىر⁶ و ايكىجى ياسر⁷
 [A. 166] و اوچونجى دودرغە و تورنۇجى دوكر بولدوز خان نىڭ اولغ
 اوغلى نىڭ آتى اوشار و ايكىجى قزىق و اوچونجى بىكدلى و تورنۇجى
 520 قازقىن⁸ كوك خان نىڭ اولغ اوغلى نىڭ آتى بايندر و
 ايكىجى بىجە و اوچونجى جاولدەر⁹ و تورنۇجى جىنى تاغ خان نىڭ
 اولغ اوغلى نىڭ آتى سالور و ايكىجى ايمر¹⁰ و اوچونجى الە¹⁰ بونىلى
 و تورنۇجى اوركىر¹¹ تىنكىز خان نىڭ اولغ اوغلى نىڭ آتى ايكدر
 و ايكىجى بكدز¹² و اوچونجى اوا و تورنۇجى قنق اوغوز خان نىڭ
 525 بو* آلتى اوغلى نىڭ¹³ قومادىن بولغان اوغلانلار نىڭ آتلار نى
 ايتالنىڭ اما فايسىس اوغلىنىدىن بولغانى معلوم ايرماس
 * كنه كونه¹⁴ تورباتلى كرابللى سلطانلى اوغلى كوكلى
 سوچلى خراسانلى¹⁵ بورىجى¹⁶ جامجى¹⁷ تورمىجى¹⁸ قومى¹⁹ سورقى بو

قاى ۱ كىچىسى نىڭ T_1 كىچىك نىڭ T_2 (и востуду) ۲ اجمدى + ۱ ۳
 (без точек) ياسر A يابرد T_1 يابىر T_2 ۴ يانر T_3 ۵ اويلى $T_1 T_2 T_3$ ۶ خان
 ايمرو T_1 ; $T_1 T_2$ ۷ چاولدور A جودر T_3 جاودىر $T_1 T_2$ ۸ قزىق $T_1 T_2 T_3$ ۹
 دوكدىز T_1 دوكدوز A ۱۰ اوركو A اواكىر T_2 ۱۱ آلە $T_1 T_2 T_3$ ۱۰ ايمر T_3 ايمبر T_2
 ۱۷ جايچ A ۱۶ بورنوسى T_3 يورنۇجى T_1 ۱۰ ايرسانلى A ۱۵ كنه كوز A ۱۴ * ۱۳
 ۱۸ T - ۱۹ A ۱۸ جاجى T_3

وقتدا انى سرخى دینورلار^۱ مورجق^۲ سوراجیق قراجیق قازغورت
 قیرغز^۳ نکان^۴ لالا مردهشوی^۵ سابیر ایمدی بر نجه ایبلار کیم
 اوغوز خان انلارغه آت قوبوب ایدوق^۶ اوغوز خان^۷ نسلیندین ایرماس لار
 انداق هم بولسا شول تویدا بار ایردی اول سبب دین آنلارینی نامه دا
 [A. 17a] بنی نورورلار^۸ آنلاری بولار^۹ نورور کیم فانغلی

و قبیاق^{۱۰} و قارلیق و قال آچ کون خان نینک ایبنی لاری و

اوغلانلاریغه اورون * برکان نینک ذکرى^{۱۱} ایمدی اون ایکی

اورکادا^{۱۲} اولتوروب اولوش * الفان کم و اول اولوشی^{۱۳} توغراغان

کم^{۱۴} ناشقاریدا آنلارین * توتوب اولتورغان کم آنلاری بیان^{۱۵} فلاینک^{۱۶}

آلتون اورکانینک^{۱۷} نوریندا کون خان اولتوردی بارجه ایبل^{۱۸}

بخش لاری اتفاق قیلب قوی نینک باشین و ارفاسین قوبروقلی^{۱۹}

اوجانسن * و بقرین اوجانینک اوستیندا قوبوب^{۲۰} کون خان نینک

آلدیندا قوبیدیلار هم کم خان بولسا اولوش لاری^{۲۱} بو^{۲۲} بولسون تبدیلار^{۲۳}

اورکانینک^{۲۴}

ایچکی^{۲۵} ایشکیندا ارفیل خواجه اولتوردی نوشنی انینک الدیندا قوبیدیلار

تقی هم کم وزیر بولسا انینک اولوشی بو^{۲۶} بولسون تبدیلار^{۲۷} ساغ اولدا^{۲۸} اولکی

اورکادا کون خان نینک اولغ اوغلی قاییبی^{۲۹} اولتورندیلار ساغ اشغلی

ایبلیکی^{۳۰} اولوش بریدیلار بیات انی توغرادى سورقی آنلارین توندی * بو

وقتدا^{۳۱} انی سرخی دینورولار ایکنجی اورکادا الفه ابولی اولتورندیلار

ساغ قرایلیکی^{۳۲} اولوش بریدیلار قرا ابولی انی توغرادى لالا آنلارین

مرده^۵ A تکا^۴ قیزغیر^۳ T₂ قوارجیق T₂ فورجیق A T₁ T₃ A^۲ دیولار A^۱

بیتیب تورولار A T₁ T₂ T₃ A^۸ اوغوز خان نینک A^۷ تورور A تورور اولار T₂ ایردی A T₁ T₃ A^۹

الفانلار T₂ A^{۱۰} اویده A T₁ A^{۱۱} برکانینى ایبتالینک T₂ * قمچاق A^{۱۰} بو T₁ T₂ A^۹

توققانلار کیمیلار تورور اولار نینک هم بولغانی T₂ A^{۱۵} * کم لار تورور T₂ A^{۱۴} کم لار تورور و آنى

قویروق A^{۱۹} خلقلار نینک T₂ A^{۱۸} اوی نینک T₁ A^{۱۷} انشاء الله تعالی اما + T₂ A^{۱۶}

تیب آیدیلار و یینه T₂ دیدیلار T₁ A^{۲۳} شول T₁ T₂ A^{۲۲} اولوش A T₁ T₂ A^{۲۱} - A^{۲۰}

تیب آیدیلار و یینه T₂ دیدیلار T₁ A^{۲۷} شول T₁ T₂ A^{۲۶} ایچ T₂ A^{۲۵} اوی نینک A T₁ A^{۲۴}

ییلکنی A ییلکنی T₁ T₂ ییلکی لی A^{۳۰} قیسی A^{۲۹} یانینداق T₂ ایلکینده T₁ A^{۲۸}

قوی یلکنی A^{۳۱} - A^{۳۲} قوی یلکنی A^{۳۲}

تۈندى اوجۇنچى اوركادا آى خان نىنك اولغ اولغى بازىرى
اولتورندىلار ساغ يانباشنى اولوش برديلار ياسر

176] * آنى توغرادى قومى آنلارن تۈندى 1 تورنۇچى اوركادا 2 دودرغەنى 550

اولتورندىلار ساغ اوجمانى 3 اولوش برديلار دوكر آنى توغرادى

مردەشوى آنلارن تۈندى بشىجى اوركادا بولدوز خان نىنك اولغ اولغى
اوشارى اولتورندىلار 4 ساغ 5 اولوقنى اولوش برديلار قزىق آنى توغرادى
تورمىجى آنلارن تۈندى آلتىجى اوركادا بىكدلى اولتورندىلار ساغ

يغرىنى 6 اولوش برديلار قارمىن آنى توغرادى قراچىق آنلارن تۈندى 555

سول يانداغى اولكى اوركادا كوك خان نىنك اولغ اولغى بايندرى
اولتورندىلار سول اولوقنى اولوش برديلار بىجىنە انى توغرادى قازغورت
آنلارن تۈندى ايكتىجى اوركادا جاولدردى اولتورندىلار سول يانباشنى

اولوش برديلار جىنى آنى توغرادى قانغلى 7 آنلارن تۈندى اوجۇنچى

اوركادا ناغ خان نىنك اولغ اولغى سالورنى اولتورندىلار سول * آشقلى 560

بىلكنى 8 اولوش برديلار ايسر انى توغرادى قال آج آنلارن تۈندى تورنۇچى

اوركادا آلە يونتىنى اولتورندىلار سول اوجمانى 9 اولوش برديلار اوركابر 10

انى توغرادى تكان 11 آنلارن تۈندى بشىجى اوركادا نىنكىز خان نىنك اولغ

اولغى ايدردى اولتورندىلار سول قارى بىلكنى اولوش برديلار بوكدوز

انى توغرادى فارلىق 12 آنلارن تۈندى آلتىجى اوركادا اوانى اولتورندىلار سول 565

يغرىنى 13 اولوش برديلار قنق انى توغرادى بىچاق 14 آنلارن تۈندى

18a] اون ايكى بوزلوك 15 و يكرمى تورث آيماق نىنك * معنىسى نىنك ذكرى 16

اي تىنكلاغوجى قارىلار و اى انكلاغوجى يكتەلار كونكلمىكزنى بو سوز طرفىغە

بيك توتونك و قلاقىنكزنى * قوبى سالينك 17 تقى بو 18 سوركا توشونونك تركمان لارنىنك

اومىچەنى A اومىچەنى T2 اومىچەنى A 1 اويده T1 (и вьюду) 2 T1 - 1

يغرىنى A ياقرىنىنى T2 T1 A 6 قىبىرى + A 5 اولتورغوزديلار T1 (и вьюду) 4

اومىچەنى A اومىچەنى T2 اومىچەنى A 9 اشقلىنى A 8 قانكلى T2 قانچىكى T1 7

يغرىنى 13 قارولىق A 12 تكتەنە T2 تىكان A A 11 اوزاكىر T2 اوركو A A 10

آشاق سالينك T2 17 * معنيسى بوكم T2 30 * جوزليك نىنك و T2 15 قىچاق A 11

توندی اوجونجی اورکادا آی خان نینک اولغ اوغلی بازیری

اولتورتدیلار ساغ یانباشنی اولوش بردیلار یاسر

اولتورتدیلار ساغ اوجانی * آئی نوغزادی قومی آنلارین توندی¹ تورنوجی اورکادا² دودرغنی^[A. 176]₅₅₀

اولتورتدیلار ساغ اوجانی * اولوش بردیلار دوکر آئی نوغزادی

مردهشوی آنلارین توندی بشنجی اورکادا بولدوز خان نینک اولغ اوغلی

اوشاری اولتورتدیلار³ ساغ⁴ اوبلوغنی اولوش بردیلار قزبق آئی نوغزادی

توروجی آنلارین توندی آلتنجی اورکادا بیکدلی اولتورتدیلار ساغ

بغیرینی⁵ اولوش بردیلار قارمین آئی نوغزادی قراجیق آنلارین توندی⁵⁵⁵

سول یانداغی اولکی اورکادا کورک خان نینک اولغ اوغلی یابندری

اولتورتدیلار سول اوبلوغنی اولوش بردیلار بجه انی نوغزادی قازغورت

آنلارین توندی ایکنجی اورکادا جاولدرنی اولتورتدیلار سول یانباشنی

اولوش بردیلار جینی آئی نوغزادی قانقلی⁶ آنلارین توندی اوجونجی

اورکادا تاغ خان نینک اولغ اوغلی سالورنی اولتورتدیلار سول * آشفلی⁵⁶⁰

یلکنی * اولوش بردیلار ایبر انی نوغزادی قال آج آنلارین توندی تورنوجی

اورکادا آله بوتنلی اولتورتدیلار سول اوجلی⁷ اولوش بردیلار اورکیر¹⁰

انی نوغزادی تکان¹¹ آنلارین توندی بشنجی اورکادا تینکیز خان نینک اولغ

اوغلی ایگردنی اولتورتدیلار سول قاری یلکنی اولوش بردیلار بوکوز

انی نوغزادی قارلیق¹² آنلارین توندی آلتنجی اورکادا اوانی اولتورتدیلار سول⁵⁶⁵

بغیرینی¹³ اولوش بردیلار قنق انی نوغزادی بیجاق¹⁴ آنلارین توندی

اون ایکی یوزلرک¹⁵ و بیکرمی تورث آیماق نینک * معنی سی نینک ذکر^[A. 18a]¹⁶

ای نینکلاغوجی قاریلار و ای انکلاغوجی بیکت لار کونکیمکزی بو سوز طرفیغه

بیک توتونک و قلاقیتمکزی * قوی سالینک¹⁷ نفی بو¹⁸ سوزکا توشونونک ترکمان لار نینک

اوماچهنی A اومهجانی T₂ اوماجانی A¹ اویده T₁ (и всюду)² — T₁³

بغیرینی A یاغیرینی T₂ A T₁⁶ قیبری A +⁵ اولتورتدیلار T₁ (и всюду)⁴

اوماچهنی A اومهجانی T₂ اوماجانی A⁹ اشقلنی A⁸ * قانقلی T₂ قانیکلی T₁⁷

- وقندا انى سرخى دىنورولار^۱ مورجق^۲ سوراجىق قراجىق قازغورت
 قيرغز^۳ تكان^۴ لالا مردهشوى^۵ ساير ايمدى بر نجه ابللار كيم 530
 اوغوز خان انلارغه آت قوبوب ايدوق^۶ اوغوز خان^۷ نسليندىن ايرماس لار
 انداق هم بولسا شول تويدا بار ايردى اول سبب دىن آتلارنى نامه دا
 [A. 17a] بى نورولار^۸ آتلارى بولار^۹ تورور كيم قانقلى
 و قىماق^{۱۰} و قارلىق و قال آج كون خان نىنك ابنى لارى و
 اوغلانلار يغه اورون * بركان نىنك ذكرى^{۱۱} ايمدى اون ايكى
 اوركادا^{۱۲} اولتوروب اولوش * الغان كم و اول اولوشنى^{۱۳} توغراغان
 كم^{۱۴} ناشقاريدا آتلارين * توتوب اولتورغان كم آتلارى بيان^{۱۵} فلاينك^{۱۶}
 آلتون اوركانينك^{۱۷} توريندا كون خان اولتوردى بارجه ايل^{۱۸}
 بىغشى لارى انفاق قىلىپ قوى نىنك باشين و ارقاسين قوبروقلى^{۱۹}
 اوجاسين * و بغيرين اوجانينك اوستيندا موبوب^{۲۰} كون مان نىنك
 540 آلدىندا قوبديلار هم كم خان بولسا اولوش لارى^{۲۱} بو^{۲۲} بولسون تىدىلار^{۲۳}
 اوركانينك^{۲۴}
 ايگىكى^{۲۵} ايشكىندا ارميل خواجه اولتوردى نوشنى انينك الدىندا قوبديلار
 تقى هم كم وزير بولسا انينك اولوشى بو^{۲۶} بولسون تىدىلار^{۲۷} ساغ دولدا^{۲۸} اولكى
 اوركادا كون خان نىنك اولغ اوغلى قابىنى^{۲۹} اولتورتىلار ساغ اشقلى
 545 ايلكى^{۳۰} اولوش برديلار بيات انى توغرادى سورقى آتلارين توندى * بو
 31 وقندا انى سرخى دىنورولار ايگىكى اوركادا الفه ابولىنى اولتورتىلار
 ساغ قرايلكى^{۳۲} اولوش برديلار قرا ابولى انى توغرادى لالا آتلارين

مرده 5 A تكا 4 A T₂ قىزغىمور 3 قوراجىق T₂ قوراجىق A T₃ A T₁ 2 دىرولار 1
 بىتىب تورولار A T₁ T₂ T₃ 8 اوغوز خان نىنك 7 تورور A تورور ازلار T₂ ايردى A T₁ T₃ 6
 الغانلار T₂ 13 * اوپده A T₁ 12 بركانينى ايتالينك T₂ 11 * قىماق 10 بو T₁ T₂ 9
 توققانلار كىملار تورور اولان نىنك هم بولغانى T₂ 15 * كم لار تورور T₂ 14 كم لار تورور و آنى
 قوبروق A 19 خلقلار نىنك T₂ 18 اوى نىنك T₁ 17 انشاء الله تعالى اما + T₂ 16
 تىب آيدىلار و ينه T₂ دىدىلار T₁ 23 شول T₁ T₂ 24 اولوش A T₁ T₂ 21 A - 20 *
 تىب آيدىلار و ينه T₂ دىدىلار T₁ 27 شول T₁ T₂ 26 ايج T₂ 25 اوى نىنك A T₁ 24
 بىلكنى A بىلكنى T₁ T₂ بىلكى لى 30 قىشى A 29 باينىمداقى T₂ ايلكىندى T₁ 28
 قرى بلكنى A 32 A - 31 *

570 برۈنقى ۱ اونگان بخشى لارى ۲ و عمرىنى معرکهدا * اونگان ۳ بخشى لارى ۴
 انداق ايتىب نورولار كم اوغوز خان نىنك آلتى اوغلى نىنك اصل خاتون لارىدىن
 توغقان ۵ نىبىرە لارى ۶ يكرىمى نورت كىشى ايردىلار كىن خان انلارنىنك
 هر ايكى سىنى بر اوركادا اولتوردى ۷ اون ايكى بولك بولدىلار بو اون
 ايكى سىندىن

توغقان لارغه ۸ بوزلىك تىدىلار انىنك اوچون كم هر نىرسانىنك بوزى كىنىدىن ۹
 575 بخشى بولور ايل نىنك و خلق نىنك يوزلار يغه توغقان بوزلىك لارى تورور تىماك
 بولور و تقى اول كىم اوغوز خان نىنك بر نىچە آت قوبغان كىشى لارى و مومادىن
 توغقان نىبىرە لارى ۱۰ موللار هم ۱۱ يكرىمى نورت كىشى لار ايردىلار بارچاس نىنك
 انلارنى

يوقايدىا بر بر ايتىب تورورمىز بولارنىنك بارچاسى ايو نىنك ناشقارىسندا
 اولتوردىلار اون

ايكى سى آت توتوب اولتوردى و اون ايكى سى ايشكدى اولتوردى بو يكرىمى
 580 نورت دىن ۱۲ توغقان لارغه اىماق ۱۳ تىدىلار اصلى اوماق تورور رسم تورور كم ۱۴
 قرا الوس نىنك بارچاسى سوزنى بتون ايتايلىماس بارنى ۱۵ ايتورلار اوشبو
 چاقدا هم بر كىشى بر كىشى دىن سورسا ايل نىنك نىنك اوماق نى تورور نىب سوزار
 اوماق مغول تلى تورور بو وقتدا قىماق هم اوماق دىتورور اوماق نىنك معنى سى

اوتوكوركان T_2 اوتوكوزكان T_1 اوركان A ۳ بخشى لارى TAT_1 ۲ اولتى A ۱
 توغقان A بولغان T_2 توققان T ۵ اوتكاركان لارى A ۴ كىخىدالارى T_2
 ارقاسىندىن T_2 ۹ بولغان لارىغه T_2 توققان لارغه T ۸ اولتورغوزدىلار T_1 ۷ فرزندلارى A ۶
 ۱۴ TAT_1 ۱۳ اوجماق T_2 ۱۳ تورتىدىن T ۱۲ كىم A ۱۱ فرزندلارى A ۱۰ ايزىدىن T_1
 يارىنى A نقص T_1 يارىم A ۱۵ TAT_3 —

۱۸. ۱۵۶ اوروغ تىماك بولور تركمانلارنىڭ اون ايكى بوزليك و ايكرىمى تورت اوماق^۱
تىكانلارىنىڭ

585 معنىسى * بو تورور^۲ اوغوز خان نىڭ نىبىرلارىنىڭ^۳ آنلارىنىڭ معنىسى

و نامغالارى و قوشلارىنىڭ ذكرى تركمان نىڭ تارىخ بلاتورغان بىلىكى
مارىلارنىڭ بارىلارى اوغوز خان نىڭ اون ايكى اوركادا اولتورغان يكرىمى
تورت

نىبىرسىنىڭ^۴ آنلارىنىڭ معنىلارىنى و نامغالارىنىڭ نىچوك ابركانىنى
و قوشلارى

نورغان قوشلارىنىڭ آنلارىنى مونداق ايتىپ نورورلار كىم قايسىنىڭ معنىسى
590 همك تىماك بولور تامغاسىنىڭ صورتى بو تورور^۵ قوشى شونقار بىاتنىڭ
معنىسى دولتى تىماك بولور تامغاسىنىڭ صورتى بو تورور^۶ قوشى اوكى^۷ القه
ابولىنىڭ معنىسى موافق تىماك بولور تامغاسىنىڭ صورتى بو تورور^۸ قوشى
كويكنك^۹ قرا ابولىنىڭ معنىسى هر فيدا اولتورسا خرگاه برلان اولتورغىچى
تىماك

بولور تامغاسىنىڭ صورتى بو نورور قاچى نك^{۱۰} قوشى كويك سارى بازىرىنىڭ
595 معنىسى ابللار آقاسى تىماك بولور تامغاسىنىڭ صورتى بو تورور^{۱۱} قوشى
تورمطاي باسىرىنىڭ معنىسى آلديغه هر^{۱۲} نىرسا اوچراسا^{۱۳} انى^{۱۴} يقار تىماك بولور
تامغاسىنىڭ صورتى بو تورور^{۱۵} قوشى مرغو^{۱۶} دودرغەنىڭ معنىسى بورت
الباقنى

و انى سقلاماقنى بىلىكى تىماك بولور تامغاسىنىڭ صورتى بو تورور^{۱۷}
قوشى قزل قارغىغى دوكرىنىڭ معنىسى نوكر^{۱۸} تىماك بولور تامغاسىنىڭ صورتى
600 بو تورور^{۱۹} قوشى كوچكن^{۲۰} اوشارنىڭ معنىسى ايشنى يلدام ايشلاكى

كم اوروغلارى تىماك بولور ايمدى + T₂ 2 - λ * 2 اويماق T₂ آيماق 1
بو T₁ 7 كوچنك T₁ T₂ 6 اوكمى T₂ 5 فزوندلارى نىڭ λ 4 فزوندلارى نىڭ λ 3
كوچكان A كوچكان T₁ 12 تورك T₁ A 11 غوغو λ 10 - λ A 9 كلسه T₂ 8

В T₂ все изображения тамг — опущены. Фиксировать все, — порой весьма значи-
тельные, — различия в изображении тамг технически невозможно.

[A. 19a] تىماك بولور نامغاس نىنىك صورتى بو تورور ۱۵ قوشى جره لاجين قزىق نىنىك
 معنىسى * بوكه تىماك بولور نامغاس نىنىك صورتى بو تورور ۱۶ قوشى سارىجه
 بىكىلى نىنىك معنىسى ۱ سوزى حرمىلى تىماك بولور نامغاس نىنىك صورتى بو
 تورور ۱۷

قوشى بهرى فارەين نىنىك معنىسى اشلى ۱۸ تىماك بولور نامغاس نىنىك صورتى بو
 تورور //

605 قوشى سو بوركى ۱۹ بايندر نىنىك معنىسى نىمىلى تىماك بولور نامغاس نىنىك صورتى
 بو تورور ۲۰ قوشى لاجين بجنه نىنىك معنىسى قىلغوجى ۲۱ تىماك بولور نامغاس نىنىك
 صورتى بو تورور ۲۲ قوشى آله توغناق ۲۳ جاولدر نىنىك معنىسى ناموسىلى تىماك
 بولور نامغاس نىنىك
 صورتى بو تورور ۲۴ قوشى بوغداينىق جىنى نىنىك معنىسى بهادر تىماك بولور
 نامغاس نىنىك

صورتى بو تورور ۲۵ قوشى ھماي سالور نىنىك معنىسى قانچىلى تىماك بولور
 نامغاس نىنىك صورتى بو تورور ۲۶ قوشى بورك ۲۷ ايمرنىنىك معنىسى
 610 * بايلار نىنىك بايى ۲۸ تىماك بولور نامغاس نىنىك صورتى بو تورور ۲۹ قوشى
 انجارى ۳۰

۳۱ آله بوتلى نىنىك معنىسى آله اتلى تىماك بولور نامغاس نىنىك صورتى بو
 تورور * بىشك نىك ۳۲ قوشى يىلباي ۳۳ اوركىرنىنىك معنىسى بخشى ايش
 قىلغى تىماك بولور نامغاس نىنىك صورتى بو تورور ۳۴ قوشى بيقو ۳۵ ايكدر نىنىك
 معنىسى اولغ تىماك بولور نامغاس نىنىك صورتى بو تورور ۳۶ قوشى
 615 فارچغاي بوكدر نىنىك معنىسى خزمىنكار تىماك بولور نامغاس نىنىك صورتى
 بو تورور ۳۷ قوشى ايت الغر ۳۸ اوانىنىك معنىسى مرتبهسى بلند
 تىماك بولور نامغاس نىنىك صورتى بو تورور ۳۹ قوشى توبغون ۴۰

سو بوكتى تورور T_1 سو بوكتى T_1 λ ; T اشلى و نازىلى T_2 ايشلى λ ۲ - $A - 1$
 سغى T_1 سغى قىلغوجى $A T_3 \lambda$ سو بوركىتى A سو بوكوركونى T_3 سو بوكوتى T_2
 انجارى $A T_1$ ۸ بايلار بايى T_1 ۷ * بوركوت $A T_2 T_3 A$ ۶ توغان $T_1 T_2$ ۵ قىلغوجى
 نيقو T_3 ميقو $T_1 T_2$ ۱۱ يىلباي λ ۱۰ - $A T_1$ ۱۰ * انجازنى A انجاز T_3 انجايى T_2
 توبغون A جره قورچغاي T_2 ۱۳ ايت آلغوجى T_3 اولدنگو $T_1 T_2$ ۱۲

1961 A. 1961) فقننىڭ مەنىسى غەزىز تىماڭ بولور تامغاسىنىڭ صورتى بو تورور ۈر

620 قوشى جىرە فارچىقاي اوغوزا ايل نىنىڭ عەيد^۲ قىلغانلارى نىنىڭ ذكىرى خان باشلىق^۳ بارچا خلق ايتدىلار كىم * بىر توار يا اون يا يوز ويا هر نجاقلىقنى اولتورسانكز اوماجەسنى^۴ اوشىر ايتلغان نىڭ اولاشىپ ايلش سونلار نىقى هر قايسىسى اوزنىنىڭ^۵ اوغلانلارى بىرلان و نوكرلارى بىرلان بسونلار و تىقى ايتدىلار كىم بىر كىشى كىناكار بولسا اول كىشى پادشاه اولتورغان بىرکا ياقوق بولسا ويا بىراق بولسا اول كىناھ قىلغان كىشى پادشاه نىنىڭ اوروغىندىن بولسا^۶ ويا اوزىكا اوروغىدىن^۷ بولسا خان نىنىڭ بىر كىشىسى بارىب انى بارغۇ قىلسا انغا خان نىنىڭ ايلنىسى و اوغلى و بىك لارى هىچ كىمىرسا قول ياپماسون لار و منى تىپ كلىپ تورور تىپ بوشت پىناھ بولۇپ اكر هر كىم^۸ ارقة بولسالار اول ارقة بولغان كىشىنى پادشاه ايشكىنە كۆزورۇپ ارقىسىنە قىلىچ بىرلان جابىب ايكى بولك قىلماق كىرك نا كىركان كا كوز و اشتكىل كا وىلاق بولغاي^۹ و تىقى اول كىم اوغوز نىسلىدىن و بزوق اوغلان لارىدىن * بىر كىشىنى^{۱۰} پادشاه قىلغاي لار ايكى كىشىنى كوتارماكلار انىنىڭ اوجون خان بىر بولسا ايل توزالور^{۱۱} * و ايكى بولسا ايل بوزولور^{۱۲} برونقى اوتىكان بىلىكلى لار^{۱۳} ايتىپ تورورلار كىم^{۱۴} بىر قىن غە ايكى قىلىچ سىغماس و بىر خاتوننى ايكى آر آلبىب اولتورالماس

635 و بىر بورت غە ايكى توره سىغماس بىر اولوغ كاغز غە عەيد نامە تىپ^{۱۵} كون خان باشلىق ايلنىلارى و اوغللارى و بىك لارى و * ايل نىنىڭ قارى لارى نىنىڭ بىغشى لارى و كىمىت لارى نىنىڭ بىغشى لارى^{۱۶} * بارچا لارى خىلدا آنلار بىن^{۱۷} تىپ آنت

بىر توارید و اون T 4 * باشلىقلى A 3 * عۆم T 1 2 * اوغوز خان نىنىڭ A 1 ۱
 بىر تواری و اون يوز و هر A ۵ يوز و هر نجاقلىق خىلقى اولتورسانكز مىجاسىنى
 ۱۵ * بو تواری اون يا يوز و هر نجاقلى هم T 1 نجاقلىقنى اولتورسانكز مىجاسىنى
 اكر بو تواریه يا اون تواریه (!) يا كۆب هر قانە جاقلى T 2 اولتورسەنكىمىز مىجاسىنى
 دىمىر او صورت اون يوز بو نچە قوینى اولتورسەنكىمىز T 3 اولتورسەنكز مىجاسىنى
 اكر بو تواری اون يوز ۵ هر نچا قىلىقنى اولتورسەنكىمىز مىجاسىنى A اوماجەسنى
 بىر T 1 6 * كىمىسە انكا قىنا بولۇپ T ۷ كىمىسە A 7 اوردوغىندىن A A 6 اوزى نىنىڭ A ۱
 بىلىكلى A 11 T 2 A ۱۱ * 10 - تۆزولور T 1 A 1 T 1 A 1 T 1 9 بىر كىمىسە T ۷ كىمىسە نى
 يازىپ T ۱۱ يازىپ تورورلار T 1 10 * 12 تاك A T 1 : TA - بىلىكچى كىشى لار T ۲ كىشى لا
 قارى بىغشى لارى و بىغشى T ۲ قوی بىغشى لارى و چىمىت بىغشى لارى A T 3 14 *
 قطار ات A 15 * چىمىت لارى

1A. 2061 و تقى ديب باقوى خان نينك اولغ بىكلارى بازىرا ايليندين
 660 آلان: و ارلان دوكر ايليندين جكس و باش بيك و بيغويك و بايندر
 ايليندين ميل، خواجه ايرديلار خان بر كون او اولاب بورى تورغاندا:⁸
 آندىن بقلب يان باش سونكاكى سىندى تقى اندين اولدى قوزى ياوى
 آتلى اوغلى بار ايردى: آنى پادشاه كزىاردى اوتوز ميل پادشاهلىق
 قىلبىب اولدنباغه كىندى * اما اول قوزى ياوى خان بولغاندا:⁹
 665 انى: كنگاش بىكلارى ايمر ايليندين كرونجك ايردى سالار ايليندين تىاق¹⁰
 ايردى و تقى سالوردين * انكش نينك اوغلى اوتكان¹¹ و انينك اوغلى مل
 سارى

⊗ اوج ارهه وزير بولدى لار بوز بىكرى بيل خازلىق ميلدى و تقى اولدى:¹²
 اوغوز ايلي نينك يورتلارى و اندا نجه بيل¹³ * و نى¹⁴ روش برلان¹⁵
 اولتورغانلارى

و تركمان تىب نجوك ات قبولغانى نينك ذكرى اوغوز خان دىن
 670 تا قوزى ياوى خان غه جا نجوك كه ايتوق شونداق تورور ايمدى
 اينال خان نى ايتورمىز * تنكرم بيورسا¹⁶ اينال خان نينك زمانيندين تا¹⁷
 بز بو كتابنى * ايتغان جاققا جا¹⁸ بربر * ايتورمىز تورور¹⁹ بارجاسى راست
 تورور هيج غلطفى بوق تورور²⁰ اما قوزى ياوى خان برلان اينال خان نينك
 اراندا * نجه بيل اوتكاننى نى جزم ايتايلىماي موز²¹ انداق هم بولسا آرز²² ايتالى
 675 شايد²³ كوب ايتساق * يلغان بولغاي²⁴ تورت مينك بيل بار تورور اندين

يوركا ده⁵ $T_3; A$ ارقبل $A; T_2; T_3; A$ قاش بيك⁶ T_3 — T_3 آلانى⁷ T_3 يازر¹ T_1
 قوزى ياوى آتلى اوغلى نى پادشاه كوئا ديلاز⁸ T_3 T_3 T_3 T_3 خنقلار⁷ T_2 قوز⁶ T_2
 انكش ديو¹¹ T_2 * بوداق A بوداق T_3 بتناق¹⁰ A — T_2 آئينك⁹ A T_3 A
 انكش آتلى سالور قازن انينك اوغلى⁹ T_3 ايرديلاز و انينك اوغلى اوزى اوتكان سونك
 نجه¹⁴ A — A حقى رحمت كه باردى¹³ T_3 اولاندين سونك¹² A ايركان
 ابولغازى قيره¹⁴ A — A انشاء الله تعالى¹⁶ T_3 + انشاء الله تعالى¹⁶ A — T_3 ¹⁵
 آيتغانه يورتورور¹⁷ T_3 ايتوق¹⁹ A * آيتغونجه¹⁸ T_3 * وقت غمجه¹⁸ A T_1 نور الله
 جزم بيلماي ميمز نجه بيل اوتكانى نى²¹ T_3 T_3 T_3 T_3 * T_3 آيتغوميمز تورور²⁰ T_3
 سايد كذاب²⁴ A — A آرزاق اوغش²² A * بيلماي ميمز نجه يل اوتكاننى²² A
 بولغالى

ایچدی لار کم

تا تیریکمز اوشمو اینلغان سوزلاردین

640 [A. 20a] قایتماس بوز¹ اکر بزدین بولغان اوغلانلار حلالزاده بولسالار تا دنیا

آخر² بولغونجا بو عهدنامهنی اودوب عمل قیلغای لار اکر حرامزاده بولوب³

یورتنی بوزالی نیسالار عمل ییلماغای لار تیدی لار تقی آنلارین بتیب⁴

مهرلارین باسیب عهدنامهنی کون خان نینک خزینمسیندا⁵ مویدیلار

اوغوز خان اولکاندا کون خان بتیش یاشار⁶ ایردی و تقی بتیش بیل آناسی

یریندا⁷ اولتوروب داد و عدل برلان خانلیق قیلدی و تقی اندین سونک حق

645 رحمتی غه کیندی کون خان نینک اولغ اوغلی قایی نینک خان بولغانی نینک

ذکری کون خان اولکاندین سونک بارجا اوغوز خان نینک نییره لاری⁸

و ایل یغش لازمی بغلیب قایی نی خان کوناردیلار اول تقی آناسی نک

ایلکا عدالت قیلیب یکریمی اوج بیل پادشاه لیق قیلدی حق

رحمتی غه کیندی دیب باقوی نینک خان بولغانی نینک ذکری

650 قایی خان نینک اوغلانلاری کوب ایردی بر اوغلینه اولغ آنالاری دیب

باقوی نینک آتین قوبوب ایردی اولغ کچک بارجا اتفاق برلان

دیب باقوی نی خان کوناردیلار کونلاردا بر کون دیب⁹ باقوی خان خلق دین

سوردیکیم بو وقتدا اوغوز خان نی کورکان کیشیدین کشی بارمو تیب ایندی لار

بر کشی قالیب نورور سالور ایلینده اولاش آنلی تیدی لار خان کشی

655 یباردی¹⁰ اولاشنی کلتور توب اوغوز خان نینک یوزدا تورغاندا¹¹ نی ایش

قیلاتورغانین¹² و دوست لارغه نجوک مروت قیلیب دوشن لارغه نی

طور مدارا قلاتورغانین بربر سوردی اولاش هم بیلکانلاری نی ایندی

اندین سونک اولاش غه کوب انعام لار بریب ایویکا یباردی

قایتماس میز A T₃ قایتمز میز لار تیب ایدی لار کیم T₂ جیتماس T₁ قایتمازمیز A¹

خزینمسندین T₃ A; T₂ T₁ T₂ T₃ A; T⁵ یازیب T₁⁴ بولس لار T₂ بولسه T₁³ آخرت A²

— A T₃⁹ فرزندلاری A⁸ یورتیده T₃ اوروندناه T₂ اورونده A⁷ یاشینده T₁⁶

و جریک کا باراتورغانده نجوک یوری تورغانین + A T₃¹² تورغانداکی A¹¹ یباریب A¹⁰

عسکریکا نجوک حرمت قینغالین + T₂ و کافرغه بارغانده نیجوک توری تورغانین + T₁

ایبر اوروغی^۱ و تقی بر نجه آز اوروغلار انغا قوشولور ابردی و تقی بازیردین
بر کشینی پادشاه کوتارولار ابردی یازیر اوروغی و تقی بر نجه آز اوروغلار
انغا

قوشولورلار ابردی موندین میاس فیلمنک کوب اوروغ دین پادشاه کوتاریب آز
اوروغلار انغا قوشولوب گاه آلتی بتی توب * بولورلار ابردی گاه اوج تورت توب
بولورلار ابردی و تقی^۲ بری بری برلان یاغی بولوب جابشورلار ابردی اسیر
قیلورلار ابردی

۱. 216) اوزلاریندین آرتغان اسیرلاری ماوراءالنهر بازارکان لارینه^۳ ساتارلار

۷۰۰ ابردی اول وقتدا عراق و خراسان و ماوراءالنهرنینک پادشاهلاری

* و سپاهی لاری و رعیت لاری^۴ بارحالاری نات^۵ ابردی نات دین^۶ اوزکا

کشی^۶ بوق ابردی سلطان محمود غزنوی تینک آتاسی سیک نکین^۷ قایی

خلقیندین ابردی * اوزینی^۸ ترکمان لار^۹ اسیر قیلوب سودا کرکا ساتدیلار

و تقی بجه * اوروغی هم^{۱۰} اوزیندین توره کوتاریب سالور ایلی برلان

۷۰۵ یاغی بولوب جابشورلار ابردی بش آلتی آرقه غانا بو ایکی ایل نینک اراسیندا

دشمن لیق^{۱۱} بار ابردی بجه ایلی سالور ایلینه غالب کلور ابردی انینک اوچون

سالور ایلی بجه خلقی^{۱۲} ایت بجه دیرلار بجه ایلی نینک توبمادوق آدی

بر پادشاهی * بار ابردی اول قوشون برلان کلیم^{۱۳} سالور ایلی نی جاییب سالور

* قزان آلب نینک^{۱۴} آتاسی

ججاقلی نی اولجه لاب الیب کیندی^{۱۵} اوج بیلدین^{۱۶} سونک کدخداسی * انکش

۷۱۰ کوب^{۱۷} مال * برلان یباریب^{۱۸} ججاقلینی قابتا آلدی * بو سوزلاردین عرض اول

کم جابغانلاری

۱ так T₂; A T T₁ — * 2 بولوب A * 3 بازار بجه A * 4 A — * 5 T₂ تا؛ تا؛ تادیدین T₂

۶ ل — * 7 A T₂ تیکان T₃ دیکان * 8 Моя конъектура (A. K.); T T₁ اوز T₂ A اوزکه

T₃ ترکمان لاری و دیگره: ترکمان لارنی A (A. K.); A Моя конъектура (A. K.)^۹ اوزکا T₃

بار ابردی T₂; так A; * 13 ایلینی A * 12 ایمان لیق A * 11 خلقی A * 10 اوزکلارنی A * 9

کیتب A T₂ T T₁ * 15 قازان نی الیب A * 14 قوشون برله کلیم T₁ کلیم T T₃ A کلیم

انکش کا (sic) بو نجه T₂ * 18 — T A T₁ T₂; так T₃; * 17 آیدین A * 16 کلنوروب A

باریب TA مال برله ایباریب

بیلاتورومیز کم اوغوز خان کیومرث زمانیندا ابردی * اینال یاوی خان نینک^۱
 وزیر وکیل قایی خلغیندین^۲ قورقوت آنا^۳ ابردی
 [A. 21*] اول بزینیک * پیغامبرینیک آنالاری نینک^۴ اینسی عباس اولادینینک
 اوغلانلاری بغداد شهریندا بش یوز بیل پادشاه لیق فیلدی لار
 680 قورقوت^۵ انلارینیک زمانیندا ابردی کیومرث برلان عباس اوغلانلارینینک
 اراسی بش^۶ مینک بیل نوروز قوزی یاوی خان اوغوز خان نینک^۷ بش لانیجی^۸
 اوغلی نوروز بس اوزینکز^۹ حساب قلینک قوزی یاوی خان^{۱۰} برلان قورقوت
 آتانینک * خانى اینال نینک^{۱۱} اراسی نجه^{۱۲} بیل بولور^{۱۳} اییدی بز بو ایتلغان
 نورت مینک بیلدا بربر و آت بات کم نینک بولغانین * ورم نینک بولغانین^{۱۴}
 685 بلای نورورومیز * مون جا مون جا^{۱۵} بیلماسا کم باشدین ایاقغا جا صورتی
 بیلاتورومیز آتی آبتالینک^{۱۶} اوغوز ایلی نینک نورت لاری نینک کون توغوشی^{۱۷}
 ایسیغ کول و المالیق و قیلمسی سیرام و قازغورت ناغی و قراجیق ناغی و
 تور قازوغی اولغ ناغ و کجک ناغ که مس نینک^{۱۸} کلنی بولور و کون بادشی
 سیر سوی نینک ایاغی * یانکی کنت^{۱۹} و قراقوم اوشبو ایتلغان برلارینیک اچیندا
 690 اوریندا نورت مینک * و بش مینک بیل^{۲۰} اولتوردیلار نقی قایسی^{۲۱} اوروغی
 کوب

بولسا اندین پادشاه کوتاردیلار^{۲۲} مونداق^{۲۳} قایی دین برکشینی پادشاه * کوتارورلار
 ابردی^{۲۴} قایی اوروغی و بیات اوروغی^{۲۵} و نقی بش آلتی آز اوروغ لار انغا
 قوشولورلار

ابردی و نقی سالوردین برکشینی پادشاه کوتارورلار ابردی سالور اوروغی و

پیغمبریمیزینیک A * 4 آتاسی T 3 ایلیدین T₁ 2 اینال خان یاوی خان نینک A * 1
 T₂ - 8 دشنجی T₃ A 8 اوغوز نینک T 7 نورت T₃ 6 - A آتا + A 5 اذلاری نینک A
 с отметки ⊗ (A. 206) до этого места — пропуск 10 TT₃ A - 11 A T₂
 تیب ایتدیلار کم ادرسه حساب قیلمسه لار نورت + T₂ 13 مینک + A 12 خان نینک
 هم بولسه باشقه باشقه ایتیب T₂ موجا موجا A * 15 * - T₂ 14 مینک یل بولودور
 T₁ T₃ 19 * так T₁ T₃ * 20 مینک کانی T 18 طریق * T₂ 17 بیان قیلا نینک اما T₂ 16
 ایل + T₂ 21 - T₃ A 20 * ینکی کند A کنت T₂ ایاغی نینک کنت A ینک کیندر T
 کوتاردیلار A * 24 * اما T₃ کیم + A T₁ 23 قیلور ابردی لار A 22 هر قیسی نینک A
 T₁ T₂ - 25 так A; TT₁ T₂

۶۶۱) A. 206) و تقی دیب باقوی خان نینگ اولغ بیکلاری یازیرا ایلیندین
 ۶۶۰ آلان و ارلان دوکر ایلیندین جکس و باشی بیک و بیغوبیک و بایندر
 ایلیندین هبل^۱ خواجه ایردیلاز خان بر کون او اولاب یوری نورغاندا^۲
 آندین بقلیب یان باش سونکاکی سیندی تقی اندین اولدی قوزی^۳ یاوی
 آتلی اوغلی بار ایردی^۴ آنی پادشاه کوتاردی اوتوز ییل پادشاهلیق
 قلیب اولدنیباغه کیندی * اما اول قوزی یاوی خان بولغاندا^۵
 ۶۶۵ انی^۶ کنکاش بیکلاری ایر ایلیندین کروچک ایردی سالر ایلیندین نباق^۷
 ایردی و تقی سالردین * انکش نینگ اوغلی اوتکان^۸ و انینگ اوغلی فل
 ساری

⊗ اوج اروه وزیر بولدی لار یوز یکر می ییل خاندلیق فیلدی و تقی اولدی^۹
 اوغوز ایلی نینگ یورتلاری و اندا نجه ییل^{۱۰} * و نی^{۱۱} روش برلان^{۱۲}
 اولنورغانلاری

و ترکمان تیب نچوگ آت قیولغانی نینگ ذکری اوغوز خان دین
 ۶۷۰ تا قوزی یاوی خان غهجا نچوگ که اینوق شونداق تورور ایبدی
 اینال خان نی ایتورمیز * تنکرم بیورسا^{۱۳} اینال خان نینگ زمانندین تا^{۱۴}
 بز بو کتاب نی * ایتقان جاققاچا^{۱۵} بربر * ایتورمیز تورور^{۱۶} بارجاسی راست
 تورور هیچ غلطی یوق تورور^{۱۷} اما قوزی یاوی خان برلان اینال خان نینگ
 اراسندا * نجه ییل اوتکان نی جزم ایتایلمایمیز^{۱۸} انداق هم بولسا آرت^{۱۹} ایتالی
 ۶۷۵ شاید^{۲۰} کوب ایتساق * یلغان بولغای^{۲۱} تورت مینک ییل بار تورور اندین

یورکاده A₁ T₁ * ارقیل AT₁T₂T₃ A^۱ تاش دیک T₃ * - T₃ آلانی A^۲ . جازر T^۱
 قوزی یاوی آتلی اوغلی نی پادشاه کوتاردیلار T^۲ T₂ T₃ * * TAK T₂ * * خنقلار + T₂ ^۷ قوز T₂
 انکش دیر T₂ ^{۱۱} * بوزاق A بوزاق T₃ بناق A^{۱۰} - T₂ آیینک A^۸ - A T₃ A^۹
 انکش آتلی سالور قازان انینگ اوغلی T₃ ایردیلاز و انینگ اوغلی اوزی اوتکان سونک
 نجه A^{۱۴} - A^{۱۳} حقی رحمت که باردی + T₃ اولاندین سونک + A^{۱۲} ادرکان
 ابولغازی قبره + A^{۱۷} انشاء الله تعالی + T₃ ^{۱۶} انشاء الله تعالی A^{۱۰} * - T₃ ^{۱۵} *
 آیتقان سیز تورور T₁ ایتوق A^{۱۹} * آیتغونجه T₃ ^{۱۸} * وقت غمجه AT₁ ^{۱۸} نور الله
 جزم بیلمایمیز نیجه ییل اوتکان نی T₃ T₁ T₂ * * TAK T₁ T₂ ^{۲۱} - T^{۲۰} آیتغومیز تورور T₃
 ساید کذاب A^{۲۴} - A^{۲۳} آزداق اوتکیش A^{۲۲} بیلمایمیز نجه ییل اوتکان نی A
 بولغالی

ایچدی لار کم

نا تیریکیز اوشبو ایتلغان سوزلاردین

640 [A. 20a] قایتماسیز^۱ اگر بزدین بولغان اوغلانلار حلالزاده بولسالار نا دنیا

آخر^۲ بولغونجا بو عهدنامهنی اووب عمل قیلغای لار اگر حرامزاده بولوب^۳

یورتنی بوزالی نیسالار عمل فیلماغای لار نیدی لار نقی آنلارین بتیب^۴

مهرلارین باسیب عهدنامهنی کون خان نینگ خزینه سیندا^۵ ووبیدلار

اوغوز خان اولکاندا کون خان بتیش یاشار^۶ ایردی و نقی بتیش بیل آناسی

بریندا^۷ اولتوروب داد و عدل برلان خانلیق قیلدی و نقی اندین سونک حق

645 رحمتیغه کیتدی کون خان نینگ اولغی اوغلی قایی نینگ خان بولغانی نینگ

ذکری کون خان اولکاندین سونک بارجا اوغوز خان نینگ نسیره لاری^۸

و ایل بخش لازمی بقیب قایی نی خان کوناردیلار اول نقی آناسی تک

ایلکا عدالت قیلیب یکریمی اوچ بیل پادشاه لبق قیلدی حق

رحمتیغه کیتدی دیب باقوی نینگ خان بولغانی نینگ ذکری

650 قایی خان نینگ اوغلانلاری کوب ایردی بر اوغلینه اولغ آنالاری دیب

باقوی نینگ آتین قویوب ایردی اولغ کچک بارجا اتفاق برلان

دیب باقوی نی خان کوناردیلار کونلاردا بر کون دیب^۹ باقوی خان خلق دین

سوردیکم بو وقتدا اوغوز خان نی کورکان کیشیدین کشی بارمو تیب ایتدی لار

بر کشی قالیب نورور سالور ایلیندین اولاش آتلی تیدیلار خان کشی

655 بیاردی^{۱۰} اولاشنی کلتورنوب اوغوز خان نینگ بوردا تورغاندا^{۱۱} نی ایش

قیلاتورغانین^{۱۲} و دوست لارغه نجوک مروت قیلیب دشمن لارغه نی

طور مدارا قلاتورغانین بربر سوردی اولاش هم بیلکانلاری نی ایتدی

اندین سونک اولاشغه کوب انعاملار بریب ابویکا بیاردی

قایتماس میز A T₃ قایتمومیزلار تیب ایدیلار کیم T₂ جیقماس T₁ قایتمازمیز A^۱

خزینهمسندین T₃ A; T₂ T₁ tak^۵ یازیب T₁^۴ بولسه لار T₂ بولسه T₁^۳ آخرت A^۲

- A T₃^۹ فرزندلاری A^۸ یورتیده T₃ اورتونده T₂ اورتونده A^۷ یاشینده T₁^۶

و جریک کا بارا تورغانده نجوک یوری تورغانین + A T₃^{۱۲} تورغاندا^{۱۱} A^{۱۱} یباریب A^{۱۰}

عسکریکا نجوک حرمت قیلغائین + T₂ و کافرغه بارغانده نیچوک توری تورغانین + T₁

ایمر اوزغوش^۱ و تقی بر نجه آز اوروغلار انغا قوشولور ایردی و تقی بازبردین
 695 بر کشی پادشاه کونارولار ایردی یازیر اوروشی و تقی بر نجه آز اوروغلار
 انغا

قوشولورلار ایردی موندین میاس فیلینک کوب اوروغ دین پادشاه کوتاریب آز
 اوروغلار انغا قوشولوب گاه آلتی بتی نوب * بولورلار ایردی گاه اوج تورت نوب
 بولورلار ایردی و تقی^۲ بری بری برلان یاغی بولوب جابشورلار ایردی اسیر
 قیلورلار ایردی

700 [A. 216] اوزلاریندین آرتقان اسیرلانی ماوراءالنهر بازارکان لارینه^۳ ساتارلار
 ایردی اول وقتدا عراق و خراسان و ماوراءالنهر نینک پادشاهلاری
 * و سپاهی لاری و رعیت لاری^۴ بارحالاری نات^۵ ایردی نات دین^۶ اوزکا
 کشی^۷ یوق ایردی سلطان محمود غزنوی نینک آناسی سمک نکین^۷ قابی
 خلغیندین ایردی * اوزینی^۸ ترکمان لار^۹ اسیر قیلیب سودا کرکا سانیدیلار
 و تقی بجنه * اوروشی هم^{۱۰} اوزیندین توره کوتاریب سالور ایلی برلان
 705 یاغی بولوب جابیشورلار ایردی بش آلتی آرقه غاغا بو ایکی ایل نینک اراسیندا
 دشمن لیق^{۱۱} بار ایردی بجنه ایلی سالور ایلینه غالب کلور ایردی اینیک اوجون
 سالور ایلی بجنه خلغی^{۱۲} ایت بجنه دیرلار بجنه ایلی نینک توپادوق آزی
 بر پادشاهی * بار ایردی اول قوشون برلان کلیب^{۱۳} سالور ایلی جاییب سالور
 * قران آلب نینک^{۱۴} آناسی

جماقلینی اولجه لاب الیب کیندی^{۱۵} اوج بیل دین^{۱۶} سونک کدخداسی * انکش
 710 کوب^{۱۷} مال * برلان یباریب^{۱۸} جماقلینی فایتا آلدی ** بو سوزلاردین عرض اول
 کم جابقانلاری

تاط؛ تاط دین T₂ 5 — 4 ل * بازارینه 3 ل بولوب 2 ل * 1 — T₂ T₁ تاک
 اوزکه A T₂؛ اوز T₁ T₁؛ T₁ T₁ (A. K.)؛ T₁ T₁ 8 تکین دیکان T₃ تیکان 7 ل — 6 ل
 ترکمان لاری؛ دیگر: ترکمان لارنی A (A. K.)؛ A 9 اوزکا T₃
 بار ایردی T₂؛ A 13 تاک؛ A 12 ایلمینی A 11 یمان لیق 11 خلقی A 10 * اوزکلارنی 9 *
 کیتب A T₁ T₂ 15 قازان نی الیب 14 * قوشون برله کلیب T₁ کلیب A T₃ T₃ کلیب
 انکش کا (sic) بو نجه T₂ 18 — T₁ T₁ T₂؛ T₃ 17 تاک * آیدین 16 ل کلتوروب ل
 باریب TA مال برله ایباریب

بیلاتورورمیز کم اوغوز خان کیومرث زمانیندا ایردی * اینال یاوی خان نینک^۱
 وزیر وکیل قایی خلیقیندین^۲ قورقوت آتا^۳ ایردی
 اول بزنینک * بیغامیرنینک آنالاری نینک^۴ اینیسی عباس اولادینینک
 اوغلانلاری بغداد شهریندا بش بوز بیل پادشاهلیق میلدی لار
 680 قورقوت^۵ انلار نینک زمانیندا ایردی کیومرث برلان عباس اوغلانلار نینک
 اراسی بش^۶ مینک بیل نوروز فوزی یاوی خان اوغوز خان نینک^۷ بش لانیجی *
 اوغلی نوروز بس اوزینک^۸ حساب قلینک فوزی یاوی خان^{۱۰} برلان قورقوت
 آتانینک * خانی اینال نینک^{۱۱} اراسی نجه^{۱۲} بیل بولور^{۱۳} ایدی بز بو ایتلغان
 تورت مینک بیلدا بربر و آت بات کم نینک بولغانین * و کم نینک بولماغانین^{۱۴}
 685 بلمای تورورمیز * مون جا مون جا^{۱۵} ییلساساک هم باشدین ایاققا صورتی نی
 بیلاتورورمیز آئی آبتالینک^{۱۶} اوغوز ایلی نینک یورت لاری نینک کون توغوشی^{۱۷}
 اسیف کول و المالیق و قبلسی سیرام و قازغورت تاغی و قراجیق تاغی و
 تور قازوغی اولغ تاغ و کچک تاغ که مس نینک^{۱۸} کنی بولور و کون باتشی
 سیر سوی نینک ایاغی * یانکی کنت^{۱۹} و قراقوم اوشبو ایتلغان برلان نینک ایچندا
 690 اوریندا تورت مینک * و بش مینک بیل^{۲۰} اولتوردیلار تقی قایسی^{۲۱} اوروغی
 کوب

بولسا اندین پادشاه کوتاردیلار^{۲۲} مونداق^{۲۳} قایی دین بر کشنی پادشاه * کوتارورلار
 ایردی^{۲۴} قایی اوروغی و بیات اوروغی^{۲۵} و تقی بش آلتی آز اوروغلار انغا
 قوشولورلار

ایردی و تقی سالوردین بر کشنی پادشاه کوتارورلار ایردی سالور اوروغی و

پیغمبرمیز نینک^۱ آتاسی^۳ ایلیدین^۲ اینال خان یاوی خان نینک^۱ A
 2- بشنجی^۹ A^۳ اوفوز نینک^۷ تورت^۶ A- آتا^۵ A^۱ آنلاری نینک^۱
 اینال^{۱۱} A^۲ * 10 T^۳ A- 11 *
 تیب ایتدی لار کم ایرهسه حساب قیلسه لار تورت^{۱۳} T^۲ مینک^{۱۲} A+ خان نینک
 هم بولسه باشقه باشقه ایتیب T^۲ موجا موجا^{۱۵} A * 14 * T^۲- مینک یل بولوبدور
 19 * T^۱ T^۳ * 17 * T^۲ طریق * 18 * T مینک کانی
 ایل^{۲۱} T^۲ + 20 * A- T^۳ * 20 * ینکی کند A کنت T^۲ ایاغی نینک کنت A ینک کیتدر T
 کوتاردیلار^{۲۴} A * 24 * اما T^۳ کیم^{۲۳} A T^۱ A^۲ 22 * قیلور ایردی لار^{۲۲} A هو قیسی نینک^۱ A
 25 * T^۱ T^۲ - 25 * T^۱ T^۲ * 25 * T^۱ T^۲ -

ایردی ایکی یوز نوحسان بش یل عمر نابدی اوج بادشاهغه وزیر بولدی اینال
یاوی

یتی^۱ بیل پادشاهلیق قلدی ایکی اوغلی بار ایردی اولغ اوغلی نینک آتی آل^۲
کچکی نینک آتی دوبلی قایی * اینال یاوی^۳ خان^۴ اولار بولغاندا دوبلی
قایی نی اورینندا

اولتورنوب کیتدی دوبلی قایی هم * قورقوت آتانیکنک^۵ سوزینه عمل فلور ایردی
۷۳۵ و تی قورقوت دین * باشقه ایکی اناق^۶ بیکی^۷ بار ایردی بریسی بابندر
ایلیندین

بکدز^۸ آتی و تی بری ابکدر دین * دونکه اتلی^۹ دوبلی قایی کوپ یل لار
پادشاهلیق قلدی اوغلی بوق ایردی آشین اشاب و یاشین یاشاب اوزاق

عمر ناب وفات نابدی^{۱۰} دوبلی قایی نینک اینیسی ایرکی نینک^{۱۱} پادشاه بولغانی
و اوغلی تومان نینک دیناغه کلکانی نینک دگری

دوبلی^{۱۲} قایی نینک^{۱۳} بر یقین فرینتاشی بار ایردی ایرکی آتی اول عزا^{۱۴}
۷۴۰ ایکاسی

بولوب اولتوردی بارجا اوغوز ایلی عزاغه^{۱۵} بغلیب کلدی لار قورقوت آتا باشلیق
بارجا بیکلار سوردی لار^{۱۶} خان نینک^{۱۷} کوچ لاری نینک^{۱۸} همج بوبلاریندا بارمو
تیب

بر دابه خاتون کلپ ایندی خان نینک^{۱۹} بر هر می^{۲۰} حامله تورور امیدیمیز
بار نیز بولغای تیب ایندی^{۲۱} بر نچه کوندین سونک خان نینک^{۲۲} اولوک
آشیننی بریب اولتوروب ایردی لار خان نینک^{۲۳} اوغلی بولدی تیب سیونچی
۷۴۵

قورقوت نینک ۱ T T₁ A * ۲ A - ۳ T - ۴ T A - ۵ A - ۶ A - ۷ A - ۸ A - ۹ A - ۱۰ A - ۱۱ A - ۱۲ A - ۱۳ A - ۱۴ A - ۱۵ A - ۱۶ A - ۱۷ A - ۱۸ A - ۱۹ A - ۲۰ A - ۲۱ A - ۲۲ A - ۲۳ A -
دونکی T₃ * ۹ جوکدوز ل ۸ کشی سی A ۷ باشقالار هم ل ۷ * ۶ عیان T₃ ایناق T₁ A *
Сказание об Инал-Паван-хане, сказание о царствовании Эрки, сказание о рождении Тумана приводится также
в ДК, стр. XXIII — XXVII. ۱۲ T₂ T₃ ۱۳ T T₁ A -; T₂ + ۱۴ ارکی آتی + T₂ ۱۵ ارکی آتی
دولی خان قایی نینک T₂ ۱۶ کم + A ۱۷ T₂ ۱۸ شول یورتده T₂ اوپی
خاتونی T₁ عیالی ل ۲۰ دولی خان قایی نینک T₂ ۱۹ ضعیفه نینک T₁ ۱۸ خان A
دولی قایی خان نینک T₂ ۲۳ دولی خان قایی نینک T₂ ۲۲ A - ۲۱ A -

بورت لارىندا اولتوروب جايلغان ابل نينك * ياودين قورتلغان لارى^۱ ماوراء النهرغه
 * فاجيب بارورلار ايردى و شونداق قىلىپ بارا بارا تركمان نينك كويى
 ولايتغه توشدى ازى^۲ قالدى اول وقتدا تركماندين نارى^۳ طرفندا
 اولتورغان ابل لار كوپ ايردى اينيك قايسى برينى ايتاين^۴ بارجا ابل لاردين
 715 تركمانغه يعنى راق اولتورغان خطاي و قانقلى و تايمان ايردىلار اول ابل لار
 تركمان نينك فالغانين جاباباشلادى لار^۵ اسمغ كول و المالىق و سيرام و اولغ
 تاغلار و كچك تاغلار بو بورت لار نينك بارجاسمن تاشلاب سر سوي نينك
 اياقينه كليب پادشاه لار نينى ينكى كىندا اولتورتوب اوللارى سر نينك ايكي
 طرفين^۶ بايلاب و قشلاب اون ارقه لارى * اونكوتجه اولتوردلار^۷ و
 ماوراء النهرغه تركمان لارنى * تاجك لار اول ترك^۸ دىرلار ايردى
 بش آلنى^۹ آرهه اوتكاندين سونك يركا سوغه^{۱۰} نارتدى تقى جكه لارى^{۱۱}
 قسىق^{۱۲} و كوزلارى^{۱۳}

اولغ و يوزلارى كچك^{۱۴} و برونلارى اولغ بولاباشلادى تركمان بورتىغه^{۱۵} كليب
 اولتورغان^{۱۶} ابل لاردين اسير و سوداكر ماوراء النهركا كلاباشلادى انلارنى كوردلار
 تقى تاجيك لار ترك تيدىلار برونقى ترك لارغه * تركمانند تيب ات قويدلار
 725 اينيك معنى سى ترككا اوخشار تيماك بولور فرا خلق تركمانند تيب

ايتايلمادى تقى تركمان^{۱۷} تيدىلار^{۱۸} ايتال ياوى نينك خان بولغانى نينك ذكرى
 قايسى قرا خواجه نينك اوغلى^{۱۹} قورقوت آنا سائور انكش * خواجه و اوشمان^{۲۰} خواجه
 باشلىق^{۲۱} بارجا اوغوز ايلي بىغلب قايسى خلقىندىن ايتال ياوى نى پادشاه
 كوتاردىلار وزيرى^{۲۲} قورقوت آنا^{۲۳} ايردى^{۲۴} قورقوت آنا^{۲۵} هر نرسا نيسا ايتال
 730 ياوى اينيك سوزىندىن جقماس ايردى قورقوت آنانىك كرامت لارى كوپ

باردىلار A * ياغىدىن قورقوب قىچيب A * ۱ جابلغاندىن قالغان ابل لار T₂ * ۲
 طرفنده A 7 (جىب) = جفوف A ۱۰ ايتال نينك A ۱۱ آرى T₁ ۱ آز T₁ ۲ و شونده
 تاجيك نينك سويغه T₁ ۱۱ - A ۱۰ ترك لار A ۱۱ تاجيك T₁ T₂ * ۹ اوتدى A * 8
 يورتلاردين T₂ ۱۰ یردى + A ۱۱ اوتديك ايردى + A ۱۱ قسغه T₂ ۱۲ انكسه لارى T₂ ۱۲
 وزير T ۲۲ بونوب + T₁ ۲ ضيا خان A * ۲۰ تركمان تيدىلار A * ۱۰ T - 18 A - 17
 ۲۳ TA - ۲۴ A - ۲۵ خواجه TA - T₂ ۲۶

كول نينىڭ^۱ سويىدىن كۆپ بولدى ايمىدى * بو كوندىن^۲ سونىڭ سنى كۆل ايرىكى خان

تېكالى تومان اوزونىڭ نينىڭ اوغلىنىڭ^۳ نورور آتانىڭ دوپلى فابى نينىڭ اورىنىدا اولتورۇپ خانلىق قىل^۴ وەر تمان تومان يىكىت بولسا * انغا نى برورونىڭ نى اوزونىڭ بىغشى بىلورس^۵ تىدىلار نى كۆل ايرىكىنى خان قىلدیلار خلق برلان بىغشى معاش قىلىپ اولتوردیلار تومان يىكىت بولدى

770

دوپلى فابى خان نينىڭ * بايرى كىشى لارى^۶ تومان غە سوز بردىلار پادشاهلىق آتانىڭ دىن سىغا مىراث فالغان^۷ نورور بارجا خلق اتقاق برلان كۆل ايرىكى كا عارىت تابشورۇپ ايردىلار بو شرط برلان كم هر تمان سن بالغ بولسانىڭ سىغا تابشورغاي تىپ^۸ تومان بو سوزنى كۆل ايرىكى كا بر كىشى دىن

ايتوردى كۆل ايرىكى بو سوزنى ايشىكان دىن سونىڭ خىلوت دا قورقوتغە ايتدى [A. 236] 775

تقى انينىڭ مصاخنى برلان ايل نينىڭ بىغشى لارىنى چارلاب اولغ نوى قىلدى قورقوتنى ايونينىڭ تورىندا اولتورتۇپ كۆل ايرىكى خان يوكنۇپ فمىزلى اياقتى سوندى قورقوت^۹ فمىز اىچىب بارجا خلق آش يىكندىن^{۱۰} سونىڭ كۆل ايرىكى ايتدى اى * ايل و خلق بارجانىز^{۱۱} بىلورسزلار پادشاهلىق تومان نينىڭ حقى ايرىكانىن^{۱۲}

بو وقت غاچا تومان ياش ايردى انينىڭ اوچون من^{۱۳} ايشنى قلاتورور ايرىم ايمىدى تومان اولغ يىكىت بولدى اتاسى نينىڭ تىخىنى^{۱۴} تابشور اتورور من تىدى بارجا خلق قورقوتغە ايتدىلار خان نينىڭ و برجا اوغوز ايل نينىڭ اختىبارى سىنىڭ قولونىڭدا نورور نى ايشنى مناسب كورسانىڭ آنى قىلغىل تىدىلار قورقوت بو سوزنى

780

ايشىكان دىن سونىڭ كىشى بىبارىب تومان نى كلتورتۇپ ايونينىڭ اورتاسىندا اولتورتۇپ ايتدى آتانىڭ اولدى سن ياش فالدىنىڭ كۆل ايرىكى هم آتانىڭ

785

نورور و هم

اوغلا نينىڭ A^۱ موندىن T₁^۲ * كۆل لارى نينىڭ A^۱ ايران سويىدىن T₃^۱ *
 يادو دىكان بو كىشى سى بار ايردى T₁^۶ * خانلىقنى انكا دىكىل T₃^۵ * قىلغىل T₃^۴ *
 قورقوت اتا و ايل لار نينىڭ T₂^{۱۱} * يىنكا دىن T^{۱۰} قورقوت آتا A (و يىئو) *
 انكا و T₃ اوزىنىڭ + T₁^{۱۴} بو + A T₂^{۱۳} * تورور راست A^{۱۲} * بىغشى لارى بارجا لار يىنكى
 T₂ (A. 276) — T₁ A — T₂ * قالدى T₂ قالىپ A^۷ بار ايردى + A^۸ *
 قورقوت اتا و ايل لار نينىڭ T₂^{۱۱} * يىنكا دىن T^{۱۰} قورقوت آتا A (و يىئو) *
 انكا و T₃ اوزىنىڭ + T₁^{۱۴} بو + A T₂^{۱۳} * تورور راست A^{۱۲} * بىغشى لارى بارجا لار يىنكى

تیلادیلار: * ایرکی باشلیق بارجا بیکلار سیونچی بردیلار: ایرکی خلقه
 ساون^۳ سالدی هر کم همنیغه لابق ساون^۴ کلهردیلار تورث بوز یلقی و تورث
 مینک هوی اولتوردیلار بولغاریدین اوم حوض تیمکوردی^۵ بریسینی عرق برلان
 و بریسینی قیز برلان و بریسینی قانق برلان تولتورتدی بر آی کیجه کوندوز
 750 توبدا: بارجاسی بخشی و بمان عیش و عشرتغه مشغول بولوب واردلار
 یاشین اونوتدی و بارلی لار مال سیزلقین اونوتدی و بایلار اولومین اونوتدیلار
 اوغوز ابلی قورقوتغه ایندیلار بو اوغلانغه بر بخشی آت قوبقیل تیدیلار
 قوروت آنا^۶ موبنک آتی تومان خان بولسون تیدی خلق ایندیلار
 موندین بخشیراق آت قوبقیل تیدیلار^۷ قوروت آنا^۸ ایندی موندین بخشی^۹
 755 آت بولماس تیدی اول کونکه دویدی ثابی خان اولدی ابرسا بزینک یورتمزنی
 تومان توتوب^{۱۰} قرانغو^{۱۱} بولدی بو اوغل^{۱۲} توماندا توغدی ایننک اوچون تومان
 * آت قوبدوق^{۱۳} و ایکنخی کونکاویدین بخشی ایرم و نیت فلیب ایننک اوچون
 تومان

1A. 23a آت قوبوب نورورمن کم^{۱۴} تومان اوزاق نورماس تیز * کیناتورغان نیمرسا بولور^{۱۵}
 نومانی کون آفتاب بولور تومان نینک سونکی بروق^{۱۶} * بولمای بولماس^{۱۷} آزیغه^{۱۸}
 760 تورغان نومانی بو اوغلان نینک باشلقینه اوخشاتیب من سونکی آفتابنی
 * بو اوغلان نینک^{۱۹} بکیت بولوب آتاسی تختیندا اولتوروب دولتلی^{۲۰} و اوزاق
 عمرلی بولغانینه اوخشاتیب من تیدی^{۲۱} بارها خلق بونی^{۲۲} اشیتیب
 قورقونغه آفرین آفرین تیب خوشحال بولوب تومانغه کوب دعالار
 قیلدیلار و تقی ووروت باشلیق بارجا خلق ایرکیغه ایندیلار بر آی نوی
 765 قیلدنک آشینک تمام بولادی و حوض لارغه سالغان قیز و * ابراننک

سالدوردی T₂ 5 جاوین T₂ سوقوم A 4 جاوین T₂ سوقوم A 3 - T₁ 2 * بدیلار T₁ 1
 - TT₁A 3 - TT₁A 5 فقیرلار T₁ 7 نوی توتدی T طوی بولدی طویدا A 6 کم
 اوغلان A 14 قرانغولوق A 13 باسدی T₁ بولوب A 12 یغشی راق A 11 خان A - TT₁ 10
 بروق لبق T₂ 18 کینتار باسم یوق بولور A 17 * بکیم T₁ 16 قوبدوق T₂ T₁ قوبدی T 15 *
 بو اوغلانغه اوخشاتیب من A 21 * آغانا A 20 قالماس T₁ 10 بولور A T₂ A 10 *
 مونی A T₁T₂ A 24 ایرسه + A 23 خلقلارغه باش بولوب T₂ 22

800 قاجیب اورگا ایلکا باردی کول ایرکی آنت ایجیب آینهغه کشی ییاریب ایندیکه بو یمانلیقنی فیلعان سن ایساس ایردینک اوغلونک ایردی * ایرسا جراسین^۱ نابدی^۲
 * ایرسی سنینک برلان^۳ فرین تاش تورورمیز کیل تقی یورتونکا ایکا بول من قایتانورورمن تیدی ایلچی باریب بو سوزلارنینک^۴ بارجاسین ایندی^۵ آینه اینانب
 کلیب کول ایرکینی کوردی کول ایرکی تقی یورتینی تابشوروب قایتب اوز یورتیغه توشدی^۶

805 تومان نینک اوغلی بولغانی و انغا یاوولی آت قویغان لاری و یکیت یتشکان دین
 سونک فانلی یاوولی آت قویغان لاری نینک ذکرى تومان نینک کول ایرکی نینک قزیندین^۷ اوغلی بولدی آتینی یاوولی قویدی لار^۸ توغشلی و آلب بولدی و یکیت
 یتللی بر کون سونینک بقاسیندا یکیت لار برلان اوینای تورور^۹ ایردی بر یکیت برلان اورشدی انی اوراین تیب * نیمرسا ایرلادی^{۱۰} یقیندا * بر توب قزغان دین^{۱۱}

810 [A. 246] اورگا نیمرسا تابمادی^{۱۲} اینیک اوچیندین توتوب توبندین جقاریب^{۱۳} اول یکیت نینک بوینیغه اوردی^{۱۴} ایرسا بوینی^{۱۵} اولدی^{۱۶} * تقی اولدی^{۱۷} کول ایرکی خان

تومان و فورقوت^{۱۸} بارجا بیکلار اولتوروب ایردی لار یاوولی نینک بو فیلعان ایبشن ایندی لار ایرسا * اولم و کچک و بخشی و یمان و کورکان و ابشتکان تانکلاب حیران فالدی^{۱۹} تومان ایندی * بو اوغلان نینک^{۲۰} آتینی بو وقت غاچا

ایرسه + A^۱ سوزلارنی T₁ + TA - *^۲ اول هم اولدی A - ; T₁ *^۳ TA - *^۴ کیلیب توردی T₃^۵ تیدیلار T₂ قویدی TT₂^۶ بر + T₁ A^۷ هیچ نمیره تابمادی T₃ A^۸ *^۹ DK (стр. XXVI) *^{۱۰} اوچندن توتوب چیقاروب آلوب سوغوریب آلیب + T₃^{۱۱} یوق ایردی T₃^{۱۲} اوچندن توتوب چیقاروب آلوب T₁ - пропуск^{۱۳} ایرسه + A^{۱۴} یوزینی T₁ بویینی A^{۱۵} جرا اوردی A^{۱۶} موینیک A^{۱۷} * بو اولتورغان بارجه تانک فالدی لار T₃^{۱۸} *^{۱۹} آتا + A^{۲۰} A - *^{۲۱}

افانك سنى دىناغە لكاندەن تا بو جاقفاجا گوب ايماكلار برلان بخشى اسراب^۱
 تورور* تاج و تخت و ايل بارجا يورت سنىكى " تورور" سندن اوتونومير بو
 تورور كم بر نجه كون صبر قىلغىل * افانك نىنك بركىمدىن نارى لى^۴ باوق^۳
 بولوب تورور

ئىدى ايرسا تومان ايتدى بارجا اغوز ايلي نىنك بخشى سى آتام نىنك وزىرى
 790 و مېنىك بابام" تورورسن سوزىنكزنى "مول قىلدىم" تىرى گول ايركى نىنك
 بر وىزى بار ايردى بسيار كورگلى آتا آناسى نىنك بارجا ايشلارېنه ايرگلى
 قورغوت گول ايركى برلان تومانغە

791 [A. 24a] سوزلاش بى كېچە كوندوز توى قىلىپ پادشاهلارغە لايىق * اسباب و
 ** توزوق برلان^{۱۰} و زنى تومانغە تابشوردىلار^{۱۱} * اول وقتدا^{۱۲} اوشار ايلي نىنك
 خانى بار

795 ايردى آينه اتلى بو قىزنى اوغلىغە ايتوروب^{۱۳} ايردى گول ايركى قبول قىلىپ
 برماك^{۱۴}

بولوب ايردى آينه خان قىزنى تومانغە بركلين * ايشكاندىن سونك^{۱۵} جريك
 تارتىپ

گول ايركى نىنك اوستىكا يوردى^{۱۶} گول ايركى هم اولغ جريك برلان قارشى^{۱۷}
 بارىپ

اوروشب^{۱۸} آينه نى باسنى آينه نىنك اوغلىنى^{۱۹} اولتوردى و اوشار نىنك لشكرين^{۲۰}
 قردى آينه نى قاروب يورتېنه باردى يورتىنى اليب آلنى آى اندا اولتوردى^{۲۱}
 آينه^{۲۲}

بو آغانىنك ەمىرى آز $T_2 T_3$ * 4 آرى Λ - T_1 * 3 سنىنك ΛA 2 اسراب T 1
 هم اتامىز A اتام T_1 6 افانك بارلىقىدىن آنكىرى لىقى يېقىن T_1 * 3 قالىپ ترور
 نه دسانك سزىنك سوزىنكزنى T_1 8 سزىنك A تورورنىز ΛT_1 7
 نكاياب T_3 11 توزوكلار برلان Λ 10 * 2 اسبابلار توزاتدى Λ 10 * 10. $\Lambda T_1 T_3$ 12
 قىچاقىغە باشوروب عىش عشرت قىلدىلار و بر برونىدىن مەدر $A - T_1 T_3$ 12 * 12 بىردىلار
 ايشتېب ΛA 15 * 15 برماكچى Λ 14 ايتىپ A تىلايتىپ ΛT_3 13 و محبت ايشىدىلار
 توتوب $T_3 +$ 19 كوب چنك قىلىپ $T_3 +$ 18 قارشوسىغە T_3 17 يوردى $\Lambda T_1 T_3$ 16
 خان $A +$ 22 بولدى T_3 21 تمام $T_3 +$ 20

835 قانلى ياولى نىنك يوزىكا باقىب اىندى^۱ اى قزىم اوغلى قزدىن بولغان نىنك دوستلىقى

بولماس نىب * اىشتىب اىردىم^۲ برونقى اونكان لار نىنك سوزلارنى بلغان قىلادىنك تىدى تومان خان تورت آى خانلىق فلغاندىن سونك فورقوت^۳ باشلىق بارجا خلق تومانغه ايتدىلار تنكرىغه شكر قىلغىل فانلى * ياولى داي * بخشى اوغلونك بار مناسب اولتورور^۴ كم پادشاهلىقنى انغا بربىب^۵ اوزونك عيش و عشرتغه مشغول بولغاي سن تىدىلار ايرسا تومان هم قبول قىلدى تى پادشاهلىقنى اوغلىغه بربىب^۶ تىج كونكل برلان تنكرى نىنك بىندىلىكىن

قىلىب اولتوردى قانلى ياولى نىنك خان بولغانى نىنك ذكرى

اول عىجاب بهادر * و مىركان * و آلب ايردى تورت طرفىندا^۷ بورت لار نىنك بار جاسىن * ياولاب آلب^۸ اوزىكا باقتوردى انىنك زمانىندا بورى قويغا

845 و بارس^۹ كىككا و بوركت قويانغه و فارچى كاكلىككا^{۱۰} زور قىلايلمادى^{۱۱}

ابللارنى توزوب و باغىلارنى^{۱۲} توزوب و اوز زمانىندا قى پادشاهلاردىن

اوزوب نوحسان بىل پادشاهلىق قىلىپ وفات تابدى مور باوى نىنك

خان بولغانى نىنك ذكرى قانلى ياولى نىنك ابكى اوغلى بار ايردى اولغ نىنك^{۱۳}

آنى مور باوى و كىچك نىنك^{۱۴} آنى قرا آلب ارسلان اولار بولغانىندا

850 يورتىنى * ابكى بولدى^{۱۵} تركستان و يىكى كىندىنى مور باوى غه بردى تلاش برلان

سىرامنى قرا آلب ارسلانغه بردى * بر نجه بىل اونكاندىن سونك قرا آلب^{۱۶}

افاسى مور باوى برلان باغى بولدى ابل بخشى لارى ارادا يوروب كوب

نصىحتلار قىلىپ براشتورالى تىدىلار قرا آلب ارسلان راضى بولمادى

آخر ابكى سى لشكر تارتىپ سىرام اوستىندا اورشدىلار مور باوى غالب

855 كلدى قرا آلب ارسلان اورشدا اولدى بارجا ابللارنى جايىب بر بىل اندا

آتا + A^۳ آيتىب اىردىم A^۲ * 1 T₁ до этого места пропуск; см. л. 246

طرفندهنى A^۹ - T₁^۸ اوزى + A^۷ بركاى سن A^۶ ايتدىلار + A^۵ باوى تك A^۴ *

ياولارنى A^{۱۴} قىلايىلماس ايردى A^{۱۳} بوى بىرچكا + A^{۱۲} يولبارس T₂^{۱۱} الدى A^{۱۰} *

بولوب ابكى اوغلىغه T₁^{۱۷} * كچى سى نىنك T₁^{۱۸} اولوغى نىنك A اولوغى سى نىنك T₁^{۱۵}

ارسلان + A^{۱۸} - T₁ T₁ * بردى

815 بولۇپ دېتورور ايرتوك ايمىدى قانلى ياولى * تىپاك كرك تىدى ايرسا اندىن
 سونك انغا بارغا خلق قانلى ياولى تىدىلار كونلاردا بر كون كول * ايركى خان
 اوركاندا اولتوروب ايردى تومان تقى اندا حاضر ايردى قانلى ياولى
 ايشكىدىن كرىب گلدى و اورتا يردا اولتوردى تقى كول ايركى كا باقىب
 ايتدى اى بابا بو * اولتورغان تختنىك اولم آتام دويلى قايى نىنك تورور
 بو وقت قاچا آتام توماننى باش تورور تىب برمادىنك ايمىدى نى اوچون
 820 برماي تورورسن تىدى كول ايركى خان باشىنى قوبى سالىب كوپ اولتوردى
 تقى بر فرصت دىن سونك * باشىن كونارىب ايتدى بو سوزنى من سىدىن
 بر ورتاق ايتور تىب اميد قىلور ايرىم و خاصه اول كون كم تىكان برلان كشى نىنك
 بوى نىن اوزدونك * راست ايتاتورورسن خوب بولور * يىخشى بولور ايمىدى
 آنانكغا

825 تابشورماك كرك تومان نىنك خان بولغانى نىنك ذكرى كول ايركى بو سوزلارنى
 نىبره سىدىن ايشىكاندىن سونك فورقوت باشلىق بارغا اوغوز ايلينه
 [A. 25a] كشى¹⁰ يىبارىب كلتورتوب * اولم توى قىلىب توماننى خان
 كونارىب تختدا¹¹ اولتورتوب كول ايركى اياق اوستىدا توروب
 تومان خانغه ايتدى آنانك اولوب من * بو تختدا¹² اولتوروب ابلنى¹³
 * سوراى تورغالى¹⁴

830 اونوز بش بىل تورور سىدىن اميدىم اولتورور¹⁵ كم من نىچوك ابل نىنك
 يىخشى و يىمانى سوروب نى يول برلان پادشاهلىق قىلىپ يورىكان
 بولسام سن هم اوشول¹⁶ يول برلان يورىكاي سن تىدى تومان ايتدى يىخشى
 ايتاتورورسىز اكر * مېنىك دولتم¹⁷ بولسا سزىنىك بو¹⁸ نصيحت لارنىكىزنى
 قبول قىلغاي من¹⁹ تىدى يورت سوزلارى تمام بولغاندىن سونك كول ايركى خان

اولتورغانىك A اولتورغان نىنك تخت T⁴ * 1 A A — 2 T — 3 A A — 4 T³ بولسون
 اولوقتىدىن بارى من قارقار ايردىم A⁷ * 6 A — قايى نىنكى A⁴ تخت منىك
 آدم T¹⁰ * 8 A — T¹ (c 824) n 822 n c 814) 8 ايمىدى بو سوزنى آيدىنك
 بو تورور A¹⁵ سوراى A¹⁴ * 14 A — 13 A — تختىدا A¹² * تختىدا A¹¹ *
 قىلغاي مېز A¹⁹ من T¹⁹ * 18 A — دېنىنك دولتىمىز A¹⁷ * شول A¹⁶ T¹

بولغانى نىنىك ذكرى فرا خان نىنىك بوغرا آتلى اوغلى بار ايردى بارجا
 خلق¹ فرا خان اولكاندىن سونك بوغرانى پادشاه كوتاردىلار
 [A. 266] بوغرا خان بارجا اونكان آنالارىندىن آرنوق بولدى اولغ لشكر برلان
 880 كليب بخارا و سمرقندنى اليب اوز قىرىنداش لارى² بورتىندا باغى
 بولغان سبب دىن تورابىلماي قايتىپ كىتىدى اندىن سونك كليب³
 خوارزم ملىكىنى اليب كوب يىللار اندا پادشاهلىق قىلدى * بر كرت⁴
 ارقة طرفىغه لشكر تارتىپ باراتورغاندا بر كون خان ايتىدى كونكلىمىز
 بوغداي اونىندىن بولغان آشنى تلای نورور اوكرام⁵ و اوزكا آش * قلغالى .
 885 باورجى و آش نىنىك اسمايى تايىلمادى خان اون كلتورتىدى و
 خمير قلدوردى و اوزى فولى برلان يازىپ⁶ مزانقه سالدى اولتورغان
 نوكرلارى هم خانغه ياروللىق قلدىلار بشرىپ اجىدى⁷ تقى ايتىدى بو
 آش نىنىك آتى بوغرا خانى بولسون تىدى بو كون خلق ايجىندا بوغرا تىپ
 بشراتورورلار اول آش نورور خان نىنىك⁸ اوغلى بار ايردى اولغ نىنىك⁹ آتى
 890 ابل تكىن و ايكىجىسى نىنىك آتى فوزى تكىن و اوچونجىسى نىنىك آتى
 بىك تكىن تكىن معنىسى قديم ترك تلى برلان بىخشى صورتلى تىماك بولور
 خان قارى بولغاندىن سونك پادشاهلقنى¹⁰ فوزى تكىن غه بردى تقى اوزى
 تىيخ¹¹ اولتوردى بابىر آتلى خانونى بار ايردى بىسار عافله و زاهده
 و عابده
 و صالحه و كانبه ايردى¹² اوغلى نىنىك آناسى ايردى¹³ اول وفات نابدى
 ابرسا¹⁴
 895 بوغرا خان اولغ * عزا توتدى¹⁵ * بر يىلغاچا¹⁶ كشى برلان سوزلاشادى
 و ابودىن
 جىمادى بر كون فوزى تكىن آناسىغه قىمانغاچا عزا¹⁷ توتوب غمكىن بولوب

قىلدى بارجهسى ۸ * ۸ - ۵ كم ۸ * ۴ - ۸ - ۳ قىرىپ ۸ ۲ اتغاق بولمه ۸ + ۱
 اونكىسى نىنىك T₁ 10 بوغرا خان نىنىك ۸ ۹ ايجىدىلار خان ۸ ۸ ۸ پاتوب T₁ 7
 ۸ - T₁ 1 14 ۸ - TT₁ 13 جامى T₁ 12 خان لىقنى ۸ 11 اولوغى نىنىك ۸
 قىزات ۸ 18 بر نجه يىللار ۸ 17 قىزات قاپدى ۸ 16 * آندىن سونك ۸ + 15

توروب قايتىپ ابويكا نوشدى قرا آلب ارسلان نىنىڭ بىر كىچىك اوغلى بىردى

انى و كوچ لار يىنى¹ مور ياوى آلبى كلىدى و موندىن بىر نىچە يىللار اوتىدى بىر
كون مور ياوى اولتوروب بىردى قرا آلب ارسلان نىنىڭ اوغلى كلىدى انىنىڭ
بوزىكا باقىپ ايتىدى اكر آنانىڭ نادانلىق قىلىپ مېنىڭ بىرلان باغى بولمىسا
بىردى² مونداق يىتىم بولوب سارغارىپ

860 [A. 26a] بورماس بىردىنىڭ درىغە نە فلاين تىپ كوپ يىغلادى تىقى ايتىدى سىنىڭ
آتىنىڭ آلب توغاج بولسون تىدى آناسىدىن قالغان بىخىشى كىشىلارنى
كلتوروب آلب توغاجنى انقا نايشوروب آتاسى نىنىڭ يورتىنى بىرىپ
كوچوروب بىياردى خۇلغە حكىم قىلدى قرا آلب ارسلان نىنىڭ اېلىندىن
865 اولجە قىلىپ كلتوركان كىشىلارنى * قايتارا³ بىارسون⁴ تىپ آلب توغاج
بارىپ آتاسى نىنىڭ بورتىندا اولتوردى تورت باقىغە⁵ كىنكان نىنىڭ بارچاسى
انقا يىغلىدى مور ياوى خان يىتىم بىش يىل پادىشاھلىق قىلىپ

اولدنىباغە كىتىدى مور ياوى اوغلى مورانىنىڭ خان بولغانىنىڭ ذكىرى
مور ياوى نىنىڭ خاتونلار يىتىدىن اوغلى بوق بىردى * اورجە خان تىكان نىنىڭ⁶
بىن جابب آلماندا⁷ بىر ضىغەنى اولجە قىلىپ بىر نىچە كون باقىپ بىياردى اول
ضىغە بىر تىغە بارغاندىن سونىڭ مور ياوى خان دىن حاملە بولوب
تورورمەن تىدى بىر نىچە آي دىن اوغل تىغوردى آتىنى قرا مويدىلار
تغايلىرى نىنىڭ⁸

اىچىندا اوسىدى بىكىت بولغاندىن سونىڭ فاجىب مور يارى خان فاتىغە⁹
كلىدى مور ياوى مە انى اوغل قىلدى¹⁰ مور ياوى اولكاندىن سونىڭ بارچا
خلىق يىغىپ آنى خان كوتاردىلار اېل بىرلان بىخىشى معاش قىلىپ
875 قىر قىل خانلىق قىلىپ وفات تابدى بوغرانىنىڭ¹¹ خان

طرىغە A⁵ قىتارا بوسونلار A⁴ * قايتارىپ A³ سەن + A² T₁ كىل لارىن T₁¹
خاتىغە T⁹ اېل لارىنىڭ T₁⁸ آلماندىن كىين T₁⁷ اوغرىچاھ خانى نىنىڭ A⁶
توغرا خان نىنىڭ TA¹¹ اوغردى T₃¹⁰ قاشىغە T₁T₃

تورور تیدی ینه بر نجه کوندین سونک خلوت تانیب فوزی تکین کا
 ایتدی هیچ منینک حالم دین خیرینک بارمو من سغا
 عاشق نورورمن^[A. 276]* کجه لار اویقوم و کوندوزلار قرامم بوق منینک حالغه
 قراماس بولسانک نی اوجون منی² قاری کشیکا الیب بردینک³ تیدی
 فوزی تکین ایتدی سن منینک آنام تورورسن اگر بو کوندین سونک
 بو قلفیننک نی⁴ قویاسانک سنی پاره پاره قیلیب هر موجانکسی بر بردا
 قویارمن تیدی خاتون واقعاتنی اوزی نینک قرین تاش خاتون لاریغه
 920 ایتیب کنکاشتی ایرسا انلار ایتدیلار فوزی تکین بو سوزنی خانغه
 خلغه ایتماس دین بیرون اینماق کرک بوق ایرسا اولومغه کنارسن
 تیب بارجاسی اتفاق برلان بر خاتون نی بیاردی لار اول خاتون باریب⁵
 فوزی تکین نینک ابویندین⁶ اوتکین اوغورلاب کلیب بوغرا خان نینک
 ابویکا کلیب تقی قایتب باریب اوتکنی یریندا قویوب کلدی اول
 925 کجه خان ابودا ابوق ابردی آوغه باریب ابردی تون یارمندین⁷
 سونک آزیغنه قار یاغیب ابردی سحر وقتندا خاتون قیجر اباشلادی
 تانک اتغازین سونک خلق ایشندیلار کم اورکادین یغلاغان
 خاتون نینک اوازی جقاتورور⁸ آیر و خاتون بارجا یغلیب اورکانینک
 اشکینه باردیلار⁹ ایرسا کوردیلار کم خانم یوزین برتیب بارجا برینی
 930 فان قیلیب ایتاتورور کم بو کجه * سحر وقتیندا¹⁰ اوغلاب باتیب ایردم بر
 کشی کلیب قوینومغه کردی کوردوم ایرسا فوزی تکین خان ایتدی قیجرما¹¹
 من تورورمن سغا عاشق بولوب¹² آتامغه الیب بردم ایننک اوجون کم
 کوندوز آتام نینک¹³ بولسانک کجه منینکی بولغای سن
 [A. 28a] تیب بوق ایرسا آتام خاتون نی نی فلور ابردی تیدی من قیجر ابردم

ایشنکنی 4 A منی + TT₁ 3 TA - 2 عاشق من A عاشق بولدوم تیدی 1 A *

T₁ 11 A - 10 * کلدیلار 9 A کیلاتورور 8 A یاریندین 7 A - 6 A بریب T 5

آتامینکنی T₃ آتام نینکی A T₁ 13 بولوب من 12 A 11 قیجرما فیل

اولتوراسیز اوغا جقینک شاید

900 [A. 27a] کونکلینکز اجلغای تیب آناسنی * هر بر کون¹ بر طرفکا آوغا و سیرکا
الیب جقدی بر نجه کوندین سونک ایددی خان نینک کونکلینه هوا و هوس
پیدا بولدی ** بولغای * تیکان وقتدا² ایددی بیکلار ایلتورورلار خانغه
مناسب

900 اولتورور کم کدخدا بولغایلار³ خان ایددی انداق خاتون نی بردین تاییلور که
* کلب آنانک نینک⁴ اورنن نوتغای نیدی فوزی تکین⁵ آنام تک بولمسا
اندىن بگ راک⁶ بولسون نیدی خان هر چند کدخدا بولمان⁷ نیدی اما
فوزی تکین اختیارینه قوبادی اوشار ایلندا اکر نجه⁸ تیکان نینک * کورکالی
یغشی⁹ * بورتدا آت کوتارکان کورکالی¹⁰ قزی بار ابردی¹¹ ائی خانغه
الیب بردی

905 اول بدیخت قزینک کونکلینه بو معقول بولدیکم فوزی تکین نینک
منغا میلی بار ایننک اوچون منی آناسغه * بهانه برلان الیب¹² برانورور
نا اوزی مینیک برلان بنهانی عیش قیلغای بوق ایرسا قاری کشیکا مینینک
صاحب جمال قزنی نی اوچون الیب برور ابردی تیب بر کون فوزی تکین
آناسین

* کوراین تیب¹³ کلدی ایرسا خان اوغلاب باتیب¹⁴ و خاتون * اولتوروب
ابردی¹⁵ فوزی

910 تکین نینک قاتیغه کلب یوزین و کوزین سلاب سیباب ابردی آیری
برلان اویناغاندا * خاتونلار ننگ¹⁶ قلورلار شونداق قلاباشلادی
فوزی تکین کونکلیندین¹⁷ بو آنام اورنیغه بولوب منغا مهربانلیق قیلاتورغان¹⁸

بر نجه بیکلار جمع بولوب بوغرا A *** تیب A *² برکون T₁ A هر کون A *¹
انانک نینک A خاتونوم A *⁴ خانغه ایتمدیلار نه بولغای کدخدا بولسانکز لار اندا
بر A *⁹ اکر نجه T₃ *⁸ بولماین A *⁷ بری راک A *⁶ باری راک A *⁵ ایددی + A
ایرزی + A *¹⁴ کورکالی A *¹³ - A *¹² *¹¹ قورور A - A T₃ A *¹⁰ یغشی کورکالی
ایتمدی + A *¹⁷ خاتونلار نچوک A خاتونلارنی توك T *¹⁶ توروب A *¹⁵
قیلار تورورغانی T A A *¹⁸

955 فولین و بوی نین هر فایسی سن بر بایتال نینک فویروغینه باغلاب
 بایتال لار نینک بوت لار نینه نیزه نینک اوجی برلان سانجیدیلار تولای تولای
 خاتون نی¹ بش پاره قیلیب هر فایسی سی بر اندامنی * اوز اورکوریته² الیب
 کیتدی بوغرا خان کوب بیل لار پادشاه لیق فیلدی و نوخسان باشاب اولدی
 * بوغرا خان نینک³ اوغلی فوزی تکین نینک خان بولغانی نینک ذکرى فوزى
 960 تکین آتاسی تختیندا اولتوروب * دشمن لاری نی یغلاتیب و دوست لاری نی
 کولدوروب⁴ ایلکا عدالت فیلیب فقیر مسکین غه خیر و احسان فیلیب
 فرق بیل خان بولوب بتمیش بش باشیغه ینکاذا اوغلی ارسلان نی
 اورنیندا اولتورتوب وفات تابدی فوزی تکین اوغلی ارسلان نینک
 خان بولغانی نینک ذکرى ارسلان آتاسی⁵ تختیندا اولتوروب اولغ
 965 خان بولدی کوب بیل لاردین سونک سوراجیق ایلی باغی بولدی
 ارسلان بارنیب سوراجیق ایلی نی جاییب قالغانی نی اوزینه باقیندورب
 کلدی اندا بر باش اوغلان نی اولجه لاب کلتورب آتی نی سوار⁶ فویوب
 قولیندا اوستوردی اول عقللی و توغشلی⁷ و میرکان و چین هنرلی⁸
 [A. 29a] هر مقامغه و هر بولغه بوروما کنی بیلاتورغان⁹ و خانقه ایناق¹⁰ بولدی¹¹
 970 بارجا ایشک خلقی¹² کوراییلما س لیکیندین مونونک برلان یمان بولدی لار
 سوار نینک عیب نی خانقه نجوک ایتورلاری شی * بیلابیلمای یوروب ایردی لار¹³
 برکون معرکه دا خان سوار نینک فلاقینه سوز اینانورور ایردی سقالی خان نینک
 یوزیکا تیکدی سوار کتکاندین سونک خان * بکلاریکا¹⁴ باقیب¹⁵ ایندی سوار اسرونی
 اویوب بولوب تورور نیدی بیکلار ایندی لار بز مونینک قیلاتورغان اشلار نی
 975 خلوت دا عرض فلالی تیب * خلوت بولغاندا ایندی لار¹⁶ فلان وقتدا
 فلان مالینکرکا مونداع خیانت قلدی و فلان سربیکرنی خلقغه فاش¹⁷

اوزوب A اوز اوغریغه T₃ اوز یا یلاغینه T₁ اوزوب A *² بییش بییتال لار + A¹
 سوراجیق T₁ (и всюду) * آتاسی نینک A³ - * بوغرا نینک T⁴ *⁵ اوز اوکوریته
 ایناق یکیت T₁ خرم یکیت A¹⁰ بیلاتورور ایردی A⁹ - * دانشلی A⁷ T₃
 بیلمای یوروب ایردی لار A¹⁰ *¹² آدم لاری T₂ بولدی لار T¹¹ ایناق و یکت A
 بیک لاکره قراب A¹⁵ * بکلارکا TT₁¹⁴ بیلمایین تورغانده A بیلا آلمای یوروب ایردی لار T₂
 *¹⁶ پاش A¹⁷ وقت تابمای ایردوک ایدی لار A

935 آناسیغه مونداق ایس^۱ نی بردا بار^۲ تیب مندین بو سوزنی ایشکاندین
 سونک قاجیب جقیب^۳ کیتدی یانیندا یاتقان خاتونلار بو سوزکا
 کواهلیق بردیلار و نقی خانم ایتدی موندین بخشیراق کواه بولماس
 بر فار تورور ایزیسی کورونک تیدی ایزنی کوردیلار قوزی تکین نینک
 ایونیندن جقهپ اورکا کلیب نقی قایتیب قوزی تکین نینک ایویغه * باریب
 940 تورور^۴ قوزی تکین ایزنینک قاتیغه^۵ کلیب ایاغین قویدی ایکیسی بر نک
 بولدی بوغرا خان آودین کلدی انغا هم ایتدیلار خان باشلیق^۶ بارجا
 بیکلار قوزی * تکیننی جاقریب ایتدیلار^۷ بو نی ایش تورور کم کچه سن
 قیلیب سن قوزی تکین اول خاتون دین کورکانین و ایشتمکانین ایتدی نقی
 تیدی من اویالغانم دین^۸ اینایینمادم ایکنجی اول کم ضعیفهنی آتامغه من
 945 آلیب بریب ایردم خلق ایچندا رسوا بولماسون تیدم اول مندین برون
 قرباندی^۹ تیدی خلق ایکی بولک بولدیلار یاریسی خاتون سوزیکا
 اینان دیلار یاریسی قوزی تکین سوزیکا اینان دیلار آخر بارجالاری اتفاق
 قیلیب^{۱۰} خانم یانیندا یاتقان خاتونلارنی خان الدیغه کلنوروب
 سوردیلار ایتمادیلار سیاست قیلور بولدی لار ایرسا اول دین تا آذرغا جا
 950 قلغان کنکاش لارینی اوشارنینک خاتونلارنی نینک ایتقان سوزلارینی
 و اونکنی اوغورلاغانی نی^{۱۱}

[A. 286] بر بر ایتدیلار ایرسا بوغرا خان قوزی تکینغه ایتدی بو خاتوننی
 * اونامای ایردیم^{۱۲} شونداق بر فتنه^{۱۳} بولور تیب سن منی اختیارمغه
 قویمادینک ایتدی موننی^{۱۴} نی قیلورونکنی^{۱۵} * سن بخش^{۱۶} بیلورسن تیدی
 ایرسا

قوزی تکین بیوردی بش ایملک^{۱۷} بایتالانن کلنوروب ایکی ایاغین و ایکی

اوستیتیکا T₂ قاشیغه A T₁ 5 جاردی A * 4 - T₁ 3 تورور + A 2 قیلماق + A 1
 آیتوبدی T₁ 9 اویالغان دین T₁ 8 تکین قاشیغه باردیلار A 7 * بولوب + T₁ 6
 الورامن T 12 * اوغورلاب العانی T₁ 11 بیلان A 10 قاریاندی T₃ آیتیب تورور T₂
 آلورده T₁ آلورده من آیندهمای ایردیم A آلورده اونمای ایردیم A (sic) اونامای ایردیم
 اوزنک A * 10 قیلورسن T₁ 15 - A 14 فساد A قیسهلیک T₁ 13 من اوخشاییب ایردوم
 امکاشنی T₃ املوك T₂ قیسراقلی T₁ اصلیک A 17

1000 اولتورورومن تقي سىنىك اباق اوجىنىكدا ياتورمن^۱ تىب يىغلاب اولتوروي
ايردى خان بىرىدىن *موپا كلدى^۲ تقي سوارى قوجاقلاب يوزىندىن اوپدى تقي
ايتدى سىنىك و سىندىن غىمت فلا تورغان بىكلارنىك حقيقتىن^۳
بىلك^۴ اوجون اوزمى اولوك قىلىپ ايردم تىدى خان نىنىك تىرلىكائىن
ايشتىم بارجا خلق كلدىلار خان نىنىك مال لارىن آلىپ اولوككا قراماي

1005 تاشلاب كىنكان بىكلارى توتوب كوزلارىن كور قىلىپ و قوللارىن

1006 كستوردى ارسلان خان بتمش يىل پادشاهلىق قىلىپ وفات تاپدى

بوغرا خان نىنىك^۵ اولغ اوغلى ايل تكىن و انىنىك اوغلى عثمان نىنىك خان
بولغانىنىك ذكرى ارسلان خان نىنىك اوغلى كچك ايردى اولغ عى نىنىك^۶
اوغلى بار ايردى عثمان آتلى آنى خان قلدىلار اون بش يىل^۷ پادشاهلىق

1010 قىلىپ وفات تاپدى * ايل تكىن^۸ اوغلى ايسلى نىنىك خان بولغانىنىك^۹ ذكرى^{۱۰}

* عثمان نىنىك بر اىنىسى بار ايردى ايسلى^{۱۱} آنى خان قلدىلار اول تقي

اوج يىل * خان بولوب^{۱۲} آتاسى^{۱۳} كىنىدىن كىندى ايسلى اوغلى شىبان نىنىك
خان بولغانىنىك ذكرى ايسلى نىنىك شىبان آتلى اوغلى بار ايردى

انى خان قلدىلار اول تقي آتالارى بوركان بولدىن بوروب بخشىغە

1015 بخشى و پىناغە يمان بولوب^{۱۴} بىكرى يىلى آتاسى تىختىدا اولتوروي

اولغ آتالارى نىنىك كوهى نىنىك بىرىنە نوشوب كوچوب كىندى

شىبان اوغلى بوران نىنىك خان بولغانىنىك ذكرى شىبان نىنىك

اوغلى بار ايردى بوران آتلى آنى خان قلدىلار بوران تقي ايل برلان

بخشى سلوك قىلىپ اوغوز اىلى نىنىك رسم لارىن و قاعده لارىن

1020 بر طرف * قىلماي اون^{۱۵} سكىز يىل پادشاهلىق قىلىپ وفات تاپدى

على نىنىك خان بولغانىنىك ذكرى اول ومندا اوغوز اىلى

سر سوي نىنىك ايكى طرفىندا اياقىنە ياقىن اولتوروي ايردىلار

بىيلماك ليك T 4 حقيقت احوالىن^۱ تورا كىلدى T₁ 2 * ياتارمن A 1
ايل A تكىن نىنىك T₁ 8 يىل دىن T 7 - A آتاسى نىنىك T₁ 8 بوغرا نىنىك T A 5
ايل تكىن اوغلى عثمان نىنىك اصلى اتلى A 11 - λ 10 * بولغانى T 8 تكىن نىنىك
T A 14 14 آخر آتاسى نىنىك A 19 پادشاهلىق قىلدى A 12 * اوغلى بار ايردى
قىلمادىلار اون يىل پادشاهلىق و يىنە T₁ 15 * ايش قىلىپ T پىش كىلپ A

قلدی و یاغیدین الیب کایب ایردینکز اصلی کا نارتاتورور بز اینیک
 قلغان بمانلیق لاری نینک قایسی برین ایئالی بارجا ایشلاریندین بمانراق
 بو کم سزنینک کوچینکز¹ برلان * بریکیب یوری تورور² تیدیلار ارسلان
 خان ایئدی سوارنی بئکی کیندکا غزمتکا بیاردم کلکاندین سونک⁹⁸⁰
 سزلارکا تابشئوراین نچوک اولنورورنکزی سیزلار بیغشی بیلورسیزلار
 نیدی تقی ایئدی فلان بردا کییک کوب ایرمیش اوزوم باراین * نیب
 ایردم³ تونا کوندین بری برجا یرم * آغری تورور⁴ سیزلار خلغه باش بولوب
 باریب * اوتو سوقونینک⁵ فقیر و مسکین قیش ازوقی آلسونلار بیکلار
 خلغنی الیب آوغه کیندی لار خان خانونی برلان کنکاشب خسته بولدی
 برنجه کوندین سونک خراب بولدی ایرسا ابودا قالغان بیکلار آوغه کینکان
 بیکلارکا و سواره کشی ییاردیلار خان نینک حالی بیان بولدی یتشا⁶
 [A. 296] کورسونلار نیب بیکلار آودین کلور کونی خان اولدی کلدیلا⁷ ایرسا⁸
 کوردیلار⁹ خان اولوب تورور بارجا بیکلار کنکاشتی لار تقی خان نینک اولوک
 و تریک بولغان مالی نینک بارجاسنی الدیلار اول وقتدا سوار هم کلدی
 سواره ایئدیلا خان نینک اولوکینی قجان جفارورینی نی بردا قویبارینی
 و عزانینک بارجا تکلیفی نی ** خانم برلان * سن بلورسن¹⁰ سن قلغیل¹¹
 آنینک اوچون تریک لکیندا¹² هم سیز ایکنکز¹³ بارجا ایشنی فلانورغان¹⁴ اولکازدا
 هم سیزلار فلینک تیدی لار تقی اولوک اوستینه کلما دیلار تاشلاب
 کیندی لار سوار خان اباقی نینک اوچیندا سقالینی کسب بر تاشنی⁹⁸⁵
 آلیب باشغه و کوکسکا اوروب بارجا برینی باره باره قلیب ایئیب
 * یغلائی تورور ایردی¹⁵ اولکانینکدا بولادم بر اباقی¹⁶ سو براییلادم و غزمتکا
 برامادم ایئدی سنی بر بردا قویماق اوچون توروب من اندین سونک
 سن سیز بو دنیا دا یوروماک¹⁷ منغا حرام تورور اوزومنی اوزوم

دیسام T₁³ * یوری تورور A بریکیب ترور AT₃² * خاتون لارینکز T₁¹
 ینه A⁶ اوسوقونوب A اوتون سوقنق T₁ اوتو سوقنق T⁵ * آغریچر A⁴ * A³
 سمنینک بولا A¹¹ * * - AT₁T₃¹⁰ * کورسهلار T₁⁹ * - AT₁⁸ * کیلیب T₁⁷
 یغلا دیلار آنداغ A¹⁵ * ایچدی + T₁¹⁴ ایردینکز + A¹³ تریکدا A¹² خانیم قیلسون
 یوروماک AT₁A¹⁷ * - T¹⁶

باردی تقي بولغان واقعاتنى بربر ايتدى اندىن سونك شاه ملك باردى على خان
 [۸. ۳۱۵] شاه ملكنى توتوب فاجى لانى لار تقي مولين باغلاب قويدى موني^۱ انشتب
 قوزجى گدى تقي خانغه موني بندلاب نه فلاي ديتورورسن^۲ تىدى خان ايتدى
 اوغوز ايلينه يباراين^۳ دى نورورمن نا اولارنىنك كونكلى مندىن راضى بولسون^۴
 ۱۰۴۵ قوزجى ايتدى اكر شاه ملكنى يبارسانك اولتورورلار تقي مغرور بولوب
 سنىنك برلان ياغى بولورلار هم اوغلونك دىن* و هم ايلنك دىن^۵ ايرلورسن
 تىدى

على خان ايتدى ايلنىنك روشنى سن كوروب كلب سن بخشى بيلورسن
 اورزىنىنك^۶ اوخشارىنى ايتقىل تىدى قوزجى ايتدى مصاحت اولتورور كم
 من ايلكارى بارىب ايلكا سنىنك تلىنك دىن عذر ايتاين على خان اوغلىنى
 ۱۰۵۰ اوردى و قولين اياقبن باغلاب سن^۷ خلقه يباردى* نى فيلورين^۸ خلق
 بخشى بيلور تىب من ايلكارى كدم انى ايتاين تىب اول ميننك سونكورين
 تيز كلور* تىكان سن^۹ بارما لشكرىنكى اوغلنكغه برىب منىنك كىنم دىن^{۱۰}
 يباركىل من انلارنى سوزكا يوبانوب تورغاندا^{۱۱} شاه ملك بارىب بخشى لارىنى
 توتوب اولتورسون* تا يمانلارى حكم كا بويون قويغاي تىدى^{۱۲} على خان
 ۱۰۵۵ هم بو ايشنى^{۱۳} اوخشانىب^{۱۴} قىلور^{۱۵} بولدى اوغوز ايلنىنك على خانغه

ياغى بولوب شاه ملكنى اولتوروب ابو باشينه فرا خان بولوب تور
 طرفكا كىنكلىنك ذكرى ايتدى شاه ملك فاجىب كىنكلىنك سونك
 ايلنىنك نى قىلغانىن ايتالى اول وقتدا اوركچ و مرغاب و تىجندا
 اولتورغان ايلنىنك اولغ بىكى قاىي ايلىندىن قرقوت^{۱۶} تىكان ايردى

1 T - 2 A - 3 قلاسن 4 A - 5 بولهاى 6 T - 7 بىبارىين 8 A - 9 قول لارىن 10 ارتمىدىن 11 تىكان دىن سونك 12 قول لارىن 13 مققول بىلىب + 14 قورقوت 15 قورقوت 16 قورقوت 17 قورقوت 18 قورقوت 19 قورقوت 20 قورقوت 21 قورقوت 22 قورقوت 23 قورقوت 24 قورقوت 25 قورقوت 26 قورقوت 27 قورقوت 28 قورقوت 29 قورقوت 30 قورقوت 31 قورقوت 32 قورقوت 33 قورقوت 34 قورقوت 35 قورقوت 36 قورقوت 37 قورقوت 38 قورقوت 39 قورقوت 40 قورقوت 41 قورقوت 42 قورقوت 43 قورقوت 44 قورقوت 45 قورقوت 46 قورقوت 47 قورقوت 48 قورقوت 49 قورقوت 50 قورقوت 51 قورقوت 52 قورقوت 53 قورقوت 54 قورقوت 55 قورقوت 56 قورقوت 57 قورقوت 58 قورقوت 59 قورقوت 60 قورقوت 61 قورقوت 62 قورقوت 63 قورقوت 64 قورقوت 65 قورقوت 66 قورقوت 67 قورقوت 68 قورقوت 69 قورقوت 70 قورقوت 71 قورقوت 72 قورقوت 73 قورقوت 74 قورقوت 75 قورقوت 76 قورقوت 77 قورقوت 78 قورقوت 79 قورقوت 80 قورقوت 81 قورقوت 82 قورقوت 83 قورقوت 84 قورقوت 85 قورقوت 86 قورقوت 87 قورقوت 88 قورقوت 89 قورقوت 90 قورقوت 91 قورقوت 92 قورقوت 93 قورقوت 94 قورقوت 95 قورقوت 96 قورقوت 97 قورقوت 98 قورقوت 99 قورقوت 100 قورقوت

۱۰۳۶ (A. 306) مغول کلیب کوب^۱ جانبی انغا تاب^۲ کلتور ایلمای کوبراکی * کوچوب کیندی^۳

اورکنج باردیلار^۴ فالغان لاری علی نیکانی خان کوتاردیلار و علی نینک بر یاش
۱۰۲۵ اوغلی بار ایردی قلیج ارسلان آتلیق انغا شاه ملک لقب وویوب^۵ بوکدر
ایلیندین * قوزیجی بیگ^۶ نیکان یوز یاشار کشی بار ایردی اول وقتدا اوغوز
ایلی نینک

بورتی * سر سوی نینک^۷ ایاقی اورکنج برلان * سر سوی نینک^۸ آراسی * آمو
دریایس نینک^۹

ایکی طرفیندا اورکنج برلان مرویننک اراسینداقی * قوم نینک ایجی^{۱۰} نا
مرغاب سوی نینک ایاقی غاجا علی خان اوزی بئکی کینتدا اولتورویب شاه

۱۰۳۰ ملکنی قوزیجیغه تابشورویب اوغلیغه قوزیجی نینک سوزیندین جفا^{۱۱}

تیدی قوزیجیغه ایندی شاه ملکنی اوغوز ایلی نینک ایجینه آلب

بار اندا اوسسون^{۱۲} بو خلقغه و خلق مونغا اورکان سون ایلی نینک

بر جتندا^{۱۳} من اولتورویب و بر جتندا^{۱۴} اوغولوم برلان سن بولغیل^{۱۵}

تیب اوزاتدی شاه ملک ایلی ایچیکا کلدی خلق آنی^{۱۶} پادشاه کوتاردیلار

۱۰۳۵ بر نجه * ییللار اوزاکازرین^{۱۷} سونک شاه ملک بیکت یتشدی اما ظالم بولدی

کشی نینک کورماکا^{۱۸} بخش قزی و خانونی بولسا بامنی^{۱۹} قوزیجی کوب

نصیحت لار هیلدی قبول قیلمادی ایلی شاه ملککا بیراد کر تیب آن قویدلار^{۲۰}

بارا بارا ایلی بخش لاری نینک قزلاری و خانون لاریغه زور^{۲۱} فلاشلادی

ایریسا اوغوز^{۲۲} ایلی^{۲۳} یغلیب اولتورور بولدیلار آنی ایشتیب آتاسی قانیغه^{۲۴}

۱۰۴۰ قاجنی قوزیجی بیگ هم کینیندین کیندی نفی علی خان قانیغه^{۲۵} شاه ملک دین

برون

ایردی + T₁ ۵ کوچوب A ۴ - T₁A ۳ - λ ۳ * طاقت + T₁ ۲ مرتبه لار + T₁ ۱

قرا قوم نینک T₃ ۹ * آمو سوی نینک T₃ ۸ * سر نینک T₁T₁ ۷ * قوزجی A ۸ *

چایندا T₁ ۱۲ بولسون T₃A ۱۱ هیچماغای سن A هیچماغایل T₁A ۱۰

کورماکان T₁ کورماکی A ۱۰ ییللار دین A ۱۵ * - TAA ۱۴ اولتورغیل T₁ ۱۳

زورلیق T₁T₃ ۱۰ قویوب ایردی لار A ۱۸ قوادی A ۱۷ کورکی T₃ کورماکی T₂

قاشیغه T₁T₃ ۲۲ اتاسیغه قارشو T₃ ۲۱ * یانیغه T₁ ۲۱ بارجه + A ۲۰

[A. 32a] مېنىڭ كىيىمىدىن¹ يېپىرىكىل تىپ يىڭى كىيىمىدىن كىيىپ، اوركەخ دا اولتورغان
 ايل نىڭكىنك ايجىكا كىيىمى اول وقتدا خلق طغرل نىڭكىنك آغزىغە قىراي تورور
 ايردىلار طغرل قوزىجىغە ايردى سوزىنىڭكىنك رلىنىيىنى ايتقىل يوق ايرسا
 1080 قارىغان * جاغىندا اسىنىڭ كىيىپ² قىن استىدا³ اولارسىن تىدى⁴

قورقانىدىن راستىنى ايتدى قوزىجىنى بىز فلدىلار بارغا ايلكا كىشى
 جابىتوردىلار⁵ اون آلتى مېنىڭ كىشى بىلدى * شاه ملك نىڭكىنك كلانورغان⁶ بولىنە
 بارىپ قىرقت⁷ بىك سىكىز مېنىڭ كىشى بىرلان يول نىڭكىنك بىر بانىندا توروي
 طغرل بىك سىكىز مېنىڭ كىشى بىرلان يول نىڭكىنك بىر بانىندا توردى تى اوزاق
 1085 فراول سالىدى بىر كون فراول كلانورور نىب كىلدىلار⁸ آتلان بىرلان نىڭكىنك

ايكى بانىن آلب توردىلار شاه ملك نىڭكىنك لىشكىرى بىكىمى مېنىڭ كىشى ايردى
 بارىنى⁹ اوتابىر كىندا ايكى طرفدىن آت سالىدىلار اولغ اورش بولىدى طغرل
 غالب كىلدى شاه ملكنى توتوب اولتوردىلار و بىكلىرىنى هم اولتوردىلار
 على خان بوخىرىنى ايشىمىكاندىن سونك تىز اولدى اوغوز ايلى¹⁰ بىرى بىرى بىرلان
 1090 اوچلى و قانلى¹¹ بولدىلار ابو باشىنە فرا خان تىكان بولىدى بىرى بىرىنى جابىنى
 و بىرى بىرىنى اولتوردى و تى قىلىق¹² بىك و فزان بىك و قارامان¹³ بىك
 باش¹⁴ بولوب

كوب ايل مانكىشلاق كىيىدىلار آنلارنىڭكىنك ايجىمىدا هر ايلدىن بار ايردى
 اما كوبرا كى اير و دوكر و ايكدر و جاولدر و قارقىن و سالور و آغار
 ايردى عىجاق بىك نىڭكىنك اوغلانلارى باش بولوب حصار تاغىنە

[A. 32b] 1095 كىيىدىلار و بىر نەجە¹⁵ ايللار اوچلى ايلى و كوكلى ايلى و آغار ايلى و
 سلطانلى ايلى ابوالحمان تاغىنە كىيىدىلار يازر¹⁶ ايلى خراسانغا بارىپ درون¹⁷
 اطرافىندا كوب بىلدىلار اولتوردىلار اول سىبىدىن درونغا يازر بورتى
 دىرلار يازر ايلى نىڭكىنك بىر نەجەسى درون يىقىندا تاغ ايجىندا دهقانلىق

يېپىرىدىلار T₁ 5 ايرسە + A T₁ 4 بىرلە T₂ 3 چاقدا A 2 * ارتقىدىن A 1
 كىيىدى بولار هم T₁ كىدى A 8 قىرقت A 7 كىيلان T₁ 6 شاه ملك كلانورور A 6 *
 كوب + TA 14 ياغى A 13 قورجان A 12 قوتلىق A 11 ياغى + T₁ 10 يارىمى A T₁ A 9
 دورون A T₁ 16 يازر A T₁ 15

ايل ايجيندا برجلى بار ايردى مران¹ كلهن دبرلار ايردى قيرقوت² بيك³ [A. 316]
1060

آنى جافرتيب آيندى شاه ملك برلان قوزجى بيك بزدين آغريب على خان
فاتيفه⁴ قاجيب كيتى ايل برلان خان نينك ايشى نچوك بولور ابركان نيدى
ميران كلهن بر ساعت سوزلاماي اولتوردى نقى ايتدى تيز اوغوز ايلي نينك
ايجيندا اوروش بولوب قزل مان قرا سو تك آفانورور* على خان تيز

1065 اولانورور انينك اورنيغه بر كشي پادشاه بولانورور⁵ نيدى بو سوز⁶ تمام بولدى
ايدى اوزكا سوزنى ايتالينك بر كشي بار ايردى طغورمش آتلى آناس نينك آنى
كرانجه⁷ خواجه قايى ايليندين* ابو بساي نورغان يارلى⁸ كشي ايردى بو
واقعاندين

*كوب بيللار⁹ برون طغورمش بر كيجه ياناب ايردى نوش كورار كيم
كوكسيندين

اوج درخت كوكاريب بلند جقدى نقى بوئاق لاندى و يابراق لاندى ايرتا

1070 نوروب ياريب بو نوشنى ميران كلهن غه ايتدى بو كوركان نوشكنى

هيج كشيغه¹⁰ ايتماغيل* بختشى نوش نورور بو¹¹ نيدى طغورمش نينك

اوج اوغلى بار ايردى هر اوغلى نينك باشيندين خدای پولينه* بر فوى
اولتوروب

بشرب خلقغه¹² بردى اولغ اوغلى نينك آنى تونات اورتانچى س نينك آنى

طغرل و كچى س نينك آنى آرسلان ميرقوت¹³ بيك كا¹⁴ هرينتاشى ايردى اوچوس

1075 نقى ميركان و بوكه ايردى ميرقوت¹⁵ بيك طغرلنى اونبيكى ميليب آنى طغرل

اونبيكى دبرلار ايردى ايدى شاه ملك نى ايتالنك قوزجى بيك على خانغه

شاه ملك نى

— A³ قورقوت T₂T₃ قيرقورت T₁ قورقوت تيكان A² ميران A T₁¹

اوى سايى تورغان A⁸ * كوراجيم T₃⁷ سوزوم A⁶ — A⁵ * قاشيغنه T₃ قاشىغنه T₁⁴

صدقه A¹² * بو بختشى تورور A¹¹ * — A T₁¹⁰ كيم كا T₁¹⁰ — A⁹ * يوراكى

قيرقورت T₁A قورقوت A¹⁵ بيكا T¹⁴ قيرقورت T T₁A¹³

اول تقي اون بيل آتاسى بربندا اولتوروب وفات تابدى اندىن ايكي¹
 * ياش اوغلان² قالدى اولغى نىنك آنى كوكم باقوى كىچكى نىنك آنى سرنك
 كوكم باقوىنى پادشاه قىلدىلار كوكم كىچك ايردى بىغشى و يماننى بلماس
 ايردى اول زماندا اوغوز ايلى نىنك بر باغى سى بار ايردى قراشيت آتلى
 اول ارسلان خان نىنك اولكانىن و اندىن ياش اوغلانلار قالغانىن و انلار
 پادشاهلىق قلايلىماي اوغوز ايلى نىنك آغزى آله بولوب تورغانىن
 ايشتىب آتلاندى تقي كليب ارسلان خان نىنك اورداسىن و
 بيكلار نىنك ابولارين جابى كركم باقوىنى * آت الدينه آلب فاجتىلار³
 * اول وقت⁴ سرنك بشىكدا ايردى آنى باغى اولجه قىليب آليب⁵ كىتىدى اندىن
 سونك كوكم بيللار⁶ اوندى سرنك بىكىت بىشكان دىن سونك آقاسى
 كوكم باقويغه كشى بياردى من فاجابلماي من اقام كليب منى * الا كورسون⁷
 نىب مونى ايشتب كوكم باقوى بارجا اوغوز ايلى نىنك لشكرىن ايب بارىب
 قراشيتنى جابى اينيسى سرنكنى آليب ايسان امان ايوينه كلدى
 كوكم باقوى يكرى بيل پادشاهلىق قىليب وفات تابدى ارسلان اوغلى
 * سرنك نىنك خان بولغانى نىنك⁸ ذكرى كوكم باقوى اولكاندىن سونك اينيسى
 سرنكنى پادشاه قىلدىلار⁹ اول تقي اون بيل پادشاهلىق قىليب آتاسى¹⁰
 كىنندىن¹¹ كىتى اندىن سونك اوغوز ايلىندىن پادشاه بولغان قنق
 اوروغىندىن سلجوق¹² باي باشلىق كوكم ايل كوچوب سر يقاسىندا
 خچند شهرينه كدىلار اندا كوكم بيللار اولتوروب * نور ولايتىكا¹³ باردىلار
 اندا بوز بيل اولتوروب كوچوب اوركنج باردىلار اوركنجدا اولتورابلماي
 كوچوب خراسان باردىلار تقي مرويدين¹⁴ ابوالخان غاجا اولتوردىلار اول وقتدا
 خراسان سلطمان محمود غزنوى نىنك نىبىرلارى نىنك قوللارىندا ايردى
 اولار نىنك دولت لارى نىنك كىسهلارى تولوب توكدى¹⁵ دىب تورغان
 وقت ايردى سلجوقىلار مرو شاه جان¹⁶ شورىنى ايب طغرل بىكنى

بيل T 6 - A 5 - TT₁A 1 اطغه مېنىب قاچدى T₃ 3 * اوغلوئى T 2 * بو A 1
 كوتاردىلار A 8 * سراپىنكىنى پادشاه بولغانىنى T₁ 8 * ايب كىتا كورسون A 7 *
 ينه ولايتلار يغه T₃ 10 * سلجوقى T 8 سال جوق T₁ 12 ارتقىندىن A 11 * آقاسى T₁ 10
 جهان A 16 * توكولاين A توكولاين T توكولاين A T₁ 15 * مرويدين A 14

قیلیب اولتوریب ایردیلار بو وقتدا انلارنى قراناشلى دیتورلار و تى ۱۱۰۰ سالور ایلیندین دینکل بیک باشلیق اون مینک ابولی خراسانغه باردیلار تى کوپ بیللار* اندا اولتوردیلار تى اندین کوموب عراق و فارس باردیلار تى^۱ اندا وطن نونوب قالدیلار قنق اوروغیندین سلطان سنجر ماضی نینک^۲ آناسی سلطان ملک شاه باریب عراق و فارسنى^۳ آلیب اصفهاننى پای تخت قیلیب اولتورغان وقتدا سالور ایلی دینکل بیک نینک اوزی نینک ۱۱۰۵ و اول بارغان جماعت نینک نسل لاریندین بر نجه کشى لار کلیب سلطانغه نوکر بولوب عرض قیلدیلار کم بز^۴ اوغوز ایلی سالور خلقدین نورورمیز اولغ آنالاریمز ترکستاندین کلکان نورولار تیب قرینتاش لیق لارینى معلوم قلدیلار اول سالوردین بر نجهسى عراق دین قایتیب مانک قشلاق کلدیلار انلار نینک^۵ نچک کلکانلارنى * تنکرم بیورسا^۶ اینقوم تورور^۷

۱۱۱۰ * برونى اوکان خلق^۸ آیتیب تورولار اوغوز ایلی کومیب چکیب بیورمادوک^۹ [A. 32a] یول بارمو ایوبین نونوب اولتورمادوق^{۱۰} یورت بارمو طغورمیش اوغلی طغرل نینک خان بولغانی نینک ذکرى اوغوز ایلی نینک شاه ملک بزوق لقیندین کیتماى سر سوی نینک آیا فیندا و امو سویدا اولتوروب قالغانلاری طغورمیش اوغلی طغرلنى خان کوتاردیلار اول یکرمی بیل ۱۱۱۵ پادشاه لیق قیلیب وفات تابدی و اندین سونک طغورمیش نینک کچک اوغلی ارسلاننى خان قیلدیلار اول تى اون بیل پادشاه لیق قیلیب * کنکانلار نینک کینیندین^{۱۱} کیتی ایرسا^{۱۲} انینک^{۱۳} اوغلی * اصلزادهنى^{۱۴} خان قیلدیلار اول هم یکرمی بیل دنیا لیق شرابنه اسراب یوروب اسرکلیکدین آیلدی ایرسا کوزین آجیب کوردی اولغ آنالاری نینک قانیندا ۱۱۲۰ یانیب نورور انینک بر اوغلی بار ایردی اول اوغلانغه اولغ آناسی نینک آتین دو یوب ایردی ارسلان تیب ارسلاننى خان قلدیلار

انشاء الله + ۸ - ۵ * ۸ T₁ A ۴ پارسنی ۸ ۵ غازی نینک T ۲ - ۱ * ۸
 کیتکان لارنى T₁ ۱۰ * اولتوروماق T ۹ یوروماک T ۸ ۸ تازیغ ایکلاری ۸ ۷ * تعالی
 اصل ذاتنى ۸ ۱۲ * وفات تابتی اندین ایوساری نینک ۸ ۱۱ * ایوزیندین

انينك آتاسى بىنام غازى انينك آتاسى بوريچى غازى انينك آتاسى
 فلال غازى انينك آتاسى اينال غازى انينك آتاسى سليمان غازى
 انينك آتاسى حيدر غازى انينك آتاسى اونكوزلى اورس انينك آتاسى
 1170 قزان آلب انينك آتاسى انكش انينك آتاسى اندر انينك آتاسى
 آنا انينك آتاسى نيمور انينك آتاسى سالور انينك آتاسى تاغ خان
 انينك آتاسى اوغوز خان بو سوز محض غلط تورور انينك اوچون كم
 اوغوز زمانيندىن تا بو وقت قاجا بش مينك * بيل اونوب تورور
 اوکورچيق زمانيندىن تا بو وقت قاجا بش بوز¹ بيل² * آلتى بوز بيل³ بولوب
 1175 تورور اوغوز برلان اوکورچيق نينك اراسى تورت مينك تورت بوز بيل
 اون آلتى ارقه⁴ تورت بوز بيلدا هر چند كوب بولسا تورت بوز اليك بيلدا
 اونار بس اوکورچيق نينك تورت مينك بيلدا. اونكان آنالارى نينك
 آتى قانى بو بتلكان اون آلتى كشى اوغوز اوغلانلارى ايركانى راست
 [A. 35a] و اوکورچيق نينك آنالارى ايركانى هم راست اما قايسى كشى كم ايل ايجندا
 1180 مشهور بولسا انى بتيب تورور و غير مشهور كشى لارنى بتماى تورورلار
 خدای بيلور كم بو بتلكان كشى لار نينك هر قايسى سى نينك اراسيندا اون
 بش يا بكمى كشى نينك آتى بتماى قالب تورور انينك اوچون
 ايتاتورورمن كم اوغوز برلان اوکورچيق نينك اراسيندا تورت مينك تورت
 بوز بيل كجيب تورور هر مينك بيلدا قرق ارقه * اونسا كرك⁵ كم ابكى بوز ارقه⁶
 1185 اونكاي ايردى بس غلط تيكان نچوك بولور بو فلگ نينك كردهنى
 نيمرسالارنى * اونونورمغان تورور كم⁷ بو انينك قىندا⁸ سهل تورور
 * بو سوز نينك غلطلى بنا بروجە بو كم سالور قزاننى آلتى ارقه
 اونوب يتى لانجى ارقه دا اوغوز خانغه بىكوروب تورورلار ايسدى⁹ بو
 سوزىنى اوچوغان¹⁰ و تينكلانغان كشى لار بىخشى فكر قىلنك اوغوز خان
 بزينىك بىغمبردىن تورت مينك بيل ايلكارو اونكان تورور قزان آلب
 بزينىك بىغامبردىن اوج بوز بيل سونك¹¹ ايردى قارىغان جاقيندا¹² مکهكا

اونونورمان A⁷ - T₁⁶ * اوتار A⁵ ارقه ده اوتار A⁴ - A³ يا - T₁² - A¹ *
 ايردى A¹² اونكان + A¹¹ اوغان T¹⁰ - A⁹ * قاشيندا T₁⁸

پادشاه قیلدیبلار آلب ارسلان و سلطان ملك شاه و سنجر ماضی
 مونلار شول جماعت دین نورورلار اول پادشاه لارنینک
 [A. 346] حکایت لارینی * بزنینک ایتناغمیز¹ حاجات ایرماس بز دین بورونقی اونکانلار
 اول پادشاه لارنینک نسب لارین بیان فلیاق اوجون چندان کتاب ایتیب
 1150 نورورلار انینک حساینی * خدای تعالی² بخشى بیلور ساچوی لار ترکمان
 بولوب قرینتاش میز تیب ایلکا و خلقه فایدہسی³ نیکادی * پادشاه بولغونچه
 ترکمان نینک قنق⁴ اوروغندین میز نیدیلار⁵ تقی پادشاه بولغاندین سونک
 افراسیاب نینک بر اوغلی کیمتسرو دین⁶ قاجیب ترکمان نینک قنق
 اوروغی نینک ایچینه⁷ باریب اندا اوسوب فالیب تورور یز انینک اوغلانلاری
 1155 و افراسیاب نینک نسلیندین بولور میز تیب آنالارینی ساناب اوتوز بش
 ارقه دا افراسیاب غه ینکوردیلار اوغوز ایللی کوکم باقوی برلان * سرنک دین سونک⁸
 اوز باشینه پادشاه کوتاریب اولتور ایلمادی لار اوغوز ایللی نینک مانکغشلاق
 و ابوالخان دا اولتورغانلاری * اورکنجدا هر کم پادشاه بولسا انفا⁹ تابع بولدیبلار
 و خراساندا اولتورغانلاری خراساندا هر کم پادشاه بولسا انفا تابع بولدیبلار
 1160 و ماوراءالنهردا و هر بورندا اولتورغانلاری شونداق بولدی لار
 سالور¹⁰ اوکورجیق¹¹ آلب نینک * آنالاری نینک و اینی لاری نینک¹² و
 اوغلانلاری نینک¹³ ذکرى

[A. 346] شاه ملك بوزوق لغیندا دینکلی بیك باشلیق عراقغه بارغان سالور
 ایللی کوپ بیل لار اندا اولتورغاندین سونک اولار نینک ایچندا * اوکورجیق
 آتلی¹⁴ بر نوغشلی یکیت پیدا بولدی * ترکمان لار نینک تاریخ بلاتورغان کشی لاری¹⁵
 1165 اوکورجیق آلب نینى اون آلتی ارقه دا اوغوز خانغه ینکرتب مونداق سناب
 نورورلار کم اوکورجیق آلب آناسی قرا غازی¹⁶ بیك آنینک آناسی قراغ

الله خدا T₂ * هر یرده مشهور ایتیب تورورلار مونداق ایتماق نى A *
 بار ایردی اول A * A - * 5 A + * تیکان A + * 4 پایدهسی T₁ پیداسی A * 3 T A A - *
 اورکنجداکی A * 9 سونک دین T₂; T A; * 8 Так A ایچنده A ایشکینه T₁ * 7 کیچیکلیک دین
 ایل لاری نینک A * 13 اینی لاری T * 12 اوکورجوک A (и всюду) * 11 ایلی + * 10 پادشاه لارغه
 قاضی T₁ (и всюду) * 16 تاریخ ایکلاری آیتیب تورورلار * 15 A - * 14 A *

كاروان كيندى كوب كىچ قالدېنىك * آلبلار بىكلار كوران بارمو قزان كىي
بولغه كىركىل

ابدى او كورجىق نىنىك حكابتىن ايتالنىك¹ اول زماندا عراق نىنىك كوچلى
1210 خلقى² بايندر اىلى³ ايردى او كورجىق آلب بايندر بىكى نىنىك⁴ حكىمىنى تونمادى
بايندر بىك⁵ او كورجىق برلان بىمان بولدى او كورجىق نىنىك
بايندر برلان * اورشغو نك⁶

1215 [A. 36a] قونى⁷ بوق ايردى مېنىك ايووليك اىلى برلان عراق دىن قاچىب شماقى⁸
كلدى توقوز يوز ايوولوكى⁹ سالور و يوز ايوولوكى¹⁰ قارقىن ايردى اندا هم
اولتورغالى بايندر دىن قورقوب قىرىم¹¹ كلدى اندىن كوچوب اتل¹² سويىنى
كچىب يايق سويىنه كلدى اول وقتدا اله كىك و فرا فاش نىكان بردا
قانغلى خلقى اولتوروب ايردى انلار نىنىك خانلار نىنىك آنى كوك تونلى
نىكان¹³ ايردى انىنىك قاتىغه كلىب بر نجه بىللار اولتوردى عاقىت
انىنىك برلان هم بىمان بولوب كوچوب قاچىتى كوك تونلى¹⁴ كىنىندىن
1220 بىتب بىتى يوز ايوولكىن اىب قالدى اوج يوز ايووليك برلان قاچىب
مانكشلاق بارىب قرا خان نىكان بردا اوم بىل اولتوردى كوك تونلى¹⁵
او كورجىق نىنىك قىدا كىنكان بىن بىلمى نورور ايردىلار اوج بىلدىن سونك
ابشىتب آتلاندى¹⁶ آنىنىك آتلانغانىن او كورجىق ابشىتب اىلى
برلان قاچىب قورنلوب ابوالخان ناغىغا بازدى اول وقتدا

1225 او كورجىق نىنىك ايتقان تارىمى¹⁷ بو نورور * دوندوم قاچىب¹⁸ قانغلى
خاندىن! قبله $\text{A} \text{S} \text{S} \text{O} \text{R} \text{D} \text{O} \text{M}$ ¹⁷ * قىر بىل اشىب¹⁸ كلكان آر¹⁹ اونكىندىن
دوندوم²⁰

او. ووشماقغه A * 6 بىكى A 5 سوزىن A 4 خلقى A 3 اىلى A 2 ايتالىق T₃¹
خرىم T₂ خرىم A 10 ايووليك A 9 شماقه T₂ شاممه T₁ شماق A 8 حالى T₂ T₃⁷
اطلانيب T₁¹⁴ خان A + 15 A - 12 اتىل T₃ ادىل T₁ T₂ ادىل A 11 قايقىرم T₁
стихотворение (12-ти слоговое) — силлабическое Это — тарихى AK A 15 جىغدى
* 16 так A; T T₁ T₃ — A قاچىب T₃ — все стихотворение — опущено. 17 так A;
ара T T₁ T₂ A 18 قىر بىل داشىب A قىر بىل داشىب T T₁ T₃ A * 18 سولدىم T₂ سوكدىم T T₁ A
جقدىم A 20

باريب حاجي بولوب گلدي بس * سالور قزان آلتى آرغه دا اوغوز خانغه
 نجوك بتار و تى¹ سالور قزان قابى قورقوت آتا برلان بر زماندا ابردى
 قورقوت آتائينك سالور قزان آلبنى ماختاب ايتغان تارىمى² بو تورور³
 * قازغورت ناغدين اونكر ناشنى * سالور قازان اونرو باريب قرياب
 بوغارلاندى
 توندى⁴

ايت بجه كوروب آنى ايسى كيتدى * آلب لار بيكلار كوران بارمو قازان كىي
 [A. 356] بر قازانغه قرق بير آطينك اتين سالدى * اول قازاننى سول اليكى برلان آلدى
 ساغ اليكى برلان ايلكا اولاشتوردى * آلب لار بيكلار كوران بارمو قزان كىي
 كوك آساندين اينيب گلدى تينلى يلان * هر آدمنى بوتار ابردى كوركان زمان
 1200 سالور قزان باشين كسدى برماي آمان * آلب لار بيكلار كوران بارمو قزان كىي
 اونوز قرق مينك لشكر برلان قزان * ايت بجه ابل لار ينى گلدى قيريب
 باريب

بر نجاسى قتلديلار كوب بالباريب * آلب لار بيكلار كوران بارمو قزان كىي
 ترك و تركمان عرب عجم رعيت لار * قزان قىلدى مسلمانغه تربيت لار
 كافرلارنى قردى اوشال كوب فرصت لار * آلب لار بيكلار كوران بارمو قزان كىي
 1205 اندين هنر كوناردى لار بارجا اولى * بعضى لارغه اورون بردى ساغلى سوللى
 بزكا بولدى قوموغ ايلينك اورنى دينكلى * آلب لار بيكلار كوران بارمو قزان كىي
 سياح قورقوت اولار بولدونك ايمدى * اول قزانينك دولتينه دعا قىلغىل
 بيلكىل

DK * 4 اشتينيك لار + A * 3 شعرى DK (стр. XXVII) تاريخى A * 2 — A * 1
 قازان امولدين اوتكور داشنى يوفلاتدى * سالور قازان قارشى باروب (стр. XXVII)
 قورى بابا توندى

Стихотворение воспроизведено по семи спискам и корректировалось по сводному тексту, опубликованному А. Н. Самойловичем в статье «Один из списков «Родословного древа туркменского» Абуль-Гази-хана» (ДАН-В, 1927, стр. 41—42).

Это стихотворение по рукописи Ленинградского списка (см. Şeceret Terakime, л. 48а) и по изданию О. Ş. Gökyaу. Dede Korkut (стр. XXVII—XXVIII) в транскрипции турецким (латинизированным) алфавитом (с рядом неточностей) приведено в статье: F. Süm e r. Bayındır, Peçenek ve Yüreğir, стр. 324—325.

بر بر ايتالينك¹ اوکورجیق نينك² آلتی اوغلی بار ابردی هر ايکيس بر
ايکيز بولوب ابردی اوج بولی بری بری نينك کينيندين³
ايکيز بولوب آتلاری بو نورور بردی بوقا⁴ بر ايکيز * اوسار
¹²⁴⁰ قوسار بر ايکيز يايچی⁵ دينکلی⁶ بر ايکيز بردی نينك ايکی اوغلی بار
ابردي بری نينك آتی قلمی و بری نينك آتی قل حاجی قلمی نينك⁷
اوغلانلاری بيوت و قلتاق * ايلي نورور⁸ ⊗ اما بيوت نينك ايکی اوغلی
بار ابردی بری نينك آتی اوزلی نيمور ابردی بری نينك آتی قوتلی
نيمور اما اوزلی نيمور نينك اوج اوغلی بار ابردی آتلاری بو نورور
¹²⁴⁵ عيسی و موس و * بهرام شاه⁹ قوتلی نيمور نينك اوج اوغلی بار ابردی
آتلاری بو نورور * جونی و شران بو قوتلیق¹⁰ قل حاجی اوغلی
آرساری بای نينك اوج اوغلی بار ابردی اينلغازی¹¹ و زينلغازی¹²
و مصطفى غازي¹³ اينلغازی نينك ايکی اوغلی بار ابردی بری نينك
آتی تورا و بری نينك آتی سوقمان¹⁴ * لاينا و جارشانق بو
¹²⁵⁰ ايکيس نينك اوغلانلاری نورور زينلغازی نينك اوغلانلاری
قرا و بکاول¹⁵ نورور

دوبر ايتورمیز انشا T₂ انشاء الله ايتورمزلاز T₁ انشاء الله تعالی دوبر ايتالی A * 1
ياچی A * 5 بوقا T₃ A * 4 ايزيندين A * 3 اوکورجیق T; TAA * 2 الله تعالی
— T₁ T₂ T₃ A * 8 قلمی TAA; TAA * 7 دنکلی يايچی بز ايکيز اوشار قسار T₂ * 6
جونی شرب قوجيق T₃ اول چونی ايکنجی شرق اوجونجی فوجوق T₂ * 10 T₁ * 9 TAA
قاضي T₁ T₃ * 13 زينال قاضي T₁ T₃ * 12 آينال قاضي T₁ T₃ * 11 TAA — TAA T₁ T₂ T₃ * 10
اما توره نينك ايکی اوغلی بار ابردی بری نينك آتی که و T₂ * 15 * سوقماق T₁ T₂ A * 14
بری نينك آتی چهار شدغو سوقماندين فرونگدين (!) قالغانی معلوم ايرمس
قرا و بو لوكاويل ايلى T₃ قرا او بکاول A قره بوکاوويل T₁ * 5

قوجیس [لار]کا¹ بیرچی [لار]کا² بول * قابیلی قارلی ایکی فولا³ بول
باشلاندموم

ارقیت ارقیت قولراغه تورجم⁴ سالدموم * آرت اونکومکا⁵ بزکا⁶ سالیب کوچم
تارندوم

* قر اتیمدا⁷ [تاغ] بولیندین آشیب * قباقلی دین آلتجه⁸ بورت بورتلاندوم
باردموم

کورلداشیب⁹ آرنیدین یاغی بندی [سه] * قایقی¹⁰ باشلی قاتی یاغیه ایش بو بوردوم
قانی¹¹ ایرنگلی قاینک¹² اوقعا¹³ قان * چاپسه¹⁴ کسار قورج پولادغه طوغ
بورکوندوم¹⁵

قلجم¹⁶ سیریب¹⁷ * بیسل¹⁸ اکشامدا¹⁹ * آوا قیشلاب قر [دا] یابیلاب بلقان
قوی قازدموم²⁰

اکسه باسین²¹ قرا تاغغا اوغراب²² * قانقی کره²³ طوی نونسادی اندا
کلردوم²⁴

التون کوزلی نبوشقانی²⁵ کیتوردی نیب * * قاز اباغی اوج آیری طامغا²⁶ بردوم

1235 قرا غازی²⁷ بیکنینک نورت لوغلی بار ابردی اول اوکورچق آلب ایکنجی

سوارچیق

اوجونجی دودق²⁸ نورنومجی قباچیق بو نورنننک لوغلانلاری * تنکرم بیورسا

قول¹ ل⁴ قله² قول³ T₁ بوجیکا² T₂ قاجیرچیغه¹ T₁ قجرچیغه¹ TT₂
قواتیغه⁸ ل⁷ قایتیمک⁷ ل⁷ اونکوما⁷ T₁ T₂ T₁ T₂ * تورچوم⁵ A توجیم⁵ T₂ — T₁ A
کرداشیب¹ T₁ کولداشیب¹⁰ A A الینجه⁹ A التجه⁹ دین⁹ T₁ * قراتیمه⁸ A قراتغا⁸ T₂ قراتو⁸ T₁
ل¹⁵ اوقه¹⁴ ل¹⁴ یینیکه¹³ ل¹³ A, DK قانلی¹² ل¹² قایق¹¹ DK¹¹ کورلاشیب¹¹ T₂
رچالسه¹⁶ A جالسا¹⁶ T₁ T₂ T₁ T₂ * DK¹⁶ T₁ بورکاتدموم¹⁶ T₂ بورکاتدموم¹⁶ T₁ پورکاتدموم¹⁶ DK
بیلاکیشاند²⁰ DK * اینکسامده²⁰ T₁ بال¹⁹ T₂ بسریب¹⁸ DK قیلجم¹⁷ نی¹⁷ DK
قورج²⁴ ل²⁴ اوغرای²³ T₁ یایین²³ A یاتان²² DK, AT, DK قوزلاندوم²¹ T₂ بیلاکیشام²¹ دا²¹ A
قولوم²⁵ T₁ T₂ فولانغه²⁵ طوغ باغلاندوم قیلجم سیریب بیلاکیشادین قوی قازدموم
قایتارمعی قاز²⁸ T₁ T₂ * تاروشقان²⁷ نی²⁷ T₁ کوردوم²⁷ A کوردیم²⁶ ل²⁶ کونده²⁶ DK
DK (стр. XVI) это стихотворение приведено в несколько иной редакции.

29 T₁ T₃ قاضی²⁹ دوریق³⁰ T₁

اوسار¹ اوغلانلاری تراکه² سالور تورور دینکلی اوغلانلاری
 جایی³ خلقی تورور یایی اوغلانلاری بو وقتدا آمو سوی نینک
 یقاسندا * قرا قول⁴ یقیندا اولتوروب تورورلار⁵ بو جاقتا هم انلارنی
 یایی دیتورورلار اوکورجیق نینک بش اوغلی نینک نسلینی بیان قلدوق
 1275 اما قسار آتلی اوغلبندین نسل قالغانی معلوم ایرماس ایدی اوکورجیق نینک
 اینی لاری نینک نسلین بیان قلالینک⁶ سوارجیق نینک بر اوغلی بار ابردی
 خورشید آتلی الام⁷ * اورکتیجلی⁸ ایللی⁹ خورشید نینک اوغلانلاری تورور
 ارلار¹⁰ اوروغی دودق نینک نسلی تورور سقر ایللی قباچیق نسلی
 تورور اوکورجیق نینک اینی لاری و اوغلانلاری نینک نسل لارینی ایتوق
 1280 ایدی اورکا ایل لارنی ایتالینک آغار و ایسقلی ایللی اویغوز ابرقیل
 خواجه کیم اوغوز خان نینک اوغلی¹¹ کون خان نینک وزیر ابردی انینک
 اوغلانلاری تورور * یسر ایللی¹² خلقی نینک اصلی مونداق تورور کم
 مانککشلاقتا ایجکی سالوردین بر کشی بر * ایجکی سالورنی¹³ اولتوروب
 قاجیب دروندا¹⁴ اولتورغان سالور ایللی نینک ایجه کلب تورور
 1285 تقی انلاردین بر قز الیب اندا وطن قیلیب اولتوروب تورور ** بارجا¹⁵
 یسر ایللی¹⁶ خلقی اول کشی نینک اوغلانلاری تورورلار¹⁷ بورقاس¹⁸
 سالور ایلیندا تیمور توغلی خان تیکان بار ابردی و تقی سالوردین
 اسق¹⁹ اسماعیل آتلی بر کشی * بار ابردی²⁰ بر بردین * کلانورور ابردی
 ** کوردی ایرسا تیمور توغلی خان نینک ابوی²¹ کوجا تورور آطلدین
 1290 توشوب اولتوردی کوج اوزاب کنکاندین²²

چایی A جایی T₂ چایی T₁ چایی A³ توکه T₁ T₂ توکیسه A² اوسار قسار A¹
 اورکتج A⁸ اولام A اول T₁ اولام A⁷ قیلالی T₂⁶ تورور⁵ قرا قول A⁴
 یهرالی A¹² وزیر و A¹¹ تراز T₂ دوازلار A (на полях)¹⁰ اورکونجلی A⁹
 بارجامیز T¹⁵ دوران دا T₁ دوروندا A¹⁴ کشی نی A¹³ * ییمیری ایللی T₂ یهرلی A
 — T T₁ A²⁰ — A¹⁹ بورقاس نینک اصلی T₂¹⁸ — T₂¹⁷ * یهرلی A¹⁶
 کلانورغانده کورسه تیمور توغلی خان T₂²² * ابوی کم T²¹ برکون اسماعیل — T₂²⁰
 کورسه تیمور T₃²² * کوجوب بارور ایرسه اسماعیل نینک یورتیغه کسه کوردیکم
 توغلی خان کوجوب بارور ایرسه اسماعیل نینک یورتیغه کسه

[A. 376] مصطفی غازی نینگ اوغلانلاری اولغ توبه و کونش تورور
 بوفا^۱ اوغلانلاری ایچکی سالور تورور^۲ و بنا بر نامه‌دا مونداق
 دبش‌لار کیم سالور ایلیندا برکشی بار ایردی انکش آتلی
 خاتونی نینگ آتی ججاقلی^۳ اوغلی نینگ آتی قزان سالور قزان آلب
 1255 تیکان اول تورور * اول زماندا^۴ بجه ایل نینگ بر پادشاهی بار ایردی
 طویادوق آتلی اول کلب انکش نینگ ابوبن جاییب ججاقلی نی
 اسیر اینیب آلیب کیندی اوج بیل‌دین سونک انکش مال بریب
 آتی فاینا الدی ججاقلی ابوکا * کلکاندین آلتی آی^۵ سونک^۶ بر آبرکک^۷
 اوغل تابدی^۸ * قزان آلب^۹ آناسینه بو اوغلان نی سن قیدان
 1260 الدینگ نیب یغاج برلان اوروب باشین یاردی ججاقلی
 ایتدی باغی کلدی قراریب^{۱۰} قاجیب کیندینگ بوزاریب تیوها
 مینب کینکدین^{۱۱} بارا^{۱۲} ایردم قباریب ایت بجه ایزم‌دین بتدی
 تیوه نینگ باشین توندی ایچی فاینادی تاشی یاینادی اوستومکا
 مینب اوینادی اختیارمنی آلدی بو اوغلان نی ایچکا سالدی
 1265 تیدی اول^{۱۳} اوغلان نی ایت بجه ایلیندین بولدی تیب آتینی
 ایرک قویدی‌لار ترک ایچندا رسم بو تورور ایت نینگ آتینی
 ایرک^{۱۴} سرک قویباق ایرک نینگ بر اوغلی بار ایردی آریقی آتلی
 ایچکی سالور * آریقی نینگ اوغلانلاری تورور دیب تورورلار^{۱۵}
 اول زماندا بز بوق ایردک جنین و بلغانین خدای بخش
 1270 بیلور اگر بلغان بولسا کناهی بروغنی ایتقان لار نینگ بوی نیفا^{۱۶}

1 T (?!) یوقارو T 2 T₁ T₂ T₃ начиная с этого места большой пропуск. 3 (я всюду)
 کلکانده آلتی آیدین سونک A^۶ آی دین TA^۵ * 4 T — 5 ججاقلی A سجاجلی A
 قاجیب قانیم A^{۱۰} سالور قازان الب A سالور قازان A^۹ توغوردی A^۸ — 7 A —
 ایچندا ارسلان A^{۱۵} * — 14 بو A^{۱۳} بارور A^{۱۲} آرتنکدین A^{۱۱} ساراریب
 — 16 (2—16) T₁ T₂ T₃ — 16 بولای تیب آت قویوب تورورلار

[A. 386] سوزینه کونکلی نی بریب بر کیجه غافل یاتغاندا سانقلی سین نی
 اولتوردی خواهه سی نینک مالیندین ایازجه بر اوغلاق هم
 تیمکادی هر بردا قویغان مال لارغه کیم باقین بولسا انلار تیلاب
 1315 الدیلار سانقلی سین نینک نوکرلاری جانی بیک خان قاتیغه قایتب
 کیتدیلار ایاز قورقانیزدین کیتایلمای ابوالخان تاغیندا اولتورغان
 ترکمان لار نینک ایچندا قالدی اوشول بیل جانی بیک خان آتل^۱
 سوی نینک یقاسیندا سرای شهریندا حق رحمتینه کیتی و بارجا
 اسکی خلقی شول ایاز نینک اوغلانلاری تورور ⊗ غضر ایلی
 1320 سالور ایلیندین ابوالخان دا آرساری بای نیکان بار ابردی
 اوزاق عمر نابقان دولتی و مسلمان لیقغه کوشش قلاتورغان
 کشی ابردی بو سوزمیز نینک دلیلی بو کیم اول زماندا اورکچدا
 بر عزیز کشی بار ابردی شرف آتلی شیخ لیق مستدیندا
 اولتورغان و هم ملا ابردی آرساری بای باریب شیخ مذکورکا
 1325 قرق نیوه نیاز بریب انابت قیلیب التماس بوزیندین
 عرض قلدیکم بیز ترک خلقی تورور بزر عربی کتاب لارینی اوقوب
 معنی سیکا یتشیب عمل قلمافلیق بسی مشکل بولاتورور
 اگر عربی مسئله لارنی ترکی ترجمه قیلیب عنایت قیلسانکیز
 ابردی ثوابه شریک بولور ابردینکر نیدی ایرسا شیخ
 1330 شرفی خواهه تقی بارجا مسئله دینی نی ترجمه قیلیب بر
 کتاب ایتیب معین المرید آت قیوب آرساری بایغه بردی
 اول وقتدین تا بو کون غاجا بارجا ترکمان لار اول کتاب نینک
 مسئله لاریغه عمل قلاتورورلار^۲
 [A. 39a] اول وقتدا ایران پادشاهی خراسان نی * قما بیک نیکان کا بریب

^۱ ادیل T₁ آدیله ^۲ Этот отрывок со всеми разночтениями приведен

* سونك شاید بر نمرسا فالغان بولغای تیب یورتقا باردی ایرسا^۱

کوردیکم^۲ لوجاق ایچندا بر * باش ایرکک^۳ اوغلان باتیب تورور * اول کشی نینک^۴
اوغلانی یوق ایردی^۵ * آنی لوزیکا^۶ اوغل * قیلیب سافلادی^۷ و آتینی^۸

برقاس^۹ قویدی بارجا برقاس ایلی^{۱۰} اینیک نسلی تورورلار * تکه و ساریق

۱۲۹۵ سالور ایلندا بر کشی بار ایردی طوی توتماز تکه و ساریق

ایلی اینیک^{۱۰} اوغلانلاری تورورلار سونک ترکمان بولوب

ترکمانکا قوشولغان ایبلار نینک ذکرى اسکی اول زمانده

کیم اورکنج دا ابوالخان و مانکغشلاق اوزیک خان نینک اوغلی

عادل جانی بیک خانغه تعلق ایردی * جانی بیک خان^{۱۱} اویغور

* سانقلی سین^{۱۲} تیکاننی ترکمان ایچینه بیاردیلیم تا اولار نینک

عیبلی و کناه کارلارینی سورسون تیب اول کلیب ایبل ایچندا

بر بیل توردی هر بردا کناه کار و عیبلی بولسا * سورای تورور

ایردی^{۱۳} نوکری و قللاری کوب ایردی اباز آتلی بر قلی بار

ایردی بارجا قللاردین * بش قدم اول ایردی ترکمان نینک کناه کارلاری

۱۳۰۵ کیم باشدین پا مالمدین ایریلورمن تیکانلاری بارجاسی بر یرکا

یغلیب^{۱۴} ابازغه کوب رشوتلار بریب ایندیلار کیم اگر سن

بیکنیکنی اولتورسانک بر^{۱۵} ایلدین آلفان ماللارنی و ابودین

کلتورغان قوشینی بارجاسین سنقا برالنک^{۱۶} هر قاجان

جانی بیک خان کشی بیاریب سنی تیللاسا بز خلق سنینک

۱۳۱۰ لوجون * قریلالی و بوقالالی^{۱۷} سنی توتوب برماکلی^{۱۸} تبدیلار اباز

کوب مالغه و بولار نینک شرین

ایرسه + T₂ ۵ اسماعیل نینک T₂ ۴ * ۳ T₂ - ۱ A - ۲ T₁ - ۱ T₃ *

بورقاس A T₁ ۸ (и всюду) ۸ قیلدی A ۷ * اول اوغلانینی اوزی الیب T₂ ۶ *

تکه ساریغ ایرساری پای نیک بر قلی A ۱۰ * خلقتی A ۹ * بوز قابیل T₂ بورقاس T₂

سانغیسین T₂ ۱۲ * - A ۱۱ * بار ایردی توی گلوتمار اتلی تکه ساریغ اول کشی نیک

حرم ایردی ترکمان لار نینک کسحدالاری A ۱۴ * سورادی A سورار ایردی A ۱۵ * بک

قرلالی و یوق A ۱۷ * تیدیلار + A ۱۶ * یلددین بری + A بو A ۱۵ * بارجه اتفاق قیلیب

برمالی A T₁ ۱۸ * قیریلالی و یوق بولالی T₁ بولالی

- [A. 396] * اولغ باي¹ بولدى اول وقتدا اوزيكنى مغول ديرلار ايردى
 تور² مغول كليپ خضر جورغه يتيم بولوب مال لارين بافدى³
 1355 اندىن سونك آلتى سالور كليپ يتيم بولدى آنلارنىڭ بارجاسى
 دولت مند بولدىلار اطرائى و جوانب دين آج آرق و جابئورغان⁴
 الدرغان كليپ بولارغه قوشولوب اولتوردىلار كوب ايل⁵ بولدىلار
 انلارنىڭ بورت لارى نىڭ⁶ بوقارىسى تون⁷ قرى و⁸ اياغى قرى
 كيجت⁹ ايردى هر كشى انلاردىن نى خلق سيز تيب سورسا
 1360 خضر باي نىڭ كشى لارى بيز¹⁰ دبرلار ايردى بارا بارا خلق
 انلارغه خضر ايلي تيدىلار خضر ايليندا بر اوروغى بولور
 انغا كونلار¹¹ دبرلار انلار خضر جوره نىڭ نسليندىن تورورلار ايدى
 خضر نىڭ ايتىسى على نى ايتالينك على جوره تقى افاستىك¹²
 آمو سوي نىڭ يقاسيندا بورت تونوب اولتوردى و دولتى
 1365 بولدى اوزيك و تركمان نىڭ فقيرى و مسكىنى اينىڭ قىندا¹³
 اولتوردىلار انلارنىڭ بارجاسيغه على ايلي تيدىلار على ايلي نىڭ
 ايجيندا بر اوروغى بولور مغول جيق لار نىكان انلار¹⁴ على جوره نىڭ
 نسليندىن تورورلار اولارنىڭ بورنى آمو سوي نىڭ ابكى
 طرفيندا بوقارىسى قارى كيجت اياغى آقنام اوچونچى ايتىسى
 1370 ايك بيك آزاد بولغاندىن سونك ارسارى باي اوغلانلارنىڭ¹⁵
 قاتيندىن ابرلب¹⁶ اوزكا يركا كىتمادى اينىڭ اوغلانلار يغه قل لار
 تيدىلار انلار م ابكى * بولك بولدىلار¹⁷
 [A. 40e] بريسينه قل لار دبرلار و بريسينه جفتاى قل لار دبرلار
 جفتاى دىباك نىڭ معنى سى اولتورولاكم خراسان تىمورلى نىڭ

بقار ايدىلار T_2 3 - λ 2 اولى كشى باي $T_1 T_2$ اولغ اوغلى باي T 1 tak AA;
 كيشمت T_1 9 - λ 8 تور T_3 توجز $A T_1 T_2$ 7 يورت لارى T 6 ييل T_2 5 و $T_1 T_2 T_3$ 4
 اقامىنك T 12 كورقلار $A T_2 T_3$ 11 كشى لارى بولورمز T_3 كشى لارى مېز $A T_1 T_2$ 10
 بولاك T_1 بوليم بولورلار λ 17 * 16 T_2 - 15 T - 14 انلارغه A 14 قاشيندا T_1 13
 بولاك بولورلار $T_2 T_3$ بولورلار ايدى

ایردی اول خراسان^۱ کلکاندین سونک اشدیکم ابوالخان دا
 ۱۳۳۵ ارساری بای نینک^۲ ماما آنلی کورکلی^۳ بخش قزی بار * ایرمیش تیب
 کشی بیاریب^۴ کوب مال براین نیب * تلاندی^۵ بای برمادی
 برماسین بیلکاندین^۶ سونک قما بیگ کوب جریگ برلان آنلانب
 ابوالخاندا دوکر تیکان قودقدا^۷ آرساری بای نی^۸ شهید قلیب
 ایلینی جایب^۹ ماما بیکهنی آلیب باریب نکاح قلیب کوب
 ۱۳۴۰ ییللار سقلادی ماما بیکه دین هیچ اوغلان^{۱۰} بولمادی اول سبب دین
 آرساری بای نینک اوغلانلاری غه کشی بیاردی فرینتاش لارینی
 آلسونلار تیب بولار قولتاق^{۱۱} قراجه میرکان تیکان نی بیاردیلار^{۱۲}
 قما بیگ ماما بیکه کوب مال بریب قراجه میرکان کا تابشوروب
 بیاردی بر ایولی فل نفی بریب ایردی اول فل نینک نورت
 ۱۳۴۵ اوغلی و ایکی قزی بار ایردی اولغ اوغلی نینک آتی خضر^{۱۳} و
 ایکنجی اوغلی نینک آتی علی^{۱۴} و اوچونجی اوغلی نینک آتی ایک^{۱۵} بیگ و
 تورنونی اوغلی نینک آتی قاشغه^{۱۶} ماما بیکه قاری بولغاندین
 سونک ماللاری نینک بار جاسینی خدای بولیفه بردی قما بیگ
 برکان فل نینک اوزی و خاتونی اولوب ایردی نورت اوغلی و ایکی
 ۱۳۵۰ قزنی^{۱۷} آزاد قلیب بیاردی تورنوسی هم ایولی * کوب^{۱۸} ماللی
 کدخدای لار بولوب هر قابیسی^{۱۹} بر یردا اولتوردی لار خضر جوهر
 آمو سوی نینک یقاسندا کردش^{۲۰} تیکان بردا ایکنن ایکیب و
 هم چهار پای دارلیق^{۲۱} قلیب

بای تیکان نینک^۲ AA^۲ خراساندین A خراسانغه^۱ T₂ T₃ — *^۱ так A; T₁ T₂ T₃ —
 ایردی ایسه قما یک آنی اشدیکم بر کشی بیاردیکم^۴ T₂ *^۳ کورکلی A کورمکلی^۳ A
 تلاندیکم ایرسه آرساری بای هم بو سوزنی اشدیکم^۵ T₂ *^۶ قیلاب آیتوردی^۵ A
 بای T^۸ قویوغده^۸ T₂ قودوقده^۷ T₁ قودوقدا^۷ A ایرسه قبول قیلمانی اندین
 T₃ до сих пор большой пропуск^{۱۲} قللتاق^{۱۱} A فرزند^{۱۰} A T₂ *^۹ باسب^۹ A
 قاشغه جوهر^{۱۶} A ایکی^{۱۵} A T₁ T₂ A (и всюду)^{۱۵} علی جوهر^{۱۴} T₃ خضر جوهر^{۱۳} T₃
 کردوش^{۲۰} A قابیسی^{۱۹} A T₁ A — *^{۱۸} A قیز بار ایردی بارجه سینی^{۱۷} A
 چهار باغ دارلیق^{۲۱} A چهار بادارلیق^{۲۱} A چهار دارلیق^{۲۱} T₃ چهار دارلیق^{۲۱} T₁ *^{۲۱} کوروش^{۲۱} T₂
 چهار دارلیق^{۲۱} > چهار پای دارلیق^{۲۱}: конъектура چهار یار پای دارلیق^{۲۱} T

Эпизод сражения Арсари и Кома в T₁ излагается более пространно, чем в других списках.

1395 اوزبىك خان عليه الرحمه ايردى اول آتل^۱ سوي نينىك يفاستدا سراي شهريندا وفات تاپدى اوغلى جاني بىك خان آتاسى تخنددا اولتوردى اوركئج و باشى قازغالى^۲ ابلك و اياغى استرابادقا اوتلورغان تركمان جاني بىك خانغه تعلق ايردى خانغه ابنديلار كم ابوالخان تاغى تيوه اوسكالى عجايب بخشى ير تورور تيب بو سبب دىن خان

1400 اوتوز ابولى ساربان نى^۳ كوجوروب ابوالخان تاغىغه بياردى انينىك ابىچندا هر اوروغدىن بار ايردى باراغه معلوم تورور كم پادشاه لايى خزمىندا هر طائفه دىن بولور^۴ انلار هم شونداق ايردىلار جاني بىك خان نينىك بىر كشى سى ابوالخان تركمانىغه^۵ كليب ⊗ هر يلدا الاتورغان مال لارىنى آلبى كوب * تيوه نى ابئلغان اوتوزلى^۶ تيوه جى غه^۷ تابشوروب 1405 كىتىدى^۸ تا^۹ جاني بىك خان اولكوتىجه^{۱۰} ابوالخان دا اولتوردىلار انلارغه تيوه جى لار نىدىلار جاني بىك خان هم حق رهمتى غه باردى^{۱۱} و اوغلى بىردى بىك خان بولدى

[A. 41a] انينىك زمانيدا هم تيوه جى لار خانلىق تيوه نى باقىب اولتوروب

ايردى لار بردى بىك خان اولكاندىن سونك اوزبىك نينىك^{۱۲} ابىجى بوزوق 1410 بولدى آنى^{۱۳} ابوالخان^{۱۴} تركمانى اشىتب خان نينىك^{۱۵} تيوه لارىنى تلادىلار^{۱۶}

تيوه جى لارنى جابدىلار اندىن سونك تيوه جى لار آچلىق سببىندىن^{۱۷}

بالىق اولارىز^{۱۸} تيب قاشغه جوره نينىك اوغلانلارى قرا ابولى لار

فاتىغه^{۱۹} بارىب اولتوردىلار بر نجه بىلدىن سونك تيوه جى لار كوب

خلق يولدىلار انلانينىك بورت لارى نينىك بوقارىسى اتمام اياغى

1415 اوغورجه ايردى^{۲۰} قرا ابولى لار تيوه جى لار ابىچندا كوب آرقه اولتوردىلار

سالور يابوز A ساروان T₁T₂ 3 قزغالى A T₃ قزغالى A قزغالار T 2 ادبىل T₁ آدبىل A 1
 خان نينىك T₂ 7 * اوتوز ابولى A اوتوز ابولى T₁ 8 ايلنه A 5 بولوب A 4 ساربان A
 قىلدىلار مال مقوار A + 10 — A ⊗ 9 قايتار ايردى T₂ 8 ساروانىغه تيوالارىنى
 بولوب T₁ 16 آدىلار A 15 جاني بىك A 14 T — 13 اوزبىك A 12 كىتىدى A 11
 17 A دو строки 1436 — 18 قاشىغه T₁ 18 اولارمىز T₁ A اولاب يورورمىز A 17

اولادی نینک قولیندا ایزکاندا اولغ توبه خلقی ابوالخانداندا آمو
 1375 سوی نینک بقاسیندا اولتورغان ایرکان تورورلار آمو^۱ سوی نینک
 قبله طرفیندن بر کوزک اطلی کشی کلیب فریاد قیلیب
 اینیب تورور منی اونکازینکیزلار^۲ تیب اولغ توبه لار کیبه
 بیاریب اونکازیب^۳ سوروب تورورلار * کم^۴ بولورسن و قیدین^۵
 کلاتورورسن تیب اول یکت اینیب تورور جغتای نینک آرات
 1380 نیکان اوروغیندن بولورمن بر کون خراسان نینک درون^۶ نیکان
 ولایتندا بر نجه بکیت لار برلان شراب ایجیب اولتوروب
 ایردوک^۷ ایجیمیزدا بر بخش کشی بار ایردی اول مینک
 برلان اورشتی من آنی * بیجا برلان^۸ سنجیم اول کشی
 شول زمان اولدی کیجه ایردی اولکانین قرینتاش لاری * خبردار
 بولاسدین^۹ برون قاجیب سیزینک خلقی تیب کلیب من تیدی
 تقی کوب بیبلار اولغ توبه ایجندا بورودی^{۱۰} هیچ کشی انکا قز
 برمادی آخر ایبک بیگ جوره نینک * اوغلانلاریندن بریسی انکا قز
 ۱۱ ایردی^{۱۱} اندین توغقان لارغه^{۱۲} جغتای قل لار تیدیلار^{۱۳} تورونجی
 قاشغه جوره اول تقی آمو سوی نینک بقاسیندا آبی تینک زینک
 1390 بقینیندا یورت توتوب اولتوردی لار اینک اوغلانلارینه^{۱۴}
 فرا ایولی لار تیدیلار

[A. 406] اولغ افالاریندای دولتی بولوب مومنینک قاتبغه هیچ کشی^{۱۵}
 کلیب قوشولمادی اینک اوچون^{۱۶} اولتورغان یری یمان ایردی^{۱۷} ایکی
 ایکار یری بوق ایردی مال اوتلار اوتی هم آز ایردی
 تیهده ایلی سایین^{۱۸} خان اولادی دین اول کشی کیم مسلمان بولدی^{۱۹}

نه یردین + $T_1 T_3$ ^۴ اوتکار ییب $\forall$ ^۳ اوتکار دینک لار $\Lambda T_3 A$ ^۲ $TT_1 T_2 A -$ ^۱
 ایردیم $T_3 A$ ^۷ دورون Λ ^۶ نه یردین A قیدان T ^۵ سن کم سن و قایدین T_2 ^۵ *
 اوغلی نینک قیزینی آنکا Λ ^{۱۱} * یوردی ΛT_1 ^{۱۰} بپلماس دین A ^۹ * بیجا قلاب Λ ^۸ *
 کم A ^{۱۵} اوغلانلارنی A ^{۱۴} آت بریدیلار + Λ ^{۱۳} توغان لارغه TT_1 ^{۱۲} بردی لار
 ایردی Λ ^{۱۹} صاینخان A سوین T_1 ^{۱۸} $T -$ ^{۱۷} کم + $\Lambda - A$ ^{۱۶}

سغرىنىڭ مەنىسى بىر تورور^۱ اوغوز ايلنه بىكلىق قلغان
 قۇلارنىڭ ذكرى * ترڪماننىڭ تارىخ بلاتورغان بىخشى لارى^۲ و
 ۱۴۴۰ بىخشى لارى^۳ ايتىب تورورلار^۴ بىنى قز بارغا اوغوز ابلنى
 اغزىنه باقىندورب^۵ كۆپ بىللار^۶ بىكلىك قىلدىلار انلارنىڭ
 بىرىسى آلتون كوزكى^۷ * سوندون باينىڭ^۸ قزى
 [A. 42a] و سالور قزان آلبنىڭ ھلىي^۹ بويى اوزون بولار^{۱۰} ايردى
 ايكىچى قارمىش باينىڭ قزى و مامىش بىكلىڭ ھلىي^۹
 ۱۴۴۵ بارچىن سالور^{۱۱} ايردى انىڭ قىرى سر سويىنىڭ يقاسىندا
 تورور و خلقغە^{۱۲} مشهور تورور اوزىڭ انغا بارچىننىڭ^{۱۳} كوك
 كلكشانه دىر^{۱۴} كلشىن كارلى بىخشى كىنيز تورور اوجونچى قاىي
 باينىڭ قزى و جاولدەر بلا آلبنىڭ ھلىي^۹ شابانى^{۱۵} ايردى
 نورتونچى قوندى باينىڭ قزى بياكان البنىڭ ھلىي^۹
 ۱۴۵۰ كونىن كورگلى^{۱۶} ايردى بىشچى بوماق^{۱۷} باينىڭ قزى قارقىن
 قوناق آلبنىڭ ھلىي^۹ * نقى بر كونىن كورگلى ايردى^{۱۸} آلتىچى آلب
 ارسلاننىڭ قزى كىستان قرا آلبنىڭ ھلىي^۹ كرجە بولادى
 ايردى بىتىچى^{۱۹} قىق^{۲۰} باينىڭ قزى دودال باينىڭ اوغلى

۱ ايلكا آعالىق قىلاتورغان + $T_1 T_2$ - ۲ A - * ۳ تمت الكتاب و الله اعلم بالصواب + A
 انداق + A آنداغ + $T_1 T_2$ تامرىغ حوان A * ۴ و ايلكه ارقالىق قىلاتورغان + A
 اولتورب + A ۵ قراتىب T_3 باقدورب T_2 قتوروب T_1 باقدورب A ۶ كم + A * ۴
 خاتونى T_1 ھىلى A (и всюду) ۹ سوندوز باينىڭ A * ۸ كوزلى $T_1 T_2 A$ كورسلى A ۷
 خلق ايجىندا $T_1 T_2 A$ سلوا صلى A سلور $T T_3$ ۱۱ يوزلارى ايدىك ۱۰ ھىلالى T_3
 كورگلى A ۱۶ بىشاباتلى $T_3 A$ شاهباتى $T_1 T_2$ ۱۵ دىلار A ۱۴ - A بارچىن سلونىڭ T_3 ۱۳
 قوناق $T_1 T_3$ ۲۰ يىدلانچى T_2 ۱۹ A - * ۱۸ ۱۷ يۈەن $T_2 A$ يۈمىق T_1

انلاردىن خلیل اتلى بىر توغشلى بىكىت پىدا بولدى اول وقتدا
 قرا ابولى لار يارلى بولوب ايردى لار اول سىب دىن خلیل باشلىق
 بارچاسى آرسارى خلقى نىنك * اون بىكى. و بخش لارى نىنك^۱ الدىغه
 كليب ايندىلار كم اوزونكىز خزمىنكارلار نىنك ايردوك كوب آج
 1420 و آروق بولوب تورورمىز سىلاردىن اوتونىمىز اول تورور كم
 اولغ ابوالخان و كچىك ابوالخان تاغى نىنك قوشلار بىن و ابىكىن ابكاتورغان
 جشمه لارى بىزكا بىرسانكىز سىز هر نىرسا تىسانكىز هر يىلدا
 انى بىز سىزكا بىرالنك تىدىلار آرسارى بخش لارى يغىلب اولتورب
 ايندىلار كم اولغ آتامىز آرسارى باى ساتقون الفان اولغ ابوالخان دا
 1425 آلتى آقر جشمه اون ابوا لاجىن و اون سكىز ابوا * ايت الغو^۲ و كچىك
 [A. 416] ابوالخان دا تورت ابوا لاجىن و آلتى ابوا * ايت الغو^۳ بار تورور
 جشمه لاردىن هم نىچاقلى آشلىق^۴ حاصل بولسا انىنك بارىنى
 بىزكا بىرىنك و تقى آران تىكماك اوجون ابىكى مىنك قامىش
 بىرىنك اون اولغ لاجىن و تورت جره لاجىن و اون سكىز
 1430 اولغ * ايت الغو^۵ و آلتى سارىجه * هر يادا كلتوروب بىرىنك
 تىدىلار قرا ابولى خلیل قبول قىلدى و تقى ايتدىكم بىزنىنك
 قوشلارىنى^۶ الغالى اورغانى مىز بوق و آزوقى مىز بوق تىدىلار
 * اون بىكى و بخش لار ابلدىن^۷ يغىب ابى^۸ ابىشتوروب بوز
 قلاج آرغىجى^۹ و آلتى اوغلاقلى ابىكى و ابىكى توام جوكالىك
 1435 و بىر اشك بىردىلار انلار كوب يىل لارغاچا بو ايتلغان نىرسالارنى
 بىرورلار ايردى^{۱۰}. بو وقتدا انلارنى تاغ سقرى دىتورورلار انىنك
 اوجون قاشغه جوره نىنك اوغلانلارى تورور * قاشغه برلان

ايت الكو^۴ ۱ دانە T₁ ۲ ايت الكو^۲ ۳ اتى سقلى و اولغ لارى نىنك ۱

۹ A с того ۸ ارغان T₂ ۷ اولغ اكسقال لار ابلدىن ۶ ل — ۵

места начинается прерванное повествование.

1171 *	آتا
55. 58. 66. 68. 69. 71. 73. 92. 122.	آدم
1247. 1320. 1324. 1331. 1335. 1338. 1341.	آرساری جای
1370. 1424.	
732.	آل
660.	آلان
1146. 1452.	آلب ارسلان
862. 863. 865.	آلب توفاج
1442.	آلتون کوزگی
429. 511. 517. 548.	آی خان
795. 796. 798. 799. 800. 803.	آینه خان
14.	ابوالغازی خان
95. 96. 99. 100.	اخمنوخ (ادریس)
97. 99. 100.	ادریس
1074.	ارسلان
962. 963. 964. 966. 979. 1006. 1008. 1116.	ارسلان خان
1121. 1126. 1128. 1135.	
473. 477. 486. 491. 542. 1281.	ارقیبیل خواجه
660.	ارلان
1288.	اسق اسماعیل
1117.	اصل زاده
1153. 1155. 1156.	افراسیاب
903.	اکرنجه
155. 159. 173.	النجہ خان
138.	اصلاق
146. 147.	اصلجه خان
1170.	اندر
1253. 1256. 1257.	انکش
666. 709. 1170.	انکش
709.	انکش (کدخدا)
727.	انکش خواجه
80. 81. 83.	انوش

* Ссылки даются на номера строк.

قبیلم نینک هلی قوغادلی^۱ ایردی ⊗ تاریخ مینک نفی
 بنیش بردا خوارزم مملکتندا تحریر تابدی
 تم کتاب بتلدی

1455

قال النبی علیه السلام القلم عز الدنيا و شرف الآخرة^۲

تمت الكتاب الخلاق کتاب آخری الغفیر A^۲ ⊗ قوشاولی T₁^۱
 العقیر ملا قربان کلدی اوراز محمد مله اصلی قایی خان نسب چاریق... درتاریخ
 تاریخ مینکده اوچیوز اون تورته T₁ سنه ۱۲۳۷ ماه رجب روز یکشنبه تمام شد
 خوارزم مملکتینده اویغور زبلی قریه سینده ترتیب و هم تحریر تابدی شهر ذوالحجه
 تاویق بیلهنده بتلدی تمت کتاب بعون الملك الوهاب و الله اعلم بالصواب اوشبو
 شجره تراکمه فی اصلی نسخه سیدن هیجده تعغیر و تبدیل سز زیاد نقصان سز ایتوب
 کوب وقت احتیاطلار برلان اوتکاریشمه ایلان توفری کوجوردوم: ۱۹۲۵ اینجی ییل
 اوتکابر نینک ۲۵ نجی سیده: ۱۳۴۴ اینجی ییل ماه ربیع الاول نینک اخریده: کاتب خوارزمده
 خیهوده ایمان قلعه لی اوزبک طائفه سیدین محمد شریف خواجه محمد جان اوفلی
 اوشبو کتاب خوارزمده ملایک جان رحمن اوفلی نینک بو بروقی برلان یازیلیب اتمامه
 تمت کتاب بعون الملك الوهاب T₂ بیتدی مذکور رحمن اوفلی نینک کتابی تورور
 بر بر بیان قیلیب آخر اوستونده اورناشیب... T₃... غلم بالصواب سنه ۴۱۲
 واصل بولدی لاز قالور اهدی بو تاریخ تمام بولدی آنچه بیلکانمیزنی ایتدوق بیلماکنغه
 علاج یوق تورور هر کمرسه کورسه و اشیتسه اندین دعا امید قیلورمیز بار تورور
 دهای میزده یاد قیلغایلار آمین و رب العالمین تمت کتاب بعون الملك الوهاب تمام
 یافت این نسخه شریفه که مسمی شجره تراکمه در ولایت بخارادا تاریخ شهر رجب
 المرجب سنه ۱۳۴۱ مطابق سنه ۱۹۲۳ عیسی وی علی ید فقیر العقیر میرزا امان ابن
 ایسن خداری بانوره اوقاف اللهم اغفرنی کاتبه دا لوالدینه و الاوستادیه و لمن نظر فیه
 تمت تمت A تم تم تم

138.	بوسجارج
1250.	بىكاول
736.	بىكدر
1167.	بىنام غازى
1017. 1018.	بوران خان
1167.	بوربىچى غازى
876. 877. 878. 879. 888. 895. 923. 941.	بوغورا خان
951. 958. 959. 1007.	
1239. 1252.	بوفا
1245.	بىهرام شاه
1449.	بىماكان آلب
1407. 1409.	بىيرى بىك خان
660.	بىيغو بىك
891.	بىك تىكىن
158. 160. 255. 337.	تاقار (خان)
131.	تارىخ
433. 513. 521. 560. 1171.	تاغ خان
665.	تېباق (بىتاق)
137. 138. 139.	توتك
1073.	توقاقت
304.	تولى خان
318. 739. 753. 757. 763. 767. 768. 770.	تومان (خان)
771. 774. 779. 780. 781. 784. 789. 792.	
794. 796. 805. 806. 812. 814. 817. 820.	
825. 827. 829. 832. 837. 840.	
707. 1256.	تويماديق
1171.	تيمور
1287. 1289.	تيمور توفلى خان
433. 513. 523. 563.	تىنكتر خان
1249.	چارشانقى
1299. 1309. 1315. 1317. 1396. 1398. 1402.	جانى بىك خان
1404. 1405. 1406.	
1448.	چاولدر بلا آلب
76. 109.	جىبراھىل
709. 710. 1254. 1256. 1258. 1260.	جىچاقلى
304.	جىبە نوپان
318.	چرىكس
308. 312.	جىغتاي خان
138.	جىكل
14. 297. 300. 302. 303. 311.	جىنكىز خان
308. 313. 315. 318. 322.	جىجى خان
130.	نجىن

524. 565. 617.	اما
727.	اوشبان خواجہ
666.	اوتکان
1169.	اوتکوزلی اورس
162. 209. 215.	اور خان
869.	اورجہ خان
292.	اورس
523. 562. 613.	اورکیبر
328.	اورلوك
1298. 1395.	اوزبک خان
1243. 1244.	اوزلی تیمور
1239. 1271.	اوسار
165. 183. 184. 187. 191. 195. 197. 198.	اوموز خان
207. 215. 216. 217. 219. 226. 228. 229.	
230. 233. 236. 241. 243. 244. 246. 247.	
248. 253. 258. 260. 266. 277.	
281. 296. 331. 335. 336. 339. 341. 356.	
357. 359. 416. 424. 442. 452. 471. 472.	
474. 487. 493. 497. 506. 508. 510. 515.	
524. 531. 571. 576. 585. 587. 643. 646.	
653. 655. 669. 676. 681. 1165. 1172. 1173.	
1175. 1178. 1183. 1188. 1189. 1192. 1281.	
309. 312.	اوکدی خان
654. 655. 657. 658.	اولاش
292.	اولاق
1303. 1306. 1310. 1313. 1316. 1319.	ایاز
275. 276. 332. 333.	ایت براق خان
326.	ایدکی بی
см. ارقبیل خواجہ	ایرقبیل خواجہ
1266. 1267.	ایرک
1010. 1012. 1013.	ایسلی خان
1346. 1370. 1387.	ایکبیک (جوره)
890. 1007. 1010.	ایل تکین
1168.	اینال غازی
726. 728. 729. 731. 733.	اینال یاوی خان
671. 673. 676. 683.	اینال (یاوی) خان
1247. 1248.	اینلغازی
893.	بابر
1445. 1446.	بارچین سالور
660.	باشی بیک
665.	بتاق (تباق)
94.	برد
1239. 1240.	بردنی

1442. سوندون بای
1448. شاپاتی
1012. 1017. شیمان خان
1246. شوران
74. 77. 79. 80. شمیث
1323. 1329. شیخ شرف خواجه
392. شیوران
1074. 1075. 1078. 1079. 1084. 1087. 1112. طغرل (اونبیک)
1114. 1115.
1145. طغرل بیک
1066. 1068. 1071. 1111. 1114. طغورمش
1295. طوی توتماز
678. 680. عباس
1007. 1009. 1011. عثمان خان
14. عرب محمد خان
64. 99. عزرائیل
1346. 1363. 1367. علی (جوره)
1021. 1024. 1029. 1040. 1041. 1047. 1049. علی خان
1054. 1055. 1061. 1064. 1076. 1089.
1094. علیجاق بیک
411. عوض
1245. میسی
1347. 1389. 1412. 1437. قاشغه (جوره)
1447. قایی بای
515. 544. 589. 645. 649. 1059. 1193. قایی خان
1451. قازقین قوناق آلب
1444. قارمنش بای
805. 806. 807. 812. 815. 816. 817. 835. قاندلی یاولی
838. 842. 848.
1236. 1278. قباحیق
661. قبل خواجه
326. قتنلی قبالی
849. 851. 853. 855. 856. 858. 864. قرا آلب ارسلان
1166. قراج
868. 872. 877. 878. قرا خان (مور یاوی (сын
161. 162. 163. 165. 175. 179. 180. 197. 202. قرا خان
204. 217. 225. 227. 229. 233. 234. 235.
243. 245. 246. 250. 252.
727. قرا خواجه
1235. قرا غازی
1166. قرا غازی بیک

660.	چکش
1169.	حیدر غازی
119.	خام
130.	خزر
1345. 1351. 1354. 1360. 1362. 1363.	خضر (جوره) بای
1416. 1417. 1431.	خلیل
1277.	خورشید
1453.	دودال بای
736.	دوئکه
733. 734. 736. 738. 740. 755. 767. 771.	دویدلی قایی (خان)
819.	
149. 649. 651. 652. 659.	دیب باقوی خان
1240.	دینکلی
1100. 1104. 1162.	دینکلی بیگ
130.	روس
1247. 1250.	زینلغازی
1161. 1163. 1165. 1166. 1174. 1175. 1177.	سالور اوکورجیق آلب
1179. 1183. 1209. 1210. 1211. 1222. 1223.	
1225. 1235. 1237. 1274. 1275. 1279.	
708. 1187. 1190. 1192. 1193. 1194. 1195.	سالور قران آلب
1196. 1198. 1200. 1201. 1202. 1203.	
1204. 1206. 1207. 1208. 1443.	
120.	سام
1300. 1312. 1315.	سانقلی نسین
530.	سایر
322. 324. 1394.	سایین خان
702.	سیمک نکین
1267.	سوک
1123. 1130. 1131. 1134. 1136. 1137. 1156.	سونک
130.	سقلاب
1139.	سنجوق بای
1102. 1146.	سلطان سنچور غازی
301. 307.	سلطان محمد خوارزم شاه
702. 1143.	سلطان محمود غزنوی
1103. 1146.	سلطان منک شاه
1168.	سلیمان غازی
967. 971. 972. 973. 980. 987. 990. 991. 995.	سوار
1001.	
1235. 1276.	سوارجیق
305.	سوبدای بهادر
1249.	سوقمان

1123. 1124. 1129. 1132. 1133. 1135. 1136.	کوکم باقوی
1156.	
738. 740. 746. 764. 766. 769. 772. 774. 775.	کول ایرکی (خان)
777. 778. 785. 790. 792. 795. 797. 800. 804.	
806. 811. 816. 821. 825. 828. 834. 838. 842.	
429. 465. 471. 476. 484. 491. 503. 511.	کون خان
515. 534. 538. 540. 544. 572. 635. 642.	
643. 645. 646. 1281.	
527.	کونه
1450. 1451.	کونین کورکلی
1153.	کیخسرو
141. 418. 676. 680.	کیومرث
530. 547.	لالا
1249.	لاینا
103.	لینک
293.	ماجار
1335. 1339. 1340. 1343. 1347.	ماما بیکه
1444.	مامشر بیگ
101. 103.	متوشلخ
375. 377. 379. 380. 389.	محمد بختیار
1060. 1063. 1070.	مران (میران) کاهن
392. 393. 411.	مردان
530. 552.	مرده شوی
1248. 1251.	مصطفی نمازی
158. 160. 162. 336.	مغول (خان)
130.	منک
847. 849. 850. 852. 854. 857. 858. 867.	مور یاوی خان
868. 869. 871. 873. 874.	
1245.	موسی
86. 87. 88. 92. 93.	مهلائیل
105. 113. 117. 119.	نوح
418.	هوشنک
121. 125. 126. 131. 133. 173.	یافث
1240. 1272. 1274.	یایچی
429. 512. 518. 552.	یولدوز خان
1450	یوماق بای

1091. قوامان بيك
 1250. قوا
 1059. 1060. 1074. 1075. 1083. قورقوت (قيرقوت) بيك
 1170. 1190. قزان آلب
 1254. 1259. قزان سالور (قزان آلب)
 1091. قزان بيك
 376. 379. قطب الدين
 1241. 1246. قل حاجي
 666. قل ساري
 1168. قلال غازي
 1242. قلتاق
 1025. 1029. 1031. 1034. 1035. 1037. 1040. قلمچ ارسلان (شاهملك)
 1041. 1042. 1045. 1053. 1056. 1057. 1061.
 1076. 1082. 1086. 1088. 1112. 1162.
 1333. 1337. 1343. 1348. قما بيك
 1453. قنق باي
 1243. 1245. قونلي تيمور
 1246. قوجيق
 677. 680. 682. 727. 729. 730. 734. 735. قورقوت آقا
 741. 752. 753. 754. 763. 764. 775. 777.
 778. 782. 783. 792. 812. 826. 837. 1193.
 1194. 1207.
 890. 892. 896. 901. 903. 905. 908. 910. قوزي تكين
 912. 913. 917. 920. 923. 938. 939. 940.
 942. 943. 947. 951. 954. 959. 963.
 662. 664. 670. 673. 676. 681. 682.
 1026. 1030. 1031. 1036. 1040. 1043. 1045. قوزيجي بيك
 1048. 1061. 1076. 1079. 1081.
 1239. 1275. قوسار (قसार)
 1342. 1343. قولتاق قراجه ميركان
 1449. قوندي باي
 161. 205. قيرخان
 1091. قيلق بيك
 84. قيمان
 1067. كرانجه خواجه
 1452. كرجه
 665. كرونچك
 1452. كستان قوا آلب
 130. كماري
 527. كنه
 903. كوركالي يخشي
 153. 432. 512. 520. 556. كوك خان
 1217. 1219. 1221. كوك تونلي

294. 297. 317.	تین
116. 127.	جوی تافی
256. 269.	جورجت
258.	جین ملجین
1094.	حصار تافی
1140.	خجند
31. 306. 374. 395. 417. 422. 700.	خراسان
1096. 1100. 1142. 1143. 1159. 1333. 1334.	
1373. 1380.	
257. 269. 272. 274. 715.	خطای
16. 19. 22. 882. 1455.	خوارز
299. 314.	دشت قبچاق
1236. 1278.	دورق (دوریق)
32. 1096. 1098. 1284. 1380.	دورون (فرون)
1338.	دوگر قونوقی
376.	دهلی
396.	روم
324.	سایین خان یورنی
1318. 1395. 1396.	سرای شهری
303. 338. 342. 358. 416. 880.	سمرقند
89.	سموس
164. 689. 717. 1022. 1027. 1113.	سیر (سیر) سموی
1140. 1445.	
337. 339. 440. 687. 716. 851. 854.	سیرام
360. 423. 424.	شام
1213.	شماخی
66.	طایف
303. 374. 396. 700. 1101. 1103. 1108. 1162.	عراق
1209. 1213.	
422.	عراق عجم
422.	عراق عرب
353.	غزنین
375.	غور شهنزی
344. 346.	غور ولایتی

127. 294. 297. 317. 1215. 1317. 1395.

1389.

304. 422.

1369. 1414.

1027.

417. 1113. 1139. 1272. 1352. 1364. 1368.

1374. 1375. 1389.

18. 1096. 1142. 1158. 1224. 1298. 1316.

1320. 1334. 1338. 1374. 1398. 1400. 1403.

1405. 1410.

423.

1397.

136. 687. 716.

395. 402. 403. 406. 407. 1103.

687. 716.

1216.

340.

163.

301. 309. 310. 314. 1024. 1027. 1028.

1058. 1077. 1141. 1158. 1298. 1322. 1397.

1415.

1421. 1424.

164. 688. 717.

121. 300. 359. 361. 417. 421. 765. 1333.

88.

303. 338. 343. 416. 880.

358.

679.

343. 375.

165.

31.

378. 380.

303. 337. 339.

269. 270. 273.

270. 387. 390.

18. 1058.

339. 340. 850. 1107.

313.

337. 362. 416. 850.

300. 336.

1358.

آتل (اتل) سوی

آچی تینکز

آذربایجان

آقنام

آمو دریاسی

آمو سوی

ابوالخان (تافی)

ارسن

استراباد

اسیغ کول

اصغهان

المالیق

اله کنک

اندجان

اور تافی

اورنج

اوغورجه

اولغ ابوالخان تافی

اولغ تاغ (اور تافی)

ایران

بابل

بخارا

بدشمان

بغداد

بلغ

بورسق

بورمه

بهار

تاشکند

تاتقوت

تیمت

تچین سوی

ترکستان

ترمز

تلاش

توران

تون قری

1418. 1423.
1379.
1267. 1268.
1093. 1095. 1280.
325. 326
- آرساری خنتی
آرلات (وروی)
آریغلی
آغار
آق منغلی
1278.
1297. 1319.
1277.
516. 546. 591.
522. 562. 612.
524. 565. 617.
461. 468. 502.
523. 562. 613.
321. 1353. 1365. 1409. 1446.
519. 553. 600. 794. 798. 903. 950.
620. 668. 686. 728. 741. 752. 782.
789. 826. 1019. 1021. 1026. 1031. 1039.
1044. 1055. 1063. 1089. 1106. 1110.
1112. 1125. 1127. 1133. 1138. 1156.
1157. 1438. 1440.
527. 1095.
1374. 1377. 1386.
1251.
236. 237. 243. 472.
707. 1196. 1201. 1262. 1265.
1252. 1268. 1283.
316.
523. 564. 614. 736. 1093.
373.
522. 561. 610. 665. 694. 1093. 1282. 1286.
1280.
- ازلار
اسکی
الام اورکنجلی ایلی
القه ایولی
اله دیونتلی
اوا
اوج اوق
اورگیر
اوزیک (لار)
اوشار
اوغوز ایلی
- اوقلی
اولغ تویه (خلقی)
اولغ تویه (ایلی)
اویغور
ایت بیجه
ایجکی سالور
ایشتنک
ایکدر
ایماق
ایمر
ایمتلی
293.
520. 556. 605. 660. 735. 1210. 1211. 1212.
1215.
521. 557. 606. 704. 706. 707. 1255.
459. 460. 466. 467. 501. 631.
524. 564. 616. 1025.
1286. 1294.
515. 545. 590. 692.
519. 554. 602.
- باشقرد
بایندر
بیجه
بئزوق
بکدر (بوکدوز)
بورقاس (برقاس) ایلی
بیات
بیگدلی

1101. 1103.	فارس
1359. 1369.	قاری (قری) کیجت
687. 1195.	قازغورت تافی
687.	قراجیق تافی
1221.	قوا خان
270.	قوا خطای
1216.	قوا قاش
1273	قوا قول
165. 689.	قوا قوه
1215.	قریم
395.	قریمین (قرویین)
330.	قلماق یورنی
353.	کابل
1421. 1426.	کجک ابوالخان تافی
163.	کر تافی
304.	کرچستان
1352.	کردش
354. 355. 357. 379.	کشمیر
164. 688. 717.	کیچیک تاغ (کر تافی)
303.	کیلان
384. 386. 387. 412.	لکتونی
381. 384.	لکمیر
302. 304.	مازندران
18. 1092. 1108. 1157. 1221. 1283.	مانقشلاق (مانقشلاق)
1298.	
373. 699. 700. 711. 720. 723. 1160.	ماوراء النهر
1029. 1058.	مرغاب سوی
1028. 1142.	مرو
1146.	مرو شاهجان
360. 423. 441.	مصر
359.	مغولستان
66. 1191.	مکه (معظمه)
326. 328.	منغت یرتی
115.	موصل
1140.	نور
120. 271. 336. 376. 378.	هندوستان
1097.	یاریر یورتی
689. 718. 850. 980. 1029. 1077.	یانکی (ینکی) کنت (کیند)
127. 297. 1216.	یایق سوی

1145. 1150.	سلجوقلار
527. 1096.	سلطانی
528.	سوچلی
529. 965. 966.	سوراجیق
528. 545.	سورق
140. 1203.	عجم
1366.	علی ایلی
1397.	قارغالی ایلک
520. 555. 604. 1093. 1214.	قارقین
352. 353. 534. 565.	قارلیق
529. 557.	قازغورت
372. 375. 386. 391. 410. 413. 414. 415.	قالآج (لار)
534. 561.	
265. 266. 533. 559. 715. 1217.	قانغلی (فانغلی)
691. 692. 702. 727. 728. 1059. 1067. 1193.	قایی (اوروغی، خلغی، ایلی)
287. 289. 291. 293. 295. 297. 314. 315.	قیمچاق (جمچاق)
316. 317. 319. 321. 534. 566.	
516. 547. 593. 1390. 1412. 1415. 1417.	قرا ایولی (لار)
529. 555.	قوراجیق
1099.	قوراناشلی
1125. 1134.	قوراشیت
519. 553. 601.	قزریق
1371. 1372.	قللار (اوروغی)
327. 330. 583.	قلماق (قالماق)
1241.	قلمی
524. 566. 619. 1102. 1138. 1152. 1153.	قنق
529.	قورچق
528. 550.	قومی
530.	قیرغز
1454.	قیماچ
527.	کرایی
527.	کنه
1362.	کوتلار (اوروغی)
527. 1095.	کوکلی
1251.	کونش
527.	کونہ

701.	• قات
256. 259. 267. 337.	قاتار (خلقى) اېلى
258. 270. 720. 724.	قاجىك
1436.	قاغ سقوى
1271.	قواكمه سالور
130. 131. 132. 133. 136. 137. 138. 140.	قرك (لار)
720. 724. 725. 1203. 1266.	
172. 1326.	قرك خلقى
724. 725.	قرك مانمىد
18. 23. 30. 56. 57. 569. 584. 586. 669.	قركمان (لار)
703. 712. 713. 715. 716. 720. 722. 726.	
1150. 1152. 1153. 1164. 1203. 1296. 1297.	
1300. 1304. 1317. 1332. 1365. 1397. 1403.	
1410. 1439.	
530. 563.	تكان
1294. 1295.	تكه
1249.	تورا
527.	تورباتلى
528. 554.	تورمىجى
1373.	تيمورلى
1394.	تيوه جى اېلى
1406. 1408. 1411. 1413. 1415.	تيوه جى لار
1272.	جابى خلقى
528.	جامىجى
521. 558. 607. 1093.	جاولدر
289. 291.	جىجاق
521. 559. 608.	جىمىنى
374.	جىغتاي اېلى
1372. 1388.	جىغتاي قىل لار
1246.	جىونى
528.	خواسانلى
1319. 1361.	خىضر اېلى
373.	خلىج
518. 550. 597.	دورده
518. 551. 599. 660. 1093.	دوكر
1294. 1295.	سارىق
522. 560. 609. 654. 665. 666. 693. 704.	سالور
706. 707. 708. 727. 1093. 1104. 1106. 1108.	
1110. 1162. 1171. 1214. 1253. 1284. 1287.	
1295. 1355.	
529. 546.	سرخى
1278.	سقىر

530. 547.	لالا
177. 253. 267. 320. 336. 1023. 1353. 1367.	مغول (لار) مغول جيقلار
325. 326. 328.	منغت
715.	نايمان
258. 271.	هندي
517. 548. 594. 659. 694. 695. 1097. 1098.	يازير
517. 549. 596.	ياسر
355. 357.	يغما
1242.	يموت
528.	يورتي

FİYATI: 10 TL.